

PAVLI ÆGINETÆ LIBER TER-
tius, Ioanne Guinterio Andernaco
medico interprete.

DE PILORVM AFFECTIBVS. 5

DE AREIS, ET CALVI-
tio. Cap. I.

VE MADMODVM STIR- 10
pium nonnullæ humoris defectu
inarescentes contabescunt: aliqua
uero alienis contrariisq; humoribus
infectæ emarcent, haud disti- 15
mli ratione id ipsum quoque pilis
usu uenit. Etenim Caluitium: humi-
di penuria fieri consuevit: prauitate
autem uitioq; succi, Areæ, nempe Alopecia, & Ophiasis
sola inter se figura differentes. Quoniam hæc, partem
oblatam, serpentis modo glabram, ostendit: illa, quod 20
uulpes continue infestet, sic appellata est. Itaq; coniectu-
ram de humore, qui superat, ex cutis colore sumentes,
uacuationem medicamento purgante prius moliemur
deinde loco uitato auxilia inducemus. Si igitur corpo- 25
ris color nigrior, albidior uel solito existat, antidoto hie-
ra quod pituitæ educendæ, humoriq; melancholico est
utemur. Sin pallidior, catapotia ex aloe exhibebimus:
quorum descriptionem in libro de medicamentis com-
positis inuenies. Vbi corpus iam totum inanieris, medi- 30
camenti quod pituitam per eos extrahit, apophlegma-
tismon Græci uocant, usus erit, ex aceto, sinapi, & melle:
isq; non semel, uerum crebrior. Satius autem fuerit, si e-
tiam in aceto organum, uel pulegium, uel thymus, uel
hyssopum commaduertit. Cæterum in aliis quoque cas- 35
pitis affectibus eadem utemur curandi ratione: primum
humorem, qui præpollet euacuantes, uel alui deiectiones

ne, uel etiam sanguinis emissionē, si eius subest copia, de
in ad presidia quę parti extrinsecus iniiciuntur, transgre
di conuenit.

DE ALOPECIA.

- 5 Cutis nitro infricata, linteo q; aspero, lanave potius de
terfa, adeo ut ruborem contraxerit, uerbenaca ex aceto
detrīta, in sole illinitur. Aut alcyonio primę asperitatis
combusto, reducto q; in puluerem cum oleo ex lucer
na inungitur. Aut calami radix, seu amygdalę amarę
40 cortex torridus, oleo, uel adipe ursina exceptus induci
tur. Hęc itaq; sunt mitiora medicamina, uerum ex eu
phorbio, thapsia, & adarce, oleo soluta laurino, uel pi
ce liquida, uehementiorē uitm repręsentant. A L I V D.
Erinaceorum marinorum testa ignem experta cum ad
pe urfino excepta, cuti prius nitro extersę illinitur. A
25 L I V D. Piperis, stercoris ouilli fīci, erysimi, ærucę se
minis, singulorum drachmę quatuor, ueratri albi drach
mę tres, murium stercoris drachma. Excepta felle tau
rino, aut hircino, aut suillo delinuntur. A L I V D E X
20 P E R T V M A D A L O P E C I A M. Man
dragorę radīcis, mali terrę, ari radices, cerę, picis liqui
dę, singulorum congi octo, axungię porcīnę insulsę,
nerii herbę medullę modicum. Axungia cum Nerio
incoquitur, donec eliquescat: deinde exemptam herbę
25 projicito: & reliqua axungię adungito, incoquito q;
mox ceram, & picem liquidam. Vtitor in sole audacius.
Vbi iam ulcera ad cicatricem uenerint, caput uulpecu
lę urito, & alcyonium, anchusę q; nigrę folia omnia cō
trita super inunctioni inducito, ut caput pilis contegatur.
30 A L I V D. Canini capitis combusti pars una, testarum
marinarum tantundem axungię porcīnę modicum,
omnia in fictili coquantur. Eisdem etiam siccis utitor.

A L I V D E X T H A P S I A A D O M

nes inueteratos affectus.

- 35 Euphorbii, thapsię, baccarum lauri, singulorum ꝓuncia,
sulfuris ignem non experti semuncia, ueratri tantundem

In manu
scripto
exempla
ri non ha
betur.

Galenus
uncias
duas.

PAULI AEGINETÆ

ceræ unctæ sex laurini, uel resinini ueteris quod satis est.
 In ualidioribus etiam uti uincit *cardamomi unctia, alij
 *Galenus cyonii combusti unctia : iis ꝑ; non solum ad Alopecias,
 cardami. uerum etiam ad omnem diuturnam perfrictionem. Cæ
 terum in Alopecias primum omnino cutis nitro est ab- 5
 stergenda Infricandaq; & frequenter pili nouacula radē
 di. Si quidem plerofq; noui ex sola infricatione frequen
 tiq; rasura pilos recuperasse.

QVOMODO CALUITIVM

abicitur & pili crescant, ex Crito
 nis commentationibus.

¶ Galenus Leporum uentriculi ꝑ; quinꝑ; arefacti diligenter olla si-
 sex. cili frīguntur. His myrri comæ *tres unctiæ adiciuntur,
 *Galenus acaciæ fructus, acaciæ succi, rubi canini, adianti singuloꝝ
 femuncia rum tantundem. Hæc omnia accurate resiccata in polli 15
 ¶ Galenus nem coguntur, & subtili cribro incernuntur: deinde adi
 libra, un a pis ursini & phoeꝑ; utriusq; ꝑ; libris quatuor admittis de
 nuo tunduntur. Excepta pyxide plumbea referuntur.
 Cum usus postulat, cuiuslibet unguenti liquore dis
 luuntur. 20

QVÆ PILOS CONSERVENT.

Polytrichi herbæ pars una, ladani partes duæ, uino myr
 teoꝝ; oleo exceptæ in usum adhibentur. ALIUD. Ane
 monæ flos tritus cum oleo inungitur: idem uero & niꝝ
 grefacit. A L I U D. Verbenacam rectam unâ cum ra- 25
 dicibus torrefactam, tufamq; tenui cribro incernito, oꝝ
 leum quoad sordium habeat spissitudinem admiscens.
 Confectum medicamen aereo uase reponito, ubi opus
 fuerit, cum oleo similiter utitor.

AQVA PILOS AVGENS,

eofdemq; denigrans.

Aquæ pluuiæ sextarii sex, rhus Alexandrini sextarii tres
 polytrichi pondotens, brathios tantundem, ladani un-
 cia, myrri unctia, cucurbitæ aridæ tantundem. Sinito ad 35
 dies uiginti uiti eo uase commadescere, bis mouēs quo
 tidie rudicula tedacea. Inde in aquam pilos tingens, uti

tor quotidie. Item semen altheæ in balneo illitum pilos
conferuat augetq; pari modo oleum inunctum in quo
semen ipsum altheæ decoctum est, uel liquefactum.

QVÆ MEDICAMENTA

pilos extenuent.

5 Ficus foliorum uitis agrestis albæ corticis, pumicis, tes-
tarum, buccinorum, terræ cimoliæ singulorum minā.
Omnibus in nouam crudamq; ollam coniectis, lutoq;
oblitis, in fictili coquito, teritoq; adiciens aphronitri mi-
10 næ semissem, gallas immaturas numero triginta. In pul-
uerem redacta excipito, ac utitor. A L I V D. Aphro-
nitri minæ septem, pumicis testæ minæ quatuor, alumī-
nis fissi, iridis, siccæ, myrti syluestris nigræ, gummi, bryo-
niæ radices singulorum drachmæ quatuor, lupinorum
15 crudorum in pollinem detritorum, congit pars quarta:
Vtere absq; pingui.

AD FLVENTES PILOS.

Aloe ex uino nigro austero illinitur, uel purpuræ tegmi-
na ex oleo cocta, uel myrrha, & ladanū cum uino, myr-
20 teoq; uel caprillum stercus in testa leui combustum ex
oleo cuti prius rasæ inungitur.

QVOMODO PILI CRISPI

fiant, & tincturis inficiantur, ex Cleopa-
træ libris, quos de capillis crispis
25 faciundis prodidit. Ca. II

C Apite prius deterfo, spondylii radix cum me-
ro pilis inungitur. A L I V D. Nucleus pineus
recens ad pollinem usq; comburitur, iniectus que
30 pilæ teritur, myrteum unguentum superinfunditur, do-
nec mellis fiat spissitudo. Atque sic pili rasæ ca-
pite purgatoque deliniuntur. A L I V D. Myrti & betæ
pari mensura cū oleo pili absterguntur utiliter. A L I V C
35 Gallæ uiginti numero adianthi uncia duæ, aqua marina
in mellis crassitiem coactæ inducuntur, sed pilo urina
prius deterfo, uel lixiuio, & aqua calente abluto, caput

PAULI ÆGINETÆ

oblinitur medicamento ad biduum, tertio die ablui debet, pilisq; reficcatis myrteo iniungi. Id tenerum crispūq; nigrum efficit capillum. At si prius caput nouacula rasaris, crispior euadet.

QVÆ CANOS ARGENT,

& eosdem denigrant.

Olei, quod immaturæ oliuæ fuderunt sextarii tres, spice nardi drachma, unguis odorati drachmæ quatuor, iunci floris tantundem: incoquantur cum oleo, seorsim habebitur acaciæ succi uncia una, uino soluta leuigataq; diligenter. Vbi uero tertia pars olei fuerit relicta, hanc percolato, & acaciæ mixtam in fidelia excipito, acutiſſor quotidie pilos inungens. A L I V D. Nucum uiridum corticis uncias tres, ilicis radice tantundem, uini nigri sextarios tres, ad tertias decoquito, expressoq; succo cum olei myrtei sextario contundes, usus eius est quotidianus.

AQVA PILOS DENIGRANS.

Gallæ sextarius unus, rhus coriarii sextarii duo, myrti nigrae totidem, cyperi foliorum æqualis mensura, cinaræ manipulus, papaueris nigri tantundem, aquæ lacustris sextarii duodecim. Omnia multis ante diebus macerata, ad tertias decoquantur. Deinde illinuntur, absterſis, siccatissq; crinibus. At cimolix terræ acetabulum cum uiua calce pari mensura inungitur. Hæc autem succo betæ elixæ soluta illinuntur. Deinde betæ folia tegminis gratia superaccommodantur, ac ubi satis adhaerint, in balneo abluuntur.

VT RVFI CAPILLI TIN

gantur & flauescant.

Myrrhæ pars una cum salis floris altera, accurate teritur, ubi sordium facta est crassities, caput prius deterſum medicamento inungitur, ac post noctem diemq; unum sic ablui præcipies. A L I V D. Lupinos crudos cum aqua illinito. A L I V D. Argentæ spumæ drachmam tertæ creticæ drachmas quatuor, calcis uiuæ drachma.

Aqua

Aqua mellis crasiliem faciens inungito, & betæ foliis adiectis ad duos tresve dies, ita adhaerere fines, deinde ablues.

VTPILI NIGRI FLAVESCANT.

Flores uini in balnei sordes mittuntur, & spissitudine ce
ra facta sub somnum illinuntur. & mane pili flavescunt.

ALIVD. Cyperi folia succo struthii fruticis madef
scunt, Et diluto uteris.

QVÆ CAPILLVM RED

dunt colore aureum.

Aluminis, sandarachæ, singulorum drachmæ sex, croci
drachmæ dug, thapsi qua tinctorum utuntur, Romani uo
cant herbam robiam, drachmæ octo, cineris lixiui dra
chmæ quatuor. Cinis cum thapso contusa incoquitur.

ubi dimidia portio relicta fuerit, humorem exprimito
quo alumen, sandaracham & crocum dilues. Deinde

uase uitreo condas. Vbi usus uenerit, pilos prius abster
sos illinito, postquam uero combiberint, ablues deco

cto fœnu græci, hordei & cumini, aquæ prius tepidæ
superfusæ, quod sufficit, ad hæc saponis quantum sa
tis est adiciet. **ALIVD.** Flores uini usæ unâ
cum oleo balanino, pilis oblinuntur. **ALIVD.** Sa
pone gallico cum aqua in singulis balneis pilis ab
sterguntur.

ALIVD VALDE GENEROSVM.

Rhus rubri sextarius, gallarum libra una S, elydii uno
cia duæ, herbæ aurum colore imitantis (quam Roma
ni robiam uocant) unciæ duæ, polytrichi fasciculi duo,

absinthii unus, lupinorum quibus cortex sit detractus
cyathi duo, aquæ sextarii septem. Omnia in uitreum uas
coniecta, dies nouem finito comadescere: quotidie

bis rudicula agitans, cum usus exigit, auferes quod sa
tis est, & hoc spongiam madefaciens, pilos confricato,

humectosq; combibere finito, ubi siccati fuerint, sapo
ne calida aqua soluto, abluuntur.

PAV. AEGIN,

I

PAVLI ÆGINETÆ

QVÆ PILOS ALBOS FA
CIVNT.

Verbasci candidus flos combustus aceto mergitur, & in saponem miscetur. ALIVD. Verbasci fructus, aluminis, radicalium corticis, singulorum drachma. Contusa, glutini quod ex tergoribus bouum conficitur drachmis quatuor temperantur.

DE CAPITIS AFFECTIBVS

cutem infestantibus, sulfuribus, seu porrigine, quæ pityriasis dicitur.

Cap. III.

Furfures capitis, seu porrigo, quæ pityriasis græce dicitur, est cum tenues & furfuraceæ squamulæ ex capitis, uel etiam reliqui corporis superficie resoluuntur, nullo ulcere relicto. Id autem euenit uitiō, seu corporis humore, saluæ pituita, aut biliōso & melancholico sanguine caput subeunte. Itaque corpore toto (ut dictum est) inanito, subscriptis facultatibus utemur. Cimollam aqua prius maceratam betæ succo miscebis illines; & tantisper ita permittes, donec inauerit. Deinde postquam ablueris, thus ex uino oleo; detritum perunges: die insequenti staphida agriam, hoc est, herbam pediculariam, ex oleo inunges. ALIVD. Niti, seu cis concremata, myrobalanorum, singulorum libra, herbæ pediculariæ libra una semis. uino dilutis caput abstergitur. sin autem reliquum corpus pruritu uexetur, siccis. Ad humidiores uero pityriasis, muria, uel lupinorum decocto caput abluendum est, hoc enim subinde sum expertus.

AD PSYDRACIA ET EXANTHEMATA CAPITIS.

Psydracia exigua capitis tubercula sunt, pustulis similia, quæ summam cutem excedunt. Exanthemata uero cutis sunt exulcerationes, subrubicundæ, & asperæ. Vtunque uitiū facultatibus infra positis exteritur. Argentæ

spumæ, † cerusæ singulorum drachmæ quatuor, aluminis drachmæ dua, ruta foliorum uiridium totidem, ex aceto myrteoq; oleo leuigata cuti illinuntur. ALIVD. Ruta & alumen cum melle trita, capiti prius raso inunguntur. Sin autem cutis à capite abscedit, oleæ folia elixa cum melle inducuntur. A L I V D. Argenti spumæ, cerusæ singulorū. * uncia duodecim, sulfuris uiui drachmæ octo, cerato myrteo excipiuntur.

AD HVLCVSCVLA CAPITIS
pitis densa rubbaq;

Hæc papillis sunt similia, ex quibus quædam ueluti sanies defluit. Caput prius nouacula raditur, & aqua frigida nitroq; abstergitur. Deinde sulfure uiuo ex hominis urina contrito utitur. Vel cretam sutoriam, *μελασμα* *πία* uocant Græci, cum aceto inungito.

DE MANANTIBVS CAPITIS
ulceribus quæ Achores Græce dicuntur, & Favis.

Inter capitis uitia, quæ in cute oboriuntur, unū est, quod appellatur Græcis Achor, à nostris manantia ulcera, tenuissimis cutem foraminibus perforans: per quæ glutinosa fertur sanies. Simile ipsi malum specie est, quod à faui similitudine *μύριον* à Græcis nominatur, quod magis amplius foraminibus exasperatum est, quibus humor crassitudinem mellis referens sicut in apium fauis, continetur. Origo est ex nitrosa fassaq; pituita, uictus igitur ratlo ex cibis boni succi constare: omnia acria & saliosa uitari debent: præsertim si inflammationem affectus respiciat. postquam corpus superfluo decenter erit leuatum, de rasis capillis caput fouendum bis terve die, aut etiam sæpius, aqua calida, in qua myrtus sit decocta. uel rubus, uel lenticula, uel amarilupini, uel asparagi radix. Quum uero plus saniei emanat, recte illinuntur salicis folia cum aqua, uel lenticula. Deinentur autem terra cimolia, uel cretica, uel samia, uel pompholix, uel spodium, uel argenti spuma, uel cadmia,

† Alexander medicus. Argenteæ spumæ drachmæ 3. cerusæ drachmæ 4.

* Melius est drachmæ 12 Sic habet Alexander medicus

PAVLI EGINTE

uel charta combusta, uel etiam medicamentum ex charta sicum, omnia ex aceto inducuntur. Smegmate uero hoc utendum est, sulfure uiuo, & perdicii herbae, saponisq; æquali pondere. Composita hæc sunt, argenti spumæ drachmæ duodecim, rutæ foliorū drachmæ octo, herbae pediculariæ quam staphida agriam Græci uocant, drachmæ quatuor, chalcantii drachmæ duæ, Aceto myrteoq; in sordidum spissitudinem coacta illinuntur. ALIUD. Sandicis, myrrhæ, mannæ, singulorum pondo drachmæ quatuor, sulfuris ignem non experti pondo drachmæ duæ, ex oleo ueteri inunguntur.

ALIUD AD ACHORAS.

Qui hoc uitio infestantur, stercore argenti, uel molibdena contrita oblinuntur. ALIUD. Humentes aufert achoras, rhododendri pondo triens, rosarum, sulfuris uiui pondo triens, picis liquidæ, & picis aridæ utriusq; pondo quadrans, ceræ selibra, olei myrtei quantum opus est, in pueris autem, lacte soluta illinuntur.

DE FICIS.

Ficus, nominant eruptiones ulcerum. modo rotundas, cum duritie quadam rubentes, quas dolor etiam comitatur. Fit uero hoc mali plurima ex parte in capite, nascitur tamen & in reliquo corpore. Probatur maxime contra hos alumen fissile, æris hos tostus, & glutinum pari mensura cum squamæ æris duplo. Tenuntur ex aceto illinunturq;. Præstans etiam remedium est menarū capita combusta, elixiq; bulbi, & cinis ex aceto.

ADVERSVS CAPITIS ET MENTIS

eruptiones, exanthemata uocant, ficum referentes, xeraphium.

Misfos *drachma una semis, chalcitidis drachmæ dug semis, squamæ æris, aluminis fissi, singulorum drachma. Bene loto hoc aridum impositum dimittitur. Die in sequenti rursus pars lauatur, spongiæq; detergæ idem

*Alise
drachmæ
duæ, s

applicatur. Decidit enim ramentum crassissimum. Et si diebus subsecutis idem fiat, sine clarice breui con-
sanescit. Cæterum medicamen hoc non mediocriter
adhæret.

AD CAPITIS PEDICVLOS.

Lupinorum in aqua coctorum diluto caput utiliter des-
tergetur, uel herba pedicularia, uel sandaracha, uel utraq-
que contrita ex oleo ueteri, seu aceto illinitur, uel pipe-
ris momentum ne exulceret cum oleo, aut hæderæ suc-
cus cum melle, aut minium synopicum cum aceto, aut
cedrinus liquor, aut pix liquida cum alumine, aut bacca-
rum lauri expressum, aut oleum raphaninum. Ego ped-
diculariam ex aceto oleoq; tritam inunxi, ac semper qd
uolui, sum asssecutus.

DE CAPITIS DOLORE, QVEM
græci κεφαλαλγία uocant. Cap. III.

Capitis dolor qui Græcis dicitur κεφαλαλγία, ma-
lum est inter ea quæ corpori accidunt, grauis-
simum, nunc ex sola corporis intemperie oritur,
nunc ex nimia humorum copia, Interim ex utraq; cau-
sa: interim uero ex primitiua & foris accidente causa
alia nempe, solis æstu, frigore, ebrietate, aut ictu. Vehes-
mentissimè igitur capitis dolores ex factiuis qualitatibus
nascuntur, & potissimum caliditate. At siccitas non
æque uehementes inducit, Humida qualitas sui ipsius re-
spectu, nullum plane dolorem cõciliat nisi caliditati, aut
frigori, aut humorum copix adiuncta. Itaque de eo
capitis dolore qui cum febre est, eo loco explicatum
est, quo febrium curatio exposita est, nunc de cæteris
dicendum est.

DE CAPITIS DOLORE EX

solis æstu contracto.

Qui ex æstu capite dolent, eorum cutis tactu calida
est, & primo statim manus iniecta aridior apparet: ocu-
li rubent, frigidi fotus, & inunctiones placent, ipsiq; ius-
uantur. Cæterum curatio his conueniet etiam ea, quam

PAULI AEGINETÆ

Dolor in febribus præscriptimus. Si dolor remanet, in
 fra scriptis utendum est cataplasmatibus. Prodest fronti &
 temporibus inductus panis ex posca, & rosaceo. Inter
 dum cum amygdalis, uel rosis siccis, aut mollibus uel
 menta cui pulegium sit adiectum, uel panis cum perfici
 foliis, facit etiam ocymum ex aceto & rosaceo tritum,
 uel hæderæ corymbi in aceto elixi, & rosaceo contriti,
 uel serpilli ex aqua decocto hordeaceam farinam mis
 scere conuenit, uel cardamomum torridum leuigatum
 aceto & rosaceo: uel fermentum cum rosaceo, uel iri
 dem aridam cum aceto, sed mutantur continue singu
 la: Nam uetustate sunt inefficacia.

PASTILLI AD CAPITIS DO

lorem ex intemperie calida.

Croci drachmæ ꝑ quinq; chalcanti drachmæ decem,
 aluminis * drachmæ sedecim, myrhæ drachmæ se
 ptem, omphacii, chalcitidis, gummi singulorum dra
 chmæ tres. Vini austeri quod sufficit. Ex posca sumunt
 tur. Sin etiam uigiliæ infestent, aliquid ex somniferis
 applicatur utiliter.

DE IIS QVIBVS CAPVT EX

frigida intemperie indolescit.

At si frigus nocuit, contraria, iis qui ex solis æstu dolent,
 affectos signa testantur. Etenim facies ipsorum non con
 cidit, sed colorem decoremq; amisit. Item frigidis nec
 gaudent, nec iuuantur. Verum horum agnitionem tum
 uictus ratio, tum reliqua concurrentia firmabunt. In un
 ctiones igitur adhibendæ ex oleo rutaceo, laurino, uel
 irino, uel nardino, uel etiam opobalsamo, præsertim si
 excrementitii humores fuerint crassiores uiscosiq;. Frõs
 autem tum hoc liquore, tum iis medicamentis debet
 illini, quæ ex pipere, & euphorbio præparantur. Vinum
 subtilius propinandum: corporis motio adhibenda est.
 Item balneum calidum prodest: interim à radícula uos
 mitus. In quibus autem qualitas citra humorum col
 piam, persistat, hoc utendum est medicamine, Pipe

† Alexan
 der Cro
 ci, chalcã
 thi dra
 chma de
 cem.

* Alexan
 der Alu
 minis scil
 li.

ris albi, crocomagnatis singulorum drachmæ duæ,
 euphorbii recentis drachmæ octo, Stercoris colum-
 bini drachma una, Saceti acerrimi quantum satis est.
 Illinitur pars laborans, sed prius infricata ut cōcalefcat.

7 **SI BILIOSVS HVMOR DO-**
 lorem inuexerit.

Notæ horum persimiles iis, quos ob solis æstum dor-
 lor affigit. Sed maior ipfis rosio accedit, & faciei pal-
 lor. interim etiam os inamarcescit. Porro affectus hic
 10 ætatibus uigentibus & temperaturis calidioribus, uitæ
 sollicitæ & bilem flauam coaceruantibus solet accide-
 re. Quamobrem balneum temperatum his, in unctio-
 nes, aquæ potus, & uniuersa uictus ratio humidior, bon-
 niq; succi utilis est. Biliosus humor absynthii diluto, uas-
 15 tuabitur. Vel aloë aut ipsa picra. i. amaro antidoto per-
 se, aut cum modica scāmōnia, aut catapotis quæ aloë
 constant. Inungenda frons, aut croceo pastillo, aut trigo-
 no, aut quodam simili.

SI CAPVT CONSORTII

20 lege indolefcat.

Si caput consortii lege afficiatur quod ei cum toto est
 corpore, cura adhibenda, quomodo contra intempe-
 riem, superantemq; materiam pugnemus. Si copia quib-
 dem premit & maxime in uenis, sanguis mittendus
 25 est: Sin autem magis qualitas urgeat, purganti uten-
 dum medicamine. Quod si particula laborante ali-
 qua simul condolefcat, ueluti iecinore, aut uentris
 culo, aut stomacho, his succurrendum est. Vbi ca-
 lida afficit intemperies, panis ex aquoso uino exhibe-
 30 tur, uel etiam ex chondro sorbitiunculæ. Extrinsecus
 unctis superfundere, quæ modice refrigerent, uiresq; cō-
 firmant, sicut à me prius cōprehensum est. At si glutinosi
 crassiq; humores in stomacho infarcti, capitis dolorē
 concitent, hos quoque amoliamur potu oxymelitis,
 35 tum simplicis, tum Iuliani. Insuper medicamentis ex
 hyslopo & origano, & his adhuc calidioribus magisq;

PAVLI REGINETÆ

incidentibus. Iam uomitus à radícula utilis, fomentaq̃
calidiora, & cataplasmata recte admouentur.

DE CAPITIS DOLORE
EX VINO.

Si uinum adhuc incoctum in stomacho fluctuet, tepen- 5
tis aqua potu uomere dolentem iubebis. Quod si èt
post concoctionem caput indoleat, refrigerantibus res-
pellentibusq̃; utemur, quale est rosaceum priuatim sum-
ptum, & cum aceto, uel hederæ succo, uel brasicæ.
Quin & ipsa brasicæ folla in aquam calidam demer- 10
sa, & capiti circumdata ligataq̃; naturaliter ebrietatem
arcent. eiusdem decoctæ elus in id efficax est. Item
lenticula hos adiuuat, potissimumq̃; uentriculo humi-
diore præditos. Ad hæc alica, malicorium, & mala ipsa,
pira q̃; tum aqua potio, utiliter assumuntur. 15

DE CAPITIS DOLORE
EX ICTV.

Qui ex ictu capitis dolorem conceperunt, iis, nisi lumbi
ma cute percussi sint, sanguis statim emittendus est,
& fotus alii atque alii capiti sunt applicandi, lanis oleo 20
dulci imbutis ipsum operietur. Vino ciboq̃; pleniori,
præsertim si febris adest, ægros coercere expedit. Et to-
ta curatio ceu ad neruolarum partium inflammatione
& præcipue membranarum cerebri quas meningas ap- 25
pellant, adaptabitur. Si uero & uulnus factum fuerit, huic
quoque decenter medebimur.

MALAGMA AD CEPHA-
LALGIAM.

Ceræ drachmæ septem, amygdalini olei uncia tres,
tereblinthinæ drachmæ octo, æruginis rasæ, cimolix, 30
chalciudis singulorum drachmæ quatuor, pumicis
drachmæ tres, æris usti, squamæ stomomatis singulo-
rum drachmæ duæ. Si uidetur paulo esse durius, amy-
gdalino emolliendum.

DE CEPHALAEA, ET HE-
micrania. Cap. V.

VTerque hic affectus, stabilis ac permanens capitis dolor est, qui strepitu, clamoribus, claritate lucis, uini potu, & impletibus caput odoribus excandescit exacuturq;. Ac aliis totâ ferri caput i hoc dolore, aliis alterâ ipsius partē duntaxat excruciar i uidetur, quos etiâ hemicranicos nominant. Quibus sanè intra caluariam malum consistit, iis dolor ad oculorum radices porrigitur: quibus extra est, circa ipsam caluariam in dolescunt. Quapropter dolores cum grauitate molesti, plenitudinem testantur, cum erosione insectantes, uel humorum, uel uaporum acrimoniâ: qui cum pulsibus obueniunt, inflammationem: qui cum tensione, si quidè grauitas & pulsus non adsit, spiritus tenuis, & flatulenti redundantiam innuunt, si cum pulsu, membranosa partibus inflammationem: cum grauitate, humorum qui intra membranas se receperint, copiam. At si putridus etiâ humor, calidior euaserit, iam cum febris simul caput doluit, februnt autem omnino, & quibus inflammatio dolorem parit. Quum igitur corpus totum succis æquabiliter omnibus redundat, quod plethoricum dicitur, uenam secare si uires patiantur, & actoribus uti clysteris cõuenit. Inde si adhuc sanguis uidetur exuberare, etiâ uase narium adaperto quantum satis esse uidetur, detrahes. Mox hiera acris exhibenda, deinde pituitæeductio nibus, apophlegmaïsmos uocant, utendum est, tum his qui per nares uacuant, & p̄na Græcis dicuntur. Eiusmodi est elaterii succus, cum lacte infusus, uel etiâ aridū elaterium inspiratum, succusq; cyclamini & porri. Hæc quæ sequuntur, sunt composita. Medicamentum quod naribus inditur ad ueteres cephalæas, lippitudines & morbos comitiales. Nigellæ pondo drachmæ octo, salis ammoniaci, elaterii, singulorum pondo drachmæ quatuor. Tansa, oleo scyonio, uel irino, uel cyprii non excepta, ut cerati fiat spissitudo naribus demittuntur.

PAVLI ÆGINETÆ
MEDICAMENTVM QVOD

pituitam extrahit, naribus inspiratum.

¶ Galenus Cyclamini sicci denarii octo, ꝑ nitri rubri denarii quatuor
adiicit iri or. Sin autem in uicem nitri elaterium indideris, magis
dis dena- proficiet. Tritum accurate calamo scriptorio naribus in
rios duos spirabitur. Porro epithemata quoque capiti utiliter ap-
plicantur. Item inunctiones, ubi morbus in uetustatem
inciderit.

EPITHEMA AD CEPHALÆAM.

¶ Galeno Vnguenti irini, peucedani, castorei singulorū drachma, 10
agnifemi baccarum lauri drachmæ duæ, ꝑ rutæ summitatū drach-
nis, rosarū mæ quatuor, Excipitur cerato rosaceo, rasoq; capiti, to-
siccaꝝ sin ti ipsi imponitur. Mulier quædam in hemicranicis hoc
guloꝝ etiam quod sequitur epithemate usa, mirandum in mo-
drachmæ dum inclaruit. Radicem cucumis syluestris uiridem mi- 15
duæ, rutæ nutim concisam, absinthiumq; cum hydrelæo incoque-
bat: dum istabescerent. Ac hydrelæo calente mediocri-
ter partem affectam irrorabat, radicem uero, & absin-
thium in puluerem contrita oblinebat. Atq; hoc solo
medicamine, hemicranicos, id est altera capitis parte do- 20
lentes & cum febre, & sine ipsa, curauit. At si malum ma-
xime increuerit, ut dolorem ferre nequeant, utitor me-
dicamentis etiam quæ lenire possunt, & noxia euocare,
quale est quod sequitur.

VNGVENTVM AD CEPHALÆAM.

25
Liquoris peucedani drachmæ sedecim, lachrymæ pas-
paueris, anisi, alterci quod hyoscyamum Græci uocant,
croci, myrrhæ, scammonix, singulorum drachmæ due.
Aceto excepta in pastillos coguntur. Cum usus postu- 30
lat, ex aceto uel posca illinuntur iis, quibus humores cras-
si, uel spiritus flatulentus dolorem fecit. Iam dropax &
sinapismus iisdem benefacit. Item pastillus ex thapsia,
præterea medicamen ex atramento scriptorio mirifice
eidem causæ medetur, quo in his eo modo utendum
est, sicut in opere de compositis docebitur. Quin & 35
istud mirabilem in modum ad hemicranicos ex crasso

glutinosoq; humore dolescentes efficax est. Euphorbii portio una cum pari castorei modo aqua excepta auriculæ demittitur qua parte indolescit, inde balneum ad eundum, ubi paululum immorati ipsum assument, & cōsueto more lauabunt. Sic quidem expertum est, uerū non alienum absurdumq; fuerit, & oleo ipsa excepta in aurem instillare. Quod medicamē ad coxendices inscribitur, etiam longo capitis affectu laborantes, & hemicranicos ex toto perfanat.

10 AD HEMICRANIAM VETEREM.

Scordii drachmæ quatuor, ceræ drachmæ duæ, axungia ueteris drachmæ duæ, cantharidum drachmæ duæ. Vespert illitum finito per noctem adherere. Mane rupta papula perliquido medicamine, πικρῶν πορ ap-

15 pellant, ei medeberis. A L I V D. Baccarum lauri quibus cortex sit ablati, ruræ foliorum, singulorum denarii duo, sinapios denarius. Aqua dilutum oblitio. At iis qui frigori patuerunt, utilissimum est infra scriptum medicamentum ut pleroseq; semel ante balneas illitum
20 confestim affectu liberaret & à lauacro (qui antea laborabant) in totum sanitati pristina restituerentur. Olei sabinii pondus, ceræ quadrans, euphorbii uncia. Hoc dimidia frontis parti, nempe qua temporum musculus habetur, delini debet. Qui uero frigoris iniuriam
25 non senserunt, iis gallæ, & crocomagmatis parem portionem cum uino detritam inungito. Sed qui ex calidis uaporibus, uel succis capite dolitant, iis medicamenta quæ euphorbio constant, non applicabis.

30 A P O P H L E G M A T I S M V S,

id est medicamentum pituitam

per os purgans contra

Cephalæam.

Sinapeos contriti & expressi, aceti, mellis, singulorum * drachmæ
35 unciæ quatuordecim herbæ pediculariæ drachmæ quatuor, pyrethri tantundem. Tunsa cribrataq; miscetur, decim.

& in sole gargarizanda dantur. Porrò si ob biliosum humorem, aut quandam intemperiem orta Cephalæa diutius prorogetur, eorum usus ueniet quæ in capite de cephalalgia comprehensa sunt. Si ne sic quidem dolor finitur, neq; cucurbitulis, neq; hirundinibus adhibitis, sed humores per arterias distributi subsistant morenturq; in didem, non absurdum fuerit & arteriam post aures incidere. Porrò humidioribus, etiam balineæ naturales res adhibentur.

DE PHRENITIDE. Cap. VI.

Phrenitis membranarum cerebri, quas meningas appellant, inflammatio est, sicut ipsum quoque cerebrum eadem modo confligitur, modo calore à natura remoto æstuet. Causa morbi est, uel sanguis superans uel biliosus humor: nonnunquam & flaua bilis perusta, adeo ut in nigram degenerauerit, quæ etiam grauisissimam phrenitidem contrahit. Aliquando cerebrum sincipitis consortio dolens, ex neruis qui in ipsum sparguntur uitium concipit, idq; in ardentissimarum febrium uigore. Porrò quæ stomachi consensu gignitur mentis perturbatio, phrenitis non est, sed hoc solum parte delirium. Propria phrenitidis comes est plurima parte somnus difficilis: interdum quoque somnus turbulenter accedit, ut consurgant ægri, exiliant, & furibunde uociferent. Quibus sanguineus humor morbum fecit, cum risu in infantiit. Quibus flaua bilis, ferociter, quem admodum quibus atra uitium contraxit, tam immaniter sæuiunt ut coerceri nequeant, omnium quæ dicunt faciunt, ue, obliuiscuntur. Oculos habent cruentos ac sæpe perfricant: interim aridos, interim lachrymantes, uel ut crassior pituita innatet. Lingua est aspera, sanguis è naribus destillat: floccos festucasq; colligunt, febri per totum morbi decursum acuta conficiuntur: ut quæ in alto malignius delitescat. Pulsus edunt exiguos, languidos, & quadantenus duros. Respirant magnum, & raro, cum cerebri affectus per se excurat. At si phrenitis

septi transuersi, quod Græci phrenas uocant, confortio
 concitetur, & respiratio inæqualis est, & præcordia sur-
 sum conuellantur, & multo calore ardent: sicut iis qui
 ex cerebri uitio insanunt, frons incalescit & subcruenta
 5 est, uenarum puluini turgescunt. Quod si humor pitui-
 tosus sit temperatus bilioso, ut mixtam habet originem
 ita nomine composito uigilans coma uocatur. In unis
 uersum enim succo superate bilioso, uigil efficitur phre-
 nitis. Contra pituitoso præstantiore, grauioris modo
 10 somni, quem *νωμα* Græci dicunt, sopiuntur. Atque hoc
 malum antiquiores Galeno medici, Catochon uocay
 uerunt.

CVRATIO PHRENITIDIS.

Quod si uires egri patiantur sanguis protinus è cubito
 15 mitti debet, & copiosior. At si despiens manum nõ por-
 rigat, aut si porrigat, metus sit secundum uacuationem,
 sanguinis profluuii, dum manum æger subinde ob mē-
 tis turbationem iacitet, recta in fronte uena diuisa, una
 uice quod satis est auferemus. item clysteriis utemur, &
 20 enematis ex hydrelæo uel rosaceo cum ptisanæ cremo-
 re. Si uigiliæ urgent, rosaceum, uel oxyrhodinum in cas-
 put dandum est. Aliquando calida ipsium aqua fouen-
 dum, & medicamentum ex papauere exhibebitur, nisi
 uirtus imbecilla prohibeat. Et alia quæ ad somnum cõ-
 25 ciliandum superius scripta sunt huc transferemus. Deo
 cumbat æger in loco, tum lumine, tum temperie mo-
 derato: & uariis quibusdam picturis libero, nam hæc
 deterrent. Quo amici quidem gratisimi ingredientur,
 & commodum incident, qui nunc blande ægrotum al-
 30 loquantur, nunc acerbius corripiant. Cibum primum es-
 sto aqua mulsa, deinde ptisanæ cremor, & sorbitiones
 ex chondro cum quadam dulci potione, uerbi causa,
 apomelite, uel hydrososato, uel rhodomelite, uel diluto
 35 hydromelite. Nam uinosum hydromel, quod in paruis
 uasculis ex Cibra apponatur, repudiandum, ut quod
 grauiores uino noxas in talibus excitet, & maxime in

PAULI AEGINETÆ

capitis affectibus, idq; ante concoctionem. Panis quoque aqua lotus recte exhibetur, intubi lactucæ elixæ. Si multus feruor conficiat, et cruda hæc dantur. Item cucumeris medulla, peponis, dorycnii, & similia. A quæ frigida potu coercendi sunt, potissimum si septum transuersum, consortii lege malo dedisse originem deprehenderit. Quod si urina ipsis, ut consentaneum est, delirij uitio cohibeatur, calentis hydrelgi imbre & pubentis ad reddendum urinam incitabimus. Reliquum corpus ipsis decumbentibus calido oleo perungi debet. Etenim in quiete, quoad eius fieri licet contineri, si diuites fuerint, a famulis, sin pauperes, uinculis conuenit. Nam inordinata motio uires conuellit. Iam uero alia etiam de causa pedes, prius foti, deligaturis constringi, manusq; contrectari debent, nempe quo humores deorsum reuellantur. Porro si longior affectus, & contumax fuerit ab iis quæ stuporem membris accersunt, abstinendū: ea uero quæ digerendi facultatem obtinent, capitis perfusionibus miscenda scilicet mentæ succus, uel serpilli, uel calaminthæ, uel rutæ. Tum iis quoq; utendum quæ naribus inseruntur. A septimo die si ulcera sentiant inflammationem, cataplasmatibus ex lini semine, & hordeacea farina cum hydrelæo leniemus. Deinde cucurbitulas leues aut cum scarificatione, tum his ipsis, tum occipitio, & spinæ accommodabimus. Si corpus squalidū perustumq; esse coniectaueris, febrisq; adsit, etiam balneis utendum aquæ potabilis, & unctiōne liberaliore. Vinum tenue & dilutum quod ἀλυστόπον appellat uiribus recolligendis propinabimus, nullam inde mentis alienationem, ut est uerisimile, futura suspicantes. Aut enim nulla sit, cum status morbi est: aut certe si sit, ex facili subsidet. Cæterum ubi morbus se remiserit, gestatione corporis uti expedit, & congrua uirium recreatione. Sed ita phrenitici sese recolligent, ut ebrietas, otium, ciborum corruptiones, & in primis solis

estum caueant.

DE INFLAMMATIONE

cerebri. Cap. VII.

Cerebrum inflammatione laborans, sæpe ita intus
mescit, ut capitis futuræ distendantur. Dolor comi-
mitatur maximus, & diuturnus, uehemens ex re-
pletione cibi fastidium, rubor in facie multus cum tu-
more molli: oculi sunt proterui, caput inturgescit. Qui
hoc malo impliciti sunt, sanguinem ex cubito mittere,
item ex naribus, & uasis linguæ subditis debent. Por-
rò ad inflammationes tum resperisiones, tum cataplas-
mata, quæ humectare & mollire sunt idonea, capiti re-
cte inducuntur.

DE ERYSIPELATE CERE

bri. Cap. VIII.

Accidit quoque erysipelas cerebro, quo laborans
hæc patitur capite dolet uniuerso, adeo ut
flammis id uri putet, facies frigida est, & subpal-
lida, os aridum. Quare qui in tanto affectu sanguis des-
trahendus est, & potissimum ex uenis sub lingua sitis.
Refrigerantia conueniunt: quibus in aliis quoque erysi-
pelatis utimur.

DE LETHARGO. Cap. IX.

Lethargus itidem, cum ratio cinatricis animæ noxa
sit aliqua, locum eundem quem phrenitis, nempe
cerebrum, occupat: origo uero mali, contraria
est. Nam ex pituita, quæ frigore nimio & humiditate
cerebrum imbuerit, contrahitur. Lethargicos
comitatur febris lenta, non impense acris commo-
uensq; , cum profunda animi in somnum delatione.
Pulsus his magni, rarique sunt, & turbulenti.
Respiratio nimis rara & imbecillis. Marcorque &
prode inexpugnabilis dormiendi necessitas. Vix,
quocunque modo interpellentur, respondent. Om-
nium ueluti amentes obliuiscuntur. Oscitant crebro,
& hiant ore aliquandiu persistunt, tanquam claudere

PAYLI AEGINETÆ

id oblit. Deiciunt per aluum magna ex parte, lquidiora. Nonnullis contra uenter inarescit. Vrinam reddunt iumentis similem. Quidam ex eis tremiscunt, & sudoribus undiquaque madent. Huic affectui respondet Caros ex eadem materie proficiens: sed hoc discrimine uariat, febris Carum præcedit, eaq; uehementior. Lethargum subsequitur ignauior. Item Carus aliquot alij affectibus superuenit, lebrum, exempli gratia, accessio nibus, comitalibus: cerebri compressionibus, modo caluaria contracta, modo oblata membrana, quæ priorem cerebri uentriculum contegit, *μηνίς σφύλακας* Græci nominant. Lethargus autem peculiarem causam obtinet.

CVRATIO LETHARGI.

Vires si permittant, etiam hic uena secari debet. Sin minus, clysteris acribus aluum ducemus. Aeger decumbet in domo spatiosa, mediocriter lucida. Caput eius oleo perfundi oportet, cui etiam castoreum sit adiectum. Nonnulli inuicem olei oxyrhodino cum castoreo utuntur. Robur hinc capiti caloremq; simul accersentes. Reliquum uero corpus, & præcipue extrema, oleo impleta ueteri cum nitro tosto uel pyrethro, uel pipere, uel cocco gnidio extergunt. Licet & cerato quod his, & castoreo simul constet, uti. Porro naribus admouetur thymum ex aceto contritum, aut origanum, aut pulegium. Os ungitur, & palati cœlum detrito sinapi, cum mellis momento. Conariq; oportet pituitam indidem affixâ digitis eicere. Si admittantur, etiam apophlegmatismi usus erit ex oxymelite cum hyssopo, aut pulegio, aut origano, aut ipso quoque sinapi. Potui exhibebitur aliquid ex iis, quæ cito transeunt, præsertim diospolites cochleari mensura cum posca. In iis qui tremore concutuntur diuturno, castorei quoq; scrupulos duos tres uegabimus. Si humoris inest copia, nihilq; aliud prohibeat, scammonia scrupulum, castoreo temperatum. At si hic affectus non discutitur, caput radendum, deinde fouendum

Fouendum est sale, milio, & similibus per sacculos adhi-
 bitis. Ad hæc sinapismis uti in capite prodest, tum iis
 quæ per sternutamenta euocantur. Postea cucurbitulas
 occipito agglutinare; partim leues cum multa flamma,
 5 partim cum scarificatione. Præterea ad natura excretio-
 nes frequenter sollicitare oportebit, tum iniectionibus, tū
 iis quæ urinam mouent. Pubem oleo rutaceo, aut lycio-
 nio, cui sit adiectum castorei paululum, aspergere. Iam
 uero ut deglutiant crebrius ad monebimus ex calida
 10 aqua dulcem quandam potionem, præsertim ex apos-
 melite confectam, bombylio ori instillantes. Quod si
 mediam infestet regionem cerebri inflammatio, huic
 istidem medebimur superfusionibus & cataplasmatibus.
 Naribus sinapi aceto tritum, uel castoreum ustum ad-
 15 mouere profuerit. Alimentum esto cremor pitænz, uel
 auenæ, uel alicæ cum oxymelite, uel salibus, uel pule-
 gio: nunc quotidie, nunc uno die interposito. A cibo, uin-
 cini debent: summa diu cedere oportet, cruraq; punge-
 re: nonnunquam pilos etiam in ipsis uehementius euel-
 20 lere coniti quo excitentur. Iam femora & crura exul-
 cerata subinde profunt. Cæterum ubi morbus inclinare
 inceperit, gestatio statim continua utilis est, & balneum.
 Victus qui res recolligat, recreetq; deceter adhibendus.

DE CATOCHO, AVT VI

gili comate. Cap. X.

Huius morbi causam, ubi de phrenitide sermo
 est habitus, sumus complexi, notæ, ut summatim
 dicam, communes quodammodo sunt phren-
 tidis & lethargi. Sed pro materia abundante uariant, pe-
 30 culiars autem hæc. Inuadit hoc mali hominem supinū,
 ex porrectumq; cuius alias facies subtumescit, & modiq;
 ce lethargicorum modo liuet; alias rubescit, & superior
 gena sursum conuelli uidetur, ac excedere ut ne conuul-
 35 uere qdæ æger queat: respiratio nulla apparet, sed quasi
 emortuus decubitus. Pulsus est exiguus, languidus, & cre-
 berrimus. Urina & aluus nihil, aut certe parum reddūt,

PAV. ÆGIN,

K

PAVLI ÆGINETÆ

Qui mellifcule habent, nec tam graui premuntur affe-
 tu, liquorem aliquem infusum deglutunt: qui uero ma-
 lo uicti sunt, ad nares regurgitant. Itaque pituita bilem
 superante affectos à lethargicis discernimus, eo quòd
 neq; facies tumescit, neq; liuida est, sicut lethargicis. præ-
 terea quòd paulatim etiam leuiter desudant. In iis per-
 riculum maius est, quibus peruigilium adest continens,
 urinæ non respondent, difficilis inspiratio intenditur, sus-
 dores erumpunt, & ad nares potus resorbetur. At si mu-
 lier hoc laborare uitio cœperit, ab ea quæ uulua strans
 gulatu corripitur, hac nota discernes, quòd naturaliter
 iacere uideatur, & in clamantes percipiat, excitetur, rur-
 susq; somno graui sopiatur. Interim dicunt etiam pris-
 tiam diuersumq; à uigili comate catochon fieri, cum
 simplicem non mixtam habebit causam, nimirum friv-
 gidiorum siccioremq; materiam, quæ posteriore cere-
 bri uentriculo repleto malum hoc excitarit. Quo qui
 corripitur repente, in illo permanet habitu, quo corre-
 ptus est, stans scilicet, uel sedens, clausis oculis, aut respi-
 ciens. Quam ob causam antiquiores Græci hoc deten-
 tos morbo, catochos uel catochomenos, quasi dicas
 occupatos deprehensosq; nominauerunt: recentiores
 affectum fœminino genere catochen & catalepsi uel
 ti detentionem & deprehensionem. Curatio prædictis
 est similis, sed ea quæ superueniunt diuersam postulant
 animaduersionem.

CVRATIO CATOCHI.

Huic quoq; malo sanguinis missione succurritur, præ-
 sertim in quibus facies rubescit, modo uires suadeant:
 aut clysteres iniiciendi, partim q; pituitam pollentem eli-
 ciant, partim qui bilem abundantem leniant, pari modo
 aliorum quoq; præfidiorum ratio utilis est. Similiter ægros
 nutrire confert, interim diebus singulis, interim uno in-
 terposito. Porro affectus admodum periculosus est, si
 aut uictu aut potu erretur. Quibus uomere ex usu est,
 si statim ad id cogendi sunt, ac ore uentriculi submisso

cura adhibenda ne aluus irriteretur, ac viscera resperſionibus ex cumino aut ruta foueantur. Qui ex ebrietate uitium conceperunt, crapula diſſoluta, humidioꝛe cibo tractandi ſunt, qualis eſt piſanae cremor. Præterea caput inunctionibus congruis perfundetur, per æſtatem frigidis, per hyemen egeſidis. Si nequaquam crapula ſoluitur, neque ad ſobrietatem reditus eſt, tanquam deploratae ualeitudinis hominem uitare oportet.

DE MEMORIÆ IACTURA,

& ratiocinationis, item de ſopore, & fatuitate. Cap. XI.

Memoriæ iactura partim per ſe, partim etiam cū quadam ratiocinationis labe accidit: quemadmodum & mentis ſeu ratiocinandi facultatis noxa priuatim prius incipit, deinde memoriæ iactura inſequitur. Verum cum utraq; pars, mens inquam & memoria male fuerit affecta, tunc fatuitas ſeu ſtultitia, quæ Græcis moroſis appellatur, oboritur. cauſa malorum eſt, noua intemperies, quæ partes illas pertinaciter obſidet. Quod ſi humida ſolum fuerit, memoriæ & ratiocinationis uitium creabit, torporesq; quos Græci *ὑπνῶδες* uocant, & in ſomnum longas profundasq; delationes. Si uero humori frigiditas etiam acceſſerit, ſopores & lethargos. Eodemq; modo ſi ſola fuerit ſiccitas, uigilias tantum inducit. At ſi calor acceſſerit ſiccitati, deliria, & phrenitidas mouebit. Porro intemperies hæ nonnunquam obueniunt humoribus: nonnunquã cerebri uentriculis, uel ipſius uaiſis: uel utiq; humiditati inſparſæ, uel ipſimet cerebri corpori, uel etiam temporum muſculis tali modo uitiat. At ſi humores cum ipſis ſint mixti, ſimilem quoq; morbum experient: uerum ſimplex, an compoſita ſit intemperies efficiens, ex ſpecie excrementorum condiſces. Quod enim memoriæ & ratiocinationis iactura, frigiditatis ſoboles exiſtat, compertum habemus. Humiditati uero, an ſiccitati iuncta ſit, ex recrementis, ægri habitu, temperatura,

PAVLI ÆGINETÆ

uictus ratione, anni tempore & loco deprehendemus.

CVRATIO.

Si frigida male habuerit intemperies, calefacere, si humiditas iuncta sit, etiam exiccare oportet: rursus si mixta cum siccitate, humectare simul & calefacere. Pari modo etiam in calida intemperie refrigerare conuenit, si siccitas accesserit, pariter humectare: si humiditas, refrigerare simul & siccare. In quibus sanguinem deprehendis abundantem, uenam aperire, uel clysteris acris uti consilium est. Deinde etiam hiera amara, & apoplegia matifinis. Item inunctiones capiti sunt inducendae ex oleo cui adiecta sint quae refrigerant exiccantq; , rosæ dico, myrti, iuncus, aliaq; similia. Ad hæc totius corporis sollicitudo habenda est. Quod si æstu & lassitudine orta fuerit intemperies, caput oxyrhodo perfundendum, tum reliqua curandi ratione frigida humectaq; uti conuenit. Inter cætera & cibo & potu simili. Quod si caros fatuitati, uel obliuioni accedat, huic etiam succurrendum est, ut in lethargicis prius comprehendimus, ubi & ipsorum discrimen explicitum est.

DE VERTIGINIBVS. Cap. XII.

Vertiginum affectus nascitur cum frigidus, glutinosusq; humor cerebrum occupat. Vnde leui occasione protinus etiã concidunt, ueluti quando aliqua circūagi extrinsecus aspexerint, ut rotas, turbinesue, aut quando etiam ipsi circūaguntur. Interim ubi capite incalescunt humoribus in eo commotis, uel et spiritu: interim prioribus cerebri uentriculis, caluarie cõfractæ perforatu pressis, in quibus etiam uehementes oboriuntur cruciatus, præcedit autem primarium capitis affectum uehemens dolor, torpor, & aurium sonitus. quidam olfactu læduntur, nonnulli gustu. Quibus autem uentriculi oris consortium rosionem stomachi, quam cardiogmon Græci appellant, accessit, etiam nausea superuenit.

Vertiginofos in acceſſione quidem medicamētis quæ
 odore mouent, excitare conuenit. item frictionibus, &
 id genus aliis. Vbi morbus conquerit, eius diſcutiendi
 5 gratia ſanguis primum mittendus eſt, deinde purgatio
 ex hiera præſtanda. Interpoſitis diebus acri clyſtere ex
 centaurei, uel cucurbitę ſylueſtris decocto utendum eſt.
 Secundum huiusmodi uacuationes caput ipſum cucur
 bitulis ad occipitium cū ſcarificatione lancinari debet,
 10 mox apophlegmatiſini, id eſt medicamenta quę pituitã
 per os eliciant aſſumi, & ſternutamēta moueri. At quos
 capitis calor, aurium q; ſonitus male habet, ceu uaporis
 bus calidioribus per arterias ſurſum elatis, etiam arterię
 ſectio retro aures iis adhibenda eſt: ut in parte chirurgi
 15 ca ſumus dicturi.

DE MORBO COMITALI.

Cap. XIII.

MOrbus comitalis, cum totius corporis ſit conuulſio, ſed ita ut principis animę functionū no
 20 xa comitetur, partim in ipſo cerebro, partim in
 uniuerſis huius uentriculis cauſam habet ſubſiſtentem:
 modo humorem pituitoſum, modo melancholicū. Itē
 ore uentriculi affecto confortiū quadam lege oboritur,
 quæ admodū in colicis quoq; ſicut in illorum capite exe
 25 quemur. Iam uero aliis quoq; partibus contagionem
 impartiētib; naſcitur, cum ueluti aura quædã frigidior
 ad cerebrum aſcendit, alias à crure, alias à manus digi
 tis. Inſuper uſus eſt quandoq; provenire eēt in quadam
 muliere ab utero quo tpe eſſet grauida. A partu edito
 30 ceſſauit. Occupat hoc morbi genus maxime pueros
 eoſq; adhuc paruulos, deinde adoleſcētes & iuuenes,
 minime ſenes & decrepitos. Præcedit igitur comitiales
 corporis animiq; ſtatus minime arbitrarie, triſtitia, eorū
 q; iuxta ſunt obliuiō, turbulētæ inſomniorū imagines,
 35 capitis dolor, eius q; repletio cōtinua, ob iracundiã ma
 xime paſſor faciei, & inordinatus lingue motus: nonnulli

PAVLI REGINETÆ

ipfam quoq; commordent. Quibus à stomacho uitia
 oritur, palpitatio ipsius præcedit tumultus & erosio. Iam
 ex inedia seu cibo tardius assumpto, excandescunt. In
 hoc casu, quamprimum inuaseric, ægri concidunt, con-
 uellunturq; tum impotens quædam uox interdum sub-
 oritur. Sed peculiaris admodum mali nota est oris spu-
 ma. Quippe alia communiter aliis quoq; morbis eue-
 niunt. Non desunt etiam quibus urina & steruus præter
 uoluntate excernitur. nonnullis & genitura. In quibus igitur
 acutissimus est effectus, statim iugulat, & tam crebris
 accessionibus, & eorum quæ accidunt, uehementia. Ac
 plerisque longus esse solet. Nam si non pubertate uel men-
 struorum initio, uel puerperio solutus fuerit, uel si post
 hoc tempus remanserit, sæpe usq; ad mortis diem pro-
 rogatur, nisi congruam medici curationem fuerit affecu-
 tus. Coarguunt comitiales suffimenta, bitumen, uel lapis
 gagates, uel cornu caprillum, iecur hircinum comestum,
 & iecoris tostus odor.

CVRATIO.

Si infans ægrotus fuerit, nihil molendum est, nam æta-
 te ad biliosorem, siccioremq; statum uergente, & uelut
 moderatiore, sua sponte plerumq; morbus finitur. adeo
 ut solus uictus infantium, & eorum qui lacte nutriuntur
 ratio sit habenda, q; post annos pueriles in morbum hunc
 plabuntur, eorum partes cõuulsæ ac distractæ pingui asp-
 gine adiuuari, cõtineri & in rectum dirigi debent. Deinde
 ore distento digitus demitti, aut pinna oleo irino uncta,
 pituitæ auferendæ gratia. Quin & medicamentis quæ
 maribus adhibetur sensum mouere cõuenit, ex epli gra-
 tia, peucedano, cyrenaico liquore, bitumine, pice cedris
 na. Post accessiones si nihil prohibet, sanguis utiq; à cu-
 bito mittendus est. At si nihil remittat accessio, summæ
 partes sinapi implendæ sunt, cucurbitula præcordis de-
 figetur. Quod si nec his morbus cõprimatur, minimùm
 in medicina spei superest, nihilo secius tamen medicus
 animo confidente castoreum necessitate adactus & li-

quorem cyrenaicum cū melle & aceto ori infundet, in
 anum centaurei decoctū, uel cucurbitæ syluestris dabit.
 Quil conualescunt uitibus ante recreatis purgatione ex
 hiera sollicitandi sunt. Hæc sanè est recētis & acuti mori
 bi comitalis curatio. deiceps quomodo inueterato suc
 currat trademus. Itaq; ægrotos aquam diu bibere
 expedit. ac si nihil obest, sanguinem dimittere. Interpos
 fitis quatuor aut quinque diebus corpusculum rescire, &
 sic purgante medicamento sollicitare, præsertim ueratro
 nigro, uel cucurbita syluestri, uel certe scammonia. Por
 10 ro ueratrum sine medulla tunsū cribratumq; aquæ
 nullæ cyathis quinque; uel sex inspergere oportet, aut
 melle crudo cum piperis momento excipere. Cucurbi
 tæ uero, semine eiectō medullaq; implebis ipsam passō
 15 fo, sinesq; totā noctē cōmādescere. Mane passum tēpe
 ratū potui dabitur. Vel et medicamēto ex ueratro albo
 purgationē molieris: qd hæc recipit: baccarū lauri purp
 gatarū, piperis albi, alypiados euphorbii, ueratri albi, sin
 gulorū drachmas octo. Hoc totū datur cū passō qd in
 20 cucurbita syluestri pnoctarit, probe uacuat per uomitū.
 Vbi uero sat purgati sunt, ægri balneo credetur. Tertio
 die in præcordiis & dorso cute scapello incisa cucur
 bitulæ affigendæ sunt. Deinde cōpluribus diebus inters
 25 positis corpus nutriendū est, & hiera diacolocynthidos
 assumi debet, postea capiti & occipito cucurbitula ag
 glutinari. Sequenti die panis coctus in mulla, tritus autē
 cum amaris amygdalis, uel serpillio, uel menta, uel cala
 mintha uel ruta superdandus. Atque id per tridū con
 30 tinuabitur. Ab hoc, caput tendendum est, & peucedani
 liquore cui spondylium incoctum sit, ex aceto diluto
 perungendum. Rursus corpore interea recreato anti
 doti diacolocynthidos, oboli nouem ex aqua mulla
 exhibentur. Interposito tempore, interpositis rursus die
 35 bus chyster ex centauro & colocynthide, deinde hiera
 rursus dabitur, iterum tres ex antidoto offerre conue
 nit. Inde medicamentis uti quæ stemutamenta citant.

PAVLI REGINETÆ

Post quinq; decemve dies, castoreum ex mulla præbe-
tur, mox quæ pituitam per os & nares educant, deinde
sinapismus capiti inducitur. Item uomitiones ciborum
acremento, cum oportunitas est, ciere expedit. Auxi-
liatur his etiam oxymel scilliticum quotidie potum, &
mel, in quo scilla intabuereit, instar cochlearii assumptū.
Victus ratio utilis est, quæ incidat extenuetq;. Capparis
igitur frequenter esus & safsamentum prodest. Fugere
oportet carnes, legumina, uinum copiosus, uenerem li-
beraliorem, balnea, sinapi, & potū statim à balneo, præ
fertim uini meraci. Exercitia profunt & frictions, sed ca-
pit post reliquas omnes corporis partes adhibita.

DE IIS QUI STOMACHI VI-

tio comitali morbo corripuntur.

Si stomachus primario affectus, morbum inuexerit, so-
licitudo habenda est, ut ex facili æger concoquat. Panis
igitur accurate elaboratus ex uino temperato quod leu-
ter astringat, album q; colore sit, ad horam tertiam re-
cte assumitur. Item medicamentum ex aloe, bis terve
singulis annis dare his expedit. Noui autem quādoq;
puellam (inquit Galenus) neutiquam hoc tentatum po-
stea morbo, quā radicem glycyssidis (dicit autē præ-
niam magnam recentemq;) ex collo suspensam gesse-
rat. Insuper agaricum opitulatur comitalibus, idē præ-
stat seseli, spondylii fructus, radix q;, aristolochia rotunda
ex aqua pota. Non parum huc facit & continua cru-
rum scarificatio.

DE IIS QUI A PARTICV-

la quadam morbum concipiunt.

Vbi casus hic inuadere hominem ex particula percipi-
tur, siue ea fuerit manus, siue pes, siue excipi ualenter
debet quæ superposita est. Cum remittit, adurens quod-
dam medicamentum particulæ inducetur, cuius modi
est lepidium, & diacantharidos similiaq;. Ad hæc oxy-
mel Iulianum comitiales uehementer adiuuat, particu-
latim materiā cōmouens. Post omnia cōmemorata &

Theriace, & naturales balneæ locum obtinent. per totum autem uitæ curriculum cauenda maxime cruditas cibus ante concoctionem obitam, isq; crassi succi, tarda nutritio, commotio, uinum largius & potius à balneo, sicut comprehensum est, maxime meracus, præterea ual de uetusta, crassaq; uina, tū acria ex his quæ odore mouent & caput replent, loci præcipit in conuiuens conspectus, in balneo mora. Postremo curandum ne caput insolatu uratur.

DE MELANCHOLIA. Cap. XIII.

Melancholia mentis quædam alienatio est sine feбри, ex melancholico maxime humore nascens qui mentis sedem occupauerit: aliàs cerebro ipsò so per se ægrotante, aliàs cum toto corpore immutato. Tertia uero melancholiæ species est, quam flatulentam & à præcordiis hypochondriacam appellant, ob inflammata circa stomachum præcordia proueniens, quæ modo auram quandam maligniorem, modo substantiæ humoris partem ad cerebrum sursum transmittant. Communia omnium signa sunt, metus, tristitia, odium hominum. Item alii se credunt animalia quædam bruta esse, & uoces ipsorum imitantur. Alii uasa fictilia, metuuntq; ne rumpantur. Hi mortem expetunt, illi eandem expauescunt, nonnulli semper rident, nonnulli plorant. Alii uero putat à maiore quadam uide defendi or nariq; & uaticinantur futura, non aliter quàm uates & diuinauli quos Græci *ὀνειδιστῆς* proprie nominant. Peculiariæ notæ eorum sunt, qui ex totius corporis consensu melancholia laborant, gracilis corporis habitus, niger, hirsutus & ex toto melancholicus, uel natura, uel est uiam ex acquisito p sollicitudines quasdam, aut uigilias aut pratorum ciborum efus, aut etnorrhoidum, aut menstruorum suppressionem. At qui ex præcordiis hoc uitium conceperunt, eos testantur cruditates acidi ructus, ardor, & ipsorum grauitas, tum quod præcordia sursum conuellantur, interim inflammatione confluentur. Ad

PAULI AEGINETÆ

hæc quod tam incipientem morbum q̄ maiorem iam
 effectum melancholica comitentur symptomata. quod
 q̄; hac leuentur, concoctione. uel excretionē, uel multis fla-
 tibus, uel uomitu, uel ructu. Cum autem nullum ex his,
 aut certe pauca eueniunt, melancholica quæ apparent
 signa cerebrum primario affici in totum succi contagio-
 ne melancholici fatentur. Porro si quando flauæ bilis
 supra modum exultat in nigram fiat mutatio, insaniam
 dictam græce manian inferet, cuius impetu ferarū mo-
 do redduntur effrenes, ut etiam eos qui imprudentius
 ipsis occurrunt, manu uolenter tractent.

CVRATIO MELANCHOLIÆ.

Quisq̄ ex primario cerebri affectu melancholici sunt
 crebris balneis. uictu boni succi & humido curatur, unā
 cum decenti animi delectatione, sine alio præsidio, cum
 humor qui molestat nondum ob temporis longitudi-
 nem excerni contumax est, quando ualentiora magisq̄
 uaria tentare oportet remedia. Itaque purgentur per ini-
 tia epithymo, aut aloë. Nā uel pauçillū ex his sumptū
 quotidie maxime iuuat, & leuiter aluum subducit. ubi
 purgati fuerint, uti dictum est, absinthium propinabitur:
 nunc herba ipsa duobus aq̄ cyathis perfulsa incoctaq̄;
 nūc eius succi drachma tenuis, aqua continue liquefa-
 cta. A ceti q̄ acerrimi modicū sorbitioni datur somnum
 inuito. Iam multa obsonia in id intincta esse conuenit.
 præstantius autem erit acium, in quo scilla, polium, &
 tenuis aristolochia commaduērit. Cum igitur morbū
 forte curandum susceperis, qui quidem ex totius corpo-
 ris affectus consortio, ut supra dictum est, trahit originē
 uires aut sint ualentes: a sanguinis mischōe incipiendum
 est. Interposito deinde tpe, utribus recollectis, inferius
 purgare conuenit medicamento ex cucumere, tum eo
 quod constat nigro ueratro. Porro si hæmorrhoidibus
 aut mensibus suppressis malum fuerit concitatum, ho-
 rum quoq̄ purgationem moliemur. Laudantur etiam
 facultates, tum quæ urinæ ciendæ sunt, tum quæ per

sudores purgant. Si præcordiorum offensione morbus
 debetur, & horum habenda erit sollicitudo. fouebuntur
 ipsa ruta decocto perfusa: item anethi absinthii, pulegii
 agni seminis, & fructus lauri. Hæc etenim dolores quos
 5 que lentunt, & flatus discutunt, oleo incocta, & sic affec-
 ta parti applicata. Cæterum præter hæc insunt cataplas-
 matis etiã ea quæ flatibus discutendis faciunt, nempe
 apium, uel anisum, uel cuminum. Nil mali fuerit, si inda-
 10 tur cataplasmati & cyperus, & iris, & libanotis quam ros-
 marinum uocant. Cum hæc admoues, longo tempore
 per diem & pasto & ieiuno adherere fines. Vbi ademe-
 ris, allud quoddam operimentum superaccommodas
 to, sanam scilicet latiore. Cucurbitulis ad flatus diges-
 15 tendos leuibus utitor ad dolores inflammationesque
 cum scarificatione. Porro adhibita curationi diligen-
 tia, nec sinapis oblitiscere, sed acris incidendi uirtute
 præditis, & dropacibus super dorsum, uentremq; uti
 conuenit. Quibus uitium inueterauerit, præsentissimũ
 20 est remedium perueratrum album uomitumq; purgas-
 tio. Victus omnibus melancholicis conferet probi suc-
 ci, & mediocriter humidus. Vitanda sunt, caro bubula,
 ceruina, lenticula, brassicæ, cochlear, uina, crassa & nigra:
 breuiter, quæ atram bilem generant.

CVRATIO INSANIÆ.

25 Infantes consimilem melancholicis curationem re-
 cipiant. Propriam uero habent, ut caput ipsorum ros-
 faceo tum unguine, tum aceto perfundatur. Item
 per antidotum picram, id est amaram, utilis est post san-
 30 guinis dimissionem purgatio, necnon hirudines capiti
 admotæ. Vnice ipsos iuuat hippomarathi radix, semẽ
 q; eius ex aqua potum. Insuper bryoniæ radicis dena-
 rius ex aqua quotidie assumptus. Sin aut delirãtes purgã-
 tum medicamentorum potionem renuãt, interim ut fa-
 35 cilius fallat ipsos, cibus nẽpe buccellis, uel sicub^o pinguis
 bus, uel palmulis, interdũ potionibus adicienda sunt. An-
 te oĩa uero in lecto uinciendi, ne uel sibi, uel alteri noceãt.

PAULI ÆGINETÆ

Aut gestandi lectulo, intra cubile quoddam infanientibus dicatum, permissi.

DE INCUBONE, QVI

ephaltes Græce dicitur.

Cap. XV.

EPhialten, qui latinis incubo est, aliqui ab eius nominis homine dictum asserunt, uel inde quod hoc malo correpti ab aliquo se inuadi imagentur. Themison tamen decimo epistolarum uolumine à se focando pñgationem appellauit. Constituitur id uitii ex crapula, & continua stomachi cruditate. Comitatur eo detentos difficilis motus, torpidus iu somno sensus, suffocationis imaginatio, & ueluti ingruentis cuiusdam mali occupatio. Ad hæc uox suppressitur aut incerta in discretamq; editur. Nonnulli in se grassatos etiam audire & ab eis uerem exigere putant, sed compressis eos digitis fugere. Cui malo succurrendum est per initia. Nam si diutius se prorogauerit crebroq; eos per nocte opprimat, grauius aliquod nuntiatur malum, ut apoplexia, insania, & morbus comitalis, cum primum in caput huius uitii causa ferri coeperit. Quæ enim comitiales interdum, eadem ephialtici dormientes noctu patiuntur. Itaque commodum est sanguinis detractione & purgationibus uniuersum ægri corpus uacuare. Maxime his opitulatur, nigri ueratri denarius, cui scammonia obolus tres sint adiecti. Item nonnulla ex odoratis, anisum, daucum, petroselinum. Iam hiera diacolocynthidos, id est ex cucurbita syluestri strenue auxiliatur: est autè ea quæ ad Rufum authorem refertur. Victus sit tenuis, non qui inflationes pariat. Succurrit ipsis & peonia: semen. Dan daq; sunt potui continue grana eius quindecim nigra in aqua contrita.

DE LYCAONE, VEL LY

canthropia, id est hominum in lu

pos conuersione.

Cap. XVI.

Qui lycanthropia detinentur, noctu domo egredi
 si, lupos in cunctis imitantur, & donec dies illu
 cescat, circa defunctorum monumenta plerum
 que uagantur. Hæ comites ipsorum notæ sunt, facies
 pallida, oculi siccī, & ad uidendum imbecilli, lingua arida
 & sicca, nulla in ore saliuā sitis immodica, tibiæ sine res
 medio exulceratæ, quod frequenti per noctem eius par
 tis offensione accidit. Tales quidem sunt notæ. Species
 autem melancholiæ hoc malum est, curandum q̄; in acc
 10 cesionis tempore: sanguis ex uena ad animi usque des
 sectum detrahitur, cibus prohi succi æger, & balneis dul
 cis aquæ sustinendus est, deinde lactis sero per triduum
 usus, etiam hiera diacolocynthidos, bis terve purgabitur.
 Ab his purgationibus, theriacen quoque ex uiperis
 25 affumet, ac alia reliqua in melancholico affectu com
 memorata. Inuadenti jam morbo, asperginibus som
 num accersere conuenit, in id efficacibus, ubi somnus ac
 cesserit, nares opio illinuntur.

DE AMANTIBVS. Cap. XVII.

A mores cerebri affectibus annumerare cum sint
 quædam curæ, haud fuerit absurdum. Cura uero
 20 affectus est animi, ratiocinatione in motu la
 borioso occupata. Hæ sequaces amantium sunt notæ.
 Oculi concaui non illachrymant, sed tanquam uolupta
 te pleni apparent, continens palpebrarum motus, & cū
 25 reliquæ corporis partes non collabuntur solæ hæ amā
 tibus concidunt. Pulsus ipsorum proprius nullus est, ut
 quidam opinati sunt, uerum qualis eorum deprehendit
 tur, qui cura conficiuntur. Cum uero res amata in memo
 30 rem ipsis uel auditu, uel uisu, & præsertim repente uene
 rit, tunc pulsus animo turbato contingit immutari, ne
 que naturalem æqualitatem, neque ordinem retinere.
 Hos igitur & tristes, & uigiliis torcos nonnulli qui dispo
 sitionem ignorarent, nullo balnei usu, solitudine & te
 35 nui uictu consumpserunt, in quibus sapientiores cum
 amantem deprehendunt, ad balnea, computationem,

*notæ, quæ
 affectus huius
 signa,*

*Pulsus, qualis
 fuerit, mul:
 qui conuulsi
 pulsi sunt
 esse
 quæ, mul: eff:
 quæ, ut dicit
 ego, sunt ad
 uicium huius*

*emotio multo in euestione. huius. pall: p̄p̄.
 ignominia. aff:*

Vera Apoplexia

PAULI AEGINETÆ

gestationem, ludos fabulasq; animum abducunt, nonnullis metum incutere conuenit. Nam qui amoris semper indulgent, his difficulter abigi potest affectio. Quidam igitur obiurgandi sunt, ex ratione uitæ quam singuli delegerint, In uniuersum mens ad alias curas abduceda est.

DE APOPLEXIA ET HEMIPLEXIA, uel paralyfi. Cap. XVIII.

Quando commune neruorum principium affectum est, eoq; omnes corporis particulae motum simul & sensum amiserunt, apoplexia morbus appellatur, acciditq; principalibus animi functionibus oblaesit. Sin autem in altera corporis parte obstructio fuerit oborta, hemiplexia & paralyfis nominatur. Si unam quandam particulam talis nox occupauerit, illius affectio particulae dicitur: quippe Hippocrates memoriam prodit, Attonitum ipsi crus euaserat. Seruatur itaque in attonitis modica quaedam respiratio: quæ si per multum à naturali functione recesserit, maximum inferet malum: si paululum, exiguum. Deterrima uero est, cum intermittitur, uel etiam ubi magna cum uolentia ingruit. Origo uitii est ex frigidiore pituita, quæ principalissimos cerebri uentriculos una uice & cumulatum repleat. Cum spinalis medullæ principium quandoq; totum huic conflictatur malo, omnes faciei subiectæ partes resoluuntur, ipsa manente incolumi, eo quod sensum motumq; partes quæ ibidem habentur, à cerebro excipiant. Cum dimidia ipsius regio infestatur, eius paralyxia constituitur. Si odoratus uitiatus fuerit, uel ad priores cerebri uentriculos intemperiem expertos, uel ad meatus qui à percolando ethmoides dicuntur obstructos, talis referetur affectio. Itaque procumbunt attoniti, intermoritur uox, sensus motusq; citra febrè. Præcedit hoc mali, capitis turbatio, acutus dolor, & uenarum circa guttur extantium, sphagittidas Græci uocant, thorsus prominentes, tenebræ oculis offusæ: itemq; splendores eiusdem oborti, extremarum partium sine ratione

algores, totius corporis palpitatio, difficilis motus, & dentium inter dormiendum stridores, urina, ueluti æruginosa, atra, modica, & quod in ea subsidet, farinæ speciem refert. Id genus occupat senes potius, & temperatura pituitosiores, uictuq; ufos consimili. At si iuuenes, & per ætatem infestet, uagnam necessitatem fatetur.

CVRATIO.

Apoplexiæ morbus, nequaquam. aut raro curatur, ut q mortem in propinquo minetur. Si uero etiam remedia ipsam sustulerunt, plurimum cum partis cuiusdam corporis resolutione discedit. Qui igitur quoquo modo curationem recipiunt, iis statim sanguis ex uena detrahendus est, & si remissionem quandam habuerit, detrahere conuenit eadem die, aut sequenti, aluum acri clystere ex muria & melle contemptatis ducere. Dein oleo copiosiore sulfurato totum corpus perungere caputque chamemæliano, uel anethino, oleo quo spondylium decoctum sit calamintha, mullaque instillatur, ea quæ odore mouent, naribus admouentur, uti opopanax, uel sagapenum, & galbanum, uel castoreum. Oportet autem & ori per uim aperto digitum, uel pinnam oleo madefactam inserere, ut ea quæ insunt eiiciantur. Cæterum sedes etiam iis que flatus educunt, perungenda est: mulla uel oxymel potioni dabitur.

Quinetiam apophlegmatismis ex thymo, uel organo cum aceto decoctis utemur. Vbi morbus se remiserit, cibis mollis, distribui faciliis & succulentis assumetur. Si uox nondum redit, & uires permittunt, cucurbitulæ occipitio cum scarificatione defigentur, si fieri possit etiam præcordiis, deinde gestabuntur ægri curru, aut lectica, aut lecto pensili. Valetudini faciunt & quæ sternuta menta excitant crebrius adhibita. Item quæ pituitæ per os educendæ sunt, apophlegmatismos nominant. Vbi quatuordecim dies morbus excessit, ad reliquas gestationes ducetur. Cæteræ sermonis sollicitudo habenda est. uetus apomeli cum micis panis, uel alica dabit: mox pauxillu ex hiera. Post XXXI diē balneo ægroti credentur.

Vinum tenerum calente aqua temperatum potui exhi-
 bebitor. vires autem balneis & unctiōibus reficiendæ
 sunt. Loca uero mari uicina, si fieri potest, huic morbo
 deligentur.

CVRATIO RESOLVTIO

nis, quæ parens dicitur.

At si principis animæ functionibus liberis, omnium par-
 ticularum resolutio acciderit, etiam qui has molestat hu-
 mor, qualiscunque ille fuerit, euacuari debet. Mox hie-
 ra, cui castorei quoque pars sit adiecta, dabitur per initia
 drachma semisis, cum tantillo, mellis, & aqua calente
 diluta, uel per se, piperis dimio scrupuli addito. Qua-
 tuor deinde diebus interpositis integra drachma assu-
 metur, dehinc una & semis, postea duæ, atque tres. Rur-
 sus totidem diebus interpositis quatuor drachmæ, si æ-
 gri vires sustinent, offeretur mellis adiecto cochleario.
 Membris autem quæ deficiunt, medicameta quædam
 digerentia, & ea quæ cutem possunt eruentare, imponū-
 tur: quibus castoreum quoque, aut piper, aut pyrethrum,
 aut cachry, aut euphorbium accommodatur. Prodest
 etiam super ea oleum rutaceum, uel scyonium, uel ues-
 tus infundere. Cibi conueniunt frumentacei, forbiles,
 uel alioqui ad concoctionem expediti: nec recrementis
 cei. Cucurbitulæ resolutis partibus agglutinantur: si
 multæ fuerint, distinctim: si pauca, uni: post cucurbitulas
 delinantur medicamenta ex pice, uel resina, uel manna,
 optime autem faciunt simul incoctæ artemisia, & cala-
 mintha, cunila, & nitrum ex aqua modica, quæ inter co-
 quendum absumatur. Alius iterum subducatur ex aloë
 uel polypodio, uel scammonia, uel ex pulte diacolocyn-
 thidos. unctiōi uero aptissimum est, uetus oleum in
 quo scilla quadraginta diebus sub sole incubuerit. Si hu-
 ius copia non est, duas scillas uncias coquito, illinitoquæ;
 uel cachry similiter præparatum, miscenda uero & ce-
 ræ uncia, ne illita disfluat. At si galbani, castorei euphor-
 bli, adarcæ & nitri, singulorum unciam semissem acces-
 perit,

perit, multo erit medicarius, fouet exacte etiam ranunculus herba incocta oleo, in quo per insolatū concalu-
erit. Potiones erunt castorei circiter drachma, opopano-
naxis succus fabæ instar deglutitus. Mirifice facit etiam
5 sagapenon ad eui magnitudinem, ex mulla, & castoreū
cum opopanace. Item liquoris cyrenaiici quantum mi-
lium pendet. Auxiliatur & antidotum ex triplici pipere.
Vtemur etiam acopis calefacientibus, & iis quæ pituitæ
per os educendæ sunt. Post diem quartumdecimū ple-
10 nioribus uti cibus expedit, & auxilio multum proficien-
te, in balneum deducere. A trigesimo dropacem adfer-
re conuenit, & lauacro committere, in sequentibus die-
bus sinapi illinere, in quibus & motus & sensus perit.
Id hinc debet intelligi, quod uehementem uisionē non
15 percipiunt. In iis autem qui sensus compotes sunt, cutis
ruborem duntaxat oportet excitare, post tumorem fa-
ctum ad lauacrum mittere, & mollibus ceratis medica-
ri. Vomitus à coena conueniet, & is qui radiculis assu-
ptis cietur: item gestationes curru, aut lectica, aut uehicu-
20 lo: postea ducentur ad balnea naturalia. Victus siccior
utilis est, potio modica & frictio, cibos igitur siccos esse
debent, sitim quæ possunt maximam sustinentes.

DE IIS QUI LAXATIONE,

aut distentione resoluti sunt,

25 Quoniam resolutæ partes uel conuelluntur, uel laxantur:
idque uel à repletionē uel inanitionē, attendendum rursus
quoque est, partim sanguinem detrahi debere, partim
non. Deinde in relaxatis quidem membris astringen-
gentia, iis quæ laxant miscere, & frictionē intensam mo-
30 lirico conuenit. In contrariis, laxantibus duntaxat utendū,
frictione simul molli adhibita: oleo in relaxatis nitri pau-
lum & fœculæ contritū adiiciatur. fotus erunt ex aqua
uehementer calida, & potissimum marina, in qua deco-
ctæ sint lauri, uel agni germina, uel sampucus, uel aliqd
35 huiusmodi. Si autē æstas fuerit, natationes in mari: ruboo-
res in cute concitati his maxime conferunt. Itaque cedā

PAV. ÆGIN.

L

PAULI TÆGINETÆ

tur etiam particulae ferulis, uel urticae ramis. Quod si pro
 feueret resolutio, carnem, quae intra articulos resoluta
 est, attractam feris oportet candentibus, exiguis, et tenuibus
 busque; transmissis adurere. Commisissis autem membris
 dropacem continue superiniecere commodum est. 1
 DE RESOLUTIONIBUS QUAE
 unamquamque particulam obsedit.
 Quae à nerui diuisione oritur particularum resolutio,
 insanabilis est: quae uero ab intemperie, uel humore quocumque
 dam contrahitur, commune quidem ex facultatibus com- 10
 memoratis praesidium recipit. sunt autem peculiaris quaedam
 dam singulis ipsorum dicata, quae subiungemus. In iis
 igitur quibus in utralibet partem deprauata est facies, af-
 fectum Graeci *κνικὸς ἢ πικρὸς* dicunt, et qualiter in opo-
 positum capistro appellato deduces. Profuerit etiam 15
 sanguinis detractio, ex uasis linguae subiectis. Item cucur-
 bitulae priori uertebrae defixae, tum pituitae per os,
 naresque purgatio. Sciendum itaque est non eam maxilla
 quae peruersa esse apparet; sed oppositam resolutione 20
 infestari. Gutturis resolutio, cucurbitulas mento aggluti-
 nabis, perungesque; medicamentis ex castoreo, sagape-
 no, et liquore parthico auxiliatur etiam gargarizatio
 ex acribus. Vbi lingua resoluta fuerit, uenae ipsius incli-
 dendae sunt, cucurbitulae mento adiuuendae, medica- 25
 mentis ex sinapi pituitae per os eliciendae gratia utendum
 est, et linguae exercitiis. Si uocis instrumenta soluta sunt,
 thoraci praesidia adhibenda sunt, spiritus retentione, et
 clamore utendum. In superciliis palpebrarum inundio-
 nes similiter profunt. Item proficit futura. Vesica uero 30
 resoluta, siue urina impediatur, siue ultro excernatur, pu-
 bi et abdomini medicamenta applicanda sunt: sed im-
 mittendum est oleum rutaceum, uel sycionium cum buty-
 ro, castoreo galbano, uel opopanace, uel liquore sili-
 phii: uesticae haec per colem transmissa ualde profece-
 runt, uel sola etiam suffecerant. Iam clysteres ex centa- 35
 reo, et colocynthide cum sycionio utiles sunt. Beneficia

ciunt etiam medicamina urinam cientia, potui data, &
 castoreum cōsimiliter. In primis iis, qui nihil urinæ red-
 dunt, per rectos siphones, quos cathēteras dicunt, in ue-
 sica medicamina infunduntur. Præterea laxantibus in-
 sidentur, & cataplasmata inde conficiunt. Qui præter
 uoluntatem urinam excernunt, corroborantibus auxi-
 liis astringendi sunt, cibus siccis, potione frigida utentur:
 ubi se recolligunt, cutis exulceratione, & laucris spon-
 te proueniētib; frigidis utentur. Eos qui urinam sine
 uoluntate mittunt ob ceruicis uulnus, aut casum, aut uer-
 tebræ laxationem, superuenientibus, quæ mortem fatē-
 tur, notis, nulla medicina periculo subtrahit. Quod si
 ceteris resolutus fuerit, illis q̄ in uesica dixi, utēdum. In eisdē
 dem partibus & labis ea quæ intendendū uim habent,
 ut sursu p̄hibemus. Commendatur autem lac, caseus, & reli-
 qua bellaria, lactucæ, aliaq; olera. Longanone soluto, in
 quo nunq̄ citra uoluntarē sterco eripit, nonnunq̄ cohibe-
 betur, illudem uti par est: interim hæc ab inferioribus par-
 tibus clystere demitti: alias astringentia, ut cupressi deco-
 ctum, iunci, rubi: aliās laxantia, ut adipem suillum, & ano-
 ferinum utriusq; & oleū. Est cum rodentia, qualis
 est muria, uel cucurbitæ syluestris, uel similium decoctū.
 Neq; enim sic motionem promouent, ueluti uaria agi-
 tatio. At si frigus prehenderit, etiam ex euphorbio acco-
 pon oleo dilutum inditur. Crura & brachia resolutionē
 experta, communi curatione flectantur, perficiuntur, ex-
 tendanturq; in modum prædictum. Nam in frictione
 spei plurimum consistit.

DE RESOLUTIONE OB COLICUM
 licum dolorem contracta.
 Nostra ætate colicus qdā dolor incurruit: ex quo præ-
 fertim superstitēs futuros cōsummata artuū motus pri-
 uatio comitabatur: tactus sensu, ut uidetur, in columi, ceu
 critica quadā ex alto oborta transmutatione, unde mo-
 tus pleriq; spatio t̄pis sponte rediit. Qui uero imbecil-
 liores extitere, et simplicioribus ex p̄dictis iniectionibus

PAULI AEGINETÆ

leuati sunt, præcipue efficacia sunt experti, ac opo-
n populo nigra confectum. Item quod abiete constat.
Sed quæ roborandi uim obtinent, ac modice refrige-
rant, multis præclare opitulata sunt.

DE CONVULSIONIBVS.

Cap. XIX.

Postquam de resolutione tractatum est, deinceps
conuulsiones exequemur: quoniam utraq; ner-
uorum affectus est: quare etiam de tremoribus
dehinc dicitur. Cum igitur statim ab initio, uel nõ multo
post morbi principia exorientes conuulsiones lon-
gius prorogantur, ex repletionone ducunt originem. Vbi
uero sudores largos, aut uomitum, aut deiectiones, aut
sanguinis profluuia, aut uigilias, aut famem, aut motus,
tum multos, tum uehementes subsequuntur, inanitioni
feruntur acceptæ. Et cum ex sanis alicui repentina supra
uenit conuulsio, ob repletionem eam fieri necesse est.
Atsi uniuersum corpus, neruq; ex febris perardenti-
bus inauerint, ac deinde ob siccitatem cõuellantur, ma-
ximum sane hoc malum est, & propemodum insanabi-
le. Primum itaq; partes quæ contrahuntur, ualenter cõ-
tinendæ sunt, & inordinatis resistendum motibus, oleo
perficare oportet rutaceo, aut lycionio, aut ueteri, aut
quodam ex hoc genere: tum aquam musam assume-
re. Eos qui ex inanitione conuelluntur, oleo, uel hydre-
æo calido fovere competit, si nihil prohibet etiam ad
lauacrum deducere, temperatoq; solio uti, cum oleo et
frictione lenissima. Nutriendi sunt sorbitionibus ex chō-
dro & alica, uinoq; tenui & aquoso, quod facile per
omnia corporis membra distribuitur, nisi febris adfue-
rit: tunc enim ptisanæ cremor utilis erit, somnumq; ac-
cersemus. Iam uero ex plenitudine, aut inflamatione,
cõtractas cõuulsiones curabis, si humores elicias, & in
inflamationis materiæ propriis ipsi præfidiis discutias. fit
et conuulsio, cū uomentes grauius turbantur. Succurrit
ipsis acanthii radix, spinæ albæ & Aegyptiæ semē epo-

tum, nonnulli centaurei tenuis succum potui exhibent, cum repletio conuulsionem parit. Atqui non modo bitur castoreum, sed etiam à foris cuti una cum scyocinio illinitur. Si uero malum hoc modo non finiatur, curbitulas cum scarificatione ad mouere prodest: si crura contrahantur, coxis & postremæ uertebræ: si manus conuellantur, etiam dorso, et primæ ipsius uertebræ, tū ei quæ humeros superiacet. At toto uniuersum corpore ab affectu immuni, si labrum, aut palpebra, aut lingua contrahatur, graue symptoma existimandum est, quod maxima inuehat pericula, licet exiguæ partes affectæ uideantur. In his itaque sanguinis ex occipitio & primis uertebris detractio recte adhibetur.

DE CERVICIS MORBIS, NEMPE tetano eiusq; differentiis. Cap. XX.

Tetanus, cum & ipse conuulsionem quandā præ se ferat, procreatur musculis corporis, & præsertim spinæ, gelu modo concretis, frigido nimirum humore à foris et intus partes eas astringente: ideoq; hoc malo occupati, flectere sese nequeunt. Verum cū particulæ corporis in anteriora tenduntur, affectus nominatur emprosthotonos: cum in posteriora, opisthotonos: cum in alterutram partem æquali robore intenduntur, tetanus appellatur. Pelops hæc uitia tensionem uocat, et cōtensionem musculorum ceruicis, neruorūq; per quos caput inclinatur, reuirit, et circumuoluitur. At si circa posteriores ceruicis musculos malum consistat, opisthotonos ex accidente: si circa priores, emprosthotonos: si utriusq; tetanus nuncupatur. Originem tribuit musculis repletis spiritu, et aere crasso nebulosoq;: quæ impense frigidum et concretū, eoq; ad motum contumacē asserit, unde et non sicca potius sed humida fomēta malo prehensis conuenire. Hæc quæ tetani differentiæ sunt. Omnes eadē ratione curantur. Optimū itaq; præsidium est febris, quæ præ initia non fuerit, superueniens. Notæ horū sunt, angusta respiratio, pulsus rarus et exiguus, non unquam

& rillus ipsi sardonius oboritur, rubet facies, oculi magis intumescunt, ad hæc aut non urinam reddunt, aut aquæ similem, aut cruentam, bulis quibusdã turgescentem: alius siccescit, uigiliæ magis urgent, crebro q; à convulsionibus periculum est, ne lecto ægri excidant, quin etiam singultire incipiunt: indolentq; alii capite, alii claviculis & lumbis, quidam ipsorum subtremuli quoq; euadunt, Porro facit affectum (quanuis raro) lasitudo humi dormitio, p̄oderis eleuatio, casus, uulnus, ardor, idus: & alia quæ eandem neruis offensam inferre possunt. Curatur quomodo convulsionibus ob inanitionem generata, solent.

CVRATIO TETANORVM.

Quibus ceruix recta intenditur, initio sanguis detrahendus est, partes lanis oleo imbutis sicyonio, castoreoq; cũ ueteri cõtegenda, aut uesicã quoq; latã calido oleo repletam, tendinibus sup̄ imponere oportet, & cucurbitulas admouere, sic ut cutis exasperetur, leues eni noxã quoq; inferunt, it̄ ceruicibus nonnunq; cucurbitulæ defiguntur, & utriq; spinæ parti, adhæc pectori, qua est musculosius & præcordiis: interim uesicæ loco, & renum. Porro liberaliter sanguinem auferre cõuenit, modo nõ uniuersim id fiat sed plurib; uicibus, sudores lanis oleo madentibus abstergere, ubi refrixerint, in memoria habebatur. Q uod si tetanus in uetustatem incidit, in oleubis quotidie descendere confert, non tamen diutius immorari: quippe in oleum descensus, maxime uires conuellit, Potus erit hydromeli pingue ad dimidias decoctum. Qui robusti sunt, panacis liquoris drachmam bibent, Sin minus, tres obolos, uel minimum, obolum. At si quis ipsum ceu stomacho inimicũ habeat suspectum, ammoniacũ quoq; exhibebit, uel liquoris cyrenaci instar erui incocto meli circumlitum deuoratur, & sulphur radiceis duo cochlearia, tribus mullæ cyathis inspersa, uel ipsius decocto exhibetur, uel myrrhæ drachma ex mulla, hyssopique decocto: sed omnium securissimũ

expeditissimumq; est duo, triaue castorei cochlearia,
 particulam præbere. Non enim obest ad ualetudinem
 uel secundum cibum ex eo dari. Potus uero ipse præ-
 ter aliam paulatim tum modice assumetur. Nam dū
 ægre potionem transmittunt, in nares ipsam propellunt
 unde uehementer turbati, ad contiulsionem prouocantur.
 Sedes oleo rutaceo cum opopanace perungi de-
 bet, quod ab inferioribus quoque partibus inferetur.
 frigidæ superfusionem, cum sit (quemadmodum ait

- 10 Hippocrates) periculosissima, eoq; posteris, credo, uitu
 perata, & nos damnamus deultamusq;. Unguentum
 hoc conuenit, nardi sextarius, ceræ uncia duæ, foliorū
 amomi, styracis, mastiches, singulorum uncia: castorei,
 adaræ, euphorbi, piperis, singulorum uncia: spicæ nar-
 di, opobalsami, singulorum tantundem.

*Manno
 scriptum
 drachmā
 exemplar
 hēt ubiq;

POTIO OPISTHOTONICIS
 ACCOMMODATA.

- Panacis radicis, piperis albi, costi, myrrhæ, papaueris
 lachrymæ, singulorum pares portiones, exhibentur ci-
 20 cerculæ modo somnum capturis: benefacit etiam or-
 thopnœicis, id est, qui recta ceruice spirant. Porro uis
 flus erit tenuis, qui expedite distribuatur, & recremen-
 tis omnino uacet.

DE TREMORIBVS. Cap. XXI.

- 35 **T**remoris origo communiter ex neruorū imbe-
 cillitate est, qd ætas senilis palā testatur: priuatim
 uero plures & diuersæ aliæ: nēpe frigidius natu-
 ræ tēperamentū, frigidæ potio, & præsertim in febris
 intēpestiue assumpta: frigidi glutinosiq; humoris redun-
 30 dantia, & uini usus liberalior. Qui igitur ex erroribus cō-
 misis manifesto tremunt, à noxiis abstineant. At si rema-
 net diu in febris tremor, primū corpus totū oleo sa-
 bino pfundatur: ubi aut accessiones remittūt, ueteri, aut
 35 scyonio. Sūma corporis mēbra lanis mollibus pūctā
 cōtegantur. Deinde cucurbitulæ à priori uertebra usq;
 ad spinā lumbosq; agglutinentur, sic particulæ prius cū

PAVLI ÆGINETÆ

præcordiis hordei farina delinantur. Iam hæ quoq; partes lanis ex ueteri aut sicyonio oleo respersis operiantur. Quod si febres inueterauerint, die uno interposito, in oleum aut hydrelæum tremuli descendant, utenturq; frictionibus teneris. Si longius prorogatur dispositio frigidis suspicione, mulsa castoreumq; potui dabitur, et calidis locis gestatio proderit. Cibus diductu facilis offeretur, primum sorbilis, mox uolatilium et piscium q; molli carne sunt præditi: febris solutus in balneas eundem est, sed uitari debet frigidum solium, uiniq; potio. Porro si crasiorum ulcosorumq; succorum copia fuerit, uti conuenit iis quæ incidunt extenuantq; uerbi gratia, rutæ ramusculo, spondylii quantum tribus digitis comprehendendi possit, castorei et nitri, singulorum obolis duobus. Quotidie cochleare unum cum oxymelite ad tres usq; dies ieiuno porrigitur, uel panacis et piperis grana quinque ex mulsæ cyatho. Simplicia præsumpta tremetes adiuuant castoreum, leporis cerebrum comestum, althææ radice decoctâ, damassonii foliorum drachmæ quatuor in mulsa, eupatorium ex aqua. Superante autem frigore etiam zodymi unguine, non modo acopis ad resolutionem conscriptis, unktionibusq; et cutis rubrificatione, phænigmon Græci uocant, utemur: præterea exercitiis perspirationibusq; . iis uero qui ex uini potu tremunt, uinum circuncidendum est, quo ad in totum morbo fuerint liberati.

OSCULARIA, ET PRIMVM

de dolore ex galeni commentariis.

Cap. XXII.

CVM oculi grauisimos sentiunt dolores, considerato, quoniam ex statu corporis hi ipsis in inflammationibus accidunt. Vel enim, dum ab influentium acrimonia uehementius eroduntur, uel quia tunica ex succis repletæ tenduntur, uel pro aliqua crassorum succorum, aut spirituum flatulentorum, intensionē dolores in ipsis graues excitantur. Rationes igitur purgantibus tolluntur

praesidiis, quæ noxiū humorē uacuent, itē cādidō oui liquo-
re in oculos infuso. Vbi uero concocta iam fuerit inflā-
matio, corpus quæ superfluis uacuum, balneis uti commo-
dissimum est. Ex repletionē contractas inflammations

5 sanguinis detraçtio, alius subducta, & partium inferiorū
frictio commode perfanat. Tunicarum intensiōes
soluuntur, toto prius corpore uacuatō: item humorib⁹
qui sursum tendunt, ad inferiora reuulsis, deinde loco in-
iectis remediis, quæ digerendi facultatem habeant. 10
menta itaque adhibenda ipsis sunt, & scœnugræci deco-
ctum infundēdum. In quibus autem sanguis crassus o-
culorum uenulas intendit, uerum ut corpus non ex-
quo succis abundet, uini usus est, quod possit ex calfa-
re, uacuare, & meatus aperire,

15 DE PERTVRBATIONE,

& lippitudine quam proprie oph-
thalmiam Græci uocant,

Perturbatio humiditas oculi est, & calor cum rubore
naturæ alieno, nō ex corpore, sed à foris aduentēte cau-
20 sa aliqua, (uerbi gratia) sole, fumo, puluere, aut oleo:
quare etiam occasiōe ipsius cognita, promptissime sol-
uitur. In genere huius perturbationis, lippitudo est: uerū
non extrinsecus tantum, sed ex interiore etiam causa ca-
ca ingruit, per quæ tres quatuor uel, aut quinque dies plerū-
35 que durat, facillime discutitur, si obseruentur omnia quæ
foris accidentia turbare lumen possint, item parciorē
cibo, aquæ potu, aut in ambulatione, & alio ex facili re-
spondente.

DE INFLAMMATIONE.

30 Cum inflammatio ipsos oculos occupauerit, post totū
corporis uacuationem, perungendi sunt iis quæ im-
petus humorum possunt repellere & uehementiam le-
nire, quale est, quod ad Neilum auctorem refertur, itē
diarrhodum, uel etiam mediacum, nardinumquæ. Vbi
35 membrana adhærescens inflammatione tentatur, medi-
camentis utemur, quæ Græci ab uno die monemera

morant, cum ovis candido infalis. Die infecato nisi infla-
 matio crescat, nardino delinentur, fofus est mellosi de-
 cocto utiles sunt. ubi crassus humor est, qui lippitudinē
 facit, medicamenta accommodantur, quæ neq; obstru-
 ant, neq; humores incalescent, sed quæ diffundere, hume-
 ctare, & excernere idonea sunt, quale est, chiacum. At si
 humores in capite fuerint obstructi, cucurbitulam occi-
 piti adinovere oportet, uel scarificare, uel hyrundines
 fronti quæ oculus dolet, adhibere: tum panem purum
 aqua madentem cum modico rosaceo, aut polentis ca-
 pitum papaueris decocto, super dare. Similiter etiam ef-
 ficaciore utendum est cataplasmate, ex croco, mellilotis
 palmularum carnibus, teneris coriani foliis, ovis, tritico
 tosto, micis panis in decoctum intinctis, rosacei momen-
 to, & papaueris contriti diluto. Interdum semen quo-
 que ipsius ad leniendum dolorem miscetur. Si magna
 doloris necessitas est, etiam opii pauillum adicitur.
 Vbi dolor abest, stupefacientia uitari debent. Quod si
 mediocris inflammatio infestet, aloen per se, uel aqua,
 uel ouis albo dilutam illinito, ut autem expeditius sit au-
 xilium, croci pondo libram semissem, aloes pondo dra-
 chmas sedecim, gummi pondo dodrantem, simul con-
 fecta aqua pluuiali excipito, singitoq; collyria. Iam quæ
 uocantur diacroc lippitudinum initis sunt idonea, in
 quibus tumor mollis cedensq; & exalbidus habetur.
 In balpebris autem earumq; commercio sine uniculari
 offensa benefaciunt istidem liquida collyria (Græci hys
 grocolluria uocant) ex croco, atramēto futorio & melle
 preparata. Inter quæ hoc est laudatissimum.

HYGROCOLVRIVM

quod dolorem leuet, anody-
 non appellatum.

Cretæ futoria, mellis attici, succi scœnugraei, singu-
 lorum pares portiones incoquito, donec mellis spissitudinem
 habeant, deinde specillo duos angulos attingito.

REMI AD DEFLUXIONIS IMPETVM,

qui epiphora Græcis dicitur.

Si pituita curfus in oculis ſentiatur, per initia quidem
conuenit nihil aſſumere, aquam bibere, & multo magis
uenere abſtinere. Alius ſubduci, facies poſca diluta col-
lui debet, præſertim ſi ſeruens fuerit pituitæ curfus. ſin-
minus, atramento ſutorio cum melle frons & palpebræ
delinientur. Nonnulli atramentum ſutorium aqua dilu-
tum ad abluſionem exhibent. Porro in iis qui defluxu
10 citra inflammationem uexantur, uel etiam cum inflam-
matione quidem, ſed ita ut ſupra os caluarie emanet,
agglutinamenti utendum eſt in fronte. Ex ſimplicibus
ſanè, uiridia uitis folia efficaciter profunt, uel rubi ſuccus
uel portulacæ, uel cydoniorum cum polenta tenui, uel
15 galla cum uino & pollentæ polline contrito, uel cicuta
ſuccus, uel pſyllii cum aqua, uel ſolano, uel cochleis cū
teſtiſuis in puluerem redactis, à tempore ad alterum
tempus illita. In uniuerſum q̄ adſtringunt refrigeratq̄.
Inter compoſita hæc, pollen ſumentaceus, & myrrha,
20 uel thus cum oul aquato illitum, uel ſamia terra cum
myrrha, & manna ſimiliter oui albore inuncta. In frigi-
diore autem humorum curſu ſulfuris uiui, bituminis,
picis, colophonie, ſingulorum drachmæ duæ: item
Muſc̄ paſtillus, et aſter, ſimiliaque probe repellunt.
25 Tam uero theriace uino aſtringente diluta, fronti q̄ illita
frigidus humorum influxus ſiſtit. Quinetiam ead-
dem pota uehementer hiſ ſuccurrit. Ipi uero oculo,
lana aut panniculis tenuis, oui albo madens impo-
nuntur, item caſeus recens ſimiliter oculo applicatus,
30 acres maxime influxus cohibet, tum collyria à reprim-
mendo dicta ſtaltica, ſi illinantur, inſillenturque diluta
idem efficiunt. At ſi in imo, & ſub oſſe hæreſcens hu-
mor longiore ſpatio emanet, poſt generales corporis
uacuationes, medicamentoꝝ uſus eſt q̄ p̄ nares atq̄ os
35 pituita eliciunt, errhina & apophlegmatifimos appellant:
caput atq̄ detur, & incifa cuta exaſperabit. Porro in hiſ

PAULI ÆGINETÆ I X

etiam curandi rationes conueniunt, quas in capite, manu administramus, nempe angiologia, arriectomia, hypospatismos, & periscyphismus, uti Græci appellant. Item capitis uertex usque ad os aduritur. Et cucurbiturula occipitio incisa cute admotæ impetum floris possunt reuellere. Fluxiones extra caluariam notant, uasa in fronte & temporibus distenta, & caput ueluti reuinctum, tum quod exagglutinamētis sicca præsidio sunt. Si hæc defint, & floris impetus prorogetur, & sternutamenta nonnunquam moleste elidantur, humorem sub calua teneri censendum est.

DE CHEMOSI.

Chemosis appellatur, cum utræque palpebræ ex uehementi inflammatione inuerfæ fuerint, ut uix oculi ab ipsis cõtegantur, & album oculi nigro sublimius euaserit, rubrumque etiam magna ex parte nigrum occupet. Curatur ueritatem sectione, medicamine purgante, collyrio diarodon albo, & quod à cinereo colore uocatur *αποδιενδρον*, cum lacte, uel oui aquato. Eodem uero palpebras tempora & frontem illinere oportet, tum fomentis & cataplasmatibus lenibus uti. Cum remittit inflammatio, acrioribus quale est etiam uiride diarodon.

DE HYPOSPHAGMATIS,

& emphisematis.

Hyposphagma uenarum commercii diuortium dicitur ex ictu potissimum factum. Instillatur itaque ipsis sanguis palumbi, uel columbæ, uel calidum lac muliebre, cui thuris paululum sit adiectum, uel muria, & præsertim ex sale cappadocico: foci recte adhibetur ex hyssopi decocto. Porro tumor mollis, oedema uocant, oculis ex ictu obortus, fomentis ex posca continuis, & sporgia ex eadem superdata discutitur. Recte huic speculum combustum, & sterus columbæ æquis portionibus, uino aut aceto contrita illinunt. Iam caseus recens, uel radiculæ cortex, uel uua passa sine acinis, sin gulatim ex posca, uel mulla applicantur. Eadem faciunt ad

emphysemata.

AD EMPHYSEMATA, ET
psorophthalmias.

Emphysema palpebræ tumor est, œdemati similis: psorophthalmia autem pruriginosa eiusdem scabies, ex falso & nitroso humore cōtracta. Cōuenit ipsis posca, lētio culæ decoctum, ex rosacq; fomentum. Hygrocollyrium autem hoc, æris drachmæ sex, mīlyos tosti, myrrhæ, singulorum drachmæ tres, croci drachma una semis, pipæris drachma, uīni Chii & pasfi cretici singulorum cyathus unus, semisis: incoquantur quoad mellis spissitudinem habuerint. Hæc est Erasistrati compositio, quam à multiplici usu panchreston appellat: facit etiam ad anginam, ulcera oris, pudendorumq; & aurium dolores.

Inungant & oleo palpebras, somnum inhuri. Ab acidis salis, & acris abstineant.

DE SCLEROPHTHALMIA,

& xerophthalmia.

Sclerophthalmia, durities oculi, & difficilis motus est cum labore ruboreq; citra humiditatem. fouere ipsos crebro, spongis aqua calida imbutis ex usu est. Item osuum palpebris in lecto imponitur, cum rosaceo, uel adeps anserinus. Frigida, & quæ indurât, uitanda: caput uelandum ungendumq; alius ducenda. Xerophthalmia, quasi dicas arida sippitudo, pruriginosa oculorum est sine fluore dispositio. Curatur balneis, inunctionibus & uictu probi succi: utrisq; uero communiter conueniunt medicamenta acria, ut uel lachrymas prouocent, per quæ & durities emollietur, & siccitas humectabitur. Talis est Erasistrati quoq; panchrestus, & quod dicitur dicæreton. Item cui nomen est stratitico.

DE ECTROPIIS.

Hic affectus palpebræ inuersio est, aut propter cicatricē aut excrescentiam carnis nascens. In quibus igitur excrescentia inueterauerit, æruginem rasam torrefactam conterito & admoueto, uel plumbo usto cum sulfure uiuo

PAULI AEGINETA

& loro utitor, uel utrisque paribus & æruginè & plumbo. Nam ex cicatrice proficiscens cætropion, si in totâ curare studeris, id manu faciendum est.

DE AGILOPE ET

anchilope.

Ægilops abscessus est, qui inter maiorem oculi angulû & nares fit: qui ruptus, si negligatur, usq; ad os fistulâm aperit. Idem, priusquam â fructus exulceretur, anchilops uocatur. Probe igitur faciant glaucium & erobus una cum perdicij herbæ succo imposita, crebro autem uariare oportet, etenim statim immutata uim suam perdunt. A L I V D. Alica cocta in aceto & probe trita, nō solum incipientes, sed etiam in uonicam mutatos persanât, rumpitq; & usque ad os penetrat. Hoc usus non solum ægilopas, sed etiam anchilopas curabit. A L I V D. Ruta satiuâ unâ cum cinere lixiuio, qui primus distillauerit, contrita coctaq; & imposita, pulchre admodum ægilopas emendat, & ad usq; os permeat initio erodēs postea non itarâe mirum est, quod ne cicatricem quidē inde coram hoc præsidium relinquat. A L I V D. Cochleas cum testis suis tritas imponito. Interdum aloë, uel myrrha admitta præsidium hoc antequam ægilops in pus uertatur, & postquam ruptus fuerit abscessus; cū deficcet. A L I V D. Cum manus opera ægilopa & anchilopa aduris, hoc utere cataplasmate: Lenticulas de coquito, & cum melle utitor: ubi crusta exciderit, unam excipiens, liquida terebinthina utitor in modum emplastri. Hoc enim & purgat, & carne replet, & cicatricem inducit.

DE TRACOMATE.

Trachoma asperitudo palpebrarum interiorum est: harum intensio, ut ueluti incisuras habeat, sycosis à sici similitudine appellatur. Cum inueterauerit uitium callosq; contraxerit, tylosis uocatur. Collyriis igitur utendum est, tum eo quod ex uino, tum quod ex duobus constat lapidibus, ipsoque hematite lapide, ex aqua loa

to uehementer palpebræ abstergentur: harnatio p̄ r̄u
 cygnarii modico. Ad hæc diacrocu collyrium partu
 p̄ sorophthalmiis efficac est palpebræ citra exulceratio
 nem inuēſe illitum. At ſi durior callus his non ceſſerit
 remediis, palpebra inuerſa pumice raditur, aut ſepiæ re
 ſa, aut foliis ſici, aut etiã inſtrumento, quod à palpe
 brarum ſatura blepharoxiton Græci appellant.

DE CHALAZIIS.

Chalazion, otioſi hūmoris in palpebra colluuius eſt. in
 qua ammoniacum aceto deſtitum ſimul cum galbano
 inungitur, facit etiã terebinthina partet cum cerate
 excepta.

DE CRITHE TUBERCULO.

Crithe, partuulum abſceſſus tuberculum, oblongum,
 palpebræ cilio obueniens. Id cetera alba foueri oportet
 reliquum corpus, uel muſcæ capite amputato inſtricti,
 uel hordei diluto perfundi.

AD PALPEBRARVM PEDICVLOS.

Expurgatis prius pediculis, marina egeſta palpebras
 colluere oportet. Deinde medicamento ſubſcripto cil
 lium attingere: aluminis leiſi partibus duabus, herbæ
 pediculariæ parte una, tritis uitior.

DE MADAROSI, VEL MILPHOSI.

Hic affectus palpebræ pilorū deſiuitum eſt. Ad quod
 cura prius uniuerſi corpis habita ſmegmatis utere, qui
 bus ab honeſtandis palpebris nomē eſt calliblephara.
 Terræ ampelitiſis, croci gallicæ, ladani, ſingulorū pari
 portioē cōtrita uitior. ALIUD, ſtymmeos toſti lotiq;
 drachma, plūbi cōbuſti & eloti drachmis quatuor, cro
 ci totidem, nardi indicæ drachmis tribus, in puluerem
 redactis uitior. ALIUD. Palmarum, oſſium combu
 ſtorum ſingulis tribus drachmis, nardi gallicæ drach
 mis duabus: leuigatis utere hoc etiã ſcabioſis oculis
 medetur. ALIUD. Neapolitæ ad palpebrarū deſiuita,
 μλφωεις appellāt, λόγοςq; palpebrarū affectus. ſtym
 meos, cadmiæ, chalcitidis, millyos, xēnici, ſingulorum

PAULI AEGINETAE

pares portiones, minutim cōtundentur, & melle respec-
ta torrefiunt: leuigata usui sunt.

DE PTILLOSI.

Ptillosis palpebrarum crassities est, callosa, rubicunda,
quibus accidit saepe pilorum defluuium. Præter prædi-
cta igitur etiam hoc summe facit, Muscerdæ combustæ
& melle contritæ, inunguntur.

AD SUPERCILIORVM

defluuia seu madarosim.

Plumbum digitis oleo uel adipe aserino unctis detri-
tum, illinitur. A L I V D. Hoc etiam subnigros reddit
nuces auellanae exustæ simul cum adipe caprillo, uel ur-
fino infricantur. A L I V D. Hoc efficacis est etiam bar-
bæ alopecii: Alterci drachmæ duæ, muscerdæ drach-
ma, polytrichi drachma, irini unguenti cochlearia qua-
tuor, Tritis perbelle unguentum admiscetur, fotuq; pri-
us adhibito illinitur. quod si attonsa pars ante fuerit,
magis proficit.

DE PALPEBRARVM PI-

lis oculum irritantibus

appellant.

Pilis qui oculum pungūt prius euulsis, locus statim san-
guine ranæ per se inungitur, uel eum cinere chamæle-
ontis albi, uel sanguis cimiti, uel fumaricæ quæ in hor-
deo nascitur succus, cum gummi, uel tellinarum salsa-
rum cinis cum cedria, uel loti cinis, uel alumen liquidū
quod phorimon appellant, uel muscæ caninæ sanguis
admodum in id efficacis est.

PILORVM GLVTINANS

medicamentum.

Conglutinant pilos infractos bitumen, mastiche, colo-
phonia, gummi cochleæ pars glutinosa.

DE ENCANTHIDE

& rhyade.

Enchanthis naturalis in maiore angulo carunculæ ex-
crescentia est. Rhyas autem huius imminutio. Encanthi-
das

das igitur iis quæ aduersus ectropion dicta sunt, simili-
 bus; causticis uel septicis absumes. sed non totas, ne
 eius loco rhyas subnascatur, uerum ad naturalem usque
 magnitudinem. Rhyadas, carnosâ parte in totum, uel
 5 rudi manus opera, uel medicamentis absumpta, insana-
 biles existimato. Quod si pars ipsarum imminuta fue-
 rit, iis quæ mediocriter astringunt, carnemque creantibus
 reficitur: qualia sunt medicamenta ex croco, glaucio &
 aloe confecta, item collyria diacrocû inscripta, nec non
 10 alter cum prodest in uino coctum impositum; & alu-
 minis ex uino pauzillum.

DE VLCERIBVS.

Vlcerum in oculis genus quidem unum est, differentiæ
 uero speciales diuersæ. Et ehim in cornea membrana que
 15 Græcis ceratoides appellatur, ulcus cauum, angustum
 & purum, ob uuæ similitudinem botryon dicitur, quod
 autem latius botryo est, sed minus altum, coeloma nunt
 eupatur, Argemon in pupillæ circulo nascens, ambien-
 20 tia comprehendit, ut etiam in exteriore pupillæ parte
 subscindum, in interiore cæcidum appareat. Epicauma
 ulcus est sordidum, & crusta obductum, quo repurgato
 humores oculi sæpè effluunt. Iam uero alia plures ul-
 cerum sunt differentiæ, de quibus dicemus communius.
 Si igitur ulcus simul cum inflammatione obortum fue-
 25 rit, curationem ex iis quæ inflammationem lenire possunt
 & concoquere, moliemur, non neglectis iis quæ ad
 ulcus proprie pertinent. Talia uero sunt collyria, libanum,
 cygnus & pelaria uocata, item aster & similia: insuper que
 30 ex malo, terra samia & cerufa constant: omnibus autem
 magis leniendo dolori esse ilationem nouimus, uerum
 diu ei insistendum non est, eo quod admodum stupefa-
 ciat. Laudatisimum uero & quod diazematôn dicitur,
 quod ne sensum quidem stuporis habet. At si cum
 35 fluxione ulcus infestari, collyrium aliquod illi admisce-
 bimus, quale est diahydraz, & chiacum, præterea cy-
 gnus fuluus, & quæ repellendi sine rosione facultatem

PAV. ÆGIN.

M

PAVLITAE GINETAE I

Obtinent. Sin autem ulcera fordida fuerint, nulla medio-
criter aquata, & foenu graeci decocto utemur per se, &
cum aliis ad id dicatis collyriis. Si aciora sint, feberiano
& foenu graeci diluto. Si non acria, diaspirnes, & nard-
dino unguento medebimur. Purgata uero ulcera pro-
be potest medicamentu oleo cicatrice obducere, eam q̄s
praterea concolorem reddere.

DE OCULI PROCIDENTIA

quae *πρόπτωσης* dicitur.
Propterea tuniculae quae graecis ab uuae acino
dicitur, procidentia est: quae erosa ruptave cornea tuni-
cula accidit. Ea cum nondum creuit quod muscae ca-
piti similis sit, myocephalon nominatur. Cum uero am-
plius & eo usque succreuerit, ut acinum uuae reprae-
sentet, staphiloma, quasi uuatio dicitur: ubi plurima
facta est accessio, ut palpebras mala transiliant, obcal-
lueritq̄, clauis tunc dicitur. Si igitur ad myocephalon
fere oculi procidentia degenerauerit, repellentibus den-
tandibusq̄ ipsum medicinis utendum est: Chio nimi-
um Phazo, Nardino, & Theodocio, item eo quod
oliuae furculis, & quod cornu praeparatur, iam uero
spongiam leniter ipsis posca, aut uino astringente, aut
rosarum decocto imbutam superdare commodum
est, aut splenium. Principatum uero obtinet ad procis-
dentias omniaq̄ ulcera, medicamentum cui nomen
est Olympiacum, uel Olympus, cum succo oliuae,
uel polygoni, uel polii. Eadem haec etiam clauis con-
ueniunt & staphilomatis, priusquam inalbescant.
Vbi uero alborem, aut callum contraxerint, nullus
remedii locus est.

DE OCULIS PVRVLENTIS.

Aliquando pus sub oculi tunicula, cui nomen est ceras-
toides, nunc altius, nunc in summa superficie colligitur,
humani unguis specie: quae causa est ut hoc etiam
malum unguis oculi nominetur. Huc ergo spectat cus-
tationis ratio ut uel pus digeratur, medicamentis me-

5 Crociter in id efficacibus, quale est aqua mulla, & fœ-
 nigræ succus, ex eoq; collyria, similiter libanium, &
 quæ ex thure confuntur, uel rumpatur uomica, & uehe-
 10 mentioribus repurgetur, quod genus sunt dialismes;
 & hygidion. At si pus in oculis citra exulcerationem
 coferit, etiam hoc liquido collyrio utendum est. Atra-
 menti sutorii, croci, singulorum drachmis octo, myrrhæ
 drachmis quatuor, mellis pondus libra. Cæterum phly-
 15 æna cum sit ceratoidis membranæ excreſcentia, ex hu-
 more quodam commercium compagemq; ipsius: ex-
 coriante, purulentorum curationi subicitur Hygra; hoc
 est, liquidum medicamentum ad suppurantes oculos
 quos hypopios uocant, Bassi: croci, aloes, myrrhæ, sin-
 20 gula unciæ, uini quadrans, mellis optimi selibra. Cro-
 cus ex uino medico teritur, deinde aloë & myrrhæ,
 ubi crassitudinem acceperit, mel additur. Vnita in ul-
 25 tro uase reponuntur: uti licet bis quotidie, aut si neces-
 sitas urgeat, ter. Deligatum oculo carnem tollit, & cic-
 tricem inducit.

30 DE CICATRICIBVS ET
 ALBVGINIBVS.

Quæ per summa oculorum cicatrices fiunt, aliqui hoc
 nomine cicatrices dicunt, alii uero nubeculas. Altiores
 35 autem albugines, medicamentis quæ astringunt, pur-
 gantq; discutuntur. Nebulas igitur anemonæ succus
 abstergit, & minoris centaurii succus cum melle. Vetus-
 40 tiores cedria extenuat, item æs solum aqua tritum mo-
 do collyrii, ad hæc quæ detergent collyria: quale est
 quod cornu ceruino constat, dia ceratos elaphiu dictū.
 45 adde Rhinarium, Hecatomben, similiaq;. Albugines
 uero nitrum cum oleo ueteri detritum diligenter, & in-
 unctum probe, abstergit. Item sepiæ testa combusta, &
 cum melle in pollinem redacta, Inter collyria hoc bene
 50 & leniter abstergit. Collyrium diamamira. Mamiræ, gut-
 55 tæ ammoniaci, myrrhæ troglodytidis, crocodilorum
 simi, singulorum æqualia pondera, in collyrium co-

P. A V L I R E G I N E T Æ

actis vitæ: uel crocodili terrestris simo collyrii modo ex aqua vitæ. Recte autem sal cappadocum aqua soluitur, quo collyria albuginibus extendis digata insulantur.

Q V O M O D O C I C A T R I O

GALLÆ acaciæ, singulorum drachmæ quatuor, atramenti sutorii drachmæ duæ illinentur. Collyrium autè hoc proficit, floris mali Punici, cytinorum, atramenti sutorii, acaciæ, gummi, singulorum drachmæ quatuor, symmios, gallæ, singulorum drachmæ duæ. A qua teruntur si flos mali Granati desideretur, interior ipsorum in grana membrana miscenda.

D E V N G V L O C V L O R V M

quod pterygion Græcis uocatur. est quædam neurola, oculis sese obtendens, quæ ab angulo quidem oritur, sed ad usq; pupillam peruenit: eaq; ubi fuerit ad aucta, obtegit. Magni igitur & inueterati uigues solam manum exposulant. Recentiores uero & magnitudine mediocres, præsiidiis eliduntur abstergentibus, qualia aspretudini idonea sunt, & albuginibus inter simplicia igitur æs combustum, uel atramentum sutorium simul cum porcino felle pulchre faciunt. Efficacius autè hoc est quod sequitur: atramenti sutorii pars una, gummi pars semisis; uino leuigata illinuntur, uel etiam collyria formantur, nonnulli uero caprinum fel melle mistum inungunt.

D E V N G V E S O C V L O R V M

suppurationem, & hebetudinem. Lapidis magnetis, æruginis rasæ, minii sinopici, suffimis ammoniaci, singulorum drachmæ quatuor, croci drachmæ duæ, mellis Attici cochlearium. Idem ualet aduersus albugines.

D E C A R B V N C V L O E T

C A R C I N O M A T E.

Carcinoma affectus est dicitur quæ cornus Imaginæ
 repræsentat, ob id ceratoides dicta: dolor huic supeme
 nit rubor tunicatum, cruciatus pulsatis ad usq; tempo
 ra si moueantur, cibi torquet fastidium, acris irritant, ob
 7 feruntq; Hoc malo nulla medicina subtrahit, Nihil o
 minus dolor sentri lactis potione debet, item cibis fru
 mentariis & alioquin prohi succi, omni acrimonia uas
 eatis. Collyria lenta infundantur, ut spodiatum sebema
 tum & consimilia, Cæterum bonæ totius corporis tem
 10 peraturæ prospiciendum est, Carbunculus autem & ipse
 malignum ac contumax ulcus est, crustatum, aliàs bul
 bo, aliàs palpebræ, quemadmodum reliquis pariter cor
 poris particulis accidit. Itaque in bulbi carbunculis per
 15 initia quidem clystere ptinium, mox lacte coctionem
 non experto, mediocriter purgare conuenit, deinde sp
 oia totum erui farina, uel triticea ex aqua mullæ deco
 do delinere, nonnunquam & papillæ pollinem eius ac
 commodare, & lacte oculum eluere. Si ulcera serpedo
 depascant lenticula cum melle, uel malis cydonis inco
 20 ctis superapplicatur, Si latus depascendo penetrant, fo
 lliis oleæ decoctis, uel malicoriso in uino cocto leuiga
 toq; ex melle oblinatur oculus. At si cessent proserpe
 re, crusta q; medicamento quod subiungetur imposito,
 25 exciderit, & ulcera sint pura, lutea ouorum tosta leuiga
 taq; cum croco & melle illinantur, quousq; ad cicatrice
 perueniant. Medicamentum autem recipit spodi dra
 chmas quatuor, myrrhæ non nimis torrefactæ drach
 mastreis, totidemq; obolôs. Detritis in uino amineo
 quousque inauerint, passum creticum tietus miscetur,
 30 Vbi unitas facta fuerit, liquida pyxide fictili excipiuntur,
 oblinuntq;. Ad palpebrarum uero carbunculos ma
 lum Granatum acidum, & Græci dicunt, totum fru
 stram concessum aceto incoquito. Vbi sabuerit probe
 leuigatumq; fuerit ad illitionem utitor, bis terve quoti
 35 die immutans, noctu semel.

DE MIDRYASI.

M ill

PAULI AEGINETAE II

Cum pupilla colore quidem nihil euariat, sed multo
 confaueit est latior, & interim ex toto orbat lumine, in-
 terim permultum certandi potentiam impedit, acies q̄
 hebetat, ut omnia minora q̄ sint uideantur esse, Mydria-
 sis quidem affectus est, causa autem ipsius humor, qui
 dam excrementitius. Itaque curationem ipsius sanguis-
 nis emissione à cubito, uel purgatione tentabimus, sin-
 minus, uenas in angulis oculorum diuidere oportet, de-
 inde cucurbitulam occipito adinouere, & marina fron-
 tem, & oculos perfundere. Si marina desideretur, mus-
 tia, uel posca. Medicamentis autem iis utendum est, quae
 ad postulas simul conducunt.

DE PHTHISIA ET CATARACTA
 Phthisis affectus oculi est, quo pupilla fit angustior, ob-
 scurior, rugosiorq̄. Res luminis obiecta, in his maiores
 apparent, causa uero est densatio, quae siccitati potius ser-
 uatur accepta. Sed phthisis ab atrophia hoc dignoscitur
 discrimine, quod illa angustiore pupillam, haec totum
 oculi bulbum minorem, humilloremq̄ reddat. Medea-
 ri his conuenit exercitio, & studiosa capitis, faciei, & ocu-
 lorum fricatione. Ad haec frons aqua perfunditur, cap-
 ut unguine quodam calfaciente, oculus medicamento,
 quod rarefaciat acriore oblitur, quale est infra scriptu.
 Annoniaci drachma, crocomagmatis drachma qua-
 tuor, croci drachmae duae, aeruginis drachma. Tris in
 aqua subactisq̄; utitor.

DE NOCTVRNA CAECITATE
 Nocturna caecitas, qui Graecis Nyctalops dicitur, ul-
 tum est, quo per diem homo uerit, sole dein occiduo
 obscurius, noctu omnino nihil. Curati debet sanguine
 ex cubito, & oculorum angulis uacuato, mox purga-
 tione, uel per chysterem inanitione, adhibita. Deinde
 apoplegmatismi indicentur, & quae sternutamentis
 citendis sunt medicamina. Ante cibum hyssopus pos-

15 uel ruta dabitur, si his remedijs morbus non abo-
 letur, iterum purgationem molitemur ex scammonia, &
 castoreo: oculi melle despumato illinentur, claudunturq;
 prendo humores, continendoq;. Aluminis scissilis
 20 partes duæ, salis fossitii pars una. Trita cum melle sus-
 bilinuntur. **A L I V D.** Iecur hircinum assatur, aquo-
 sus inde humor collectus inungitur. Quin & ipsam
 iecur comedendum exhibetur, coctiq; uapor oculis ex
 cipi aperis præcipitur.

20 **DE GLAUCOMATE ET SVF-**

fusione quod hypochyma dicitur, ex Rufo,

25 Glaucoma, & hypochyma veteres unum idemq; ma-
 li genus esse existimarunt. Posteriores autem glaucos
 mata humoris, qui ob similitudinem crystalli

30 *κρυσταλλοειδής* appellatur, uita ex humiditate in glaucum eos-
 lore in transeuntis iudicarunt. Hypochymata humorū
 effusionem, qui inter uiticam ceratoidem, et crystalloi-
 dem concretescentes, uisum impediunt. Verum omnia
 glaucosmata curationem non recipiunt: hypochymata

35 autem curantur, sed non omnia. proinde suffusione
 tentatis succuremus, antequam malum radices egerit,
 consistatq; sanguinis ex cubito detractione, & purga-
 tione, item uacuationibus acrioribus, ueluti excentau-
 ris, aut cucumeris amaræ decocto petitis, alui solutione

40 continent, cucurbitulis occipitio cute incisa admotis.
 Aqua potus toto uictus curriculo competit, cibi quæ
 extenuant assumpti. Proderit autem temporis spatio,
 et pituitam per os diebus aliquot educere. Quibus
 uero ceu culices, oculis obuersari perperam uidentur,

45 ex quadam humorum prauitate, uel biliosioribus uas-
 poribus sursum distributis, medicamentum dialoes
 amarum exhibetur subinde, uel etiam inde sumes-
 tit purgatio. In oculis autem medicaminibus uten-
 dum est, primum simplicibus, puta melle, cum oleo &
 50 marathri succo, postea compositis, quale est hoc. Sa-
 gapeni drachmæ duæ, liquoris cyrenaici, ueratri albi,

M i i i

PAULI ÆGINETÆ

singulorum drachmæ sex, Alii in mellis heminis octo
assumunt. Nos autem, tradit Oribasius, subscripto uter
mur, caucalidis succi, chamedryos, sanguinaria, singulo
rum æquis portionibus contritis. Benefaciunt item col
lyria, & quod succo marathri constat, & Protheus &
Thalasserus, et diaopobalsami, & quæ ex his præparan
tur, præsidio esse solent. Insuper marathri decoctum in
initia superfusum adiuuat. itè ex liquoribus confectum,
opobalsamo, melle, oleo ueteri & similibus.

DE GLAUCOMATE ET SVF

fusione ex commentariis Demosthenis.

Floris aris oboli quinq, myrt hæ drachmæ tres, nardif
indica drachma, lapidis hæmatitidis drachmæ aphro
nitri drachma, salis floris drachmæ duæ opopalsami
drachmæ nouem, melle Attico excepta offeruntur.

DE OBSCVRITATE ET HEBE

BETVDINE.

Obscuritas, quam amaurosim Græci uocant, est totius
cernendi uisus plerunq absq manifesto oculi affectu
impedimentum. Hebetudo (quæ amblyopia Græcoru
lingua uocatur) obscuritas uisus est, ab occulta quadam
causa proueniens. Curatio cõmunis est ei quam in suso
fusis diximus. Priuatim uero ab angulis sanguinem mit
tere prodest, hirudines admouere temporibus, inferior
res partes perficere. Procédente tempore etiam iis, q
sternutamenta prouocant, utendũ est, tñ uomitu ante cis
hum, & inunctionibus, primũ ex mellis & olei æqua
portione, deinde cõposito qd subiigitur. Croci obolis
duobus, fellis hyenæ drachma, piperis cõmunis granis
octoginta quinq, marathri succi drachmis sedecim, gut
tæ ammoniaci drachma. Contritis aridis cum succo,
mellis cochlearia quatuor adiciuntur. Præparata, exco
ptaq; grea pyxide in usum conduntur, priusq; uero illis
nantur oculi lu marinam calidam demersi fouentur.

DE STRABISMO.

Oculi infantiu ab origine distorti sanescunt rebus faciej

circumpositis, ut in rectum uideant. Nam strabismus
 conuulsoria musculorum qui bulbum mouent, dispositio
 est, ergo lucerna in conspectu ponitur, quæ non ex
 obliquo appareat. Præterea cum ad nares conuient o
 culis, stipulas palmeas agglutinare uincit & angulis qui
 tempora respiciunt: ut usui ad has inconniuenter direc
 to oculos emendent.

DE OCULORVM EXPRES

sione qui extrorsus appellatur.

- 30 Expressuntur oculi nonnunquam, ut exerti perseveret,
 quibus strangulatus, mali causa est, ex cubito uenam in
 cidere oportet: sin alio modo id acciderit, medicamen
 to purgare ueratro nigro, uel scammonia. Si à doloris
 libus origo est, frequenter sanè in puerperio superueni
 tes uteri purgationes soluunt: unde his opitulari conue
 nit in uiris autem post sanguinis detractionem, si non re
 miserit uitium, cucurbitulam occipitio defigere com
 modum est. Lanam melle imbutam impotere, aut pan
 ni floccos cum aqua superq; duplicatum linteum illis
 30 gare leniter. His prodest & marina frigida fronti super
 fusa, item sereos & polygoni succus cum meconio
 illitus, tum alia quæ reprimere possunt, & contra
 here.

DE CONFUSIONE.

- 35 Confusiones ex ictu, curamus sanguinis detractione à
 cubito: totum oculum sanguine, potissimum quidem
 palumbi recens occisi, sin minus, etiam columbæ reple
 mus: deinde lanam mollem in ouum cum uino rosas
 ceoq; contusum demersam imponimus illigamusq;: se
 30 quenti die idem facimus, & tertio fomenta exhibemus
 sac instillamus, applicamusq; idonea, deinde sublimis
 medicamentis quæ ad ueteres affectus inscribuntur: qua
 le est Chiacum.

DE MYOPIASI.

- 35 Myopiæ dicuntur Græce, lusciosi nostris, qui à prima
 natali die propinqua sanè uident, remota uero nõ item.

inlanabilis est huiusmodi dispositio, ut quæ ab imbecillitate spiritus uisoria pueniat. Cōtrario his modo senes afficiuntur. Cum enim propinqua non uideant, procul disita assequuntur.

AVRICVLARIA. ET PRI

mum de aurium dolore.

Cap. XXIII.

AVrium dolor qui frigiditati fertur acceptus, ex anni tempore, præcedente uictu uel ægrotantis quoque temperatura, ubi ob exteriorem ne causam acciderit didicerimus, inde quod dolor alte citra grauitatem, uel distentionem, uel ardorem fixus sit, calfaciētibis curabitur præfidiis, nempe oleo rutaceo, uel lau-rino calido, uel amaracino, uel phuliato, uel spicato, uel communi cum euphorbio, uel piperi, uel castoreo, uel commageno dicto unguine, uel liquore balsami. Iam uero oleum in quo allium decoctum sit, uel cepa, instillarum auxiliatur. At ex calida conceptum intemperie, dolorem in quo fetuoris cuiusdam sine grauitate seu tē-sione sensus est, contraria discutunt: oui aquatum in auriem demissum, quemadmodum oculis adhibemus, lac muliebre cũ quodā collyrio, quod dolorē lenit, uel succo p-dicii herbæ cũ modico rosaceo: ipsumque rosaceum, oleum uel acetum, uel succus solani, uel coriani, uel hastula reglæ, uel oleum in quo lumbrici, uel aselli qui in a-quois & humidis agunt, Græci sicut κατωιδίον appellant, incocti, uel oleum amygdalinum per se, uel buccina uisua numero tria, in eo decocta mirifice proficiunt. Quod si glutinosi crassique succi dolores fecerint, capitis, ipsiusque auditus grauitas & præcedentis uictus ratio testatur. sola uero citra grauitatem distensio, spiritum aurium flatulentum, cui exitus non patefcit, indicat. Itaque in ambobus uitiis utere medicamentis, quæ aperiunt inciduntque, cuiusmodi est aphronitru cum aceto & melle. Item fel ouillum cum oleo communi, uel amygdalino: præterea porri & cepæ succus tepidus cum melle,

aut origanum cum melle & lacte muliebri instillatur.
 Ad uehementiores aurium obstructiones, sel capillum
 cum succo porri inditur. Verum quos amplius labor
 longusq; urget, & grauis simul auditus existit, hæc quo
 que commode usurpantur, cuiusmodi dracunculi succo
 est, ari, bryonia, & similia. priuatim uero q ob flatu
 sum indolescunt spiritum, cucumis ex aqua calida fota,
 auriq; demissa strenue auxiliatur. Si grauitas, distensio, si
 mulq; calor & dolor pulsabilis, aut etiam febricula obo
 10 ietur, inflammatione aurem laborare censeo. Atq; ista
 tim hic sanguis emittendus est, deinde solus ex oleo dul
 ci & calente per specillum lana inuolutu continuo adhi
 bendi, meatui uero adeps anserinus uulpinusue, aut me
 dicamen basilicum cum rosaceo, uel cyprino, uel irino
 15 debet instillari: extrinsecus ea quæ dolorem leniunt, ma
 teriamq; impactam concoquunt, superaccommo dare.
 Si dolor uolentus est, iis utere, quæ leuiter sensum suu
 defaciunt: non enim mediocriter periculum est, ne cereo
 20 brum neruo per quem facultas audiendi erogatur, uici
 num, confortii lege efficiatur. Probe igitur dolorem leu
 uit, opii pars una, castor: i partes duæ, cum lacte mulie
 bri, uel oui albumine, aut uino dulci tepido instillantur.
 Tam pastillus crocoides, aster, Philonis antidotum frequen
 25 ter his profuerunt. Cæterum ex communi cereo
 bro fouere, siue ex oleo, siue ex quodam calido fomen
 to oportet, lanâq; hoc ipso imbutâ in aurê cõiicere, sed
 ita, ut partes inflammatione tentatæ, q̄ fieri p̄t, minime at
 tingantur. Verû si dolor in uetustate incidit, ac in pus de
 30 generaturus est, medicamento utitor, qd̄ ex lini seminis
 succo conficitur, quod unâ cum rosaceo, aut chamæme
 lin o solum instillabis. Cum autem aqua, medicata ex
 balnei usu meatu recepta, auditorio dolorem parit, si
 quidem copiosa fuerit, ore, uel et calamo ipsam euoca
 re ratio est, ubi paulatim specillo lana inuoluto fuerit p
 35 tracta, oleû quoddâ instillatur quod fit partium tenuiu,
 aut rosaceum, aut oui album, aut lac muliebre. Calida

PAULI REGINETA I

uero omnia mediocriter esse conuenit, quæ auribus
adhibentur.

AD VLCERA QUÆ SIMVL
cum inflammatione affligunt,

Lycium & meconium æquali portione trita cum melle
iniiciuntur.

AD DOLORES MAXIMOS,
pus & grauem auditum.

Amygdalarum quibus corticem detraxeris & aphros
nitri singulorum drachmæ tres, opii drachmæ tres, thi
ris drachmæ tres, croci drachmæ quatuor, galbani dra
chmæ duæ, myrrhæ drachma: aceto leuigata instillan
tur. Si dolor exercet, rosaceo diluta: si pus obsedit, mul
so, uel oxymelite: si grauiter audiunt, aceto. recentia ul
cera glaucium solum perfanat, aceto subactum: item ex
eo collyria, tum quæ appellantur diarodon, diacro
cu, & diasmyrnes: quemadmodum rursus suppuran
tes citra dolorem ferri stercus cum aceto diutius con
tritum.

AD SORDIUM DVRTIEM.

Nitro aceto diluto cum aqua auris illitur, cum que
fordes deterse sunt, nitrum aceto solutum cum rosa
ceo instillatur.

ALIVD AD SORDES.

Cardamomi & nitri exiguum, cum ficis pinguis ex
ceptum sine feminibus, & in collyrii formam redactum
auriculæ committitur. Tertio quoque die educitur. Cõ
piotas enim sordes extrahit, & abunde leuat. Proficit
hoc etiam aduersus carnis excrecentias, dolores, exulo
cerationes. recipit aloes, thuris, myrrhæ, singulorum
drachmam, myseos drachmas quatuor. Ex aceto in pas
tillos digeruntur, cum usus requirit, aceto & rosaceo so
luta instillantur. Idem Andronis pastillus & Heræ &
Musæ faciunt.

AD DIUTVRNA VLCERA.

Cedria melli admista illinitur, ALIVD, Ad eos quibus

pus profuit. *Mysi ustum & in puluerem redactum in-
spiratur. Per clysterem uero oricularium eluuntur aures
posca, uel oxymelite, uel mulso, uel decocto quos-
tunda repellentiũ (uerbi causa) lenticulæ uel rosariũ.*

S I C R V O R E X V L O

ceribus apparuit.

Junci rotundi decocto auris illuitur, polygoni uero suc-
cus cum paucissimo aceto instillatur, uel lycium, uel a-
murca, uel acacia, uel porri succus.

S I S V P E R V L C E R A C A

ro excreuerit.

Nitro ex aqua tepida squama quoq; aris cum sandara-
cha pari modo auriculam illinito. Vbi crustam acceper-
int, melle repurgato.

A D V E R S V S A V R I V M

V E R M E S.

Absinthii decocto, uel centaurii, uel marrubi eluuntur
capparis foliorum uiridium aut fructus eiusdem instil-
latur, uel cedrinus liquor, uel urina humana, uetus uel al-
bum ueratrum cum melle, uel calaminthæ succus, uel
scammonia cum aceto, uel succus absinthii, oleũ uero,
meatui inditum sursum uersus remeare ipsos compellit
potus autem est oxelæum. Eodem ad ea quæ auribus
incidunt animalcula uitior.

A D C A L C V L O S E T S I

milia quæ in aurem inciderunt,
extrahenda.

Specillum lana inuolutum in resinam, aut gummi, aut
aliud quoddam glutinans medicamentum demittens
dum, idq; in aurem iniciendum, ibiq; uertendum est:
utique enim sic protrahes. Si hoc modo nihil effici-
tur, oleum feruens meatui continue instillato. At si
ne sic quidem exciderit, aut comprehensum fuerit,
aliis quoque uitior modis, ut in parte chirurgica do-
cebinus.

PAULI ÆGINETÆ

AD SONITVM AVRI

um intra seipſas.

Si in febribus aut harum crisiſibus ſonitus aurium euenerit, nullum ei negotium facere oportet, quippe statim magna ex parte finiuntur. Sin autem post morbum perseuerauerit, absinthii decocto foveri aures debent, acetum rosaceum q̄; infundi, uel radiculae luteus cum rosaceo, aut ueratri nigri cum aceto. Ad ueteres autem ſonitus, qui ex crassis glutinosiſq̄ humoribus creantur: in de uero illos cognosces quod non uniuersim; sed paulatim in crescunt nascunturq̄; aceto, nitro, & melle aurem illinito. ALIUD. Veratri albi drachmae duae, castorei totidem, croci drachmae tres, nitri drachmae sedecim. In aceto contrita, ut in pastillos coalescant, in usum conduntur.

AD VETERES SONITVS

& tinnitus.

Euphorbium cum cyprino oleo leuigatum calefactum q̄; in usum capitur. in quibus autem ex amplo consensu uaporum spirituumque summa petentium excitantur, castoreum & cicuræ semen tritum cum aceto instillatur.

AD GRAVEM AUDITVM,

& surditatem.

Quæ ab origine quidem, uel etiam prima natali die sed longissimæ & absolutæ surditates constituuntur nullo remedio eliduntur. Quæ uero non absolutæ quidem, sed diuturnæ tamen, & ipsæ curationem non recipiunt; aut certe difficilimam. Quæ ob biliosum humorem sursum uergentem nascuntur, uacuationibus per medicamenta bilem ducentia ex facili abolentur, quidam etiam sua sponte affectu liberantur, bile inferiori descendente. At ex crudis crassisq̄ humoribus prognatas surditates, uel grauem auditum, uenæ incisione curato, aut omnino purgatione ex hiera, tum medicamentis quæ per os & nares pituitam eliciunt, Græci apophlegmas

illimos & enrhina dicunt, item balneis sua sponte scaturientibus, uel ex aqua marina, Porro in meatum ubi fasci-
cultas audiendi est, conuenit instillare, quæ ad sonitus tra-
pita sunt. Priuatim uero hæc: Urina & fel caprillum, aut
35 seorsim fel, aut rutæ succus cum melle, aut castoreum cū
oleo anethino, & ex hyssopo medicamentum cum nar-
dino unguine, uel caprillum fel cum galbano: uel quod
recipit castorei drachmas duas, nitri ueratri albi, singulo-
rum drachmam.

AD COMPRESSA AVRIVM
foramina, quæ ὀτρίσις dicitur.

Hippocrates quidem nihil ipsis adhibendum præcipit.
Cum uero sæpe ab ægrotis cogamur, utendum est his:
Myrrhæ, aloes, thuris, acaciæ, pari singulorum modo, ac-
45 ceto uel oui candido illinuntur: uel panis calidi mica cū
melle in pila tusa admouetur: uel bituminis, thuris, aloes,
es, cochlearum carnis, bulborum spumæ, paria pondera
ra aceto contrita imposito. Si inflammatio oborta est,
50 sesamo leuigata applicantur, uel chondro, cum aceto
cocto, laxiora autem sunt cataplasmata, & lana oleo
imbuta auris anfractui demittatur.

DE PAROTIDIBVS.

Parotis glandulari sub ipsis auribus affectus est, mater-
ria morbillic emanante modo à capite humoribus ui-
65 delicet in eo obstructis, modo à reliquo corpore in febrili
b° crissim expertis oris. Si igitur alte adhuc delitescens paro-
tis in tumore nõ attollit, natura debet adiutari p̄sidiis, q̄
coactas sordes extrahant, uel et cucurbitula agglutinata,
uel crebro fortuū usu. Nã si in altū recurrat colluies, p̄i-
30 culū haud mediocri subsecuturū est. Sin aut inflammatio
ne tētata in tumore erūpat, ecōtrario iis q̄ leniunt, & cō-
coquūt utemur cataplasmatibus, quale est ex farina hor-
deacea, aut triticea, aut semine lini cū mulsā, aut scenus
græci, aut althææ aut chamæmelorū diluto incoctū, itē
45 qd̄ ex lapatho & axungia insulsa cōstat. at si exuperare
sanguis tibi uideat, prius ipsum uenæ sectiōe uacuabis

modo vires permittant. Tumore autem non discusso,
 medicamento utere quæ puri mouendo sunt, nempe fa-
 sina triticea cum pinguium ficorum decocto, uel oleo,
 tum medicamento quod ex polline, & quod fermento
 confectum est. Vbi iam abscessus ad suppurationem
 spectarit, uel cute ferro discissa pus excernetur, uel acri
 medicamento rumpetur, cuiusmodi existit similion ap-
 pellatum, & diascordon. Cæterum mitiores parotidas
 etiam fofus ex muria discitit, item medicamentum dia-
 peranu. Hoc satè etiam pus iam maturatū digerit, præ-
 ter quod dolori leniendo sit efficacissimum. Ad inuete-
 ratas parotidas buccinorum, aut purpurarum combus-
 tarum cinerem cum melle, uel axungia imponemus,
 aut ficus marina incoctas, uel marrubium cum sale. In-
 duratas autem iam emollit & medicamen Mnasei, &
 Arlobarfanios, optimum etiam quod ex succo lini se-
 minis præparatur. ante hæc autem illinere ammonias
 cum conuenit, mista cum cataplasmatibus pice liqui-
 da, uel seuo taurino, uel bdellio, uel styrace, uel me-
 dulla ceruina.

DE NARIVM ET OLFA-
 ctus uitis. Cap. XXXIII.

Olfacendi facultate oblata, si uox seruetur inco-
 lumis, ad priores cerebri uentriculos morbus re-
 feretur, qui aut ex intemperie sola noxam con-
 ceperunt, aut etiam ex humorum copia, sin autem uox
 quoque mali contagium senserit, laboriosior quodam
 modo reddita propter meatus (qui à colando ethmoi-
 des græce uocantur) obstructos, affectum rursus malis
 quibusdam succis contrahi censeto. Itaque cerebri in-
 temperies, ubi ex notis sapius à me dictis deprehensa
 fuerit, contrariis curatur remediis: caput marina calida
 superfunditur: humores apophlegmatis efficiendi. Ma-
 xime uero utitor medicamento quæ per nares ualide
 educunt, & quæ odore mouent ex tenuibus facta parti-
 culis, quemadmodum in defluxionibus, adhibeto. Cui
 totius

totius corporis humorum copiaz suspicio subest, hæc prius, aut sanguinis dimissione, aut purgatione ex hiera uacuatur. Ita quoque in polypode & ozæna faciundū est deinde loco inducuntur remedia, qñ & theriace pos-
 5 ta sæpe magno fuit præsidio. Ceterum polypus, tumor præter naturam in naribus oritur, substantia respondens polypodis caruncula: eiusdem uero naturæ est, & sarcoma. Ozæna ulcus est, putridum ex humorum acrium illuue creatum.

10 AD POLYPODAS ET SARCOMATA.

Squamæ æris drachmæ octo, atramenti sutorii drachmæ sex, sandarachæ drachmæ quatuor, ueratri nigri drachmæ duæ: naribus inspirantur. In usu hoc est laudatis-
 15 simum, nam tredecim diebus insigne affert præsidium. benefacit & atramentum sutorium cū aceto. ALIUD. Malicorii drachmæ duodecim, atramenti sutorii drachmæ decem, chalcitidis drachmæ octo, fellis taurini, amomi, myrrhæ, calaminthæ, marrubii, singulorum dra-
 20 chmæ quatuor, croci drachmæ duæ, ueratri albi drachmæ quatuor. sicco utitor. ALIUD. Diphygiti trito nares, linamētōq; funiculari atringūtur dilatāturq;.

AD OZÆNAS.

Misyos, chalcitidis, myrrhæ, singulorum drachmæ sex-
 25 ptem, atramenti sutorii drachmæ sex, aluminis scissisii, gallæ, squamæ æris, singulorum drachmæ quatuor, aluminis rotundi drachmæ duæ, thuris drachma una, acetii sextarius. Vbi ad mellis spissitudinem uenerit, totum in uase æreo coq̄tur, ex carptis linamētis utitor. ALIUD.
 30 Aeruginem & æris squamam pari portione aridum medicamentum facito.

AD FOEDVM NARIVM
 ODOREM.

Myrrhæ, acaciæ, amomi, singulorum pondo drachma
 35 melle cocto excepta summo narium intersepto iubeto agglutinari. ALIUD. Amomi, myrrhæ, rosarum
 PAV. ÆGIN. N

PAULI ÆGINETÆ

ficcarum partes æquales, nardino unguento exceptas il-
linito. Item bene facit aduersus foeditatem odoris, &
malagma ex menta cum uino admotum.

AD NARIVM VLCERA.

Cerula libra, argenti spumæ quadrans, recrementi plūs
bi tantundem, uel plumbi combusti omnia uero lota
sunt, excipianturq; uino myrteoq; oleo.

AD VLCERA QVAE VO-
cantur glycea.

Argenti spumæ drachmæ quatuor, rutæ nouellæ totū
dem, aluminis sci. filis drachmæ duæ. Myrteo oleo ace-
toq; excipiuntur.

QVAE STERNVTAMENTA
CITENT.

Veratrum album, uel castoreum, uel piper, uel struthiū
uel simul omnia: non autem oportet inspirare, sed pin-
na uel digito penitissime in nasum demittere, ubi sternu-
tamentum frequentius est, medicamento sedari debet.
Infunditur nardinum, uel rosaceum, uel glycelæum, iā
quæ odorem mouent, sternutamēta sedant, anisum, oci-
mum, stipulæ contusæ: sed ante hæc omnia caput desic-
candum est. sine gmatiss ex niro & pumice factis, uel et
asclepio uocato utendum, & Constantini saponis, & sa-
le cappadocico, similibusq;.

AD SANGVINIS ERVPTIO-
nem, enaribus.

Sanguinis è naribus pfluuū, quod febribus supuenit, se-
cundo uolumine inter illas sum executus. De eo autem
quæ alia quacūq; de causa accidit, nulloq; sisti potest re-
medio, in præsentia tractabimus. Chal'citidem contritā
linamento funiculari, aqua imbuto, uel eo quod à geni-
talis humani forma priapifcon appellant exceptam, na-
rium foraminibus demittes. Vel testā oui exustam ad
misceris, & dimidiatam gallæ partem, uel lycio indico
attinges. Vel aselli domestici combusti cinerem inspira-
bis, uel aselli expressi succum instillato, uel molaris la-

pidis aceto *extincti*, uaporē naribus obicitō. Vel hoc quoq; medicamēto obstruenti utitor, Māne, thuris, partem unam, aloes partē dimidiā. Candido oui llquore excipito: ac utitor, p. linamentum funicularē, extrinsecus leporis pilis unctiōni adactis. Vel linteū intortum in nares cōilcito. Vel cucurbitulā leuē directē, qua sanguis p. fluit, affigito: præcordiis autē magnā, & constanter ad moueto. Vel aures ualide obstruantur, frons spōgiis ex aqua frigida foueatur. Vel cucurbitula occipitio agglutinetur, cum sanguinis detractiōne: interim et sanguinē emittere cōuenit, si nihil phibet, & summas partes uisculis excipere, præsertim brachia & femora, sicut in ues næ sectione fieri solet. Eadē motu cōcuti iubeto, manus uero fricatione, pedes autem obambulatione. Nam uenis indidem sanguine repletis narium uasa deplentur. Item spongia in poscam frigidam demersa: naribusq; profluentibus à foris stridim admota: id quod requiritur, subinde perfecti: melius autem proficit longo penicillo naribus prius subiecto.

AD FACIEI VITIA.

QVOMODO FACIES A RVGIS afferatur. Cap. XXV.

Thuris denarii quatuor fuci drachmæ tres, argēti spumæ, piperis, singulorū drachmæ octo, oīa ex ichthyocollæ tunxā diluto soluuntur, in pastillos redacta usui sunt. ALIVD. Eburnei scobis drachmæ octo, thuris masculi, ichthyocollæ pares portiones. Utitor, quemadmodum est prædictum.

AD FACIEI NIGRITIAS.

Iridis, uel ptisanæ, lomenti singulorum sextarius unus semis, salis ammoniac, cornu ceruini cōbusti, thymiamatis, ammoniaci, singulorum unciz duæ. Aqua dissoluta in pastillos coguntur, ac iterū aqua trita ante balneū illi nuntur. ALIVD. Ptisanæ, erui, thuris, illyricæ, aphronitri, singulorum chœnices quatuor, costi, amygdalorum amarorum singulorum drachmæ uiginti. Ouorum albumine, lacteq; asinino subigito, ac utitor ueluti

PAULI ÆGINETÆ

prædiximus. Benefacit etiam pastillus Peponatos.

AD EPHELIDEM ET LENO

TICVLAS.

Terræ cimoliæ torrefactæ, congius semius, aphronitri
tosti drachmæ octo, erui siliquæ drachmæ quatuor, felis
taurini, eburnei scobis singulorum drachmæ octo.
Leuigatis facies defricatur. ALIVD. Facis combu-
stæ denarii decem, *erui farinæ denarii quindecim,
ueatri albi denarii quinq;, aphronitri denarii decem, al-
cyonii denarii decem, trita infricantur.

AD SVGGILLATA.

Per initia decocto scœnugræci, postea & meliloti oculi
fouentur. Nilei collyrium diarodon aqua solutum illis
nitur: deinde diasmyrnu. Et si nihil profecerit, id quod
diasandicos inscribitur, combustum perungitur, uel hyf-
sopum aqua maceratum applicatur. Vel hyssopo in pā-
niculum illigato, & calida aqua respersa foueri debent,
uel acri muria, item radiculæ corticem cum melle detri-
tum impones, hoc etiam ueteribus efficax est. Porro ad
uestusta faciei sugillata & luores, tordili partes duas, ter-
ræ samix partem unam cū melle admoueto, cura adhi-
bita ne exulceretur.

ALIVD DETERSORIVM.

Hyssopi, thapsiæ, castiæ, singulorum drachmas duas, ce-
ræ tantundem, terebinthinæ drachmā iniicito, cauens ne
exulcerationem excites, eoq;, frequenter tolles.

DE VARIS.

Exigui sunt & duri in facie tumores. Oxymelite lillito, uel
argenti spuma cum terebinthina, aut olei candidi mos-
mento trita infricando perunguntur: uel alumen fissile
cum terebinthina, uel amygdala amara aceto macerata
infricantur. In callum uero cōcretos uaros, saponis gal-
lici drachmis quatuor, thuris, ammoniaci, singulis dra-
chmis aqua dissolutis perungito, & post horam eluito.

AD VAROS, PILOS, ET

aspre dinem faciei.

* Editum
exēplar
græcum
erui, sed
ē pabiz p
ē pabiz di-
stinctim
habet de-
narios de-
cē, lomē.
si totidē
sed uetus
sequor

Cera denarii decem, terebinthinæ denarius, uisci denarii duo. Liguantur, superq; oleum infunditur, facies hoc medicamento eluitur, tollit enim radicitus. **ALIVD.**
Papauer detritum, uel pulegiū cum sale acetoq; illinito.

5 **CERATVM THAIDIS QVO**
facies rubescat.

Croci erythrodani radice, suci, thuris, myrrhae, singulorum drachmae duae. Adipe uitulino oleoq; mastichino excipiuntur: deinde illinuntur. Interposito tempore, sp̄gia ex calente aqua facies abstergitur. Cæterum faciei remedia, etiam reliquo corpori conuenient.

DE ORIS AFFECTIBVS: ET
primum de dentiū dolore. Cap. XXVI.

15 **D**entium dolorem sine gingiuarū inflammatione interim in proprio ipsorū corpore, interim in neruo, qui ad ipsos pertinet, oriri contingit, quapropter ualentissimorum in hoc medicaminū usus est. Atq; inde plurima ipsorum q̄ acerrimo aceto præparantur. At gingiuis propter inflammationem dolentibus, præsentissimum est remedium, oleum lentiscinū, calore temperatum, si in ore retineatur, esto autem id recens: nā uetus tanto recenti deterius, quanto calidius. Huc autē omnia dirigi debent, ut humor qui toto corpore superat, prius euacuetur.

25 **AD DENTIVM INFLAMMATIONEM.**

Os colluitur aceto, in quo decocta sit galla, uel halicacabi radix, alterci semen foliave, uel pulegiū, uel Solani succus uel capparidis radix, uel myrti folia, uel polium, uel cucumis syluestris radix, uel rutæ folia, cum oxymelite uel cornu ceruinum, uel acetum scillites, uel pyrethrum, cum hyssopo. At erosionem experto denti, styracem cum opio imponito: uel sulfur uiuum cum lycio: uel alterci feminis uaporem excipiat per infundibulū.

Item Philonis antidotū denti circūlitum, dolorē sedat.

M iii

PAULI AEGINETÆ

Quòd si defluxione laborent dentes, myrti, lentisci, & gallæ diluto colluuntur. Vel rhus syriaci, balaustii, uel mali corii. salis autem partes duæ adiguntur: aluminis usti, & aceto extincti tritiq; pars una; deinde uino perlusuntur. porro gingiuis cruentis alumen tenue inspergitur uel aloë cum uino eluuntur. uel rubi radice uino mada facta, uel rhu syriaco. cruentis autem & defluxione tentatis gingiuis crudum falsamentum in olla combustum, quoad cinere in carbones redigatur, attingito. At mobiles stabilit aloë insperfa, uel rhus syriacus, uel alumen scisfile, uel galla, uel rubi radix per se, aut cum uino in cocta.

ALIUD AD DENTES.

Ficus pinguis uiridis corticem terito, eiusq; ius, cū habes, in dentem conicito. Myrrham ueram, & alumen scisfile, ubi omnia in unitatem coegeris, ad usum recodito. Ac in aurem qua dens inolet, demittito & plana bis. ALIUD. Ad dentes mobiles, & gingiuas fluxione pressas; omniaq; oris ulcera depascentia, chalcitidis, sitæ drachmæ duodecim, cadmiæ drachmæ octo. In usu sicum, cum aceto sine dolore dentes tollit, farina cū liquore thymalli imponitur, & super hederæ foliū accommodatur, ac per horam finitur, sua enim sponte dens coneretur. Dentifricium, quod & parulidibus bene facit. Aluminis laterculari, salis ammoniaci, myrrhæ, costi, pyrethri, singulorum pondo triens, piperis grana octoginta.

AD PARULIDAS.

Sulfuris uiui, piperis, aluminis scisfi, æquales portiones. Ac parulis inflamatio quædã est in aliqua gingiuaron parte suscitata, q̄ nisi discussa fuerit, in suppurationum uertitur, & cū suppurauerit, scalpello inciditur, luna mentisq; insertis aperitur. Epulis autē carnis excrescētia est, quæ ab inflammatione contracta ad intimos molares dentes pertinet; nonnunq̄ cum febris & dolore. Quoniam igitur reprimi debet, utendū est æruginē rafa priuatim;

uel cum pari galla, uel fori combusto, uel alumine quo
libet cremato, uel galla perse, uel squama æris cū ace
to diebus sat multis leuigata desiccataq;.

DENTIFRICIVM.

3 Aristolochiæ radix combusta, cerui cornu combustum
cum mastiches momento, salis candidi melle resperfi
& sici foliis inuoluti exustiq; donec in carbones muten
tur. ALIVD. Buccina sale resperfa ustaq; cochleæ ter
restres cum melle combustæ, lanæ succidæ cum paulu
10 lo sale ustæ. Singulis ipsorum grati odoris gratia miscea
tur iunci rotundi flos, uel nardi spicæ, uel folium mala
bathri, uel iuncus odoratus angulosus, uel iris.

DENTIVM CANDOR QVO

15 modo fiat, & oris suauitas, gingiuaq;
reprimantur.

Punicis, salis tosti, iridis, singulorum drachmæ quatuor
iunci odorati angulosi drachmæ quinq; spicæ nardi dra
chmæ, piperis drachmæ sex. Tritis utitor.

AD STVPOREM DENTIVM.

20 Stupori benefacit portulaca cōmanducata, uel oleū qđ
immaturæ oliuæ fuderūt infricatū, uel amurca in æreo
uase cocta, donec mellis spissitudinem habeat, *atq; ue
tusta si perungatur, magnum affert momentum.

AD DENTES ATTRITOS.

25 Dentibus attritis, baccarum lauri, aluminis scissi, aristolo
chiæ sarmentaciæ, singulorum pares portiones iniis
ciuntur.

AD GINGIVAS EXESAS.

30 Rosarum floris drachmis octo, gallarū drachmis qua
tuor, myrrhæ drachmis duabus, si gingiua exesæ & hac
cidæ, cumq; infirmitate humentes colluantur, consane
scunt. Idem præstat lac asininum, oliuæ foliorum deco
ctū, acetū scillitæ. Arida uero admota, ærugo ferri, cyth
ni. Tumidas exerescentesq; gingiuas portulacæ succus
35 in ore retentus, muria, oleum ex colymbadibus oliuis,
uel immaturis expressum, uel ientiscinum, uel melinum

N illi

* Vtrūq;
exēplar
habet, Et
uetusta if
lita. sed
Galenus
in libro
περι ευρω
πισωv, πο
ter supe
riora re
media, et
hanc sen
tentiam
quo po
tius modo
legit.

PAULI AEGINETÆ

Amurcaq; discutit, sicca autem ærugo ferri, uel æris, aut
stolochiæ radix, amoglos si semen, dyphryges, atramen
tum futorium tostum, cytini.

AD DISRÛPTA LABRA.

Amurca cocta illinatur: uel adeps asferinus cum melle,
terebinthina æquali portione, rosarum floris, hyssopi,
rosacei, singulorum momentum.

AD VERSVS LINGVÆ MORB

bum qui batrachus appellatur.

Batrachus tumor est, ad inflammationis similitudinem,
sub lingua erumpens, maxime in pueris: itaq; locus mi
syos, æruginis rasæ, pari pondere sicco perfricatur. Men
to autem adhiberi debet medicamentum Anthera, uel
sphæron, uel ex ouis patygrum. postremum remediū
est uenas sub lingua diuidere. A L I V D. Valet etiam
ad oris ulcera, quas Græci aphthas uocant, æruginis ras
sæ, gallæ, chalcitidis, singulorum æquale pondus cū pas
so, os etiam his colluitur. A L I V D. Erui farina cum
melle prius absterfis, delinitur. Galla leuis cum melle,
uel rosarum flores simili. iter. Vel oliuæ foliorum deco
cto pars affecta eluitur.

AD TONSILLARVM IN

FLAMMATIONEM.

Si in febris tōsillæ, & columella inflammationem sense
rint, gargarizare conuenit decocto fursurū, aut rosarū,
aut palmarum, aut myxæ, aut lenticulæ. Cū uero inflam
matio remittit, consistitue, mel ipsis adiciendum est, qd
per initia facere nō oportet, nec in augmento, ne acris
monia fluxionē quādam concitet. Vbi in suppurationē
conuersa fuerit, gargarizandum est ex mulsa uel lenticu
læ decocto, uel rosarum: idq; faciendum est, donec in
totum soluatur. Aut stomatica compositio ad gargari
zandum etiam exhibebitur. At si serpentina tonsillis ulce
ra oboriantur, utendum qdē & præscriptis, sed priuatim
exhiberi debet medicamē diamorōn, ex aqua calida,
uel aqua mulsa, quæ rosarū insperlarum florē obtineat,

tiel costum, uel rhus sicum, uel decoctum, uel glauci
 foliorum aridorum decoctum, quod amarum est, opti-
 me auferat si succus, ut ad collyria uimur, leuigatis in
 mulla additur. ipsius autē fruticis siccis, si inspiretur, usus
 5 est laudatissimus, aut si digito admoueat, cura uero
 habenda est ne prorsus attingatur, aut certe leniter ad
 admodum. Profruit & pastillus Andronius. Post hæc
 acria irritantiaue gargarizatur ex medicamento, quod
 radice quam dulcem appellant: constat, aut eo quod
 10 croco, uino scybelite, terra chia, & myrtha componitur,
 deinde amylo, & tragachanto. Vbi iam confiterit ulce-
 rum depassio, gargarizandum medicamento ex lacte,
 & samia terra confecto. A L I V D. Ex malo punico
 dulci cum cortice tuso succus exprimitur, & eius par-
 15 tes sex, mellis uni mistæ coquantur, donec eis mellis spi-
 situdo sit & perunguntur. A L I V D. Gallæ imaturæ
 uncia duæ, aluminis scissilis uncia, salis ammoniaci to-
 st. tantundem. Aridum apprimitur. A L I V D. Gallæ
 drachmæ octo, misyos drachmæ duæ, salis tosti dra-
 20 chmæ quinq; sicce in usum adhibentur, est autem An-
 thias consiliarum tumor duritiam præferens,

DE VVA

Vva si inflammationem experitur gargarizandum ex
 iisdem, quæ consille inflammante postulant, & medio-
 25 criter astringentibus, qualis est mali Punici succus per
 cochlear, uel instrumentum, quod ab una attollenda sta-
 phileparton appellant, subiectus, tum per se, tum cum
 melle assatum costo: uel dulcis radix, mali Punici succo
 mista, proficit etiam succus dulcis radice cum melle il-
 30 litus, iam hæmatites lapis uuam reprimat, & phrygius
 combustus, & ageratus, item ex lapide phrygio medica-
 men ad pudenda inscriptum. His adduntur terra samia,
 erethrias, sinopsis, lemnia, omphacium, per se & cū ho-
 rum aliquo. Item spinæ Aegyptiæ fructus: alumen scissi-
 35 le, rosæ uero, & semen, & folia leniorem effectum præ-
 stant, præterea gummi, tragacantha, sarcocolla, amy-

lum: quibus utendum dum magis una prematur ab astringentibus constricta ubi crassior in rotunditatem creuerit, quod uitium iam uuam proprie dicunt, gargarizationibus eluenda, & ex myrrha, & croco, & iunco odorato anguloso. Contusiones autem cauendæ sunt. ob quod pinna potius perungere conuenit. compositum uero hoc utile est. thus syriaci drachmæ octo, croci drachmæ quatuor, costi drachmæ octo, rosarum seminis drachmæ quatuor. Præterea gingiuis benefacit, linum ex purpura murina, quod uiperæ collo circumdatum ipsam strangulauerit, deinde circumadigatur tonsillis, & colli uitis mirabili quodam modo opitulatur, ut Galeus author est.

AD SANGVINIS EX ORE
PROFLVVIVM.

Marrubii folia tinsa imponuntur, uel spongia recens in picem crudam mersa comburitur, in puluerem coacta admodum utile est remedium. Item os, perluere rosæ siccis, aut uiridibus. Ad hæc decocto frigido, uel pampinorum uitis uel lentisci foliorum, uel rutæ, uel malorū cydoniorum, uel rosarum, uel uuæ acinorum, uel lenticularum.

DE ANGINA EIVSQVE

speciebus, ubi etiam de strangulatis, uel alio modo suffocatis agitur. Cap. XXVII.

Angina quæ musculis faucium Interioribus inflammatis accedit, synanche Græcis appellatur: quæ exterioribus, parasynanche. Eodem modo & in gutture habet: cuius si interiores musculi in inflammatione consistentur, cynanche: si exteriores, parasynanche. Hæ enim comites notæ sunt, spiritus recta ceruice uix trahitur, nonnullis febricula oritur, faciei rubor, ceruicis quæ. Ad hæc tumor etiam in quibusdam peruenit. Aeger ore conuiuet, cibum non deuorare, non potionem potest. Cynanchicos uero strangulatus quos

que interdum secutus est. Pueris raro talis affectus oboritur, nisi cum cervicis uertebrae affectae loco excidunt. Verum illis ceu curationem non recipientibus, ac deploratis, manum admoliri non oportet. Reliquis autem

5 sanguis protinus è cubito mittendus est, sed non uniuersim, uerum pluribus interpositis uicibus euacuabitur. quippe cum cumulata, uniuersimque facta uacuatione, anima ipsis deficiente, suffocationis periculum superuenit, dum materia in affectam partem collectim prorumpit. Si per hæc

10 parum proficitur, eas quoque uenas incidere conuenit, quae sub lingua sunt, uel ipsa quoque lingua scarificanda, si turgens magis exeritur. Alius acriore clystere subduci debet, pedes, aqua calida foueri, extremæ partes ualide deligari, collum lanis succidis, uel etiam oleo imbutis con-

15 tegi. crudaque polenta, quæ Græcis *ωμυλῶσις* dicitur, gargarizandum per initia ex iis, quæ in tonsillarum inflammatione dicta sunt, uel eo medicamento simplici quod ex moris est, cum rhus decocto. Potius autem

20 est quod syluestribus moris conficitur. Deinde & composito, quod mora recipit, uel eo quod ex nucibus pinguibus perungitur. Cum morbus uiget, consistitque, & nisi tri momentum admiscendum est aut sulfuris uiui, nisi a crimonia quædam prohibeat, item sterces caninum aridum contusum, & cum melle peruectum, præstantissimum est remedium. Atque huius generis album maximum, tum syluestrium hirundinum similiter cinis efficax

25 est. Si malum longius prorogatur, etiam perunctio diabesata, utemur, nunc uires ipsius remittentes, aliorum mistura, nunc iterum intendentes. Cucurbitula quoque, uel hirudo sub mento, & circa ceruicem admouetur.

30 tum commodum gargarizare, ex ualentioribus, iride, hyssopo, melanthio, abrotano, dulci radice, sicis pinguibus in mulsa decoctis, uel rutæ succo cum lacte, uel sinapi cum oxymelite. Sin autem hæc quodammodo acria percipiuntur, oleum ipsis quam optimum calens exhibetur, aut rosaceum per se, aut cum cremore pulsanæ, aut

PAULI ÆGINETÆ

ſcenugraci gargarizandū. Cibus ſit triduo aqua muſſa,
 inde piſſana cremor cum dulci quadam potione, deins
 de & ouorum lutea perliquida, ac ſorbitiones ex chon
 dro, ubi deuorare melius cœperint. In ſumma, cibi egri
 uiribus reſpondebunt. Cum morbus cœperit inclinare, 5
 ægri deambulationibus & balneo credentur: pars affec
 ta cerato ex oleo rutaceo operietur, reliquaꝫ uirium
 recolligendarum ratio, ut par eſt, adhibebitur. Porro ex
 ſtrangulatis, quibus ſpuma ſam circa os emanat manus
 admoueri non debet: ſi Hippocratis conſilio acquieſci
 mus. Alii uero uitæ reſtituuntur, aceti infuſione & pipe
 ris, uel urticæ fructus in aceto triti acerrimo. Verum ga
 ægre magnoꝫ negotio aſſumunt, compellere eos ra
 tio eſt ſimulatꝫ uero colli impedimenta diſſoluatur,
 ſtatim ſurſum reſpiciunt & anguntur. ſimili modo in his 15
 qui naufragium paſſi ſunt. Summatim in omnibus
 qui ſuffocantur. Nam ita horum calor recreatur reſ
 focillaturꝫ.

DE GRAVEDINE, DE

ſtillatione, raucitate, & tuſſi.

Cap. XXVIII.

Communis eſt omnibus uitis, excrementiſi hu
 moris ex capite in ſubiectas partes deſcenſus;
 ſi in nares decumbit, & per eas deſluit, *νόσος*
 30æ Græcis, grauedo Latinis malum appellatur: ſi per pa
 latum in fauces, ſimplici uocabulo *κατάρρος*, nobis de
 ſtillatio: ſi in guttur & aſperam arteriam deſtillet, ut mē
 branam interioſem quæ hanc integit, exaſperauerit, rau
 citas tunc ſequitur, uocaturꝫ: malum græce *ἑσπέρχος* &
 30 *ἑσπέρχος*. In quibus non ſolum ex capite, ſed etiam
 uehementi clamoris conatu, & ſpiritus inſpiratu frigidi,
 aſperitas contrahitur, inflammationem repræſentans. Si
 morbus non finitur, fluxioꝫ; in pectus pulmonesꝫ; in
 35 gruit, tuſſis oboritur ipſis maligna ac contumax. Quæ
 & propter intemperiem ſubinde accidit, interim calidā
 ut in febris: interim frigidā, ut aquiloniis diebus, eaꝫ;

magis sicca est. Iam uero aliis quoque morbis tusfis nō nunquam superuenit: uerbi gratia, pleuriticis, iecorariis, phtisicis, pulmonariis quare Galenus in diuturna tusfi grandines quasdam ex pectore educi memorizē manda-

- uit. Alexander autem calculum quendam grauem, quā
 5 in meatibus urinariis nascitur, post longam tusfim ex
 pulsum, ac inde illam quoque cessasse prodidit. Porro
 nos in sanguinis eruptione calculos excerni uidimus,
 quemadmodum cum illuc peruentum erit, exactius cō
 10 memorabimus. Quod igitur ex æstu grauedinem, uel de
 stillationem concipiunt, his particulæ incallescunt, acris,
 tenuisq; humor destillat, tum per nares, tum per os, tum
 facies rubescit, & nasus. Qui ex frigore, iis caput undiq;
 & frons distenditur: meatusq; quos à colo ethmoides
 15 uocant, clauduntur, ne uox deorsum per nares transme
 et: si longius malum trahatur, tusficula quoq; affligit,
 pituita educitur, nunc cruda & liquida, nunc uiridis.
 Quibusdam & febris superuenit, quæ ob æstum la
 borantes nihil iuuat: frigore presfis, etiam concoctio
 20 nem efficit.

CVRATIO DESTILLA

tionis & grauedinis.

Vbi calida præpollet intemperies, iis pugnandum est
 præfidiis, quæ dolori capitis ex tali causa contracto con
 25 ueniunt: balneo utendum est, caput aqua copiosiore ca
 lida perfundendum. Cibi uero his proderunt ad sorbē
 tionem aptati, oua sorbilia, amyli, sumenalia, quæ itria
 dicuntur, sesama necnon amygdala, item fructus conis:
 & quæ ex lacte fiunt bellaria: uina dulcia, non uetera: me
 30 dicamentum diacodion linctū assumptum, & quæ his
 congruunt composita auxilia. Quod si frigida intem
 peries afficiat, & morbus contumax sit, modico uten
 dum cibo est, caput calefacientibus subtilibusq; nardis
 no, rutaceoq; debet perungi. Irinum uero non solum
 35 illinitur, sed etiam naribus instillatur: quæ intus thure, &
 myrtha cum oleo perunguntur, præsertim si perfrictio

PAVLI REGIN ETÆ

grauedinem ererit. Alios lacineæ panniculorum combustæ, uel melanthium, uel cuminum ustum demissum q; panniculo reficit. Tam cyphi selenaicum, id est lunare, olfactum prodest, frōtq; illitum, cui simul unum ex emplastris, quæ inflammationem arcent agglutinabitur. Ex 5
empli gratia Icesium, uel Oxera, uel Barbarus, uel Athena ad destillationem ex frigore ortam & cyphi potius utilis est. Thorax autem balsami liquore per lanas succidas superillinitur, idem styrace & irino, uel anethino cum fouetur. Cibis calidioribus & ad concoctionem 19
promptis uti commodum est, ubi iam materia concoquitur, medicamen quod pituitam per os educat, idoneum erit, tum capitis smegmata, nempe Constatini sapo, atque eius generis consimilia.

RAVCITATIS CURATIO.

Raucitati, quam arteriacum & branchiū appellauimus, competent quidem superius comprehensa, uerum prius uatim ubi arteria & guttur inflammationem experitur, emplastis, id est, obstruendi meatus facultate præditis per initia utemur, donec inflammatio remissior euasert: illiusmodi uero sunt quæ ex passo cretensi, tragacantha, gummi & amylo constant. Item pinguium palmularum decoctum, & dulcis radicis cum sapa, donec melis spissitudinem conquirat. Item compositionū, quas, quod sub lingua teneantur, ὀπυλοπίστας appellant, uisus est. Ante omnia uinum hoc tempore circuncidendū postquam inflammatio moderatior fuerit reddita, uinū dulce assumetur, tum confecta ex melle, lacte cum amylo, uel pane siligineo. Ad hæc sorbitiones ex amygdalis, butyrum q; utile. At si humor in particulas se receperit, transeundum est ad ea quæ ualentius abstergunt, cuiusmodi est faba cum corticibus suis elixa, & quæ ex melle præparantur. His adde brassicam & porra probe cocta: medicamenta uero calidiora & ad tusim accōmodata profunt, quæ constant sapa facis pingnibus, thuride, terebinthina, styrace, galbano, pipere, cinamo 35

mo, casia & his similibus.

DE TVSSI.

Tussis quoque eadem ratione curanda: hoc solum inspicitur, num & alia particula condoleant: uerbi gratia, an gurgulio destillet, uel caput, aliis ne morbis consuetetur. His ubi quam fieri potest optime erit profectum, curationem mollere, quemadmodum à me comprehensum est, diciturque in posterum. Compositorum uero remediorum scriptura, deinceps subiecta est.

CATAPOTIA AD DE

stillationem in fauces

& tussum.

Styracis, myrrhae, opii, galbani singulorum pares portiones passo excipiuntur, uel priuatim in pila contunduntur, & ad magnitudinem erui terna, quaternave aut quinta, noctu dormituro dantur: passumque supbibitur. Haec ad acrem tenuemque fluxilem ualent.

ALIVD. Alterci seminis drachmae duodecim, nuculeorum pineorum drachmae sex, croci drachmae duae.

sapa, uel passo in usu excipiuntur.

ECLEGMA.

Mellis pondo uncta, butyri pondo semuncia, simul incocta exhibentur: item ex hyssopo, ficibus, nuculis pineis, & iride decoctum sorbetur.

CATAPOTIA AD VETERO

rem tussum accommodata.

Styracis drachmae sex, myrrhae drachmae duae semis, rebinthinæ, galbani, opopanax, iridis, singulorum drachmae duae, pipetris atbi, nitri, seminis alterci, lachrymae papaueris, singulorum pondo drachma, sine ullo liquore in pila tunduntur, & catapotia formantur: uti ut praedictum est.

AD ASPREDINEM GVITVRIS,

tussum & sputum cruentum.

Amygdala amara, quibus cortex sit detractus uiginti quatuor, seminis lini torrefacti drachmae quatuor, tragacathæ

PAVLITÆGINETÆ

drachmæ duæ, pini nucleï triginta, oui in adipe codi tu
teum. Tragacanthum, aqua maceratur. Totum uero pas
so excipitur: si uero & sonus uocis fuerit oblatius, mel
miscetur in passi uicem, & præsertim in quibus educi
ex gutture aliquid oportet.

ARTERIAE QUÆ QUOD

sub lingua teneatur hypoglossis appel
lata, facit ad abscissionem uocis,
raucitatem. item ad eos qui
ægre reiciunt, anapho
ricos Græci noiant.

Tragacanthæ drachmæ sex, gummi tantundem, myr
rhæ drachma, thuris drachma una semis, piperis alba
grana uiginti, croci drachma una, dulcis radicis succi
drachmæ sex, phœnicobalanorum trium caro, passi cre
tici, quantum sufficit. Atq; succus tragacanthæ solus ip
se sub lingua loco dulcis radicis succi retentus. Eiusdē
decoctum dum spissitudinem habeat quadruplum
inditur.

ARTERIAE AD ABSCESSUS

sum uocis sonum conuenit, &
eius claritatem.

Porra sex coquito, dum tabuerint, atq; ipsa proficito, iu
ri ipsorum succum alicæ admisceto, mel & uorum pri
us decoctorum lutea tria simul incoquito, circumagi
tans anethi rudicula.

COMPOSITIO AD TVSSIM,

Græce bechicon appellatur.

vide an
seleucia
legendū
sit.

Pulegii pondo sextans, nucleorum pineorum, nucis ses
minis, lini seminis, singulorum pondo uncla, piperis co
cti pondo triens, melle cocto excipiuntur. ALIUD:
Hyssopi, pulegii, piperis cocti singulorum uncla, petros
selini semuncia, mellis hemina.

MEDICAMENTVM TVSSIM

ueterem concoquens.
Mellis denarii sedecim, terebinthinæ denarii duo, gal
bani

bani denarij quatuordecim. Vbi simul fuerint incocta,
orbiculi finguntur, circa fabę magnitudinis, nucisve auel
lanę atq; ex his delingitur. A L I V D. Aridam tusim
curant tum arteriaca medicamenta, tum aquę nonnunq;
5 feruentis sorbitio, nam dum propter pituitę crassitiem
non excreant reiiciuntq; humectantibus aliquantulum
iuuantur. Cęterum conuenit ipsis etiam hyssopi, iridis
& pinei nuclei decoctum.

PASTILLVS A FVMO DICO

10 tus capnistos, ad tusim continuam.

Styracis, piperis, mastiches, petroselini, singulorum uno
ciam, sandarachę serupulos sex, baccas lauri duas. Melle
le excepta in carbones proiicito fumumq; excitato, ut
tussiens hunc per infundibulum aspiret, conuenit & qua
15 lem cunq; perfrictionem expertis.

DE ORTHOPNOEA, SVSP I
rio, & spirandi difficultate. Cap. XXIX.

20 **Q**ui febris expertes, crebro ueluti à citatione cur
su respirant, ab accidenti quod superuenit, nos
stris suspiriosi, Gręcis ἀσπυρτικοί appellantur,
iidemq; quod strangulari metuentes, sub recto pectore,
toto respirationi incubant, orthopnoęici dicuntur. Crea
tur hoc mali dum fistulosę pulmonum cauernę crassis
glutinosisq; humoribus fuerint infarctę: spirandi autē
25 difficultas communiter & his & aliis compluribus affe
ctibus superuenit. In curandis suspiriosis huc omnis cu
ra dirigenda est, ut per extenuantia abstergentiaq; medi
camina, glutinosus humor & crassus absumatur. Acetū
igitur ipsis conueniet scillites, & oxymelitis ex ipso præ
30 parati potio, ipsaq; scilla tosta tritaq; cum melle. Ex an
tidotis hiera, & purgatio continens ex ualidisimis me
dicamentis petita, à radícula uomitus, aristolochia rotū
da pota, centaurii magni radix, spōdylii fructus radixq;
calaminthę fructus, hyssopus, iris, melanthium: asellorū
35 q in aquosis & humidis agunt, sextarius in uas fictile cō
iectus, carbonibus subditis frigitur: ubi candorē acqui

PAV. ÆGIN.

O

erint, teruntur, & melle excepta mystri mensura ante cibum secundum 3; ipsum dantur. Quod si necessitas urgeat, etiam uena ante hæc omnia inciditur, & quantum uires patiuntur, sanguis detrahitur, alius clysteris irritatur. Thorax à foris ficibus & lolii farina adiuuandus est, cui adiecta sit resina, cera & mel. Iam iris & manna insurguntur. Non inutilis est & polenta cruda, cum resina, cera, iride & manna. Postea super imponuntur unguenta, quæ magis excalcant, irinum, anethinum, rutæ eum. Sed quod subscribitur medicamentum, huic uitio proprie dicatum est: Punicis pars una, sæculæ quæ est uini fax combusta, partes quatuor, auripigmenti pars una, iunci rotundi floris partes duæ, alcyonii pars una, aphronitri partes duæ. Contusa percolantur: unguentisq; excepta, thoraci infricantur. Malagmatis utendum est quæ saniem possunt extrahere.

POTIO SVSPIRIOSIS APTA.

Polii, abrotani, castorei, chamæpyteos, guttæ ammoniaci, singulorum par modus. Melle conspersa exhibetur. ALITER. Nonnulli dederunt, aphronitri cochlearium cum tribus mullæ cyathis. ALIUD. Aphronitri dodrans, piperis drachma, silphii drachma semis. Cochlearium ex aqua datur. ALIUD. Castorei, suffiminis ammoniaci singulorum drachmæ sex, piperis grana uiginti passo excipiuntur. Instar fabæ cum mulla exhibetur. ALIUD. Sinapi drachma, nitri spumæ tres oboli, elaterii semiobolus. Totum in pastillos octo digeritur: bini duobus diebus offeruntur, nam sine molestia supra purgant. His qui præfocantur, aphronitri drachmæ tres, cum tribus hydromelitis cyathis assumitur, ac cum cardamomo nonnunquam subito auxiliantur. benefacit etiam coxendicibus.

DE PERIPNEVMONIA. Ca. XXX.

Peripneumonia pulmonis est inflammatio, quæ plurimum ex ualentibus in eam partem distilla

tionibus, aut angina, aut suspirio, aut pleuritide aliisve morbis contrahitur. Aliquando etiam ipsa inflammatio affectus origo est. Hunc casum subsequitur spiritus difficultas, febris acuta & ardens, grauitas distensioq; pectoris, uultus turgidus magnam repletionem materiae sursum ignis instar impetu uergentis, fatetur. Mala in his rubent, oculi intumescunt, supercilia deorsum feruntur, tunica oculi ceratoides ob cornu imaginem dicta in pinguedinem languescit. Cum haec signa aestum fieri grauiorem referre uidentur, inflammatio erysipelatis naturam respiciens, subesse existimabitur. In iis igitur qui ex aliis morbis in hunc decidunt, sanguinis detractio uitanda est, maxime si diu hoc in statu fuerint, uel si per initia sanguinem dimiserint. Verum alius in morbi remissione clystere ducenda est, si ægre respondet: aut cucurbitulae, ubi nihil obstat, pectori, & lateribus ad mouenda sunt eaq; per grandes, & multae, cute incisa. Sin autem peripneumoniae affectus statim ab initio inuaserit, sanguinem mittere, si uires id permittant, ex usu est: sin minus, cucurbitulas certe desigere: quibus tantum elicitur sanguinis, quantum uirtus patitur. Quod ad cibum uero attinet, danda est sorbitio ex ptisanæ cremore & chōdri cum melle, uel ex amaris amygdalis cum simillagine, aut chondro dulci quadam portione admixta, hydro melite, uel apomelite, uel hydrosolato. Recte sumitur & recens butyrum, cochlearibus circa tribus. Propinatur autem ipsis ficuum cum hyssopo decoctum, uel iris in mulsa coctae, uel leuigatae instar duum cochlearium mulsa inspersorum. Hoc itidem, ab inferioribus partibus expurgat. At uirtutis tuendae gratia crebrius potius assumetur mulsa per se & cum nucleis pineis, ac cucurbitulae uniuerso thoraci lateribusq; agglutinabuntur. Ceratum uero cyprinum quod contineat iridem adaequantam, imponetur, uel ceratum ex rutaceo oleo, & iride sicca, uel medicamentum ex cera, resina, medulla, butyro, hyssopo, iride sicca, & nardino unguento.

PAULI AEGINETÆ

DE CRUENTIS SPUTIS.

Cap. XXXI.

CRuentum sputum si uiolenter disrupta uenarū
 commercia excitarint, magna sanguinis profusio
 comitatur. Et quidem rumpuntur illa mo-
 do manifestiore ex causa, ut alto delapsu, clamore &
 consimilibus, modo ex occulta, ueluti plenitudine, aut
 frigore immodico, nam id uenis rumpendis esse habi-
 le scribit Hippocrates. Si uero exesa parte, aliqua sputū
 cruentum editur, non confertim sed paulatim sanguis
 reicitur, sic ut acres quidam prauiq; cibi, uel inedia, uel
 acris ex capite in pulmonem destillatio præcesserit. At
 si os alicuius uenæ ad apertum sanguinem emittat, nul-
 lum quidem ex prædictis, præterq; plenitudo interdum
 præcedit, sed uictus humidior calidiorq; balnei immo-
 derati usus, calidi nimis loci inhabitatio morbum face-
 re uidebitur, ut neq; inflammationes, neq; febres labo-
 resue torserint: sicut in iis euenit qui excelsu uenarū cor-
 pore *dic' d' p'or'v* appellant, sanguinem expuunt. Imo cō-
 tra leuius faciliusq; agent (ut uerisimile est) euacuati. At
 si hæmorrhoides, aut mulierum menstrua, non respon-
 derint: etiam periculis erumpens sanguis subtrahet. Idē
 uero hic pariter iis qui plenitudinis causa per rupturam
 uacuantur, satis ad ualeitudinem proderit, nisi ex ulcere,
 aut immodica uacuatione noxam senserint. Quæ ue-
 ro exesis uasorum tunicis sanguinis sit euacuatio, nunq;
 commode cadit, facitq; ualeitudinē. Quod si per uomi-
 tum excreetur, clarum est eum ex stomachi aut uentri-
 culi regionibus procedere. In quibus & per anum pro-
 ritatus nonnunquam uacuatur. Tussis sanguinem extun-
 dit ab instrumentis respirationi dicatis. Iam uero si spu-
 mans & subalbidus ex interualloq; reicitur, ut dolor
 abfit & pressio, ex pulmone ferri notum est. In quibus
 temporis spatio, febris sequetur continens, partibusq;
 quibusdam potissimum corrosis, non nihil etiam pulmo-
 nis substantiæ, aut guttur, aut uena egeretur. Notus cerō

te quidam mihi est ex illis qui sanguinem de pulmone
 reiciunt, temporis processu maxima cum tussi & san-
 guinis copia, calculos quatuor aut quinque expuisse aspe-
 ros tribulorum modo; ad magnitudinem cicercum
 10 tritum aut quatuor, ac deinde dolore leuatus est: paulo
 post tabe consumptus interit. Porro si pituitosa cum tusa
 si leuiore, uel spuito quoque edantur, eaque spumosa le-
 uiaque, ex aspera arteria prodire scito: siater sanguis &
 in gramum concretus fuerit, doloremque in loco inter-
 20 dat, ex thoraee educti significatur, per pulmonem arte-
 riam uel translatus: qui uero cum spuito, ex faucibus per
 palatum educitur. Ceterum si quando à capite desil-
 let, cum irritatione quadam & tussi editur, ut qui ad gut-
 tur defluat, iterumque sursum feratur, horum causa pri-
 30 maria est, acris plurima ex parte destillatio, uel capitis
 dolor, uel grauitas. Accidit autem nonnunquam per
 palatum sanguinem uacuari, & propter hirudinem deo-
 uoratum, & alicui indidem particulae adhaerescerentem.
 Verum de hac in libro de uenenis pertrahabitur.
 40 **CURATIO.**
 Quibus destillatio eruentum spuum concitat, uena
 protinus debet incidi, nisi uehementer acris humor des-
 stillauerit, ac pro uisum modo sanguis detrahi. Extre-
 45 mis deligari, oleoque ueteri calido, uel sicyonio praeter
 caput perfricari. Cibum adhiberi frumentaceus, cui succo
 cus alicuius austeri adiectus sit, Verbi gratia; Mali gra-
 nati, pirorum, pomorum, uel illa eadem simul incoqua-
 tur. Dormituro ex pastillo diaelectro datur, tertio die
 50 mellis cocti momentum delingitur. Quod si morbus
 longior hoc uiderit, capiti deonso medicamentum,
 quod ex simo silyuestrium columbarum constat, im-
 ponis, & tribus horis interpositis, balneo agrum com-
 mittis, sic ut caput nequaquam inungatur. Deinde ubi
 55 somnionibus alueris, somnum capturo, theriace anti-
 dotum datur iterumque die Insequenti. Similiter totum
 corpus, praeter caput perfricatur, huic autem ceratum

Hoc uer-
 bi graece
 non est sed
 conicio
 tale quid
 deesse

Item aridum compositum ex terra samia, lenia, sphragide, corallo, symphyto, amylo omnibus pari modo. In his autem qui corrosis partibus expuunt sanguinem sedq; potissimum, ut destillatio præcesserit, & opii partem semissem admiscimus. Insuper medicamentum his facit, quod samia terre, agerati lapidis, lemnia sphragidis, æquas portiones capit. duobus cochleariis potum ex duobus amoglossa succi cyathis. ALIVD. Lemnia sphragidis drachmas sedecim, samia terre drachmas octodecim, amyli drachmas octo, sarcocollæ drachmas quatuor, gummi drachmas duas, aridi, quod xerion medicamentum dicitur, cochlearia undecim, cum decocti palmularum cyathis duobus, Sorbeant autem poscam frigidam, uel palmularum, uel pomorum, uel pirorum uel pampinorum uitis, uel eiusmodi cuiusdam decoctum. Cibum sument, si uires requirant, ad secundam tertiamve horam: sin minus, circiter quartam. Panis sit lotus ex aqua frigida, uel alica, uel chondrus cum quodam succo refrigerante, puta mali granati, uel myrti uel omphacomeletis, uel oua sorbilia, uel aliquod ex lacte bellarium, cum quodam astringente. Inter olera seris, cichorion, amoglossa cum oleo immaturato acetoq; incocta. Ex fructibus fugacibus poma, pira, mespila, malum granatum, corni fructus: potus erit, si febris careant uinum aquosum, modicum: si febris adest ex prædictis quædam potio, uel hydromelum clarificum. Porro qui uomunt sanguinem, iisdem sustentandi sunt, sola hac cura adhibita, ne crebro cibum sumant: quippe ex facili curantur, quatenus auxilia etiam quæ bibuntur particulis ipsis sanguinem fundentibus ex aduerso applicentur. At sanguine in uentriculo grumi instar concreto, coagulum potandum est, maxime lepocinum, aut lixiuum ex sicu cum aqua, uel thymum, uel thymbra cum aceto, uel etiã ex lacte scisili uacuari debent, aut ex aloë. Rursus qui per palatū sanguinē excreant, gargarizabūt ex astringētibus, frontiq; & capiti admouenda

*Vulgatim
exemplar
habet, cochlearia
unius.

sunt quæ ex naribus sanguinem fundentibus accom-
modatur. Hæc eorum qui sanguinem expuunt accu-
tio est, quam summa obite cura conuenit propter im-
minens ex immodica uacuatione periculum: siquidem
copiose uacuatus sanguis, quemadmodum in his qui
ingulantur, mortem infert præsentaneam: si affectus re-
manet, in tabem transire minatur. Postquam igitur
omnia, ut postulat ratio, peracta fuerint, & sanguinis
fluor substituerit, uires ipsi nutriendæ sunt roburq; adhi-
bendam, ac pisces & recentium porculorum petun-
culi ac cerebella huc faciunt: corpus perfibrari de-
bet: inimica sunt balnei frequens usus, & uini pos-
itio, ira & uenus.

DE PVVLENTIS ET TABE

quæ phthisis dicitur. Cap. XXXII.

Puvulenta excreatio quam Græci empyema nos-
minant, in uacuis thoracis regionibus, uel mem-
brana quæ costas succingit, colligitur: interini
propter sanguinis eruptionem, ulcere ad cicatricem nõ
perducto, quod etiam tabes statim comitatur, si ex pul-
mone fiat relectio: interim ex inflammatione, ubi ab-
cesserit, ruptaq; fuerit: quemadmodum & in laterum
doloribus, quam pleuritidem uocant: uel propter con-
fluxum & capite manantem. Hæ notæ pus collectum
testantur: grauitas pectoris, tussis ualida, siccaq; cum do-
lore, aliquando etiam cum humiditate, ob quam reles-
uati quoque uidentur, febricitat per initia affligunt, lan-
guidæ, inordinatæ, & ad iudicandum difficiles. postquã
uero abscessus ad uomicam inclinauerit, uehementius
prietate conturbantur, offendunturq; spiritu. Rupto ab-
cessu, pus educitur, nunc purum, nunc foeculentum, nõ
nunq; sursum abscessus erumpit: quãdo èt periculosior
est: nonnunquã infra. Atq; ea quæ inferius tendunt, par-
tim in uentrem & intestinum transsumuntur, partim
in uescicam traductione per uasa quædam administrata,

semper autem febrī hectica laborant, quoad sursum omnia fuerint educta. In quibus nisi summa adhibeatur diligentia, protinus saniosa illa collectio, tabem accersit, dum pulmo exulcerationem sustinet. Simulatque uero phthisis confirmata fuerit, genæ liuescunt, sudores in frōte, ac ceruice desfluunt, carnes consumuntur, unguēs curuantur, pinguesq; exalbidi, uel pallidi apparent. Malo iam uincente, uenter turbatur, præcordia sursum conuoluntur, sitis ipsos magis conficit, cibiq; fastidium urget.

CVRATIO.

Primum igitur puris concoctio adiuuanda est, fomentis per spongiās, & cataplasmatīs, ex hordei farinis cum sicis pinguibus incoctis, resina modica, columbarum si-
 mio, nitro, & heblisco. Rupturam uomicae promouet etiam sani lateris incubitus, mulsæ autem sorbitio interposito tempore, & pisanæ cremoris cum melle. Valentiōres, bibant decoctum quoque hyssopi, & thymi cum melle, opitulatur rupturæ, & salsoꝝum esus, & catapostia hieræ diacolocynthidos dormituro data. At ubi pus excerni cœperit, iterū dabitur hyssopi, iridis, & dulcis radicis, decoctorum in mulsā dilutum, uel dulcis radidicula cum silamo detrita. Item pollen, mulsā & oleo incoctus superacommodatur. Quod si ulcus curatio-
 nis sit rebelle, composito utendum est, puta medicamento ex marrubio simplici & composito, item eo quod eruis constat, necnon dodecatheo & phyloxeno appellatis. Verum in tabem quæ phthisis dicitur decidentibus, porra capitata, quæ chondri & pisanæ iure contabuerint, exhibentur: quæ simul per se bis cocta offeruntur. Potus, aqua cœlestis erit, atque mulsā inde confecta. Extrinsecus applicantur per initia, ubi conquerit malum, cataplasma ex semine lini: & pollinis decocto, scæmugræci, uel maluæ, olei, mellis & foliorum althææ. In de tempore quodam intermisso, ad cerata ex butyro, cyprino, laurino, & iride transitus est. quin & emplastrū

Mnafei usus conducit. Verum si thorax fluxione infestetur, medicamentum ex salicibus confectum recte imponitur, atq; superius in purulenti simplicia dicta, nonnulla q; composita ipsis propinantur. Tussi uero graui ter affligente, thymum, hyssopum cum succo radiculae dulcis melle discocto excepta, formataq; sub lingua tenenda dantur. Cæterum conueniet ipsis & antidotum Mythridatis, diebus intercedentibus: sic quod uiperis constat. O; timum uero auxilium est, & boli armeni potio. Item Esdræ antidotum, nihilo prædictis minus proficit.

DE LATERALI DOLORE,

qui pleuritis dicitur. Cap. XXXIII.

Pleuritis qui nobis lateralis dolor appellatur, proprie inflammatio est membranæ, quæ costas suæ cingit. Huic accedit spirandi difficultas, tussis, febris continua, dolor à summa humerorum compage, ad extremas costarum cartilagines per inens. Sed pleuriticus morbus à iocinoris inflammatione, in qua etiã omnia modo comprehensa apparent, his notis discernitur. Illi nanque dolor punctilis adest, tussis allàs sicca, cum & crudus morbus significatur, aliàs cum sputo, quod humoris qui morbum facit, index est. Rubrum siquid & cruentum editur, cum sanguis superat. Flauum uero & suppallidum, cum flaua bilis: quemadmodum rursus album, & leuiter spumosum, cum pituita, ob melancholicum succum nigrius: pulsumq; durum & serrac modo asperum obtinent. Iocinoris autem inflammationi, neque punctilis dolor, neque pulsus adeo durus superuenit, uerum tussis perpetuo sicca & quæ nihil est molitur, male habet: facies colorem, decoremq; amittit. At quibus laterum morbi ex musculorum exteriorum inflammatione creantur qui proprie pleurici non sunt, iis sine tussi, sine sputo, ac pulsus duritie, tactu leniter locus affectus indolescit: atque si tumor purulentus non fuerit discussus, ad exteriora post sectionem pro-

umpit, cum pleuritis quæ inflammationi membranæ
costas integritatis, fertur accepta, eo non euadat. Illa nan-
que, nisi uel extra, uel intus, purulenta colluuias, empyes-
ma dicunt expurgetur, multo citius in peripneumonia
am degenerat.

CVRATIO.

Itaque si dolor ad iugulum usque peruenit, remedium
est sanguis dimissus, sin autem ad præcordia descendat
purgatio. Recentiores autem omnibus uenam incidit,
uenti, ut opinor, turbationem, quam purgatio solet ac-
cessire. Quod si uires non patiantur, neutrum facere op-
portet. Clysteribus acribus utendum: post illos, si dolor
fuerit tolerabilis, aqua mulsa, & ptisanæ, uel chondri cre-
mor propinari debet. Vbi morbus inclinauerit, porrù
cremoribus recte iniicitur, uel calamythæ, uel pulegiæ,
uel cniidi semen, cum melle delingitur. Porro uehemen-
tes dolores à corporis uacuatione leniendi sunt lana ca-
lente, aut sulphurata imposta, aut etiam foments ex mi-
lio, aut sulfuris per sacculos adhibitis aut ex aqua calida
aut oleo in uesicula. Lanæ q; succidas imponere utile
est cum oleo & uino ex marina preparato. Vel sal iniis-
cere, uel cataplasma quod seminibus constat ex disco-
to chamæ mellis, altheæ, uel ficorum pingulum, iridis, ab-
sinthij, mellis modico cum oleo nardino. Quarto die
cibi erunt sorbitiones cum mellis momento, à septimo
autem linctus ex amygdalis, & cniidi semine, melle con-
stitis dabitur, uel elegma quod ex butyro & melle co-
ctum est, utendumq; medicamento ex melle cocto,
quod quia sub lingua tenetur, Græci uocant hypo-
glottida. Epithemata conuenient tum quod à gra-
ui odore dyscides nuncupant, tum quod constat sam-
psucho. Item emplastrum peregera dictum, locis
dolentibus utiliter accommodatur. Præterea ad cus-
tationem bulbi cum axungia cocti frequenter fue-
runt abunde. Aluo iniici debet ab inferioribus par-
tibus medicamen, ex butyro & terebinthina. At

PAULI ÆGINETÆ II

efficacius eclema est ex fructu piceæ, amygdalis amaris, lini semine, nucleo pineo, & amylo æquall portionibus cum melle. Quos torquent uigilia, medicamen ex pauuere salubriter delingunt. Ex antidotis & Athanasia, & aliis ad hoc compositis utemur. Post quartumdecimum diem, si malum remanet, cucurbitulæ ipsis admo ueri, tenuiorq; seruari uictus debet. Deinde morbo inclinante galneo æger credetur, frigus uirabit, sumiore recreabitur cibo. At si inflammatio membranz costas integris non discussa, in pus transire uideatur, supra commemoratis utendum.

AD LATERVUM DOLORES

RES SINE FEBRE

Laterum doloribus sine febre, bellium medetur, & costus, & brasicæ caulum combustarum cineri adips; mixta. Nam id medicamenti astatum digerit.

DE CORDIS AFFECTIBUS.

Cap. XXXIII.

Cordis affectus si quidem primario accidit, omnino destitutus medicorum auxilio, in maturam mortem præcipitat, nempe cum inflammationem, erysipelata, & intemperies calidas in acutissimis febribus ipsum experitur, item sanguinis profuuium ex sinistro uentriculi uulnere. At si consortii lege afficiatur, cerebro iocinore, ore uentriculi laborante, tum si ob tristitiam, metumq; & alias plerasque causas, syncopen appellatam sustinebit in qua subito uires uniuersæ collabuntur. Notæ ipsius sunt resolutio, animæ defectus, pulsuum paruitas, extrema frigida, & in sudorem prorumpentia. Quæ inquam, syncope si ualida est, medicinæ locus non est. Si uires adhuc tantillum constant, aliquando ad sanitatem recursus est. Idem ualentes cordis palpitationes sæpe ex sanguinis in eo concepti copia, aut seruore contrahuntur. Idem uero cor si incaluerit, magnam crebramq; edit respirationem: sit refrigerit, exiguam & raram. Sed quomodo cordis syncope possit emendari, secun-

LIBER TERTIVS. ¶

10 **q**uo uolumine, inter ea quæ febribus superueniunt, sumus
 executi. Tantum uero hic adiciendum est, si casus euin-
 20 **o**rit ubi extrema perfricata fuerint, inunctaq; , puluerem
 est uiz pauimento aliave refrigeria particulis sudore dif-
 30 **f**flatis inlicere prod: st. tū myrtus detrita, uel cimolia cre-
 ta, uel electrum, uel malicorium cum manna, uel terra
 samia cum gummi recte inducetur. Extremis autem
 frigentibus ad usq; inguina & alas sinapi, uel pyrethru,
 uel adarce imponitur. Cibum erit panis ex aqua, aut uis-
 40 **n**o frigido temperato, suum ungula, articuli, rostra. alæ,
 omniaq; frigida. Capiti fronti q; omphacinū, aut astrin-
 gens aliquid cum gummi imponitur, uel rosarum des-
 cocto. Præcordiis & stomacho cataplasma admove-
 50 **b**itur ex palmulis, rosis, cenanthe, acacia, hypocyttide &
 alumine.

DE PALPITATIONE CORDIS.

60 **N**oui, Galenus inquit, qui annis singulis uerno tempo-
 re, cordis palpitatione affligeretur. Aduersus quam ue-
 70 **n**æ sectionem triennium expertus commodam quarto
 anno sanguinem prius misit quam morbo corripere-
 tur, atque ita securus fuit: eo q; modo multis subsequen-
 80 **t**ibus annis facticauit & conuenienti uictus ratione usus
 est. attamen & hic ante senectutem fato functus est, quæ
 90 **a**dmostum alii quoque omnes, nonnulli in febribus a-
 cutis subita syncope oppressi similiter interierunt, alii ip-
 100 **s**orum etiam citra syncopen, ueluti apoplexia tentati.
 Complures repente diem obierunt, annos nati minus
 L. magis uero XL.

DE MAMILLARVM AFFE

ctibus. Cap. XXXV.

110 **L**Ac à partu sæpe casei modo coactum mamillis
 inflammationes parit. Utendum igitur per initia
 120 **e**st hisce rebus spongia mollis posca egelida im-
 buta, expressa q; loco fasciis superaccommodatur: uel
 130 **p**almula cum pane ex posca contrita uel ouo toto us-
 tendū est cum rosaceo, & cerati momento, uel alumine

PAULI AEGINETÆ

psyllioq; cum corlano, uel portulaca delinitur. Vel lapis
pyrites tritus cum cerato impositus illigatur. At disten-
sione oborta, uel lacte in grumos concreto, panis ex hy-
drelæo, aut mulso inicitur. Aut panis cum perdicii her-
ba uiridi simul & cerato bis quotidie, aut lomentum
cum hydromelite, uel sapa applicatur. Quod si uero
grauitatem non tolerauerint, superfusione utendum est
ex dulci oleo calente, per lanas deliciores. Fetus au-
tem adhibendi ex fauore calidæ aquæ, uel decocto fœ-
nugræci, uel altheæ, uel apii seminis. Delinere uero ma-
gnillas conuenit polline farinaceo cum semine lini, aut
foenugræco cum hydromelite, aut sesamo quod cum
melle aut butyro sit leuigatum. Cæterum lactare cautio
est, nam maior per exuctionem materies illuc citabitur.
Inclinante autem inflammatione, cerata hæc recte indu-
cuntur, beta oleo incocta quoad intabuerit; ipsa quidem
proicitur, oleo autem ceræ modicum iungitur, usuiq;
est. A L I V D. Ouorum crudorum lutea decem, ceras
to miscentur, cui uncia duæ & semis ceræ, rosacei un-
ciæ quatuor sint adiectæ. Postquam rudicula agitaueris,
muriæ quantum recipere potest inditur, & rursus ubi
permoueris, utitor. Porro ad mamillarum duritias, facit
& medicamentum ex melle; tum omnia molliendi fa-
cultate donata. Cum tumor in abscessum uertitur, iis us-
tendum est, quæ in parotidibus comprehensa sunt,
item illis, quæ, ubi de abscessibus tractandum erit enu-
merabimus.

ARCHIGENIS DE EROSIONE

mamillarum cum malignitate.

Vini Adriani boni sextarii uiginti, rhus, quo corlarii uti-
tur pondo libra, cupressi pilularum tantundum, gallæ
immaturæ nigrae pondo seibra, castiæ tantundem. Con-
tusa uino diebus decem commadescant, deinde mota
cupressi rudicula, ad dimidias fere coquitur, ut atque
tum herbæ proiciantur, succus coquitur dum mellis
spissitudo fiat, deinde uitreo uase reconditur. In ulcere

ribus depascenibus mero utitor. Si autem crassius fuerit medicamen. uino liquandum est: ut applicetur mammillis depastis, auribus suppuratis, gingiuis cum infirmitate humentibus, intestinorum torminibus. Idem uero dolores etiam lenit, lacte dilutum. Aliæ mammarum exulcerationes communem reliquis ulceribus, curatio nem recipient.

QVOMODO MAMILLÆ
conseruentur.

- 20 Cuminum cum aqua tritum mamillis illinitur, deinde spongia extrinsecus imposita, ex postea pectus cinctura stringit, à tribus diebus cumino deposito, mamillis flores bulborum cum melle superaccommodato. Et de ligatum rursus triduum finito, idq; ter mense facito.
- 25 ALIUD. Cicuta in pollinem detrita ad nouem dies imponitur: spongiaq; extrinsecus, sicut comprehensum est pauculis diebus interpositis idē facito. Q uin & Naxæ cotis detrimentū uirginū mamillas conseruat, tueturq;.

AD FOEDVM AXILLARVM
odorem, sudationesq; Cap. XXXVI.

- A Luminis liquidi partes duæ myrrhæ pars una. Vino dissolutis utitor. ALIUD. Molybdenam combustam, uinoq; odorato extinetam, ex uino terito, myrrhæ momentum iniiciens quo ad sordium fiat spissitudo, ac utitor. ALIUD. Argenti spumæ pondus denariorū sedecim, myrrhæ pōdo de nar. oriū duū, amomi pōdo denarii unius. uino excipiatur. ALIUD. Aluminis liquidi drachme octo. amomi, myrrhæ, spicæ nardi, singulorū drachmæ quatuor uino leuigatis utitor.
- 30 DE STOMACHI, PRÆCORDIORVM
& uentriculi affectibus. Cap. XXVII.

- D E cibi fastidio & febrib⁹ supuenit, grādi fame, q̄ græci bulimō uocāt, canino appetitu, stomachi ibecillitate. ai defectu. insup sitū, singultu, nausea, et syncope, libro superiore ubi de febrib⁹ tractatū ē, ab iudice dīscrum⁹, q̄re de eisdē rursū dicere oportunū nō ē. At

inflammationes oris uentriculi, & iccinoris, astringen-
 tia misceri desiderant. Nam si solo relaxante præsidio
 curationem tentes, uitæ periculum intuleris. Ob quam
 causam, siue oleum fuerit quod superfunditur, siue cata-
 plasma, recte adiicitur astringens aliquod, uerbi causa,
 absinthium, uel nardinum unguetum, uel melinum, uel
 cydonium incoctum. Ceratum uero eius notæ est quod
 subinde utimur ceræ candidæ uncia, per æstatem drach-
 mis septem, aloes, mastichæ, singulis denariis, olei om-
 phacini uel melini, & nardini in usu quantum ad spissitu-
 dinem satis est. Sin maiorem requirat astringentem tan-
 ta stomachi imbecillitas, ut ne cibus quidem sit retinen-
 dis, recte miscetur et omphacini drachma, aut absinthii
 succi æqualis mensura, & tertio ad hæc hypocistidis, œ-
 nanthæ, & rhus succi. Deinde ceratæ modus ad iungen-
 dum est, qui aliorum medicaminum numero proportio-
 ne respondeat. Quod si inueterascit inflammatio, indu-
 rescitq; tunc uaria magis applicare oportet. tum ea quæ
 ex aromatis non nihil, & emollientibus digerentibusq; con-
 tinent, cuiusmodi est quedam philagrianum, & quedam ab odore gra-
 to & odoris dicitur. Item quod ex meliloto præparatur,
 & uiridis iaspidis torques à collo suspensus, ut stomachum
 contingat magno est præsidio. In calida autem
 stomachi ac ardente intemperie sic ut eius resolutio sty-
 mul inuaserit, uel anima deficiat, uel quoddam cibi fasti-
 dium urgeat ex quacunque tandem occasione præ-
 terquam febri, aqua frigida cum acoris succo propina-
 tur, uel malorum cydoniorum decoctum, uel pampini
 uitis, uel seminis cucumis, uel puluis cum frigida. Verum
 stomacho uesicam aqua frigida repletam, uel cucurbitæ
 semina imposito. Catapotia quæ siti restringendæ
 sunt, danda, ut supra desit à nobis dictum est. Porro me-
 dicamen quod stomachum cum infirmitate humentem
 refrigeret confirmetq; istud est: Rosarum uiridium fo-
 liorum drachmæ sex, dulcis radicis succi drachmæ
 quinque: uino dulci excipiuntur, & ut sub lingua teneri
 possint,

LIBER TERTIVS 119

possint, formantur. Cæterum in quibus crassior pituita
 calefieri incidiq; desiderat, hoc medicamentum profici-
 cit: Marathi radice corticis unciæ duæ, aceti sextarius
 unus & dimidius, aloes quadrans, mellis pondo qua-
 tuor. Radices cum aceto coctæ exprimuntur abiciuntur
 5 Mel autem inditum ad spissitudinem usq; coquitur,
 & tunc aloë trita inspergitur. Tria hulus cochlearia
 cum aqua sumuntur: quidam uero sine aloë ipsum præ-
 parant, iam uero medicamentum dia calaminthes his
 idoneum est. Quibus autem cibus acescit, coriani semi-
 nis, drachma polentæ modo formata commode bibit
 10 tur, uel mastichæ cochlear, uel lactucæ albæ seminis co-
 chlearia duo. Compositum autem hoc est, Piperis pōdo
 drachma, anethi seminis pondo drachmæ tres, cumini
 15 pōdo drachmæ quatuor: trita cochleari uno noctu sub
 somnum uino temperato præbentur. Porro in quibus
 atra bile uitiosus est stomachus & inflatione laborat,
 spongiæ in accessionibus aceto acerrimo imbutæ ap-
 plicentur. Deinde si dolor remanserit, alumen cum ære
 20 trito, melle exceptum admouetur, sereos succus bibitur
 uel menta potui inspergitur. Si flatibus turget stomachus,
 & distenditur, calaminthes decocto, mediocris mellis
 piperisq; mensura mixta exhibetur. Ad stomachi
 25 peruerfiones conueniunt mali granati acidi nucleos
 rum succi partes tres, mentæ succi pars una. Vbi
 coxeris quoad in unitatem coierint, ante cibum mye-
 strum unum dato.

AD STOMACHI SALIVAM.

Acetum scillites, aut halmadarum oliuarum cremor,
 30 aut summiratis oleæ decoctum per clysterem ab infe-
 rioribus immittitur, aut etiam minimum ex ipso deuo-
 ratur. Inter omnia præsentissimum est, aloë aqua diluta.
 Ad eos autem qui cibum non continent, quos ueteres
 proprie stomachicos nominant, fœnugræci farina mel
 35 li mixta, si malue semen tritum aridum illinitur: ceratū
 uero ex cera, irini olei fece & castoreo.

PAV. ÆGIN,

P

PAULI AEGINETAE
DE CIBI FASTIDIO QVOD

græci ἀνορεξία uocant.

Fastidium, quod anorexia dicitur, est, cum stomachus
intemperie uiciosus, aut humorum redundantia cibos
auerſatur. Calidam intemperiem testantur, sitis, nidorosi
oletosiq; ructus, si cibus præter uoluntatem sit assum-
ptus, item si frigidiora potius & elaboratu peruicacia,
hac detenti queant concoquere. Frigidam contraria, in-
dicant: neq; enim in hac ægri ſiunt: neq; frigida susti-
nent, & acida nonnunquam eructant. Qui humorum
uitio cibum respuunt partim ob tenuitatem ac rossionē
illorum ita laborantes, uentriculi demorsu torquentur,
nausea q; magis & siti conficiuntur. Quibus autem hu-
mores computruerint, interdum li etiam febricitant. At
quos crassi uiscosiq; succi male habent, si nec rossionem
uentriculi, nec ſitim experiuntur omnino communiter
autem omnibus superuenit nausea. Porro si in uentri-
culi sinus humores se receperint, etiam ex hisipis uomi-
tus erumpit. si infarcti tunicis adhærescunt, etiam eo
quod ingesserant, sursum e ducto, nausea solum, non uo-
mitu premuntur. præterquam cum cibos assumpserint.
Calida intemperie adfecti, refrigerante uictu curantur,
præcipue qui ex aceto assumitur. Panis igitur posca
imbutus esui ipsaq; posca potui datur. Item oxygala
& quam Romani melcam appellant, obsonium ex
lacte intybi & lactuca, interim etiam aqua frigida, om-
nia q; mediocriter iuxta præsentis intemperiei contrarie-
tatem. Nam immoderatus horum usus, non modo nõ
iuuat, sed etiam sæpe insanabilem morbum efficit. Frigida
intemperie laborantes, contrariis medicari oportet.
uino ueteri & condito, hydrogaro cum anisi rutæ &
petroselini decocto, iam pipere ex aqua calida com-
muni, uel etiam ipso medicamine, quod inscribitur
diatrion pepereon, uel cui nomen est dia calaminis
thes. Dabis etiam nonnihil theriacæ ex uisq; aris con-
fectæ, quæ nec ipsa, fastidio ob humorum copiam

laborantibus inidonea est. insuper alia his & alimentis & medicaminis nomine conueniunt. Sin autem humorum abundantia fastidium excitat, tenues, mordacesq; aut uomitu, aut per aluum euacuabis. facilius itaque uomitum reddit aqua temperata, uel mulsissima præhibita. Satius fuerit, si ante hæc, humectantia exhibeas alimenta, ueluti pitiscanæ cremorem, uel ouorum lutea. Cæterum quomodo ex facili uomas, priori libro est expositum. At si difficilius æger uomat, præstat materiam ad aluum elicere copiosiore temperatoq; alimento prius humectatam. Purgans uero medicamentum esto, uel ex aloë amarum, uel ex malis cydoniis præparatum, cui adiectum sit aliquid scammoniæ, uel quod constat rhodomelite. Si uero citra scammoniam fieri possit, melius feceris, eo quod illa stomachum offenda, aloë potius copiosiore ipsos euacuans. Quibus crassi humores uiscosiq; fastidii authores sūt, medeberis extenuando ipsos incidendoq; tum oxymelite, tum iis quæ ex hoc & ex muria componuntur, ut cappari, oliuis, sinapi & similibus. Non inepta sunt his, & quæ ex frigida intemperie laborantibus cõsulimus, maxime post uacuationem, quæ nimirum fiet oxymelite Iuliano. Extrinsecus utendum quæ fouere stomachum & corroborare queant, itē unguentis & malagmatis, qualia sunt potissimum quod dicitur diæ omphacis, & Marciatum aliaq; consueta unguina: insuper epithemata, Baium & euodes huiusq; notæ reliqua. His addentur exercitia & frictions ualētissimæ. Ad eos q̄ frigidi humidiq; humoris, uel talis intemperie uitio diffusculter cõcoquant, cibūq; respuunt, ea q̄ ex malis cydoniis consunt, p̄tinent. Dico aut̄ quod uocant meloplas tantium, itē qd̄ ex malorū succo præparatur, tum qd̄ ex carne eorū cõstat. præterea ex citrio confectum. Malagmata uero Marciatum ex immaturæ uuæ succo itē Ealon, Polyarchion atq; his finitima. Sin ulcus fuerit in stomacho, aut uentriculo, omnibus acribus & cibis

PAULI AEGINETÆ

& potionibus abstinere oportet, uti uero medicamentis
quæ leniunt, puta sorbitionibus absq; oleo, tum iis quæ
ex amylo, terra samia, lemnia sphragide & lacte, uel quæ
melle paucissimo conficiuntur, ut quæ purgent citra ro-
sionem Epithema facies ex palmulis & cydoniorum
came & polenia. Ceratum ex melino, uel rosaceo cum
ammoniaco & thuræ. Ad hæc Nelei epithema con-
ducit & emplastra ex salicibus, & icesion. Notæ ul-
ceris sunt, uomitus sanguinis, uel puris, uel etiam
gamentorum.

AD SOLVTVM IMBECILLEM
que stomachū, ut cibum non modo non concoquat,
sed etiam euomat, ualet hoc: Aloes, masuchæ, masti-
ches, styracis singuli sextantes, absinthii triēs cœnanthæ
quadrans, gleucini selibra, melini quadrans, uini quod
satis est. Nonnulli etiam cypheos & rosarum singu-
los sextantes miscent, Hæc in leuorem redacta, purpu-
ra uel lana excipiuntur, ac stomacho imponuntur.
Quidam ceræ se libram adiungentes, epithema ip-
sum faciunt.

AD STOMACHI AFFECTVS,
qui ileon repræsentant, hoc est uehementes
& conuulsorios dolores.

Optime facit pastillus Amazonum: inuenies autem hu-
ius scripturam, tum aliorum ad stomachum composi-
torum materiam ad calcem libri de medicamentis co-
positis explicatam.

DE FLATV VENTRICVLI.
Cap. XXXVIII.

Flatus in uentriculo generantur, humoribus uel
cibus languida caliditate in uapores dissolutis:
nam refrigeratio hoc nomine quòd extenuare
ac dissoluere non sit idonea, nullos flatus procreat. Ve-
hemens caliditas cum non tantum extenuet, sed etiam
discutiat, flatus generationem impedit: minor uero cali-
ditas diffundit quidem & transmutat alimētum uerum

minus quam opus sit, unde flatus excitantur: quare calidis eos medicamentis extenuare conuenit, cumini semine, & apii, & spodylii, & dauci, in oleo decocto. Vbi uero adfectui adest frigiditas, ruta, bacca lauri nigella & marathrum oleo incoquantur, misceturq; bitumen & oleum laurinum. At si inflammatio dolores comitetur, in uicem calefacientium laxantibus uteris, anethum decoquens, cui gallinæ anserisq; adipem adiicias. iam uero polii fasciculus, uel calamithæ decoctum cui mellis pauillum cum piperis drachma sit iunctum, flatibus infestatis auxiliatur. Hæc itaq; dum uehemens dolor inciderit, adhibenda consulo: dum mediocris, etiam fomenta ex millo sufficiunt. Cæterum magni cucurbita bonæ magnitudinis umbilicum undiq; comprehendens toto symptomate frequenter uniuersim liberat, castoreumq; ipsis prodest, tum ex posca potum, tum extrinsecus cum oleo scyonio appositum, uel si cum tormine flatus incidant, medetur. Item talus suis combustus potusq; tormina & flatus tollit. Idem facit aristolochia rotunda, iam uero aduersus dolores flatuosos ex uentris obstructione, uel crassitie, uel perfrictione obortos, uinum meracius à cibo sumptum proficit. Vbi somnus accesserit, etiam ex toto leuat affectos.

DE CHOLERA. Cap. XXXIX.

Cholera est immodica uentriculi perturbatio supra infraq; erumpens. Ciborum cruditas appareret, quæ nonnunq; ex magna alimentorum praui-
uitate, interim ex uitiosorum humorum superfluo trahit originem. Si igitur nauseabundus æger est, & turbatur, cibis etiam crudis in uentriculo manentibus aqua egelida propinari debet, deinde uomere oportet, digitis, uel pinna ori indita: item alui ductio adiuuandus est stomachus. Vbi uero hæc exinanita est, conuescere, & præcordia oleo dulci cum uini modico, uel mastichino uel et nardino si hyems fuerit, fouere conueniet, somnumq; accersire. Vbi iam exacta appa-
uerit conco-

itio, balineis & probi succi cibo utendum est. At si in
 initio fiat immodica, sufficient quidem initio uel ea quæ
 secundo libro de uentris perturbatione comprehensa
 sunt. Sin autem perseueret corruptio, uenter concidat,
 pulsus minor densusq; euadat, cataplasma adhibendū
 ex palmulis cum cœnanthe & acacia, item hypocistidis
 & malicorii succo. Ad hæc offerendus est potui aquæ
 mediocriter frigidæ cyathus. Præstiterit rosarum, uel
 cœnanthæ, uel rhus, uel ex uite capreolorum decoctum,
 uel mali granati acido dulcis succus, cui mentæ pauxil-
 lum sit adiectum. Porro si excrementa fuerint aciora,
 uexetq; ardor & sitis, cucumeris semen cum aquæ cya-
 this tribus, tum intybi, & lactucæ in posca coctæ exhi-
 beantur. Verū si fluxio sisti neqat, uinū quoddā austerū,
 potui dandū est: si febris absit, palmatianū, uel aminarū,
 uel spathites, uel omphacomelites: sin adsit, rethinū, uel
 myrtinū. uel cībyratici hydromeli potus cū mica panis,
 uel chondro, uel alica. At si respuant cibū frumentaciū,
 fugaces fructus mandent, mēspila scilicet, uel pira, uel
 mala cydonia, uel punica: qd̄ carnosum est & durū. ex-
 puant, si ne his qd̄ auxiliis cibū retinēt, extrinsecus cō-
 tra uētriculū ipsum, cucurbita leuis quā maxima admo-
 uenda est, mox cibo aliquo ex prædictis recreatio uiriū
 tentandā. Ad conuulsorias contractiones calida linimē-
 ta oleo modico imbuta musculis circumponere oportet,
 tum cerata liquida, quibus adiectū sit aliquid castorei
 & sicyonis. Ante hæc extremæ partes aquæ calidæ for-
 mēris nutriendæ. At si uigilia torquent, somnus iis quæ
 aduersus illas proclidimus conciliabitur. Si uires autem
 non prohibent, etiam medicamentum dia codion ipsis
 propinabitur: ubi morbus inclinauerit, ad balneum de-
 ducitur, eibus ad refectionem, pulsi gallinacei erunt, co-
 lumbæ, uel suum petunculi, similia uel. Alui profluuium,
 quod ciborum corruptela est, plerunq; sua sponte ces-
 sat. Non autem citius alimentum ægrī sentiunt q̄ abso-
 luta fiat concoctio, & corrupta euacuentur: sin autem re

manent, his quæ in cholera dicta sunt, utendum.

DE LEVITATE INTESTINORUM

rum quæ lienteria dicitur, & coeliaco affectu. Cap. XL.

- L**evitas intestinorum quæ Græcis λευτερία dicitur, duplici continetur discrimine: hæc ex summa intestinorum exulceratione contrahitur: quorumdam uero lienteria ex cicatricibus quas excitauit dysenteria parte plurima, uel aliis oboritur fluxionibus. A leuura uero ex infirmitate & languore uirium, alimenta in uentriculo continentium creatur: eademq; cum coeliaca dispositione confunditur, misceturq;. Etenim in hac languente & imbecilla uentriculi facultate, nec coquantur, nec digeruntur alimenta, sed cruda, humentia imperfectaq; redduntur, aluo continenter fluida. Verum in utroque leuitatis genere celerius q; in coeliacis, quæ assumpta sunt, egeruntur, tamq; intentæ est cruditas, ut alimentum assumpti genus aperte cognoscatur: atque hac nota potissimum à coeliacis discernuntur. Itaque semen lini cum palmulis ipsis illinetur. Summe autem facit lentiscus, rubus oxymelite incoctus, cum adest inflatio cuminum miscbitur, anethumq; & ruta: augetente uero pfluuiò adiungemus mala cydonia, alumen liquidum, acaciam, hypocistidem, gallâ, uel quædam, uel oia. Cerata ex myrto cum uino quodam astringente. Epithemata calidiora quidem ex baccis lauri, & quod ex seminibus constat. Astringunt autem magis dia cœnanthes & dia gigarton, id est ex acinis malorum puniceorum. Item quod ad Antylum anathorem refertur, et erethrii mirificum: si morbus in uentritate incidat, etiam uentri recte applicatur dropax et ceratû ex sinapi, ipsumq; sinapi. Potiones conueniunt, simplices quædam, amoglossæ semine, uel lapathi, uel mali granati cortices, uel sorba arida, uel immatura, uel acor ficus ex uua aminata, tribus obolis potus. Quæ uibræ carept cum uini austeri cyathis sex: febricitates autem cum aqua pluuiæ sumunt. Porro aluus arida gallinarum potui

PAULI REGINETÆ

sperfa stomachū minus accendit, tū ea q̄ urinam citant
 exēpli gratia, apiū, adiantū, similiaq̄; epota deriuationē
 moliuntur. Cōposita uero sunt polyidæ sphragis, pastil
 lus ex electro, itē ex spina ægyptia confectus, insup̄ cli
 diū appellatus, & dia spermaton. Itē hoc est præstantis
 simū qđ sequitur: lapathi syluestris seminis fescuncia, armo
 glossæ seminis uncia, hypocistidis succi drachmæ sex,
 gūmi uel acaciæ drachmæ tres: excipiuntur cydoneorū
 ad tertias decoctorū liquore. ALIUD. Cumini, piperis,
 rhus syriaci balauftii singulorum fescuncia, malicorij un
 cia, silphii fescuntia, aut xeris drachma potui inspigitur,
 uel oxymelite macerata datur mane & uesp̄i. ALIUD.
 Myrtinigræ cochleare, eiusq̄; dimidiū, anisi, rosarū sicca
 rū, cenanthes, singulorū cochlearis dimidiū, phœnicos
 balanos uiginti, in pastillos cogito, & drachmā unam
 cū aqua aut diluta uini portione porrigito, iā theriace ex
 uiperis optimū his est præsidii. Cibus aut, si acris & bis
 liosa sit deiecto, ex chōdro, oryza, alica & similibus erit
 qbus cū astringens aliquod decoquetur, pirum, malum
 cydoniū, mespilū & id genus alia, itē lac discoctū his p
 derit. Potus erit, aut uinū aquosum, tenue, aut quoddā
 dulciariū. Sin aut pituitosiora excernunt, contrarius ipsis
 cibus adhibetur, nōnulla stomacho, gratia admiscetur,
 anisum, cuminū, uel apii semē. Ad hæc lenticula bis co
 cta plexiq̄; ipsis profuit, cū aceto modico uel oxymeli
 te cōmanducata. Præterea brasicæ & ipsæ bis, coctio
 nē experæ. Præstat autē secundam ipsorum coctionē
 in posca fieri. Vinum assumetur uetustius calidiusq̄;

DE TENESMO. Cap. XLI.

Tenesmus interdum dysenteriam præcedit: sæpe
 uero & ipse solus paulatim generatus, desinit.
 Est autem affectus hic, continua & implacabilis
 desidendi cupiditas, qua nihil præter modica cruenta,
 uel mucosa egeritur, quæ totius prope mali causa est:
 factiq̄; in longanone inflammatio, mollem cedētemq̄;
 tumorem, quod cedema uocant, referens, hærentium

Illic excrementorum opinionem, & deiciendi ea deside-
 rium, mouet. Galenus memoriae prodit etiam calculū
 quendam in tenesmi constitutione per anum fuisse ex-
 cretum. Subinde uero obstructionem stercoris in tenui
 5 intestino coacti, tenesmus secutus est, qui astringentibus
 quidem obturantibusq; remedijs magis increuerit. Cly-
 steribus autem acribus, nempe mulla cum sale, uel sterc-
 core excreto medicamine quod emolliat, per os assum-
 pto, ut damasceno, uel pinguibus ficis, mercuriali, sero
 10 laetis, confectim finitus est. Quod si igitur citra talem
 causam, tenesmus obortus sit, conuenit inflammationē,
 calida ordeii polenta & fotu ex uino, oleo myrteo, uel
 rosaceo, uel omphacino lumbis & pubi adhibito lenire
 ad ea quæ longanoni muscosa inhaerescunt, mulla indi-
 15 ta aluo, muriaq; saepe demissa auxiliū fuit abunde. Suffi-
 ciunt autem salis drachmæ sex in aquæ calentis hemis-
 na. Porro dolores intentionesq; leniuntur in fessu scœnu
 græci, uel malua, uel seminis lini. Alii autem & horum
 in fessu frequenter usi sunt, rubi, myrti, cytini, lauri, cupres-
 20 si. aqua singulorum uiridium portio in aqua coquitur:
 est autem Marcellium. Vbi alte affligit inflammatio in-
 tentionesq; iniici debent ab inferioribus partibus cre-
 mores frumentacei cum quodam astringente decocto:
 oleum uero dulce inditum retentumq; pluribus horis,
 25 dolorem soluit. Cum aujem crebra desidendi est cupi-
 ditas, etiam agathidem spissamentis calidis sedi appo-
 nunt, aut furfures calidas in fascia, aut spongiam, aut
 aliquid huiusmodi.

DE TORMINIBVS QVÆ

30 dicitur dysenteria. Cap. XLII.

C Vm intestina intus exulcerantur, latini tormina,
 Græci dysenteria appellat, q̄ nunc ex tenesmo,
 uel quadā ex prædictis alui turbatione puenit,
 nunc p se incipit. Excernuntur primū biliosa, uaria: dein
 35 de subcrueta, postremo saniei similia, cuiusmodi à mor-
 tuorū, cadaueribus solēt pfluere. At q̄ à bile nigra orit̄,

exitialis est: ut quæ cancrū cum exulceratione testetur.
 Si igitur ab exulceratione, cruenta stercorei cōmissa deit
 ci cum labore & torminibus cernantur, ulcus tenuia in
 testina obsidere nota est, quod per os potissimum re
 media desideret. Sin autem syncerum stercus descendat,
 crassa: quod enamatibus magis cedit. Porro cum mult
 tum sanguinis priuatim excernitur, affectum, cruentam
 dysenteriam appellant: quanquam interim sanguis etiā
 nigrior, q̄ naturaliter esse debet & splendescens deiciat
 tur. Cum uero iecur alimentum distributum non pro
 be conficit, & retentrix ipsius facultas, uel alteratrix in
 becillis est, sæpe eiusmodi descendunt ut recens in eis
 caro lota esse uideatur: atque hanc iecorariam uocant
 dysenteriam, de qua in iocinoris affectu agemus. Itaq̄
 utendum est communiter iis quæ in cœliaciis & aliis p̄
 ter naturam excretionibus comprehensa sunt. Priuatim
 conueniunt lemnia sphragis, quæ etiam depascentem
 modo dysenteriam persapant, & pota & in a'uum data,
 si intestinum mulla prius fuerit abstersum. Deinde mus
 ria & portulacæ succus potus conuenit dysentericis: ip
 saque portulaca in posca cocta esui idonea est, item ar
 roglossum, rubi tum fructus, tum folia, & altheæ radi
 cis decoctum, hippuris ex aqua, uel uino bibita, eiusq̄
 succus prod. st. Mori succus immaturus exiecat, atq̄
 hoc magis batina mora similiter resiccata. Siccant etiam
 uentris fluorem oua ex aceto cocta comesta q̄. Satius
 fuerit, si commissa quibusdā ex iis quæ ad dysenteria
 faciunt, frixa q̄; esui exhibeas. Utillimum his est on
 phacium, rhus rubens, eiusq̄ succus, malicorium, galla,
 acini uuæ, mespila, myrra, corni, cochlearum integro co
 ctarum cinis. Compositum hoc bene facit: Cochlearū
 cinis partes quatuor, gallæ partes duas, piperis partem
 unam, in puluerem redacta obsoniis inspergito, uel ex
 aqua, uel ex uino albo diluto potui dato. Generose iu
 uat dysentericos quos nondum ulcus putre occupauit,
 & canum ossa uorantium stercus aridum, cuius lacte
 caseato, harundine demissa assumptum. Mirifice pro

sunt composita: nonnunquam ex ægyptia spina pastillus, interim Philippi, tum ex cornu cæruino, necnon ex seminibus pastilli: ad hæc qui ad Trigonem refertur.

10 Tam catapotia ex macere admiranda, maxime autem commendatur & hoc: Opii, croci, lycii indicii, acaciæ, rhus, thuris, gallæ, hypocistidis, malicorii, myrti, aloes, æquales singulorum portiones, nempe sesquicrupulus ex aqua propinatur. ALIVD. Rhus drachmæ octo, gallæ, malicorii, singulorum drachmæ quatuor: cochlearum unum ex uino datur. ALIVD. Rhus denarii octo, gallæ, acaciæ, gummi, singulorum denarii duo, opii denarius. Exhibetur pondus denarii ex uino temperato. Hoc autem eclegma ipsis conueniet: Myrti nigrae, rhus syriaci singuli sextarii, palmæ thebaicæ duo pondus, malorum cydoniorum carniuum pondus unum, mala granata acerbata cum ipsis corticibus decem, uini astringentis sextarii duodecim, ad tertias decoquuntur. Percolatis libris sex mellis iniiciuntur: ad spissitudinem in octa delinguntur. Notum uero est cataplasmata quoque ex astringentibus componenda, quorum materiam explicitam habes. Porro enemata propter tenesmos infestates, dysenteris ex usu fuerint. Cremor oryzae, uel chondri, uel huiusmodi alterius adipe caprillo uel hircino, tum ea quæ capite de tenesmo diximus. Si autem pus uel sanguis profluit, ex inferioribus partibus infundere oportet succum polygoni, uel amoglossæ cum acacia uel hypocistide, uel id genus aliquo. Sin urgeat fluxus, etiam impedimentum quoddam iniiciendum est: cinis lanæ succidæ, uel sporigiæ recentis, pice liquida uel sanguine bgbulo imbutæ, uel cum alumine liquido coëbuste uel onidis succo. Huic et Andronis pastillus præstans est remedium, tum quod Musæ ascribitur, ac per similes. Insuper subiecta collyria multo sunt in id efficacissima, in quibus dolor defectionem committatur: ubi uero ulcera intestina depascantur, quæ foedo excrementorum odore, tum putredine, tum quod non statim in initia fiat, sed temporis interuallo agnoscimus,

enæmatibus, quæ crustam inducunt utemur, cuiusmodi
 sunt pastilli nomine Faustiani, item ex charta inscriptus,
 ac Bithynius, Throniusq;. Præterea qui ex suberibus cõ
 stat, ex lenticulæ decocto, uel cuiusdam astrigentis, inie
 ctus. Atq; enæma est ex its quæ admodum expertus
 sum, acerba uua combusta. Est autem hoc concuum,
 unde querna glans prodiit, qua coriari utuntur. Auripig
 menti, consolidæ rhus syriaci, æquales partes. his contu
 sis, duo cochlearia excipito cremore oryza & succo an
 chusæ, quæ folium habet spinale, amplum nigrumq;, 10
 quod chcerospileton appellant. Item ouorum candidi
 liquoris similiter ad uncias duasternasve immittito. Epi
 themata uero in cœliacis enumerata sunt. Item uentris
 inunctiones, quæ astrictiori ac siccante constant materia
 cum glutinatorio quodam adhibito, gummi, thure, tau
 rocolla, polline, in similibus cataplasmatibus locum habe
 ant. Alimentum his erit per initia, oua ex lacte. deinde
 sorbitones frumentæ per se, & cum lacte, item lac
 mediocriter coctum maxime commendatur. holerum
 usus non est necessarius, at tamen gustandas exhibebis 20
 endiuia coctam, intybum, arnogliffam, brasficam bis
 coctam, poma astrigentia, carnibus ipsorum reiectis,
 uel aliis quæ aspirare intestina possunt. Verum si multa
 sit calor is intempetis, etiam intybus cruda esui danda
 est. & aqua potionis frigida. Alia uero potabilis aqua cœ
 lestis esto: si laborauerit stomachus, unum quoque pro
 pinandum est. Postea ex aucupio sicciora & concoctio
 ni morigera sumuntur, balineis dulcibus utentur, à quib
 us si fluxionem experiantur, spongiam magnam, uel
 panis filiginei micas uino alcalonitæ, uel quodam a
 stringente calido imbutas, toti uentri imponere oportet
 contra quem cum deligaueris, sic lauare iubeto. 30

DE MORBO INTESTINI

plenioris, quem Græci colicon
 appellant. Cap. XLIII. 35

Colon, cum pars sit intestini laxioris, à dextra illius
 regione procedens, ad sinistriorē circuituræ modo
 do pertinet. Huic dolores grauisissimi plures ob
 5 causas oboriuntur, uel enim cum intra eius membranas
 las crassus pituitosusq; humor subsidet, uel etiam cum
 spiritus crassior, flatulentusq; cessat, nec illinc transmitti
 tur, uel cum inflammatio male habet intestinum, uel ac
 10 cres mordacesq; succi infestāt. Qui ergo humore cras
 so, ac pituitoso dolorem concipiunt, hi per totum abdo
 domen in alto excruciantur, præsertim autem cum per
 tundi colon putant. Tormina quoque affigunt, ructus,
 nausea, uomitio cuiuslibet humoris, potissimum pitui
 15 tæ. Alius grauius impedita nihil reddit, ac ne spiritum
 quidem transmittit. Stercus autem quandoque excretū,
 bouino simile uidetur, leue & flatus plenum. Præcedēs
 horum causa est, continuus ciborum quàmmaxime frigi
 20 dorum, crassiq; succi usus, satietas, cruditas, otium &
 his finitima. Qui autem ex spiritu flatulento indolescūt
 tionem magis experiuntur, & internum inflammatio
 nis feruorem: febris non ignaua urget, urinæ retentio si
 mul & stercoris: pulsus in uentriculo exercet, sitis, ardor,
 25 nausea, bilis potius uomitiones, quæ nihil leuant malū,
 summatim inter colicas affectiones. hæc est grauisima,
 quæ in ileum transitionem minatur. Quibus acres ro
 dentesq; sacci dolorem mouent, sicut etiam qui inflam
 mationem experiūtur, hos ardor, sitis & uigilia torquet,
 imo & febriculæ, sed minus ac illos, urina redditur acris
 & biliosa descendunt. Sæpe alui defectio maiorem ex
 30 citat cruciatū, grauiusq; irritant calidiores cibi potusq;
 assumpti. Itaque doloribus quos frigidi & glutinosi ac
 crassi humores contraxerunt, medebimur sic ut non us
 hementer calcificamus, quippe huiusmodi humores iis
 quæ nimis excalcificiunt, præsidis funduntur, ac in spiro
 35 ralem potius substantiam rediguntur. Quapropter in
 cidi, aut concoqui medicamentis debent, quæ non in
 flent, sed extenuent desiccantq; modice per morbi initia

PAULI AEGINETÆ

calefaciant. Prius itaque aluo stercore leuata, congrui
 clysteres ex oleo iniiciuntur, in quo decoctum sit cumi-
 num, uel ruta cum adipe anserino, uel gallinæ, aut cucu-
 mis syluestris radicum decocto, aut myrrhæ drachma,
 melle & oleo sicyonio. Tam uero commune oleum in-
 lectum, sæpe uitream simul pituitam expulit, ac dolorē
 subito finiuit. At si ob doloris uehementiam etiam enā-
 ma non retinuerint, glans aluo demittenda est, ex melle
 le cumino, nitro, ruta, semine sicco brasicæ, caule probe
 derafo & muria madefacto, uel cinere brasicæ melle
 conperso, cucurbita trita cum melle nitro & cumino.
 Glandes autem digitorum sex erunt, ut fibulam ani ex-
 perent, sedemq; ungere oportet, ciclamini succo cum
 melle & nitro, uel centaureo cum melle & nitro. Si dor-
 sor non remittitur enāma quoddam superioribus addi-
 tur: Resinæ terebinthinæ uncia, uel opopanax drach-
 ma, uel galbani drachmę quatuor, bituminis tantundē,
 cum nitri drachma & aquæ uncia, olei rutacii unciaę qu-
 que, aut amplius: fotus autem partibus indolentibus su-
 peraccommodandi sunt ex cumino uel anethino, uel si-
 cyonio oleo. Cataplasma adiuuendum, trispermum
 appellatum, cum cumino, baccis lauri, apii semine. Epi-
 themata uero conuenient, primum diaspermaton, id est
 quod seminibus constat. Deinde diadaphnidon, quod
 est ex baccis lauri, adde diameliloton, quod melilotis
 constat, & Polyarchion. Infessus autem utilis ex decoc-
 to foenugræci, althææ, chamæmeli, arthemisiæ, anethi,
 lauri, & similibus. Item in oleum calidum, aut hydrelæ-
 um descende alienum non est. potui offertur absinthi-
 um, & cuminum æqua portione, uel panax cum aqua,
 uel castorei, anisi, piperis, singuli denarii cum oxymelite.
 Quod si dolor non conquirit, propinatur ipsis medi-
 camentum diatrion pipereon, uel theriaca. Jam sinapif-
 mo & dropace in remissione doloris utendum est, ac
 balneis naturalibus. Cæterum à balneis aquæ potabilis
 abstineant, nisi doloris circumstantia compellat, ubi iam

prædictorum aliquo medicamento facta prius fuerit
 uacatio, ut lauent, iubebis, foueanturq; ignitis marino
 ribus, quibus adiucentur nitrosa quædam smegmata.
 Cum dolor est uehemens, mediocriter lenientibus uti
 conuenit, qualis est pastillus ex castoreo, tum alio ab
 inferioribus partibus inditus, tum potus finitimaq; his
 medicamina. Nam quæ ualenter stuporem inducunt,
 uitare oportet, quippe paulisper quide leniunt, sed longi
 gorem affectum reddunt, dū materiam incrassant, mea
 tusq; intestini condensant. Porro ubi pituita fuerit exte
 nuata, purgabitur hiera amarescente, uel his catapotis.
 Aloes, euphorbii, cocci gnidii puri, scammoniaæ æquali
 singulorum modo, dantur duobus scrupulis. Viētus uti
 lis erit calidior sicciorq; per initia morbi à cibo abstine
 bitur. deinde acria assumentur. Porra igitur ipsi exhibe
 ri cocta cum cōdito debent, apium, alparagus syluestris
 cruda allia, & maxime iis qui talibus non offenduntur,
 ipsumq; uero conditum potione panisq; cum ipso als
 sumetur. Insecutis diebus et reliqua boni succi alimēta
 concoctūq; facia dantur, ut satietas cruditasq; uitetur.
 At si flatulentus spiritus doloris author fuerit, secundū
 clysteres q; flatus discutiant, potionesq; etiam cucurbite
 q; maximæ cum flamma ac leues, toti abdomini defixe
 frequenter abunde auxilii præstiterunt. Porro cum in
 flammatio intestinum exercet, uena in cubito aperienda
 est. Sin urinae difficultas distorqueat, etiam ex malleolo
 sanguis detrahi debet, & prædicta admoueri præsidia,
 præterquam quæ acria sunt & ualenter purgant, enema
 ta uero quæ magis leniunt, item cataplasmata & super
 fusiones. Ad hæc in oleum descendere conuenit, cucur
 bitulasq; ipsi defigere, & ceratum abdomini applicare
 quod habeat ceræ quincuncē, chamaemeli sextantē, ro
 facei tantundem, lomentī semunciam, uitella ouorū qu
 que. Hæc succo lini feminis soluuntur. Viētus tenuis ac
 febricitantium proprius ipsis cōuenit, quousque inflam
 matio discutiat. Atqui si propter acreis rodentesque

Nota
 u. ser. b.

PAULI AEGINETÆ

succos dolitant, oleum ipsis ab inferioribus partibus in-
 iicitur, in quo foenugræcum decoctum sit, uel althea
 cum molli adipe recenti anseris, uel gallinæ, uel etiam
 cremore ptisanæ cum rosaceo, uel succo quoque lini se-
 minis propinatur. Antidotum ex aloë amarum, & baly-
 neis utendum ex dulci aqua, cibo sorbilli ex chondro,
 uel ptisana, piscibus saxatilibus. In summa uniuersus uis-
 us humidior erit & frigidior. Abstinentum acibus
 omnibus, cum cibus, tum medicamentis, fortis; ex aspe-
 ginibus, item cataplasmatibus, uini potione & potissimū
 ueteris. Cum autem dolor ex cruciat, etiam his utendum
 est quæ sensum obstupefaciunt, nam offendunt minus
 aliis huiusmodi dispositiones medicamēta quæ tenues
 mordacesq; humores in crassant, & mediocriter refrig-
 gerant. Puto autem colicum affectum, qui etiamnum
 incrudescit ex huiusmodi contrahi humoribus, ut qui
 ab Italiae regionibus in ceperit, in aliis autem multis Ro-
 manorum reipublicæ locis pestiferæ cuiusdam luis cō-
 tagio simul grassetur. Quamobrem plerisque in mor-
 bum comitalem, aliis in artuum resolutionem sensu in
 columi, nonnullis in utraque transit, ac eorum qui in co-
 mitalem morbum inciderunt, plures interiire. Ex illis
 uero qui in paralytim, non pauci euaserunt, tanquam
 causa, quæ ipsum tentauerit, per crism finita. Sic igitur
 laborantes, medicus quidam in Italia curauit uictus qua-
 dam ratione parum fida, sed multum audaci, nempe quæ
 refrigeraret. lactucas enim non coctas refrigeratasq;
 ipsis porrigebat, intybumq; similiter supra satietatem co-
 medendum. Item uuas, poma, pisces dura carne prædi-
 tos, omniaq; crustacea quæ uocāt Græce *σπικαὶ δερμα*
 pedes bubulos, bulbos & similia, non solum uirtute,
 sed & tactu frigida, uinum raro præbebat, idq; frigida
 temperatum, ipsamq; frigidam uel etiam poscam frigi-
 dam exhibebat, ab omni alio calido & mediocri cibo
 abstinens. Atque plurimos sic præter omnium opinio-
 nem persanauit, imò nonnullos qui iam in morbum
 comitalem.

comitialem uel resolutionem prolapsi erant, propemodum sanitati restituit.

DE TENVIORIS INTESTINI

morbo, qui ileos dicitur. Cap. XLIII.

Ileos morbus est peracutus, q̄ grauisimos moueat dolores, At quæ ei superueniunt, etiam periculo sunt grauiora. Qui enim hoc malo sunt oppressi, miserabili tandem morte pereunt, sterqus per os reddentes. Contrahitur id uitii cruditatibus & obstructo recrementorum itinere, iis nimirum retentis, quæ iam corruptionem experta sunt. Item lethaliū medicamentorū potu, cumq̄; in scrotum descendunt intestina ac inflammationem sentiunt, coli dolore plerumq̄; præcedente, causamq̄; adferente. Pueros itaq̄; superfusionibus, cataplasmatibus, clysteriis, glandibus & fomentis, sicut in capite de colicis comprehensum est, curare oportet. Adolescentes autem & ætate floridos modica sanguinis detractio ne: sin minus, uincit multas ac leues cucurbitulas toti abdomini ad mouere, qua autem dolent, et cute incisâ item perfricare & deligare, tum efficacioribus clysteriis & iniectionibus uti. Ad hæc in oleum calidum descendere, antidota purgationesq̄; assumere, breuiter oia que ad colicos scripta sunt, præter eos qui ex acribus rodentibusq̄; succis indolescant. Mirifice ipsis facit, uel si uouerint, anethum coctum potumq̄; mox panem in calidam demersum statim esse, dū incalescit. Ad eos autem qui cibos non retinent. rhus & cuminum in eadem tertium potui datur in sensu oxymelitis cyathis. Qui ex medicamento in ileon inciderunt, ut uomant compellendi aquæ calidæ potu. Noxiarum autem medicamentorū notas, quinto libro habes expressas. Deinde oleum calens propinari debet, aut iura pinguia ut denuo uomant. Diebus aliquot interpositis, theriace datur. At si obstructio non discutitur, lacte scisso cum scammonia, uel aloes, uel cuiusdam purgantis momento, aluum inanire confert. Si ex intestini prolapsu in scrotum affectus processerit,

PAV. ÆGIN.

Q

PAULI ÆGINETÆ

fert, figuratis statim ipsis sublimibus in inguina compellitur delapsum intestinum, fasciaq; deligabitur.

DE RENVM ET VESICÆ
affectibus, & primum de calculo.

Cap. XLV.

MOrborum uicinitas cognatioq; ordinem discipulina transgredi nos compellit, nam communis est Colicis, & lapidem in rene habentibus alius initio astricta, uehemens dolor, fastidium, cruditas & tormina. Propria uero colici habent omnia hæc magis intensa, nephritici minus. At colicis quidem in dexteriore ileum parte dolor excrucians usq; ad stomachum, iecur, & lienem peruenit, nec aluus, imo nec spiritus infra transmittitur. Cum uero necessitas sterco expellit, flatulentum bouilli modo est. Interim etiam uitrea pituita excernitur, urina copiosior pituitosaq; redditur, uerum nephritici grauem in ipsis renibus dolorem, aculei infixi instar sentiunt, reclusq; testiculus indolet, femur obstupescit, directe excernunt, & sponte quidem raro, uerum clysteriis aluo citata, flatu, stercoq; biliosius egerit. urinae autem paucae & arenosae magis prodeunt: meatus, per quos urina ex renibus in uesicam distillat, *σπυρμας* Græci uocant, astringuntur. hæc indicia calculos in renibus esse fatentur, quæ adultis potius oboriuntur. in uesica autem pueris magis calculus solet concrefcere, quod testatur cruda & subalbida urina cui subsideat arenosum. Pruriunt laborantes crebro, & contrectant pudenda, intenduntq; & continue in urinam propellunt, ac stillicidio uexantur. Materiam calculis creandis suppeditat crassus terreusq; humor. Effectrix ipsorum causa est ignea renum, aut uesicæ caliditas. At in renibus quidem medicamentis uti conuenit, quæ calculos confringunt dissecantq; non autem manifesto calefaciunt. Talia habentur basilicorum asparagorum radix, rubiq; uitrum combustum graminis radix, adiantum, bdellium, lauri radices

Cortex, altheæ semen, cicer nigrum, arietinum, spon-
 giarum calculi, acetum scillites, phi, meon, asaron, caro
 pesson, saxifraga, Sion uero, & est, & potu prodest, sco-
 limi radix, crysimon, & prionitris, balneis autem uti cre-
 bro licebit, & postea statim quædam ex prædictis bibe-
 re. Cæterum resperiones, cataplasmata, fatus, infellus,
 relaxantia & quæ leniunt, ex colicis huc transferre con-
 uenit. Compositæ potiones sunt, rutæ syluestris, maluæ
 syluestris, apii radices, incoquantur ulno, & liquor inde
 expressus temperatusq; aqua, duobus cochleariis por-
 tigitur. ALIA POTIO. Balsami fructus, lapidis
 spongiarum, pulegii sicci, maluæ syluestris singulorum
 pares portiones, ubi trita fuerint, cochlear inde cum
 uini temperati cochleariis duobus exhibetur. Item san-
 guis hircinus inarefactus, cicada sicca sine pennis ped-
 busq;, lapis Iudaicus, qui te colithos dicitur, ex mulso
 in calido balnei solio offertur, tum medicamenta com-
 posita, quæ ex ipsis præparantur. Insuper, Fulca, nephri-
 tice, & ad hoc composita, condita. His accedit laudatio
 simum remedium, passer, qui omnium auium mini-
 mus, solo basilisco appellato maior existit, eiq; similis
 colore inter cinerium & uiride, tenui rostro in parietis
 bus maxime & sepibus degens. Hic, inquam, totus sale
 conditus crudusq; frequenter commanducatus, calculo-
 los iam creatos per urinam expellit, in posterumq;
 generari prohibet. Combusti integro cum pennis
 uniuersus per se & cum pipere, phylliq; momen-
 to ex aqua mulsa potus, idem potest efficere. At
 dolorum uero acrimoniam & uigilias bona sunt res
 media Sotira, & Philonis medicamen. iam sanguinis
 missio adhibita dolorem sæpe leuauit, celeriter calculo-
 lum emolita. Tuetur à calculis, ne fiant, cibis boni suc-
 ci, & moderatus, dein exercitia, rarusq; leguminum
 omnis generis, frumentaceorumq; usus, item cas-
 sei, lactis & quæ ex ipsa præparantur, obsoniorum,
 uini nigri, carniū copulæ, & omnium summam

PAULI AEGINETÆ

crassi succi, ac nimis calidorum acriumq; hydrogarorū
 dico, & conditorum similitum. Hæc enim si obseruen-
 tur, non solum lapides nondum creatos prohibent con-
 crescere, sed etiam iam factos, confringere, uel excerne-
 re idonea sunt, bibetur autem oxymel cum quodā sim-
 pliore urina citante, ueluti adianto, apio, graninis
 decocto. A balneo ieiunus ante uinum aquam tempe-
 ratam potet, ac inter prandendum frigidam superbibat,
 si nihil prohibet, ubi prauis humoris copiam perſenti-
 ſcunt, ſanguine detracto, aut purgatione uacuentur. Om-
 nium uero præſentiſſimum eſt ad calculos arcendos
 ſecundum balneum, aquam temperatam prius bibere,
 quam uinum, aut aliud alimentum aſſumas: ac ueſicæ
 calculos in pueris, ualentioribus emolire præſidiis, de-
 lectu, ex ſupra comprehenſis habito. Quod ſi impen-
 dio excreuerint, aut ceruici ueſicæ impegerint, reſti ſy-
 phonis, cathetera uocant, quaſſatu uſus erit, aut etiam
 calculi incifio adhibenda, ut in parte chirurgica dicitur.

DE INFLAMMATIONE.

At ſi inflammatio renes, aut ueſicam exerceat, quam hæ-
 notæ teſtantur, loci affecti ardor, dolorq; cum grauitate,
 febricula, mentis alienatio, uomitio bilis ſynceræ, urinæ
 reddendæ impotentia, & præſertim ubi ueſica inflam-
 mationem experitur: ſanguis ſtatim detrahendus eſt,
 utendumq; ſuperfuſionibus, quibus leniendi poteſtas
 eſt, & cataplaſmatis ex ruta, anetho, foenugræco, altheæ
 radice, clyſteriisq; mollibus, & iniectionibus ex oleo, pa-
 pauere, adipe anſerino. In ueſicæ affectu etiam, opii ſe-
 miobulum cum myrrha, croco, & oleo, in aluum demit-
 ti, muſſaq; potui ſumi debet, ab ſis abſtineri quæ ualde
 urinam citant, ac multa potio uitāda, niſi acris biliuſusq;
 humor ſuperet, tunc enim potui quoq; liberaliori in-
 dulgendum eſt ac cumulato, qui ex aliquo citra roſio-
 nem, urinam mouente, ſumetur. Seminis lini partes duæ
 amyli pars una, cochleare ex aqua datur, item cucu-
 meris & peponis ſemen. Cum ardorem igneum reo

nes sentiunt, linimenta ex uino rosaceo, uel aquarof
 facea; uel melino superaccommodantur, aut cera
 tum ex cera & rosaceo, chamamelino; uel melino
 & luteis ouorum confectum cum aceti paululo, uel po
 5 lygonis succo imponitur. Postea etiam medicamentum
 quod à succis diachylon dicitur, cum chamamelino
 adhibetur, calida nimium uitanda, quod uomiam sus
 scitent, item quæ impendio refrigerant, quippe ab his
 renes facile in duriciem occalescunt. Ad hæc balneis,
 10 cum inflammatio instat, abstinendum: uictus qui in fe
 bribus dari solet, & ab inflammatione accenda nomen
 sortitur, utilis est.

DE ABSCESSV ET EXVLCE
 15 ratione partium per quas urina descendit,
 Græci uocant.

Dolores circa ilia oborti, horror inæqualis, & febris
 inordinata, abscessum in renibus fatentur. In uesica aut
 præter commemorata, loci cruciatus testatur. Cæterum
 affectus renum, hac nota deprehenditur, si homo in sa
 20 nam recumbens latus, in opposito percipiat dolorem
 eum quodam ex tene suspensio in quibus utendum est
 inlessu ex hydreigo, item cataplasmatis ex polline, oleo
 & resina uel erui farina, cum melle, uel cardamomo uel
 columbæ stercore, cum ficis pinguibus. Pus autem per
 25 urinas confarctum excretum, abscessum esse ruptum, &
 ulcus in particula ostendit. Quoniam uero etiam sine
 abscessu, instrumenta per quæ urina fertur exulcerationi
 patent, uase, aut rupto, aut exeso, materia acri uel lapide
 perrodente, distinguenda est renum exulceratio, ab ea
 30 quæ uesicam exercet, uel meatus quos Græci uocant
 hoc pacto. Renibus quidem exulceratis in lumbis dor
 lorem cum grauitate & sine impedimento urina reddi
 tur, cui pus mixtum reperitur, carnosus particulis innata
 35 uehemens in pube imoq; uentre mouet, urinæ difficul
 tas urget, pus ubi redditum est, subsidet, squamulæ foedi

odoris, uel laminis similes insunt. Porro surfuracea sub
 sidentia uescam scabie laborare notant, si meatus urina
 ri sint exulcerati, etiam puris mixtura medio quodam
 modo habet, & pilis similia potius in lotio feruntur, la
 borq; mediam inter renem & uescam, regionem occ
 upat. Si autem pus aut sanguis excernatur, idq; citra
 uenam, nullius particulæ ex prædictis, sed pudendorum
 exulceratio significatur. Itaque cum uasa urinæ dicata
 exulcerationem sentiunt, aqua mulla bibitur, aut scœna
 græci decoctum cum melle, aut cucumeris semen cum
 passo. Pus reddentibus per urinam, bolus armenus das
 tur, aut ferularum combustarum cinis, quantum tribus
 digitis comprehendit potest, ex passo, item lactis podo
 uehementer his auxiliatur. Composita autem hæc, se
 minis lini, seminis cucumeris, tragacanthæ, singulorum
 drachmæ duæ: pastilli singuntur. A L I V D. Nuclei
 pinel numero uiginti, cucumeris domestici seminis
 grana quadraginta, amyli, thuris, nardi, singulorum dra
 chma, seminis apii drachmæ quinq;. Nardus, apium, in
 aqua sextario coquantur, mox horum iuri reliqua mis
 centur, postea cyathi duo potui dantur. Archigenes in
 epistola ad Atticum iubet, cum urinæ difficultas urget,
 papaueris albi torridi seminis detriti drachmam unam
 capi, quæ decocto iunci rotundi, aut calami, aut dulcis
 radicis inspergatur. Dolores autem ex ulceribus contra
 stos hoc lenit: cucumeris domestici purgati seminis
 grana numero triginta, nuclei pinel duodecim, amygda
 la amara corticibus exuta triginta quinq; *Iapathi sem i
 nis, apii, akerci seminis, singulorum drachmæ tres, cicu
 tæ seminis, drachmæ quatuor croci quantum ad colo
 rem satis est. Ieiunus quotidie assumet cū lacte, aut pas
 so. Mitius erit si pro nucleis pineis malug seminis æqua
 lem modum insicias. Elidere autem potest, inquit, uesci
 cæ exulcerationes etiam cyphi & antidota inde confes
 ta. Ego uero in uetustioribus hoc usus, nunquam aliud
 desiderauit: chamædryos, chamæpyteos singulorum

† Græcū
 exēplar
 uide tur
 depraua
 tū. Gale
 nus unde
 hic aduer
 bum sum
 pū, hēt
 ut hic
 scrip tum
 est. Item
 Ale xāder
 * Hæc in
 exēplari
 utroq; de
 sideraban
 tur ex Ga
 leno &
 Alexādro
 Inſtura
 ta.

drachmæ viginti quatuor, asari, piperis albi singulorum
 drachmæ septem, cinnamomi drachma, optime detriti
 cochlearia duo ex passo cretico, porrigo, si febris adfit,
 ex aqua cyathis tribus, ubi uero mordax est exulcera-
 tio, etiam amyli duabus heminis & cucumeris semini-
 bus quindecim adiectis, uoti compos euasi. Hæc quis-
 dem ex Archigenis scriptus sunt. Item medicamenta
 diaphysalidon, id est, ex uescicariis, & antidotum ex sylue-
 stris malua semine, nec non ex tragematis confectum
 10 benefacit. Pubi pectiniq; cerata imponuntur ex hyssop-
 o tota, butyro, adipe anserino, styrace. In uescicam au-
 tem infunditur clysterio mulla dilutissima, uel lac cum
 paululo mellis, uel cum cucumeris semine, uel candido
 ouiliquore cum pompholige uel dictorum medica-
 25 minum aliquo. Si ulcus pascendo serpit, pastillus ex cae-
 ta immittendus est, aut Bithynius: cataplasma ex palmu-
 lis & uuis passis cum galla, acacia, hypocistide, & alumine
 debet imponi.

DE SANGVINIS RENVM PROFLUVIO.

Renes infirmi totum subinde retinere nequeunt, sed
 patientiores redditi sanguinis nonnihil ex uenæ ore la-
 xant, aliasq; crassities remittunt. Sæpe renes etiam iux-
 30 ta circuitum quemadmodum ora uenarum in ano ex-
 tantium uisum pappi dicitur, sanguinis profluuium labo-
 rant. Inaniti subleuantur, in quibus nihil subito tentandū
 est, si sanguinis cursus sistatur. At si fluxus eius perseue-
 ret, uena in cubito aperitur, ac medicamentis quæ ad
 35 sanguinis sputum, aliaq; ipsius profluuium inscribuntur,
 in renibus ac uescica sanguinem fundentibus, utendum
 est. Præclare facit symphyti radix, & tragacanthum uis-
 uo maceratum. Ad hæc polygoni & plâtaginis succus,
 cū posca, aut amygdalana amara cū passo. Vel hoc alu-
 40 minis seisis drachma, tragacanthi drachmæ duæ, gūmi
 oboli qnq; ex passo: crudaq; polenta illinitur ex posca,

PAVLI ÆGINETÆ

& rosaceo, aut cataplasma ex palmulis & pane filigineo cum acacia, uel hypocythide, in uino astringenti, uel posca decoctis. Cum uesica cruorem edit, etiam cucurbitulas in illis & coxëdicibus defigemus. Cæterum particula quæ sanguinem fundit, hisce notis agnoscitur, loxi dolore, & quod sanguis urinæ miscetur, aut econtrario, ueluti in pure comprehensum est. Concretus in uesica sanguis inde adeo deprehenditur, quod post illum urina subito cohibeatur, & fibræ quædam (ut uerisimile est) aut humiditates cruentæ emanent. Datur autem potui artemisiæ dilutum, heliochrysiq; , uel cunilæ, uel radiculæ semë, uel liquor sulphurii, uel cyrenæicus, uel apil succus, singula in aceto temperata: aut leporis coagulū, aut hinnuli aut hœdi in oxymelite, aut myrrhæ stillatitiæ cum oleo, spögiâq; à foris ex muria, uel myrrhastillatitiæ calida accommodatur. Quod stultium his non abigitur, secatur pubes, quemadmodum in calculosis, ablati q; grummi commode curantur.

DE RENVM DVRTIA.

Quæ diuites in renibus contrahuntur, nullum sane dolorem mouent, sed uidentur renes ipsi tanquam ab illis suspendi, coxæ stupent, cura uacillant, urina modica egeritur. Totus deniq; habitus iis potissimū aqua subter cutē laborant, similis est, hi emolliuntur certatis, malagmatis frictionibus et fomentis. Ad hæc que urinam cient, assumuntur, alius q; subduci cæbet.

DE DIABETE.

Cum potio, protinus qualis assumpta est transmittitur, diabetes uitium appellatur. Quæ igitur eo sunt occupati, immodica siti conficiuntur, unde quoque dyspnoea, Græci idē mali nominant. Origo ipsius ex retëtriciis renū facultatis impotentia contrahitur, attractricis autem tanto robore, ut totum corpus ob immodicum calorem exhauriat. Itaque aduersus hunc pugnant, cibum pleniorē, quiq; difficulter confici queat, nec liquidus sit, offeremus, ueluti alicam cum rosato,

uel rhodomelo, uel aqua mulsa uel uino non uetustis,
 uel alioqui calido. Ex oleribus autem intybum, serim, la-
 ctucas, inter pisces erunt saxatiles: suum petunculi, uul-
 5 *pira*, poma mala punica, & frigida potio. Item polygo-
 ni succus, heleniumq; recte ipsis propinatur ex uino nis-
 gro, palmularumq; & myrti dilutum, præcordiis & reni-
 bus illinitur polenta ex aceto rosaceo, folia uitis, cotyle-
 donis, parietariæ, portulacæ, sudores excitandi, uomis-
 10 tusq; à potu frigido, omnibus quæ urinam mouent, ab-
 stinendum. At sanguinem per intia mittere non fuerit
 alienum.

DE STILLICIDIO VRINÆ

et eius difficultate,

15 Cum neq; inflammatio neq; calculus, neq; aliud quip-
 piam ex prædictis infestat, urina autem acris, totusq; ha-
 bitus apparet, uel etiam reliqua signa bilem testantur,
 ex hac uel urinæ difficultas, uel stillicidium contrahitur.
 Quare ex usu sunt quæ hanc inalterant contèperantq;,
 20 pisanæ cremor, pisces balnea uictusq; idoneus: acris ui-
 tæda sunt, uinum, exercitia, ira & tarda comestio. Quod
 si urinæ tenuitas, alborq; & reliqua signa frigidam fateo-
 antur intemperiem, conueniet uinum calidum, condita,
 tum quæ urinam cient & medicamina & cibi, ad hæc in-
 sessus calidiores. At si præter alborem, etiam crassities
 25 in urina appareat, pituitosus humor censendus est, qui
 ceruicem uesicæ obstruxerit, ubi utendum est oxymeli-
 te, tum decoctis hyssopti pulegii, uel origani, uel thymi
 uel siphili cum aqua mulsa, item superfusionibus calidio-
 30 ribus, siue autem humor crassus, siue calculus, siue grus-
 mus, uel eius generis aliquid obstruens, urinæ transitum
 impediatur, siphonem rectum indere ex usu est, nisi parti-
 culæ inflammatio prohibeat. Porrò in febris urinæ
 difficultati medemur, superfuso rutaceo, uel anethino,
 uel ueteri oleo. Si aluus astricta est, iniicietur ab inferiori
 35 ri parte decoctum foenugræci, uel maluæ, uincitq; in-
 dere ægrotantes in hydreleum, uel aliquod dictarum

PAULI ÆGINETÆ

Specierum decoctum cum oleo. Ceratum hoc magnifice proficit, syluestris maluarum radices in sicyonio cum aqua modica decoctæ donec frigrant, ipsæ quidem proiciuntur, succus autem oleo miscetur, rutæ quarta pars, cereæ & castorei quantum sufficit.

DE VESICA RESOLUTA.

Vesicæ resolutionem nunc urinæ difficultas, nunc spontanea ipsius remissio comitatur, ut in ipso capite de resolutione supra expositum est.

DE VRINÆ INCONTINENTIA.

Musculus, qui cervicem vesicæ mouet, relaxatus, hoc mali generat. Quare pueris etiam maxima ex parte solent accidere. Itaque roborantibus potissimum uti conuenit, exempli gratia, cœnelæ o calido & similibus, ob sunt etiam quæ ualide refrigerant: calidis fouendi potius ægri, quatenus fieri potest. Etenim refrigeratio ueluti resolutionis uim molitur, naturaliter autem hæc uitio huic optulantur. Gallinæ guttur combustum ieiuno bibendum in aqua tepida præbetur, uel leucanthesi flores similiter, uel seporis testiculus tostus ex uino odorato contra hæc uitia bibitur. Et calaminthæ myrrhæque ante coenam potio salutaris est, uel rutæ syluestris semen torrefactum per triduum exhibetur. Cæterum pudenda eius quæ hoc detinetur uitio, cimolia cum succo herbæ perdicis perunguntur.

DE IOGINORIS AFFE

bus:

Cap. XLVI.

Iecur pluribus uitis opportunum est. nã modo imbecillitas, modo inflammatio, modo erysipelas, modo scirrus, modo abscessus afficit. Interdum exulceratio, interdum obstructio exercet. Primum de infirmitate ipsius dicendum est, à qua proprie iocinorosos nominare ægrotantes consueuerunt. Si ergo aluus in cretorem conuersa uerum liquidiora deiciat alimento minus probe, aut neuiquam in iecur digesto, sic tamen ut uentriculus à noxa sit immunis, attractricem uisceris

facultatem infirmari suspicio est. Si uero in eis recens ca-
 ro lota esse uideatur, altera tricens, tum eam quæ sangui-
 ni creando est dicata. At si calida male habet intempe-
 rias, recrementum alui temporis spatio foeculentius ap-
 5 paret, adeoq; foetidū, bilis colore suo insignis, crassaq;
 descendit, quando etiam iocinoris substantia, totumq;
 ipsius corpus absimitur, urget febris, cibi fastidium, &
 biliosus uomitus. Cum autem frigida affigit intempe-
 rias, neque frequens, neque copiosa aluus est: quippe af-
 10 fectus longius prorogatur, & certis diebus ueter cumu-
 latus deiciet, sed minus foetida ceu sanguinis crassi foec-
 cem, ut prope atra bilis uideatur. Item uaria defectio ac-
 figuratio, frigidam notat Intemperiem, in qua febris lan-
 15 guida apparet, facies non collabitur, maior ciborum ap-
 petentia inest. Horum uitiorum alterutri si accedat sicci-
 tas, recrementa erunt sicciora, magisq; ægri sitient, si hu-
 miditas, liquidiora & copiosiora, tum sitis minus excru-
 ciat. At si inflammatio iecur infestat, omnibus quidem
 ex æquo dextra darte sub præcordiis dolor est: idemq;
 20 ad iugulum supra, ad costas spurias infra peruenit. Huic
 dolori accedit febris acuta, tusis sicca, sitis, cibi fastidium,
 spiritus difficultas, lingua primo rubra apparet, mox nigra,
 interdum bilis euomitur, & aluus non respondet.
 Quoniam autem similia pleuriticis signa existunt, quo-
 25 modo hos ab illis discernas, capite de pleuritide com-
 prehensum est. Si uero Erysipelate iecur confluetur, in-
 flammatio ardorq; gliscit, tabes comitatur. Quando
 caua iecoris pars priuatam sentit inflammationem,
 30 nausea adest, uomitus, cibi fastidium, & ardor in-
 tenditur, anima deficit, & sæpe eadem uisceris re-
 gio refrigerat, ut aqua subter cutem transfundi inde
 incipiat. Rursus si gibbam ipsius regionem inflam-
 matio exerceat, præter alia superius commemorata,
 tumor quoque manifestus in superficie oculis & tactu
 35 conspicuus est. hæc quidem ualidam grandemque in-
 flammationem testantur, sin obscura quædam fuerit,

iubebimus ægro, magnam edat respirationem. Et si de
 xtra parte præcordia dolere asserat, moderata iecoris
 inflammatio censetur. Quod si oblongus inflammatio
 nis tumor, qua musculi abdominis recti porriguntur
 appareat, sed ita ut nullum ex prædictis adsit, illos ipsos
 eadem occupari agnoscemus. Verum si grauitas, disten
 tio, dolorq; dextra parte sub præcordiis sentiatur, nullo
 substante tumore, nulla febris urgente, uenarum signatur
 obstructio, quæ uenarum portas & concava iocinoris perre
 ptantes iis quæ per gybba ipsius excurrunt, committun
 tur. Itaque si in abscessum erumpit inflammatio, dolor
 & distentio ipsis increfcit, rigores sine ratione accedunt,
 dolentesq; iocinore, in sinistram magis latus decumbe
 re nequeunt, rupto autem abscessu, uel per urinas, uel p
 alium cumalata puris subluuies prorumpit. At si tumor
 in duritiem quam Hippocriti dicunt Græci, deciderit, dolo
 res quidem remittunt, sed tumor cum duritie est conspi
 cius, quæ ambiunt partes extenuantur, & tempore pro
 cedente difficulter poterunt discerni. Quippe aqua in
 ter cutem protinus comitatur, & tota præcordia humi
 ditate conteguntur. Itaque aduersus calidam iecoris in
 temperiem, refrigerantibus, tum iis quæ uiscus medio
 criter confirmant, uti consilium est, id autem præstat ses
 ris & cichorium, interim crudum, interim coctum, cum
 coriano assumptum, item decoctum ipsius, succusq; e
 potus, denique mulsæ iniectus & calidis, & frigidis ioci
 noris uitis opitulatur. Eiusdem generis sunt, intybus es
 sculenta, & cicerbita quæ sonchos Græce dicitur. Bene
 facit etiam mali medicæ cyathus in aquam mulsam de
 missus, similiterq; filicis succus. At si cum obstructione
 mediocris affligat intemperies, ea ex uino quodam tes
 tui, & quod urinæ mouende est, porriguntur. Catapos
 tium uero quod recipiet cichorii drachmas quatuor,
 chamepyteos radicis drachmas quatuor trita cū melle
 cocto dantur ad nucis auellanæ magnitudinem, quibus
 aquæ calide cyathos tres superbibere conuenit, iam ex

*Galenus
 habet oc.
 to. Alexan
 der addit
 intybi
 drach
 mas tres.

Opio & semine alterci confecta propinantur, ipsumque
 Philonis antidotum. In quibus calor intenditur, etiam
 rosaceum primi meriti ipsis, uel melinum potui datur.
 Esul, pitisanæ cremor, uel chondrum cum hydrosas
 5 to, similiter panis ex aqua, cum quadam id genus dulci
 potione. Et summatim cibi erunt, qui mediocriter refri-
 gerant, non obstruunt; uinum omnino circunciditur, nisi
 alteram ob causam, nempe stomachi imbecillitatem,
 hoc requirant: tum enim tenue & quod Græci ἄλυστον
 10 uocant, & dilutum aliquod exhibetur. Ac Erysipelas
 quoque in eum modum curabitur. At ubi secur perfri-
 xerit, contrariis pugnandum est, panis igitur recte cum
 uino assumitur, item brassica bis terve incocta, castaneæ
 asq; esse confert & uuas passas, tum ex gallinis quod
 15 satis est. Vinum ab eupatorio, uel asaro, uel medicamē-
 to diapedere on assumpto bibitur. Iam ex iis quæ prius
 ad coeliacos & dysentericos inscripta sunt, idonea deli-
 gi debent: cyphoides autem appellate compositiones,
 ad calidas intemperies neuiquam conueniunt, nisi mo-
 20 dica quædam caliditas cum humiditate copiosiore ob-
 stricta fuerit. Cæterum ad frigidam optima sunt remedia,
 magisq; si cum humiditate, aut iecoris obstructione eue-
 nerint. Si uero obstructio ex crassis glutinosissq; contra-
 25 ctis humoribus fuerit, myocantha & præsertim huius fru-
 ctus datur, item lauri radice cortex, eupatoriumq; ex
 oxymelite, uel lupinorum amarorum decocto cum ru-
 ra & pipere. Ad hæc farina lupinorum pota, & capparis
 radice partes duæ, costi pars una cum uino, & medica-
 30 mentum diabacanu ad obstructiones quas crassi uisco-
 siq; humores excitant salutariter sumitur: præterea iris
 & pistaciorum fructus cortexq;, marrubium insuper ac
 mygdale amare, & ex ipsis pastilli, dracunculi, ariq; ra-
 dix, agaricum, acetum scillites, oxymel, secur iupi, aridū
 35 tritum & cochleario datum, omnibus iecoris affectibus
 ex uino dulci succurrunt, item antidotum Theodoretum
 efficacissimum est iecori obstructo, indurato, inflamma-

PAULI ÆGINETÆ

loq; diu. Idem colicis & istericis auxiliatur. Similiter et
 tiam picra ex oxymelite. Cibi his dandi sunt calidiores
 & qui aperiendi facultatem habent: nempe porra ex ox
 ymelite, plaustris asparagus, & capparitis, reliquaq; ob
 5
 sonia ex condimento aliquo calefaciente, quodq; mea
 tus distendat, incocta. Vinum temere ac uetus utile est, ui
 tanda sunt alimenta crassi succi, balnea crebra, eaq; por
 tissimum à cibo, si morbus in uetustatem incidit, etiam
 uenæ sectio purgatioq; adhibenda, si nihil prohibet.
 Cum autem iecur inflammationem experitur, sanguis
 10
 ex cubito dextro intrepide mittendus est, & copiosus si
 uires sufficient. Extrinsecus farina hordeacea, & foenu
 græci, & semine lini cum palmulis uiscus illinetur, uel
 malis cotoniis, meliloti flore, absinthio, chamæmelino.
 15
 Illud autem in summa præcipiendum est, ut astringen
 tia emollientibus semper admisceantur. Epithemata ue
 ro iniici debent, tum quod ad Nileum authorem refer
 tur, tum quod à grato odore euodes dicitur: item Phis
 lagrianum & Apolophanis, necnon ex melilotis con
 20
 fectum, denique quod coptum appellatur. Porro ad
 maximas inflammationes hoc ualde experientia com
 probatum est: absynthii comæ, uardi gallicæ, asari, cro
 ci, singulorum uncia, iridis, myrrhæ, styracis bdellii, amo
 25
 moniaci suffiminis quod thymiæ appellant, singulo
 rum uncia duæ, medullæ uitulinae uncia quatuor, cera
 ti, lentiscini libræ quatuor. Ad hæc oxymel ipsi dandū
 est, simpliciaq; auxilia, nempe, asarum, nardus gallica,
 uel indica, iuncusq; odoratus, rotundus, petroselinum.
 30
 Alius irritanda est, urtica, uel mercurialis, coctorum es
 su. In declinatione morbi, epithimum & polypodium
 ex mulla porriguntur, aliusq; inaniri postulat per clyste
 rem, initio quidem ex aqua mulla cum sale, uel nitro,
 facta autem inclinatione, miscetur hyssopum, uel origa
 35
 num, uel cnicum, uel centaureum & cucurbita sylues
 tris. Caua fecoris pars per aluum: gibba per urinas ex
 purgatur. Alimentum his dabitur, cremor pitæanæ, in

quo apium decoctum sit. At inflammationis quæ Erysi
pelatis naturam referat, curationem superius sumus exe
cuti. Abscessu autem facto ruptura adiuuanda cataplas
mate trispermio, cum resina, manna, pice, radicibus al
theæ, co umbe simo, caprillo stercore: præbitorum autem
ius polii & fumariz, item ius thlipsis ad tertias decocti
uel cichorii, & chamedrys radicis, uonicaq; facta mul
sa conuenit, & quæ in renibus exulceratis commemora
ta sunt. Extrinsecus imponitur medicamentum Mnafel,
reliquaq; emollientia. Item Icesion, uel quod salicibus
constat. Si uero iecur induratum fuerit parum in medi
cina spei est affectu in aquam subter cutem decedente.
Attamen emollientibus admiscenda sunt, ammoniacu,
bdellium, medullæ, adipis, & quæ his similem poten
tiam obtinent. Potiones expediunt, quæ angustias uis
ceris recludunt, absterguntq; . Huiusmodi sunt quinina
citant, & calculos confringunt. Ad hæc quæ nuper ad ieco
ris obstructionem dicta nobis sunt, & cibus nimirum co
uenienter adoptatus.

DE MALO CORPORIS HABITU,
qui cachexia dicitur. Cap. XLVII.

P Rincipia aquarum cutem subeuntium, uocare no
stri malū corporis habitum, Græci καχεξία con
suerunt. Auxilium est, nisi aliquid impedit in san
guinis detractio, quæ paulatim ad tertium quartive
diem producit. Sed uacuandi sunt potissimū, qui hæ
morrhoidibus, aut mensuris non respondentibus in
morbum inciderunt, quemadmodum iis qui copia uis
cerorum humorum laborant, uacuatio sanguinis pec
uenam noxia est: purgatio autem ex hiera, quæ sylues
træ cucurbitæ recipit, p multū utilis, uisus erit tenuis, &
siccus. A quarū naturalium usus adhibebitur, primū alum
inosarū nitrosarūq; , mox sulfurosarū: pluribus diebus in
terpositis aliud balneum eocomodatur, uarioq; exerci
tationis generi creduntur ægrotantes, maxime aut ei, quæ
per medicos alyptas, id est, reuictores administratur.

postea autem ueratrum assument: mirifice quoque iu-
uat ipsos & absinthii potio, & cottabismi, & dropaces,
Si affectus in hydropem deciderit, aquæ subter cutem
curationi subicietur, quemadmodum exponemus.

DE AQUA INTER CV

tem. Cap. XLVIII.

Cum iecur interim primario, aut uehementer per-
frixerit, aut inflammatioe, aut duritia, aut alio im-
plicitum affectu fuerit, interim lege confortii quæ
cum aliis partibus habet, sanguinis elaboratio non suc-
cedit, ac uitium aquæ intercutis quod hydrops Græce
dicitur, inde contrahitur: à quo nonnunquam sanguinis
copia cum humidi momento intra membranam, quæ
peritonæos appellatur, & intestina colligitur, ut abdo-
men percussum tympani modo crepitum elidat: qua
ratione etiam tympanias nuncupatur, qui stomachi, alui,
& longanonis inflationi, febribusque longis superuenit.
Est cum peritonæi, aut uulvæ in mulieribus duritie, aut
scirro confletur. Aliquando rursus humorum cum pau-
cissimo spiritu abundantia, in eisdem regionibus tanquam
in utre quodam conseruatur. unde malum, ascites nomi-
natur hydrops, & ipse ex causis quas comprehendimus,
contractus. Plurima uero ex parte, tum liene, tum
iocinore indurato, occallescenteque, item ex longis inte-
stinorum profluuiis oritur, in quibus uenter intumescit,
reliquum corpus quod alimentum non sentiat, consu-
mitur. Nonnunquam etiam in tota corporis mole frigi-
gidior pituitosiorque sanguis continetur, qualis partim à
iecore descendit, partim ex tota carne corporis ueluti in
aquam resoluta emanat, ut corpus albidum, & pituito-
sum emortui instar appareat, uocaturque hydrops leuco-
phlegmatis hypofarcidios, uel anasarca. Quæ uem lentæ
febres, malus stomachi habitus, hæmorrhoides diu sup-
pressæ, fluxus muliebris, spiritus difficultas, uigiliæ inso-
lita, & sine ratione oborientes, causæque his consimiles
mouerunt. Curatio igitur communis ab euacuatione
incipit;

incipit. Verum ascites & tympanias appellatus medicamen-
 tum requirit, quod aquam educat, Cui autem ana-
 sarca nomen est. sanguinis detractio succurritur, ma-
 xime si affectus origo ex hæmorrhoidè est, aut mèstruis
 5 neutiquam respòdentibus, nisi malo habitu præditi san-
 guinem emiserint, Et hic igitur in his qui malam corpo-
 ris habitudinem sortiti sunt, per uices tentanda est uacua-
 tio. Deinde sterco bouis gregarii aridum exacte tritum
 10 coctumq; in posca, uel oxymelite, sulfurisq; pars quar-
 ta superinpersa, toti uentris capacitati iniiciatur, uel ster-
 cora caprilla in pueri urina, uel capræ luti crassitie ap-
 plicata, per uentrem summe ipsos purgat. Item cataplas-
 matis utendum ex fermento, ficis pinguibus, calce, ni-
 tro, iride, cardamomo, sulfure uiuo, ammoniaco, baccis
 15 lauri, agresti uua, columbarum ruralium fimo, uel omni-
 bus, uel quibusdam ex his cum oxymelite. Post quæ
 epithema spongium appellatum ex caprillo stercore
 mirifice humiditatem uacuat, tum per latentes meatus,
 tum per aluum. Insequentibus diebus emplastra per
 20 siccantia imponuntur, tum quod ex salicibus est, tum
 quod icesium dicitur, uel quod Cureo ascribitur, uel quod
 ex baccis lauri factum est, uel polyarchium, uel epithe-
 ma ex seminibus præparatum. Atque hoc indubie mi-
 rificos præstat effectus, quod sequitur, quippe humores
 25 ex alto eripit: lapidis pyritis, sulfuris uiui, guttæ ammo-
 niaci, singulorù drachmæ duodecim, cumini drachmæ
 sedecim, niri drachmæ duodecim. Excipiuntur cera
 modica, & terebinthina, pelliq; illita, toti uentri impo-
 nuntur. Ius radicis astæ decoctæ in uino potui da-
 30 tur, uel cucumer syluestris uino austero maceratus per
 triduum, cyatho uno propinatur. Accessio autem fit
 quotidie usque ad cyathos tres. Hoc quod subiungit-
 tur, uaria constat mistura: balsami, nardi, cassiæ, cumini,
 35 dulcis radiculæ, hyperici, iunci rotundi, asari, dauci, amo-
 mi, myrrhæ, petroselini, calami aromatici, piperis, sese-
 lis, spondilii pares portiones, faciunt autem bene etiam

PAV. ÆGIN.

R

singula per se & omnia quæ urinæ ciendæ similem fas-
 cultatem obtinent. Cæterum scilla tosta, cum melle
 trita & linctus modo exhibita, sine grauitate urina mo-
 uet; coquetur autem ex aqua potabili, id quod subiun-
 gam præcipue bonum est: interioris scillæ pondo duo
 in uini austeri sextariis tribus adusque tertias incosta
 porrigito ex uino quotidie, orsus à mÿstro usque ad un-
 ciam. Istud urinam optime prouocat, quod recipit alu-
 minis liquidum circa fabæ magnitudinem: ubi aqua dis-
 lueris, linteoq; percolaueris, ad tres dies propinato, uel
 ad unum. Conuenit etiam his picra ex oxymelite. Ad
 hæc Theodoretus, & ex amaris amygdalis pastillus.
 Plura uero aquam educunt, sed hæc usus comprobauit
 gnidia grana quadraginta, aut quinquaginta, uel la-
 thyrides uiginti, aut triginta, uel euphorbii siliquæ quin-
 que, aut septem, uel squamæ æris drachmæ duæ, aut
 tres cum micis panis exceptæ, ac in orbiculos digestæ,
 uel sambuci radicis corticis succus epotus cum condi-
 mento, uel chamelææ foliorum, æris combusti, anisi sin-
 gulorum par modus datur in aqua, per initia quidem
 drachma una, diebus aliquot interpositis etiam duæ, aut
 plures. Atque insequentia, mirifica sunt catapotia: aloes,
 euphorbii, cocci gnidii, singulorum uncia, rhei semun-
 cia, excipiuntur succo brassicæ, singunturq; catapotia,
 dantur siliquæ septem, aut nouem. Antidotum ex gas-
 triophylo, aquam mirabiliter elicit, sam uinum quod
 aquæ educendæ est, dare tentabimus. Est autem infra
 scriptum medicamentum ad id efficacissimum, scillæ
 uncia tres, seminis apii, capparidis radicis corticis, pipe-
 ris, singulorum drachmæ quatuor, cocci gnidii decorti-
 cati drachma, phylli drachma, malabathri galbuli duo,
 uini optimi hemina duodecim, mellis crudi libræ sex.
 Contusa colataq; uino perfunduntur, scilla simul leuis
 gatur, dantur cyathi tres: post humoris euacuationem,
 etiam theriaca utendum est, & stercoreis buboli usti co-
 chlear ex uino potum quotidie strenue auxiliatur.

item clysteres adhibendi acres, nisi uenter sua sponte
 humescat: tunc enim exiccare ipsum magis conue-
 nit. Porro in mulieribus quas aqua subter cutem ma-
 le habet, etiam pessus hic utilis est. Anisi, cardamo-
 mi, cumini, nitri, aristolochiæ, foenugræci, pulegii,
 ficium interioris pares portiones susino excepta im-
 ponantur. Secundum hæc aquis naturalibus, uti con-
 tinenter expedit; ad hæc ut exerceantur, sabuloq; &
 arena saburrentur, reliquis balneis abstineant. Quod
 si uero interim lauent etiam, utentur in lauacro nitro,
 sale, sinapi, calce & persimilibus inspersis. Hæc sane uel
 citra lauationem utilia sunt, aridaq; cum oleo uentri
 adfricata. At si id uitium est, cui anasarca nomen est,
 reliquas partes exerceri, quatenus licet, oportet, & sic
 cas ad solem perfricari. Reliqua uictus ratio sicior
 assumetur. Cibus itaque erit salsamentum, sinapi, &
 allia: ex auibus syluestres, & sicca magis. Inter olera
 asparagus, bis acuti, porrum, sinapi, caucalls, reliquaq;
 syluestria. Obsoniis miscabitur sal theriacus, uel ammo-
 niacus: uinum uetus, tenue, ad urinam mouendam
 efficax recte bibitur. Sin autem facultas datur, ex ma-
 rina aqua confectum, deinde potio liberalis uitanda est,
 aqua in totum. Quod si cum febris aqua subter cutem
 inuadat, calidioribus acrioribusq; cibis & auxiliis ab-
 stinetur, ubi permixta sunt uitia, uehementiori succuro
 rendum est, si uero id morbi genus est, quo uenter so-
 nitum edit, Tympanias uocatur, purgantia, & quæ
 uniuersum corpus emaciant, eligenda sunt, item ad uris
 nam efficacia. His autem quæ extenuare & digerere
 spiritus possunt, tum intrinsecus, tum à foris uten-
 dum est. Cucurbitulæ leues crebro toti uentri suffigen-
 tur, sin id uitii male habet, in quo in uterum aqua cōtra-
 hitur, nisi prædictis cessent remedijs, cute puncta
 perniciosus humor elici debet, quod nulli alii aquæ
 subter cutem generi conuenit.

Lien atræ bilis excrementum, ceu limum sanguinis ab iecinore elicit naturaliter: Eius facultas attractrix, si infirma fuerit meatusve obstructus per quem illud prius euadebat, sanguine impuro per totum se corpus spargente, atrum morbum regium constituit. At si lienem grauitas & distentio, uel etiam dolor exerceat, meatus obstructio ostenditur: si nihil horum euenerit, attrahendi potentia imbecillitas. Quinetiam si atræ bilis uomitus sine febre aliave malignitate oboritur, retinendi potestatem laborare indicium est. Sin contra, non attractrix naturæ uis, sed expultrix ægrotet, cibi fastidium accidit. Haud enim amplius atræ bilis excrementum, quod appetentiæ excitandæ est, ab liene ad uentriculi ostium defertur, eoq; in liene obstructo obseptoq; in inflammatione primum, cuius notæ sunt, feruor, dolor & distentio, excitatur. quæ paulo post in duritiem tumidâ, scirrhus dicitur, occallescit, sic ut feruor quidem dolorq; finierit, tumor autem cum duritiâ maneat. Hoc pressis uitio, os foetet, gingiuarum exeduntur, ulcera in cruribus cuticem non recipiunt, ob quæ simul affecto iecinore, cutem subeuntes aquæ colliguntur, sicut comprehensum est. Itaq; intemperies ipsius eandem cum iecinore curationem postulat. si adest inflammatio, sanguis à cubito sinistro, uel ab extrema manu dimittendus est, eo quod reuulsio longioribus interuallis fieri debeat, uel etiam propter naturæ quandam consinitatem: deinde quæ citra euidentem calorem extenuant, illinentur, admixtis quibusdam etiam nunc astringentibus: uis detur autem hanc facultatem habere suapte natura, qui uocatur flos salis. Porrò est & hoc cataplasma mirificum, foenugræci triens, farinae hordeaceæ, cardami, singulorum uncia, sicum pinguium libra, uerbenacæ herbæ aridæ uncia. sicus, aceto quàm acerrimo macebantur. Deinde cum aliis iam prius tunsis incoquantur, postea iterum coquantur, Vel sterces caprillum

cum cruda polenta coctum ex posca illinitur. Adhibe
 to autem, si placet, salis florem: ad fovendum cyprino
 cum aceti momento, & malagmatis utitor, primum
 simplicioribus, quale est hoc: Ceræ sesquilibra, centau
 5 ri libra, nitri triquadrans, terebinthinæ, seminis agni, cap
 paris radicis, singulorum quincunx. Quæ liquari poss
 sunt, cocta aridis superfunduntur, iam quod ad Nileū
 autorem refertur præstantissimum est. Verum ubi in
 inflammatio in scitrum degenerat, ualentioribus uti con
 10 uenit, ut etiam cutis summa exulceretur, quale est quod
 ex simo caprillo constat, & citrinum. huc accedunt Ma
 cherionis, Curei, item ex baccis lauri confectum, & ex
 salicibus. Quod subsequetur, etiam ipse expertus sum,
 auripigmenti uncia duæ, sandarachæ uncia duæ, sauo
 15 rum terebinthinæ libra, picis aridæ tantundem, galbani
 uncia, opopanaxis uncia, capparis radicis corticis, glan
 dis unguentariæ, singulorum uncia quatuor, lachrymæ
 ammoniaci scrupula sex, nardini, uel cyprini scrupula
 quatuor. Ammoniacum etiam cum aceto applicatū,
 20 lieni sæpe profuit, item potum scrupulis tribus quater
 nisve cum uno castorei, si priusquam in lauacrum descen
 dant, sicum pinguen comederint, sputoq; eam reddide
 rint, uel ammoniaci pars una, castorei tantundem: datur
 drachma. hæc etiam ad induratos cum tumore, pro
 25 ficunt, quemadmodum capparis quoque cortex ex
 aceto contritus illitusq;: Idem bibitus aceto, uel oxy
 melite, crassos glutinososq; humores uacuat, interin
 sanguinem. Iam salicis cortex, consimiliter inungitur,
 & cinis fabrorum cum cruda polenta ex oxymelite illi
 30 tus, item centaurei succus à foris impositus, epotusq;,
 & lupinorum amarorum decoctum cum ruta & pio
 pere assumptum, nec non farina ipsorum illita, &
 aqua in qua candens ferrum subinde extinctum est,
 febricitantibus per se data cyathis tribus, febris carens
 35 tibus autem cum uini & aceti cyatho uno, uel lapathi
 syluestris radicis cum scilla tres oboli, uel chamædryos,

PAULI ÆGINETÆ

uel serpilli acetabulum totum. Vel oxymelitis, anagallidis, quæ cœruleum florem obtinet, duo oboli, cum posca bibuntur, uel acetum scillites, uel oxymel. Composita autem hæc, panacis radicis, guttæ armoniaci, capparis radicis corticis, struthi, scillæ tostæ inferioris æquales portiones exhibentur denari unus pondere: benefacit etiam suspiriosis, & hydropicis.

ALIVD. Myricæ fructus drachmæ quatuor, pipæris tâtundem, spicæ nardi drachmæ, duæ suffiminis armoniaci totidem. Teruntur aceto scillino, instar denarii unius dantur ex oxymelite.

AD LIENEM INDVRATVM.
Cyclamini drachmæ uiginti, brionix drachmæ tres, diétamni drachmæ duæ, scillæ tostæ drachmæ octo, struthi drachmæ sex, capparis radicis drachmæ sex, pastilustriobolaris ex oxymelite porrigitur: & qui ex erica preparatur, non inidoneus est: cibus competit tenuis, acris, siccus: potio paucissima: adhibendæ exercitationes frictionsque, & sinapismi, interim etiam cucurbitulæ cum scarificatu desigendæ.

DE MORBO REGIO, QVI
icteros Græce dicitur. Cap. L.

Regius morbus, quem Græci icteron appellant, bilis est per totum corpus suffusio, modo atræ, de qua in lienosis à me dictum est, modo flavæ. Differentiis constat numerosis: quarum causæ & notæ hæ sunt. Siquidem hoc uitii febricitante ægro repente ac cumulatim superueniens febrem finierit, erisim testatur, materia ex alto foras prorumpente, contra tractum. Medicina non indiget, ut quod balneis & moderata frictione subito discutatur. Si autem cum febris & biliosis deiectionibus inuadat, & præcordiorum deorsum extra parte dolor adsit, feruens iccinoris inflammatio significatur, cuius uis sanguis in bilem mutatus, per uniuersum corpus deferatur. Sin autem feruor citra gra-

uitatem in ipso substat, ex sola iecoris calida intemperie, vitium gignitur. Si absque febris alba deiciantur, vesicæ fellis malum ostenditur, uel ipsius meatus; si grauitate præcordiorum dextram partem premente, obstructi conseptiq; sint, aut citra illam uires ipsorum infirmentur, uel hulus attractrix, quæ humorem atrum ex iccinore eliciat, uel illius expulatrix; quæ ad intestina eundem protrudat. Quippe sanguis biliosus non expurgatus, in totum corpus diffunditur, quemadmodum in nigro arquato fieri dicimus; statim uero his etiam urinæ biliosissimæ affatim excernuntur. Cæterum fit etiam arquaris cum solidæ partes calore nimis intemperato, in bilem degenerant, ratione alimenti, quod ipsis offertur, quemadmodum in aquæ subter cutem genere, cui nomen anasarca in pituitosam humiditatem est mutatio, uenam hæc talis arquati discriminis nota est, minus quod non uniuersus, sed paulatim procreatur, sic ut nullum ex commemoratis adsit. Jam uero noxiæ medicamenti potus, tum uirus extrinsecus a uenenato animali illatum, regium morbum parit. Cum itaque calida iecoris intemperie, & inflammatio ne uirumq; robore destituitur, curationem supra comprehensam, ubi de ipso agebatur admouebimus; eamq; integram in hoc transferre caput oportet, ne eadem mihi sint repetenda. At si meatus conceptus culi fellis utrique sint obstructi, uel alter duntaxat, uenam in cubito dextro ipsis diuidi consilium est. Nonnulli uero, tum his, tum illis qui ex iecore inflammato, arquatum contraxerunt, uenam propter minimum dextræ manus digitum, soluunt. Cataplasmata quæ inflammationem arcunt, hic utilis sunt, & purgatio ex hiera, nec non clysteres, potui recte datæ arquaticis, apii, uel adianthi, uel lapathi, uel serpilli decoctorum ad tertias succus, uel absinthium potioni in-

PAULI ÆGINETÆ

spergitur. Præclare faciunt radiculae succi cyathi duoꝝ
 cum uini cyatho uno. Et cichorei succi cyathi bini, uel
 terni perse, aut cum uino poti. Sed qui iecoris inflam-
 mationi arquatam ferunt acceptum, mullum bibent,
 uel decoctum tenuis aristolochiae, uel hyperici, uel adia-
 thi, uel struthii, uel erythrodani similiter, uel cornus cer-
 uini scobis drachma, cum uino, uel pastinaci syluestris
 decoctum in uino, ut tertia pars supersit, uel sulfuris ui-
 ui drachma in ouis sorbetur. Hæc etiam propter ob-
 structionem arquato laborantibus ualde auxiliantur, se-
 minis autem atriplicis scrupuli octo, cum chrysanthe-
 mo, uel alio dulci à balnei ingressu poti, uacuationem
 magnam præstant. Recte etiam picra datur, & sicca, &
 ex oxymelite, & Theodoretus. Iam ex amaris amygd-
 dalis, pastillus commode porrigitur, & cinamomi qua-
 tum tribus digitis comprehendi potest, in mulsi cyatho
 uino, uel aqua temperata, uel myrrhæ ad fabæ magni-
 tudinem cum piperis granis quinque, tantundemq; cin-
 namomi. Qui uero ex calore solidarum partium intes-
 terato in arquatam inciderunt, simplici frictione, exer-
 citiis moderatis, unctione & balneis ad sanitatem redu-
 centur, cibo humido & mediocriter refrigerante cum
 pitifana, intybo, seri, cichoreo, piscibusq; uino tenui aquo-
 so. Qui ex lethali potione, aut ex uirulentorum anima-
 lium moribus affectu sunt impliciti, de iis quinto uolun-
 tate tractabitur. Porro si bilis oculos faciemq; deho-
 nestet, elaterii instar erui cum lacte muliebri naribus in
 balneo instillatur, et statim in solium descenditur, sed ita
 ne caput immergatur. Post balneum uictu recreatis, rursus
 unguentum in sole, naribus infundito. Benefacit etiã
 cyclamini succus, porri, et nigellæ. Acetum uero acerri-
 mum naribus attrahat in folio desidens, contineatq; &
 presfis naribus paulisper, & mirifice uacuabitur.

DE VMBILICO PROCI

dente.

Cap.

LI.

- C**ausam umbilici prominentis, & quomodo id
viti manu curetur, in parte chirurgica docebi-
mus. Quoniam uero nonnulli etiam medicame-
tis in naturalem statum redierunt, ipsa hos loco dice-
mus. Aluminis scissilis drachmæ quinque, stocium uini
drachmæ octo, rosacei decem, gallæ immaturæ drach-
mæ due. Vino diluta, & in mellis spissitudinem redac-
ta loco affecto respurguntur. Extrinsecus spongia posca
madens superiniicitur, & fasciola deligatur. ALIUD.
- 16** Lomenti, gallæ, balauustii pares portiones, coquantur in
aqua: ubi dissoluta fuerint, tritaq; diligenter, spongia, ut
prædictum est imponuntur. ALIUD. Plumbi scobis dra-
chmæ sedecim, cicutæ, manne, cerussæ, hypocistidis suc-
ci, singulorum drachma, uino dissolutis in modum præ-
dictum utitur.

QUOMODO IMPVERES IM-

- berbesq; diu maneant, & particulae naturales
testesq; ita conseruentur, piliq; as-
boleantur. Cap. LII.

- 18** **C**imolæ cretæ, & cerussæ æquales partes, alterci
succo excipiuntur ut sordium spissitudo fiat, de-
inde oleo lentiscino quantum sufficit adiecto cō-
tundito, ac utitur. ALIUD. Cicutæ succum, solani, alterci,
lupini foliorum tenerrimorum, psilli æqualem mo-
dum, ubi contriueris, utitur, sed locum prius abstergito
abluitoq;. Oportet autem pridie quàm usurpare uelis,
aquam bibere. Medicamentum pilis abolendis dicatū
psilotrum appellatum. Asellorum domesticorum, qui
tacti conduplicant sese in orbem, pilulæ rotundissime si-
mitem, Græci κατηκιδίωρα sive κατηκιδίωρα uocant, pondo dena-
rii duo, sandarachæ pondo denarii quatuor, calcis pon-
do denarii octo, aceti ueteris cyathus. Lixiua è sicu tan-
tundem: coquito in fictili, ac in balneo utitur. ALIUD.
Calcis, ceneris lixiuæq; partibus duabus, auripigmenti to-
tidem, terræ cimolæ parte una, in aqua coctis quem-
admodum explicatum est, utitur. ALIUD. Simplex

PAVLI REGINETÆ

odorisq; expers: cineris lixiui, calcis, utriusque sextarii,
sandarachæ unciam. Coquito, ut dictum est, & uti-
tor. Porro quæ pilos adimant, in ocularis expositio-
ta sunt.

DE RAMICVM GENERIØ

bus.

Cap. LIII.

Cum intestina peritonæo rupto diuoluuntur, o-
perosa est curatio, cum raritatis texturæ uitio de-
scendant, facilior sanandi ratio est. Achilæ
malo pueri potius, utpote humidioris naturæ, sunt op-
portuni multiq; adeo citra manus operam medicam-
nibus impositis, & cõuenienti deligatura perfanati sunt.
Utendum uero est facultatibus infra comprehensis, ubi
hoc solum addiderimus, affectus solo loci situ uariare.
Quando intestinum etiam tantum supra in inguinibus
iacet, nostri inguinis ramicem, Græci Βυβορικὴν uoc-
cant. Cum in scrotum infra delapsum est, intestinorum
ramex, Græce οὐτερονίχη dicitur. Malicorii igitur drach-
mæ decem, gallæ immaturæ drachmæ quinque in uini
austeri cyathis tribus incoctæ, & in pollinem coactæ, in-
testino prius perfricato imponuntur: quæ aqua frigida
superfusa decimo die soluuntur, sed ita, ut æger in lecto
maneat diebus triginta bibatq; cupressi decoctum cū
uino, uel eius globulorum tres obolos, ex diluta uini po-
tione. hoc medicamentum auxiliatur pueris.

ALIVD GLVTINAØ

TORIVM.

Symphyti radice, marrubii succi, amygdalarum amara-
rum, gummi pares portiones. ALIVD. Terebinthini
poundo scuncia, cere, thuris, myrrhæ, ichthyocollæ, co-
chlearum cum suis testis, singulorum poundo uncia, ich-
thyocolla in aceto diebus tribus maceratur. ALIVD.
Cupressi, galbulorum uncia, gallæ tantundem, malicorii
semuncia, taurocollæ uncia tres, mannae, thuris semun-
cia, symphyti tantundem, cochlearum cum testis uncia.
Galbuli & malicorium uino astringenti diu incoquuntur.

ur. Et cum reliquis probe in puluerem detritis excepta
in usum accommodantur. A L I V D. Aloes, malis
coris, thuris, hypocistidis succi, glutini fabrilis, picis, bitu-
minis, singulorum seiscuncia, uini dulcis quod sufficit.

- 8 A L I V D. Magis uarium, facit etiam adultis, cum mor-
bus uetustatem nondum senferit: chrysolle, taurocol-
la, sacrocolla, ichthyocolla, lapidis iagatis, lapidis hæ-
matitis, thus syriaci, & coriacti, acacie, singulorum seiscun-
cia, lapidis pyritis ignem non experti, manetis coerule-
20 coloris, aluminis scissi, mannae, thuris, singulorum uncia
picis brustae unciae quinque, cochlearum cum testis un-
cia plumbi retosti quod helcissima dicitur, uncie quatuor
galla, squamae stomomatis, aeris singulorum uncia, bitu-
minis unciae sex, myrsinati quod satis est. Vino astrin-
35 te arida excipiuntur. Medicamento tam spisso ut di-
gitos non coinquinet, utitor. Quod si iacere non susti-
neant, triangula ipsos fascia crassiore, quaeque intestina
possit constringere, tuto deligabis. A cibus infantibus
abstinendum, uino copiosiore, crebris balneis,
20 uehementi motu, nempe cursu, saltu, clamore, & id
genus aliis.

AD AQVOSVM RAMICEM

qui hydrocele dicitur, ut humor col-
lectus discutiat ur.

- 25 Piperis grana centum, lauri baccæ octoginta, nitri dra-
chmae uiginti, ceræ drachmae quadraginta, olei hemi-
nae dimidio exceptis utitor.
- A L I V D. Praestantissimum. Lapidis asii flo-
30 ris drachmae sex, uue passae acinis uacuae drachmae
duae, cumini aethiopici drachmae octo nitri rubri tantum
dem. Trita imposito, fouens uesperis & mane: quidam
uero adijciunt etiam sulfuris drachmas octo.
- A L I V D. Calcem balnei sordibus exceptam
35 cum cerato impones, & paululum nitri calci misce-
bis. A L I V D. Radicis brassicae crematae cinis

adipe sullo ueteri liquefacto exceptis inducitur: per triduum soluitur. Ne autem humoris magna fiat colluuiō es, hoc utere malagmate. Ceræ libris duabus & semis se, pfcis triente, guttæ ammoniaci triente, aluminis liqui disefcancia. Proficat etiam medicamentum ex populo & reliqua extrahentia.

DE INFLAMMATIONE TESTICULI FEROTIQUE & ALIIS IPSORUM AFFECTIBUS. Cap. LIIII.

Scroli inflammatio hifce agnofcetur notis, is locu leui contactu quamprimum indolefcit: feruor, duritiesq; intēfa apparent. Testiculo autem inflammationem fēdiente non ex leui tactu dolent affecti, fed impactis ualidius digitis rubor & durities ipfius per fūma minor extare uidetur, altius autem imprefsis illis, durities occurrit, & febris nonnunquam oritur. Itaque testiculorum inflammationibus proprie euenit fanguis ex talo dimiffus; communiter autem omnibus cataplafmata & cerata. Imponi igitur debent ex lomento diluta nini mixtione cocto cum uuis pinguibus acinorum ex peritibus & cumino, uel hafturnæ regie radix: Incocta contritaq; mifcetur polentæ æquali, illiniturq; uel lini femē ex diluto uino, uel fœnugræ cum ex mulfa, uel filii radix ex uulfa recentibusue uini flocibus cum polentæ polline. Vel fenecion, & corianum uiride cum uuis quibus acini funt exempti. Sin multus infefat ardor, folis alterci cum triticea farina, aut ciceris delinuntur: uel calami foliis, uel cucurbita fylueftris cruda. Si uetufior eft morbus cum duritie, cucumeris fylueftris radix in mulfa cocta, leuigataq; cum lolii farina admouetur. Item hoc effcax eft auxilium, uuarum quibus acini funt exempti, uncia quinque, cicerum fubferuefactorum fefcancia, cumini uncia, fufuris uncię nouem, nitri uncia, refinæ uncię tres & femifis. contrita omnia cum melle in cataplafmatis formam digerens, utitor. cerata hæc funt, olef cyathus, colophonix felibra, molybdenæ, cumini, uua

rum passarum, lomenti singulorum triens, cera sextās.
Molybdēna cum oleo aduſq; spissitudinem incoquitur.
deinde cera, resinaq; inditur. Sublatum ab igne egeſtidū,
uis contritis, farinaſq; superfunditur, ALIVD. Olei 20

5 nethini & rosacei, cera, resinae piceae, singulorum quinq;
cunx, cumini unciā duae & semisis, stercoris asinini seso
cuncia, cuminum teritur cum stercore asinino, ceratiq;
refrigeratum miscetur unaq; leuigatur, deinde in pann
culum illitum admouetur, lana superacommodata, 20

10 lei omphacini uel butyri, uel resine aequali modo utitor
Quod si à sudoribus ulcera in scroto excitentur, gallā
detritam, uel alumen inspargito, pingui & hircino felle
perungito. Porro ad testes incensos terram cimoliam
cum aqua prius illitam, finito siccescere, calidaq; aqua
15 abstergito, myrtum siccam, & smyrnii paulum in pulue
rem redactum illinito, si caro in testiculis excreuerit, ci
nis sarmentaceus nitro & aqua imbutus curat illitus. 23

Pruritu scrotum irritante, nitrum, pedicularia, Graeci staph
phidagriam appellant, alumen liquidum, aceto contri
20 tum, rosaceoq; illinitur in balneo. Vbi laueris, candidus
oui liquor cum melle parti inungitur.

DE SEMINIS PROFLVIO ET
ueneris insomnis, Cap. LV.

25 **S**eminis profluuium quod Graece γονορροια appellat
ur, est inuita ac praeter uoluntatem excretio, quae
continue naturalibus non intensis, ex retentricis natu
rae facultatis imbecillitate prouenit: in qua conuenit lū
bos conualescere, pubemque hapsō ex ulno & melino
uel cenanthino adiuuare: mox cataplasmate ex palmis
30 lis, malis, cenanthe, acacia, hypocistide, rhu & similibus.
Insidere oportet lentiscini, rubi, & id genus aliorum in
uino decoctionibus, uel etiam aquis, cibisq; uti siccantib;
bus: post prima morbi tempora exercitiis aegros com
mittere, quibus totum corpus, partesq; affecte confro
35 m entur. Caeterum quomodo seminis paretur foecundi
tas libro primo, ubi de sanitate tuenda agitur, abunde

PAULI AEGINETAE II

tractauimus. Vbi etiam illorum qui uenerem exercere nequeunt, scripta est curatio, item quæ ad ueneris infirmitate proficiant porro iuuabit genituræ profluuius laborantes, & cubile frigidum, & dextri lateris, uel sinistri incubitus, item medicamentum frigida lumbis substrata, quæ illa sunt corianum, cicuta, cerussa, portulaca, omnia uero ex aceto.

DE SATYRIASI. Cap. LVI.

Satyriasis est naturalium palpitatione quæ nonnulli seminis uasculorum inflammationi cum intensione ne superuenit: hæc nisi finiatur, eadem genituræ conceptacula in languorem resolutionem quæ, aut conuulsionem ex hoc uitio solet præcipitare. Moriantur quæ in conuulsione ista celeriter homines, cum timore alui & frigiditate sudore, at mulieribus raro hoc mali accidit. sanguinem igitur protinus demittere conuenit, uictu uti tenui, & abstemio, eum quæ, assumere quotidie, ualenter nunquam, sed paulatim. Laudatissimum igitur est remedium, beta, malua & mercurialis momentum, & ius esculentorum cochlearum: nil mali fuerit etiam ex simplicibus clysterem ab inferiore parte iniicere. Quæ uero utinam mouent, potestates cauendæ sunt: lumbis refrigerantia quoque ad mouere oportet, ut solani succum, aut portulacæ, aut alterci, aut cicutæ. Necesse uero est colempubem quæ, frigidorum, quibus leniendi uis inest, aliquo delinere, nempe argenti spuma, cinolia, creta, cerussa, aceto dilutis, aut aqua, aut uino dulci, aut sapa. supino cubitu conuiescere nocuum est. Rursus confert bibere nymphae radicem, iridem & adianthum. Rute uero succi potus profuerit & seminis profluuius laboranti, & cui naturalia sunt arrecta. Cibibus datur frumentaceus modicus, sitis indicitur. At si prorogatur uitium, cucurbitule cute ferro incisa defigende sunt. Si plenitudo adfit, etiam hircudinibus uacuare, & uentrem cruda polenta oblinere, alienum non est.

DE PRIAPISMO. Cap. LVII.

Priapismus est firmum genitalis incrementum, quod in longum latumq; intumescit, citra ueneris appetentiam. flatulentus nimirum est spiritus qui
 55 partuculam in tumorem attollit, humorum uiscosorum crassorumq; soboles, modici caloris beneficio. Notum uero est cuilibet, particulas non esse calefaciendas, sed leniter refrigerandas, cerato rosaceo cum aqua contuso
 10 item chamemelino in genitali & lumbis imposito, uicatus & medicamēta exhibentur, quæ extenuare citra manifestum calorem possunt. Applicabūtur etiam quæ naturali modo operantur, experimentis ac usu probata. Nymphæa his quoque potui dabitur, agni semen, rutæq; uiridis obsonis mixtum. Sed per initia id non assu
 25 mi debet, ut quod uehementer calefaciat: uerum post aliorum extenuantium usum. Id faciendum uenit, cum uacuationem per uomitum moliris. Nam uicinæ partes sæpe per aluum inferiorem profluunt. Exercitium fricatioq; spiritibus discutiendis recte adhibentur. Nulli
 40 prædictorum uenus prodest, nisi quibus ex huius absentia semen abundare conuicimus.

DE PARTICVLIS INEF
 ficacibus. Cap. LVIII.

Qui hoc uitio laborant, non ruunt in uenerem, eoq; animum perdunt. Causa horum est, particularum resolutio, uel feminis inopia. Cum igitur ea quæ femini generando sunt, libro primo inter præcepta salubria exposuerim, tum quæ simplici uirtute ad
 30 uenerem incitant, nunc ualentiora adicere oportet. Communiter igitur medicamentis quæ à lassitudinibus rescindiendis, acopa dicuntur, ad resolutionem insectis
 35 ptis, hic quoque utendum est. Priuatim stello concrematus, in pollinemq; redactus magno dextri pedis digito, oleo adiecto illinitur, & uenus exercetur: ubi cessare uoles, digitus abluatur. Iam medicamentum

PAULI ÆGINETÆ

ex stellionibus efficax est. Potui uero dantur quæ incitant, quale hoc primum est, piperis, baccarum pini, pectrofelini, ceruini genitalis ramenti, terebinthinę pares portiones, melle excipiuntur.

ALIVD. Cicerum crudorum, baccarum pini, singulorum uncia due seminis erucę, piperis, singulorum uncia, mellis datur quod drachmas duas impleat cum uino. Item satyriacę dicta ex multis composita congruet, atq; id genus alia. Inspecere præterea oportet reliquas morbi causas, & conuenientem ipsis curationem accommodare.

PVDENDORVM ET ANI

remedia.

Cap. LIX.

Naturalium aniq; ulcera citra inflammationem oborta, medicamentis indigent, quæ uehementer resiccant: cuiusmodi sunt ex charta tomboſta, anethum ustum aridum, cucurbita concremata. At siccis recentibusque ulceribus, etiam aloę præſens est remedium, si arida in puluerem redacta applicetur. Porro omnium lenissimum est, & nihilominus efficax pōpholyx. At si humidiora euenerint ulcera, piceę cortex per se, & lapis hæmatites, sin alte descenderint, manna miscabitur. Si pascendo serpent, lenticula cum malio riiis illinetur, utendumque est Coraco ea oxymelite appellato, & bithyno, ad hæc, eo quod ex charta componitur. Rimas autem naturalium sedis que, Græci uocant rhagadas, ieuat resina fricta cum rosaceo contrita, ut sordium fiat spissitudo, adiecto etiam luteooui, oploq; uel hederę foliorum combustorum cinis cum rosaceo in plembæa pila tritus admouetur. Iam pastillus ex ceneleo, & lithophrigium admodum probata sunt remedia ad rimas, tum sordida ani ulcera, præsertim quæ elidi nequeunt. ALIVD simplex, quod etiam acimoniam obtundit. Cadmitę, piperis singulorum uncia duę, rosarum ungue ex foliis desecto, uncia sex. Aridum inspergitur parti, apio quam nostri radicem syluestrem uocat, prius

prius absterſæ. Ad condylomata uero faciunt chalcitidis
hyſſopi, medullæ ceruinæ, rubi foliorum æquales por-
tionēs cum cerato, idem præſtant paſtilli ex œnæleo ſi-
militer. Quod ſi in cole intra genitalis foramen ulcus
5 delſuerit, pus, uel ſanguis citra urinam redditus fatebi-
tur. Curatur primum dilutiore muſſa collutum, mox la-
ſte, poſtea collyrio aſteri lacti mixto, aut albo paſtillo,
aut iſ qui uocatur dialotarion in plumbea pila ſubactus
demittitur, uel etiam penna tinctæ perlinitur, inde tenue
10 ſinamentum tortile unctum imponitur. Præſtantisſimū
uero eſt etiam quod capit gallæ, pompholygis, amyli,
& aloes pares modos, roſaceo & plantaginis ſucco
maceratos.

AD NATVRALIVM DOLORES.

15 Butyri, reſinæ, paribus portionibus pulchre liquatis per
ungito uel ſeminis lini ſucco, æquum myrrhæ & reſinæ
frictæ pondus leuigatum imponito.

AD INTVMESCEN-
TIA PVDENDA.

20 Vitis foliorum tenerorum pondo denarii, ceruſſæ pon-
do denarium quinq; trita applicantur. Cæterum ſotu
ex aqua marina frigida coles recreatur, delſgaturq;. Car-
noſas naturalium excrescentias, quas Græci thymos uo-
cant, compellit, nec ſinit rursus augeſcere cinis palmitū
25 cum aceto illtus, item ſalicis corticis combuſti cinis, In
uniuerſum & thymus, & myrmecia, & uerruca penſilis
quæ dicitur acrochordon per medicamenta ualenter
exulcerantia eliduntur: iſ autem quæ exedunt, emoriū
tur. Proprie contra hæc uitia proficit, elaterium cū ſale
30 impoſitum, groſſi cum aceto, nitro & farina. Liquor ſi-
ci illtus, ſmaridis caput ſalfum crematum in cinerem,
ærgo cum ſulfure uiuo combuſta, tirhymalli liquor il-
litus, ocymi folia cum atramento ſutorio, uel heliotrop-
pii maioris fructus cum uino infectus.

AD ANI INFLAMMA-
TIONEM.

PAV. ÆGIN.

S

PAULI AEGINETÆ I

Cerussa pondo uncia quatuor, pompholygis pondo
 uncia, uel cadmia tenera, thuris pōdo uncia: sereos suc
 ci hemina diluuntur, succus autem paulatim affunditur,
 donec absumatur. Deinde ceratum ex unciis duabus
 ceræ, & rosacei libra confectum: ubi deraseris, miscetur: 5
 ualidaq; emollitur. Demittitur aut instrumento quod
 πυγλκον Græci nominant, & superdeligatur, facit aut
 tem ad ani fissam cum inflammatione sentiunt. ite aduersus
 sedis exulcerationes, cum ardore, aut rosione infestantes,

AD SEDIS ERYSIPELATA.

Medicamenti, quod ab herbarum succis diachylon ap
 pellatur, pondo libra, rosacei quantum satis est, panis
 puri pondo libra, croci pondo uncia, opii pondo un
 cia, crocus & opium passo macerantur, panis aqua.
 Deinde leuigatis ipsis, medicamen diachylon, & rosa
 ceum admiscetur, emolliturq;. Vtile est etiam ad poda
 gras calidissimas. A L I V D. Arcet ani inflammatio
 nem cerussa cum uino, rosaceoq; in pila plumbea, &
 cochleari simili trita inunctaq; uel cerussam & oui can
 didum rosaceumq; in eadem pila leuigata, dum for
 dum spissitudinem habeant, perungito. 20

HEDRICVM AD ANI

DOLORES.

Alterci folia tenera, portulacæ folia tenera, micas panis
 in uino tinctas, ouorū tostorum lutea pari pondere, ro
 facei quod satis est, ubi locum rosarum & melliloti des
 cocto foueris, cataplasma imposito. 25

HEDRICVM OPTIMVM AD

ani inflammationes, eiusdemq; ex crescētias,

Cerussa, spumæ argenti, sussiinis ammoniaci, bdellii
 singulorum scrupula sex, terebinthinæ uncia, ceræ semū
 cia. Arida succo solani, alterci, uel portulacæ conterun
 tur. Quæ liquantur, ubi illis adiuncta fuerint, excipito.
 Et solutis rosaceo, utitor. Iam medicamen phicotyche,
 & ex plumbagine præparatū. Ad hæc quod Græce dia
 lotario dicē. Præterea pastillus ex halicacabo & ex ro
 35

lis ad anj inflammationes genitaliūq; laudata sūt remedia

AD EXCRESCENTIAS ANI.

Excrescentiis si Inflammatio adest, opitulantnr generatim iam commemorata, & proprie hic pastillus: Ceruſſa quadrans, pompholygis uncia, argenti spuma sex ſcans, mastichæ scrupula sex, alterci succo excipiuntur. Si careant inflammatione, cupressi galbulorum combustorum cinis loco dolenti, uino prius absterſo inspargitur, uel cucurbitæ aridæ corticis combusti, uel palmularum osium cinis similiter, uel testarum ouorum, & foeniculi cinis, uel succi mali Punici foliorū, æq̄lis modus. Vino albo deterſa pars diebus septem eluitur, callosa autem tubercula calce et auripigmento cum aceto acri trito recte etiam in sole perungis.

DE HÆMORRHŌIDIBVS.

Venulis, quæ in ano extant, iusto largius inanis habitū in aquam subter cutem resolui contingit, & affectos in felicitate cibum sentire, ac contabescere: periculum uero est, ne largum quoque sanguinis profuuium accidat, quem admodum ne idem in totum supprimatur: unde laboriosa est curatio. Quare cum plura uenarum ora in ano pateſcant, unū non suppressum purgationis gratia relinquere oportet. Quædam superius cæcæ delitescunt, eoq; uix curantur, quæ quidem nihil excernūt sed dolorem mouent acriorem. hæ succo cyclamini illito adaperiuntur. Contra eas uero quæ immodice fundunt sanguinem, spinæ Aegyptiæ, foliorum sambuci, artemisiæ, singulorum unciæ quinq; sideritidis unciæ quatuor, coquantur in aquæ heminis octo ad dimidias, inde herbæ proliciuntur. Aquæ uero miscetur aridum hoc, cretæ tutoriæ, *μελανθρία* Græci uocant, aristolochiæ rotundæ singulorum drachmæ octo, argenti spumæ drachmæ quatuor, gallæ drachmæ tres, misyos drachmæ duæ, sereos tantundem, ubi aridum decocto soluis ueris, septies quotidie irrorato, inſecuto die pati modo aliam confectionem mensura æqualem indito: sic

PAULI ÆGINETÆ

tertio. Et si reliquæ aliquæ remaneant, quarto die acicula compunges: si sentiat æger, aut cruor emanet, decoctum similiter facit, arido uero partem dimidiam miscebis. Cum foueris, arido attingito, ut exacte adurantur, panis ob inflammationem illinitur. A L I V D. Panis purus in garum primæ notæ tinctus, uetusq; in nouo fistilli, & pertritum illinitur, ano prius uino abluta. Facit Et ad tubercula. A L I V D. Sereos denarii duo, chalcitidis denarius, misyos tantundem, atramenti futorii, quæ chalcantum dicitur, denarii tres, aluminis scisfilii denarii nouè, æris combusti denarius, cretæ futoriæ denarius sicco utitor. Cibi erunt, iis qui supra modum inanuntur pauci sanguinis, efficaces, & minime recrementitii, quiq; siccant, & astringunt, cuiusmodi est chondrus ex poscalotus, oryza & alica. Ex oleribus conueniunt intybus, choreum, portulaca: inter uina, quæ astringunt. In hæmorrhoidibus autem cæcis, his contrarius uictus proderit: potissimum uero lolliginū, sepiarum, multipedarum, torpedinis, selachiorūq; eius probe cōueniet. hæc enim sanguinem commouent, item quæ mensibus cunctis sunt, hisce congruunt.

AD PROCIDENTEM ANVM.

Ericæ fructus, gallarum, cerussæ, acaciæ, hypocistidis succi, piceæ corticis, thuris, myrrhæ minyæ, paria pondera. Sicca admoueto, ano uino prius austero deterfa.

A L I V D. Recrementi plumbi, thus syriaci, singulorum unciæ octo, rosarum floris drachmæ quatuor, myrrhæ minyæ drachmæ duæ. Utitor sicut priore.

A L I V D. Piceæ corticis, mannae, spumæ argenti, singulorum drachmæ octo, cupressi orbiculorum siccorum, plumbaginis singulorum drachmæ duæ: utitor quemadmodum præceptum est: item urina ipsius ægricalens adhuc superfusa adiuuat.

DE VTERI AFFECTIBVS ET
primum de mensium purgatione.

Cap. LX.

• Melius
drachmæ
octo, ut
habet Ga
lenus in
eodē me-
dicamēto

Mulierum plurimis, menses quartodecimo antequam fluere incipiunt: paucis, ante tertiumdecimum, aut duodecimum, plerisque autem post quartumdecimum erumpunt. Tempus cuique purgationi statim non est, ordinatumque multis ad duos tresve dies, haud paucis usque ad quintum profuit, aliis etiam ad usque septimum: raro ad duodecimum purgatae sunt. Porro desinunt menstrua aliis anno quinquagesimo, paucis autem usque ad sexagesimum durant. Nonnullis à triginta quinque annis, praesertim obesis, menses cessare incipiunt. Stragulata igitur purgatione, lauandum est circiter statim menstruale tempus, ac praesumetur potui, aut sesamum, aut capita porri cum pipere, & ruta simul incocta. Potio autem ex passo cretico erit, cuius heminae mensura supra potationibus menstrua dimoueantur. Cibibus sit, lolligines, sepia, polypodes, & quae eiusdem sunt generis: quippe sanguinem proprie commouent.

DE MENSIVM SUPPRESS
sione. Cap. LXI.

Supprimitur menstrualis purgatio, interim toto corpore male affecto, nonnunquam uero locis peculiariter uitio conflantibus ex frigiditate insita, aut icu, aut intemperie abortum, seu acquisita malignitate: magna uero ex parte ob hebetudinem: uel principaliter quadam parte primario affecta, nempe iecinore, aut uentriculo, aut thorace, aut id genus aliqua, longo morbo uitata. At suppressio complures affectus longos solum procreare. Cum igitur propter aliquod interaneorum uitium primarium purgatio circunciditur, aut strangulatur, ex usu maxime fuerit, id quod primario afficitur curare, inde uteri habere rationem. Notae quibus haec deprehenduntur, in superioribus sunt expositae. Cum uero nihil illorum adfuerit, constat liquido primario affectu occupari. Itaque si aetas non prohibet, aut habitus, aut aliud quippiam, uenam oportet incidere, idque non ante

PAULI ÆGINETÆ

statum mensium tempus: sed ubi iam accesserit, decem
 dies superadiiciantur. Detrahetur autem sanguinis, neq̄
 plus duabus libris & semisse, neq̄ minus una, si quidem
 uenam diuiserimus. Sin autem nō, hiera diacolocynthi-
 dos purgari debent, duarum drachmarum pondere, in
 sex mulsæ cyathis. Si febris adsit, hiera quidem uti non
 expedit, uerum sanguinem mittere in primis febriculæ
 diebus est opportunum. A purgatione reficiendæ sunt
 mulieres diebus pauculis insecutis, exercendæ obambu-
 lationibus, inferiorum frictionibus, & balneo. Cibi con-
 gruunt distribui faciles, et liquidi, olera dulcia omnia, pi-
 sces saxatiles, ex auibus teneriores, lactis potio, ex melle
 cōfectiones, *μυλι πωματα* uocant, uinum tenue, album,
 non adeo uetustum. carnes inidoneæ his sunt, & legu-
 mina, præter ptisanam. Vbi statum mensium tempus
 propinquum est, dantur ex marinis selachia, & mala-
 chia, ut dictum est, item ostracoderma, hoc est, testaceâ
 cutem sortita, capitata porra, cum ruta & pipere cocta,
 eorumq̄ ius potui datur, infernæ partes uinculis, tribus
 quatuorve diebus constringuntur. Cum instat tempus
 purgationis, tollitur deligatura, myrrhæ obolus bibitur,
 aut fabæ instar, uel castorium ex passo, aut mulla, uel de
 coctum artemisîæ, aut casuiæ post balneum ex passo ab-
 sinthioq̄. Absinthites autem uinum per totius curatio-
 nis decursum potatur. Vbi accesserit iam menstruale
 tempus, si nihil, aut nulla mentione digi, um fuerit excre-
 tum, ex talo sanguis detrahendus est. Post septimum, aut
 octauum diem, purgatione ex hiera utendum est, secun-
 dum quartum diem, dropax pubi, lumbis & feminibus
 applicetur, atque aquæ potu triduum usa, sinapi cum
 æqua panis macerati portione adusq̄, æ quinoctium ad
 moueat, deinde lauet, insecuto mense ficus siccatae in
 uicem panis misceantur decocto scænuigræci, maluæ,
 pulegii, rutæ & artemisîæ. In sinum uero dimittetur, sus-
 sinum, aut amaricinum, pessusq̄, emneapharmacus, aut
 libanius. Est autem pessus lana pectita, siue quodcunq̄

aliud teres, digiti humani formam præferens, quo me-
dicamenta sustinentur. Hæc igitur curatio plerisque ad
purgationem abunde fuit, sin autem uehementioribus
indiguerit medicamentis, hæc sunt, iris illyrica cum uis-
5 no pota, iunci angulosi, ariq; radix, casta, iunci rotundi
stos, & nardus, helenii radice de coctū, myrrha ad fabæ
Græcæ magnitudinem cum passo ex dimidio mullæ
cyatho pota, atque distamni decocti cyathi duo, itē ani-
moniacum & sagapenum. Quæ minus stomachi uitis
10 sunt opportuna, etiam opopanax paululum in globu-
los redactum percocto melii intinctum, assument. Iam
uero consueta nobis semina menses mouere possunt,
sed minus: foeniculum, cuminum, apium, daucum creti-
cum, selesii, ami, sinon, cicor, fructus cedri, ac omnia quæ
15 urinam prouocant. Accedunt huc myrrha, absinthii, aut
lupinorum decocto trita aut rutæ succo leuigata, bdello-
liumq; similiter, styrax, syluestris oleæ gummi, aut rutæ
succu iudem, aut longa aristolochia, in collyrii formam
concinata. Per similitur etiam magni centaurei radix,
20 aut ueratri, aut liquor scammonia, & cucurbitæ medu-
la per se, & artemissa applicata cum ruta, insuper & gal-
banum suffumigatum. Eadem uero & foetus solent
educere.

DE IMMODERATA PURGATIONE

25 tione uteri & sanguinis profuuiio.

Cap. LXII.

Immodicæ purgationes mulieribus oboriuntur,
interim mensibus confarctim ac concitatus erumpunt
30 penibus, interim ob partus grandiores quæ plerum-
que etiam sponte sua cessant. Crebro autem abortio
ui foetus causa, uehementi laborant profuuiio, ut subin-
de periculum accedat. Imprimis igitur extremi artus
ab alis et inguinibus, uinculis excipiuntur: Postea non
45 frigida potui datur, eadem que fouetur, iniiciuntur; lo-
co multa lanæ, ex uino, oleo, uel rosaceo, uel mes-
lino, uel myrteo expressæ. Cibus dabitur chondrus

S iiii

PAULI AEGINETÆ

lotus ex posca: uel oryza, uel alica: uino abstinetur. Eius
 loco hydromeli austerum, aut omphacomeli, aut huius
 modi quippiam ipsis exhibetur. Balauſtium in posca
 propinatur, uel hypocistidis, uel acaciæ succus, uel lyciū, 5
 uel samius aster, uel immatura uua sicca, uel theon, uel
 lenticulæ ex Italico fictili combustæ cinis. Aut sesamum
 editur in posca madefactū, quoad molle delicatumq;
 euaserit: insinuata uero per naturalia, sanguinis fluorem
 sistunt, hypocistidis succus, aut acaciæ cum māna in ace
 to contrita. Mirifice auxiliatur spongia in uino, aut li 10
 quida pice demersa, appostaq;, uel combustæ ipsius ci
 nis cum aceto, uel posca admotus. Similiter etiam ili
 cis italico fictili concremata; cinis. A foris autem im
 posita iuuant astringentia epithemata, & confecta ex pal
 mulis, & cotoneis: cataplasmata, quæ melicoria receper
 rint, aut ilicis glandis, aut rubi surculos, aut lentiscoli
 balauſtium, acaciam, hypocistidem, gallam, brathi, alu
 men. Maxime uero hoc, taurocolla madescit posca,
 quousque soluatur. deinde in linteolum ualidum illin
 tur, lumbisq; agglutinatur. Efficacia ad hoc sunt, & glu 20
 tinantia emplastra, ueluti Armonia, Icesios, Athenæ,
 Neling, Indicia, & similia. Pessuli quoque ad sangui
 nis profluuium sunt utiles. Gallæ interius leuigatum, &
 thuris lachryma aqua diluta apponitur, uel cytini, uel
 mala Punica dulcia similiter, uel polygonum tritum. 25
 Componuntur autem, aluminis scissi, gallarum inter
 rioris, acaciæ succi, mannæ, singulorum drachmæ
 quatuor, ouorum tostorum lutea quatuor: arida
 leuigantur succo plantaginis, miscenturq;. Cum
 ulus exigit excipiuntur in pessum lana, & in rosa 30
 ceum intinguntur, applicanturq;. Iam cucurbitulæ
 leues magnæ frequenter subter mamillas affixæ abun
 de retrahunt. Inseſsus autem profluuiio sanguinis
 laborantibus conuenit, ex marino iunco, Græci
 uocant oxyſchoenum, capitibus myrti, roſis, rhami 35
 ni foliis, rubi surculis, æquali pondere in aqua

costis. A L I V D. Mali Punici dulcis radice costis
 cis, myrti, cupressi corticis, singulorum tres partes, gallæ
 pars una, aquæ quod satis est, Infundito autem per oria
 cularium clysterem succum plantaginis, aut sereos , aut
 5 polygoni, aut solani, aut perdicii herbæ, aut psylli, aut hy
 pocistidis, aut acaciæ, eaq; lana aut digito , aut specillo,
 aut pinna in longitudinem figurata, adusque orifici
 um imponatur. Insuper pastillus Andronis per oricu
 larium infusus cum quodam ex succis commemoratis,
 10 aut uino astringente efficax est remedium.

DE FLVORE MVLIÆ

brl. Cap. LXIII.

Vulvæ fluor, totius corporis recrementi est des
 stillatio. Talem uero speciem id quod euacua
 15 tur, repræsentat, qualem humor in corpore supe
 rans, aliud rubrum, ueluti sanguinis sanies, aliud candid
 um, pituitæ soboles est, pallidum aliud, aliud biliosum
 interim aquosum, at si sanguis purus, sicut in uenarum se
 20 ctione, effertur, attendendum est accurate, ne quædam
 in uulua erosio sit excitata, his notis fluor deprehendi
 tur, loci continue madent humoribus, colore uarianti
 bus, laborans decolor est, cibum non sentit, eumq; fasti
 25 dit, in obambulatione difficulter spirat, oculos habet p
 tumidos, nunc cum dolore, nunc citra illum, aut cum ex
 ulceratione, aut sine illa, aut inflammata, aut sordida, aut
 pura. Toti igitur corpori auxiliantur, quæ citra manife
 30 stum calorem exiccant, cum affectus sit humidus, frictio
 totius corporis, & unctio ex melle abunde costis, medi
 camina dantur urinam cientia, utpote aqua, cui asarum
 35 & apium sit incoctum: uacuatur etiam totum corpus p
 aluum: præterea portulaca commanducata, succusq; ip
 sius potus præsidio est. Item balauftium, rubi fructus &
 flos, roboris pars quæ sub cortice habetur, trunci mem
 branosum, & quod glandis putamini subest, Equisetum
 35 maxime sistit rubrum fluorem, potum ex aqua, aut uin
 o. Vt hypocistis, lentisci fructus torrefactus, cum uino

PAULI AEGINETÆ

sumptus, samius aster, lemnia sphragis, coagululum leporis, aut hoedi, aut ouis, aut vituli, aut cerui, uinaea trita, myrti, uua immatura sicca, piceæ cortex, & quæ ad uulvæ sanguinis profuuium laborantem dicta sunt, non ad modum efficacis. Vbi uero cum labore fertur, per sphonem uteri, clysteremue alicę succum, aut pitisanæ, aut tragi, aut oryza demittes cum aliquo medicamentorum quæ dolorem sopiunt, *ap' d' d' uua* Græci uocant, & in accessionibus recte lenies. Cum remittit, circuitum enim nonnunquam habet, dimouere gestationibus, diuersisq; obambulationibus & uoce, inuentionibus, curbitulis, dropacibus ad partes supra positas, insolatu, frictionibus pilothris, smegmatis, sinapis, uomitibus à radícula uti consultum est. Recolliguntur uires, balneis, uino, uario ciborum genere.

DE INFLAMMATIONE UTERI,
& decinatione. Cap. LXIII.

Inflammatiō uulvæ pluribus ex causis oboritur. nēpe ex ic̄tu, mensium retentione, frigore, & inflatione adeoq; ex abortu, item ex foetu sinistre edito. Comes inflammationis uulvæ est febris acuta, dolor capitis, tendinum, basis oculorum, brachialis, digitorum, & colli conuulsio, inclinatio in aduersum, stomachi ex conortio dolor, oris uulvæ coniuuentia, pulsus exigui, crebriq;. Et si languida fuerit inflammatiō, haud ualido uteri dolore torquentur. Sin uehemens, & ipsa tota pulsatilem cruciatum percipit, unde quaque inflammatiō obfessa, si pars ipsius illam sentit, in ea magis dolor intenditur, nā si posteriora ipsius solum laborent inflammatione, dolor lumbos inuadit, stercus in longanone compresso retinetur, si priora, dolor pubem occupat & stillicidium, aut urinae difficultas uesica pressa excitatur. lateribus inflammationem expertis inguina tenduntur, et crura grauantur. posteriore uteri parte inflammata, in umbilico dolor potissimum cum tumore infestat. Cum uero os uulvæ inflammatiō affligit, in ab

domine dolor est, digitoq; immisso os occurrit durum rigidumq;. Itaque in curatione primum usui uenit forus ex oenelæo, uel uino rosaceo, super pubem & lumbos adhibitus hapsis ex lana puriore citra deligaturam.

- 8 Cibo abstinetur triduum, secundum quod sanguis excubito mittendus est, si nihil prohibet. Curatio absoluitur chondro ex aqua mulsâ, uel pane, uel ouis forbilis bus, uno die interposito. Post quintum, cataplasma super accommodatur, polline farinaceo, semine lini, fœœ nigræco, ex mulsâ, in qua papauerum capita decocta proficiantur & ex oleo. At si inflammatio erysipelatis naturam sortita exanderat, melliloto in passo coctotritoq; ouorum tostorum lutea adiecto cum rosaceo, uel melino uel crocino, illinitoq; aut palmulas uino tepurato seruefectas, cum polentaram polline, aut quodam ex enumeratis unguentis lenigato, perungitoq;, in morbi declinatione ceratum nardinum, aut cyprinum iniiciendum est. Per totum uero morbi decursum, etiâ infessus utiles sunt ex decocto fœœnigræci, seminis lini, maluæ, artemisiz, & oleo. In iis autem quæ non sustinent calorem, ex aqua calida rosaceo superfuso: pessos autem infusionesq; adhibere conuenit ex hyssopo, butyro, medulla ceruina, adipe anserino, unguento iulino, & cera thyrenica, in quibus autem calorem ferunt, etiâ pessus qui ab aureo colore chrysus nuncupatur, ipsi conueniet, item enneapharmacus: rursus in quibus non tolerant, ex ouo, rosaceo, adipe anserino, uel gallinaceo adaptabitur. Porro ad inflammationes magis furibundas ex herbarum succis pessus in uase fictili cum rosaceo liquefactus miscetur succo plantaginis, uel fereos, uel cichorii, uel intybi. Aut hoc utere: adipis anserini, uel suilli recentis drachmis quatuor. cerati rosacei, uel susini sextante, ouorum tostorum luteorum uncia, croci drachma, myrrhæ tribus obolis, opii obolis duobus, uel loco opii, papauerum capitum decocto: si dolor multus excruciat, lachrymę papaueris

PAULI AEGINETÆ

inftar lenticulæ cum lacte muliebris, & succo foenugræci apponendum exhibeto. At si inflammatio cum duritia infestat, medicamentum rosaceo solutum, applicatur, uel infunditur. Si à naturali sede in latus uulua declinauerit, per accessiones similem inflammationibus curationem recipiet, ubi remittitur dolor, leuioribus utendū. At ubi malum inueterauerit, roborantibus, quæ metastasim critica dicunt, Extrinsecus autem duritie oborta, malagomatibus pugnandum, nempe ex fertula campana confectio, item Mnasei, Icesio, nigro Serapionis, aut pyrino: uisus autem per initia tenuis adhibetur. Cum paulum releuati fuerint ægrotantes, ad balneum ducentur, Varius magis cibus & leuior utilis erit.

DE VVLVÆ ABSCESSU.
Cap. LXV.

Inflammatione in abscessum transeunte, diætæ quædam notæ intensiores erunt. Præterea inordinatæ cum horrore accessiones ipsis obueniunt, primis quidem temporibus intensæ, cum doloribus ad ultimum, ubi suppurauerit aliquantulum remittunt. Postquam uero erumpit uomica, dolores acriores subinde uisi sunt, ceu lacinantes & punctus modo incidere, febriculæ, uehementiores infestant. Atque urina nonnunquam retinetur, aliquando sterces, impedimento in affecta uteri parte factæ. Aliàs tumor in pube eminent, & ueluti exundationis sensus, cum abscessus maior fuerit. At quod in expostis locis est, etiam oriculario spicillo, aut digitorum tactu deprehenditur, propter quod dolores ob nervorum fam oris uulvæ membranam acriores urgent, sicut in fundo sinuq; minus doloris percipitur, & digitis quidem tumor non cedit, os autem gracilius ostenditur. Suppuratio celerius adiuuanda est cataplasmatibus ex foenugræco, semine lini, farina hordeacea, aut frumentacca, cui siccus coctæ adiciantur, interim & sterces columbinum. Infessus ad inflammationem scripti, frequentiores utiliter usurpantur. Item pessuli ex terebinthina, myrrha, hyf

5 **T**opo, butyro. Abscessu autem rupto, si ad uescicam pus
 euaserit, lactis & cucumeris seminis potu utendum est:
 sin ad langanonem, lenticuli & malicorii decoctum in
 10 **d**etur aluo. At si in finum purum quidem pus eruperit,
 rosaceum infundetur, aut candidum oleum, aut tetras
 pharmacum basilicum, aut butyrum recens. Quod si ef
 feratur sanies tenuis foetida, ceti ab ulceribus depascen
 15 **t**ibus, magis astringens erit enema ex myrto, palmulis, &
 lenticula. Si uero humoribus etiam excretis, inflamma
 20 **t**io diuexet, persistere in cataplasmatibus, & insensibus, ra
 tio est. Caeterum si in uulua ostiolo, abscessus sit oboro
 tus, neque rumpatur, partibus, quae puri incumbunt, ex
 tenuatis, ad pus expellendum, quod manu administra
 25 **t**ur, diuertere. consilium est, ut in chirurgica pertracta
 bimus.

DE UTERI EXULCE

ratione. Cap. LXVI.

30 **E**xulceratur subinde uulua ex infelici partu, aut foe
 tu excusso, aut corrupto, uel ex medicamentis a
 35 **c**ribus, uel fluore, uel abscessibus disruptis. si igitur
 prompta in conspectum uenerit exulceratio, spicillo or
 riculario, quod *ἀσπίς* uocant, deprehenditur. sin al
 te desederit, ex recrementis. Humor enim diuersus ex
 40 **c**ernitur: inflammato quidem ulcere, paucus, cruentus,
 45 **a**ut foeculentus cum magno dolore: fordido, copiosus
 or, & sanies cum minore cruciatu: depascente, foetidus,
 niger cum doloribus uehementioribus, aliisq; inflama
 tionis signis, praeterea quae laxant medicamina, hoc
 50 **t** irritant, contraria leniunt. Cum purum ulcus est, humor
 paucus, aequalis, odoris expers, crassus, candidus, ob ex
 55 **q**uisitum loci sensum excitatur. Si inflammationem ex
 peritur ulcus, iis quae ad illam scripta sunt, utendum est.
 In fordido pitisanæ cremor cum melle ano immittens
 60 **d**us est, aut tetrapharmacum cum rusino, uel mulsa, in
 qua scenugrae cum sit decoctum, aut malua, aut furfures
 aut lenticula cui cortex sit, detractus. Porro quo magis

PAULI ÆGINE TÆ

expurgetur, etiam marrubium, aut eruum, uel mellis ad
iuncta erui farina, uel iris, uel alumen rotundum, uel ali
quid simile iniciatur. Hæc ipsa etiã extrinsecus ex mul
sa macerata illinuntur. Peculiaris prodest hoc medica
mentum. Crocus primæ notæ leuigatur cum lacte mu
liebri deinde exceptus cerato rosaceo, cum adipe anse
rino Inungitur linteolo, uerum quod infra ponitur, isto
quoque efficacius dolores discutit. Capita papaueris in
passo temperato madesunt diebus tribus, deinde inco
quuntur, donec emollescant, postea terantur unã cum
rosæ foliorum drachmis quinq;, croci drachmis tribus
iure capitum papaueris admisto, inde ceræ cum rosa
ceo liquatæ denarii duo ipsis superfunduntur, ac pessu
lo apponuntur in rosaceo tincto. Salutare est etiam me
dicamen ex ouis, croco, rosaceo, adipe anserino, cerui
medulla præparatum. Item Ægyptia citra æruginem
mirifice ad exulcerationes conducit, ubi pascendo ser
punt ulcera cum inflammatione illinitur panis egelida
maceratus, ex hydromelite, oleo, althea, fœnugraco,
palmulis pinguibus. Cæterum plantaginis succus, sola
ni, polygoni, sereos indetur, primum per se, mox cum
uino austero, aut aceto. At citra inflammationem serpē
tibus, robustiora iniciuntur, ueluti decoctum malicorii,
rosarum, summitatis oleæ, cupressi, malorum cotoneo
rum, rubi, myrti, lentisci fruticis, thamni, rhus coriari ex
uino astringente, postea uero aluminis, acaciæ, lycii, hy
pocistidis, ex eisdem uero decoctis parabitur etiam in
sellus; si nihil proficitur non alienum fuerit medicamen
ex charta cum posca primum demittere, deinde cum
aceto aut Antheram, aut chalcitidæ, aut atramentū su
rorium, eisdem liquoribus, & quæ dysentericis congru
unt: cibus dandus boni succi modicus, purgato ulcere,
ægotans balneorum ciborumq; uarietate sollicitari, ui
noq; refici debet, quo caro sit atim procreetur. Pesi lo
co apponetur medicamentum, diamoron, hoc est ex
moris, d lutum cadmia, uel ladanio, uel plumbagine. A

Foris autem emplastrum, quod cicatrici ducēdæ est, ab
domini coxisq; imponitur. Quemadmodum enim ca
taplasmatum, ita etiam emplastrorum facultas per late
tes meatus traducetur.

DE CANCRO. Cap. LXVII.

C Ancrorum uulua alii cum exulceratione, alii ci
tra ulcus inuadunt. ubi igitur exulceratio non est
tumor in uulua ostiolo reperitur durus, inæqua
lis, prætumidus, colore fœculentus, subruber, interim
subliuidus ac uehemens dolor exercet inguina abdo
men inum uentrem, & lumbos. Ad manus contactum
uariamq; medicinam ex candescunt. Exulcerato autem
cancro, præter dolores, durities, tumoremq; ulcera ero
sa ac inæqualia conspiciuntur, plurima ex parte sordida
labris prætumidis, albicantia, concreta colluue humo
rum ingrata. Quæ uero pura uidentur fœculenta, liui
da, subrubra, & cruenta apparent: sanies inde manat cō
tinuo tenuis, aquosa, nigra, aut fulua, grauius olens. In
terdum uero & sanguis defertur, aliq; notæ in uulua
inflammationem testantur. Itaque affectus nulla medi
cina sanatur, quemadmodum etiam Hippocrates p
nuntiauit, lenire tamē est in sesibus ex scenugræco, mal
ua, ac cataplasmatibus similibus. Insigniter autem leniunt,
solanturq; in accessionibus malua, aut althea in mulla
liquefacta, & rosacei paululo leuigata, illitaq;. Ad hæc
cataplasmata ex ficis siccatis, melilotis, ruta, thure, bursia
de herba diligenter cum oleo contusa. Item quod con
stat palmulis in passo coctis, cui adiecta sunt ouorum
lutea, polentaq; uel ex papauere cum coriano factum,
aut polygono, aut seri. Hæc in doloribus usui sunt. Po
stea ceratum iniiciatur cum rosaceo, aut myrteo, aut ce
nanthino, aut melino, cū palmulis in passo coctis, pprie
uero conuenit præparatum ex sedimento officinarum
fabrilium, qd tostū leuigatur, & rosaceo cerato, aduſq;
emplastri spissitudinem excipitur, hæc quidem extrin
secus conferunt, intus autem oleum quoq; lenit locos

PAULI AEGINETÆ

ubi fuerint exulcerati, item lac muliebre infusum. Pati
modo succus plantaginis tepidus. Sin cruentum sit, succus
polygoni cum thuris modico dolorem sopit. Ad
hæc pessuli ex croco, muliebris lacte, lachryma papaueris,
& hyssopi succo. Omnibus autem efficacius est etiã
ad sedis affectus medicamentum quod recipit: Argenti
spumæ Italicæ lote selibram, thuris masculi, hyssopi, ad
pis suilli recentis, butyri recentis, cere tyrhænicę, singulo
rum sextantem, rosacei trientem. Argenti spuma ex se
reos succo trita, liquatis iniicitur. Cibus dabitur q̄ facile
in corporis membra queat distribui, boniq; succi, unũ
paucissimum, aquosum: acrium esus, & repletio or
mnis uitanda est, ut quibus cibi prompte corrumpantur.

DE SCIRRO ET DVRI
TIE. Cap. LXVIII.

Scirrum contrahit uulua, alias repente, ut nulla cau
sa euidens præcesserit. plerunq; uero eundem in
flammatio mouet, quæ nec soluta, nec in abscessum
mutata fuerit. At scirrorum genere comprehendetur
etiam durities, quam σκλήρομα Græci uocant, circa uul
uæ ceruicem potissimum obueniens. Aequali scirrus tu
more concreuit, sed minus tactui repugnat, & cum me
diocri dolore sentitur. Superuenit his, in aduersum de
clinatio, & tumor qui regione depressionis uehementer
renititur, item granitas motusq; difficilis, non crurum
modo, sed totius etiam corporis, atq; obeundis actio
nibus pigritia, sequitur non probe curatas, malus corpo
ris habitus, aquam inter cutem repræsentans. Per initia
igitur sanguis educi, aut putgatio ex hiera Archigenis
assumi debet. Deinde cataplasmata ex caricis hyssopo,
nitro, absinthio: & cucurbitulas cute ferramento incisa
ad mouere consilium est. Malagmata uero hæc, Polyar
chion, & diaspermaton hoc est ex seminibus confectũ,
& quod baccis lauri constat. Inessus ex caricarum de
cocto, artemisiæ, pulegii, althææ: pessulos ex terebinthi
na,

na, galbano, myrrha iride, hyssopo, dropace, aquas naturales sulfurosas, bituminosasq; usurpare commodum fuerit: si vires constant, etiam ueratrum exhibetur.

PESSVLVS EMOLLIENS.

5 Ceræ ponticæ, nardint unguenti, singulorum quadrans, irini, g'leucini, cyprini singulorum tunciæ duæ, adipis agnini anseriniq; butyri, hyssopi, medullæ ceruinæ, terebinthinæ, singulorū uncia. A L I V D. Poli drachmæ duæ, myrrhæ drachmæ quatuor cum uino Mendefio tritum irinoq; tinctum applicatur. A L I V D. Ceræ thyrenicæ, adipis uitulini, terebinthinæ, medullæ ceruinæ, mellis attici, olei ueteris, pares modos. M E D I C A M E N T V M roborans seu recorporaticium Græci dicunt metasyncreticō, & ad inflationes, uax pafæ candidæ sine acinis, uncia tres, rutæ uiridis foliorum uncia duæ, aquæ marinæ fescuncia, cymini drachmæ quatuor, mellis quod sufficit. Inunctum uero pessulum cyprino oleo immergito, & apponito. Præterea Chrysus ab auro sic dictus pessulus Libaniusq; , & Enneas pharmacus affectui sunt utiles. Verum Titianus his magis accommodatur.

DE MOLA. Cap. LXIX.

25 **M**ola quoq; induratus est tumor, interim in uulſuæ cistiolo, interim in tota ipsa quoque prominet, unde in tophaceam quoque duritiem occalescit, tum ea quæ superiacent contrahuntur, corpus emaciatur, color prauus apparet, cibi fastidium urget, menses supprimuntur. Item mamillæ inturgescunt, ut in quibusdam per initia de fœtu concepto sit suspicio. Insecuto tempore discernuntur: nonnullæ uero aquæ inter cutem præbent opinionem, sed hoc intercedit discriminis, quod tumor in duritiem occaluerit, nec sonus cum digiti iniiciuntur, quemadmodum in morbo hydropico, edatur. Cum autem uere intenditur, in aquam subter cutem degenerat. Nonnunquam etiam insanabilis

PAV. ÆGIN.

T

† Exēplar
manuscri
ptū non
habet.
* Poffet
legi & ur
fimi. nam
habetur
α' p'ne' or,
ut α' p's
x' r' e' o' s' it
p' α' p' r' e' o' s'

PAULI AEGINETÆ

lis magna ex parte affectus redditur, quibusdam & sanguis erumpit. Itaque decumbere in domuncula angustiore minus luci exposita, modice frigida, cubili immobili, omnibus ex æquo confert, sed ita ut pedes habeant elatiores quietosque. Nam motus quamlibet fluxionem concitat. Ac tumores duritiasque iis remediis quæ in scirrhis & duritiis uulvæ dicta sunt persanamus. Porro hydro-picas suffusiones, illis quæ in capite de aqua intercute comprehensa nobis sunt, sanguinisque exitum leuemque hæmorrhoidis dicitur, sicut eiusdem cum impetu effusio-nem quam hæmorrhagiam nuncupant, fluoremque muliebrem curabimus. Cæterum sunt qui molam carnem asserant informem, ipsis uulvæ tunicis adhærescentem, foetus modo in lucem edi. Atque hæc morbi species uictus ratione laxante tractabitur, quo citius excutiat.

DE INFLATIONE VULVÆ.

Cap. LXX.

INflatur uulva ex frigore, uel humoribus in ea corruptis, uel ex ægro partu ostiolo coniuente, uel sanguine in grumum intus coacto. Alias spiritibus in concavo ipsius spatio conceptis, aliàs uteri corpore rarefacto tumor pubis & imi uentris comitatur cum dolore pulsatili, qui ad septum transversum usque & stomachum inguinaque pertingit, ac sonitus digitorum impulsu tympani modo redditur. Auxiliatur ergo primum sanguis demissus, si nihil obstat, mox in accessionibus inedia, fermentaque ex oleo rutaceo adhibentur: infusus ex rutæ, pulegii, artemisii, cassiæ decocto, similibusque, cataplasmata ex semine alii, cumini, feniculi, anisi, ameos, farina loiii. Ad hæc cucurbitulæ, tum leues, cum cute incisa affixæ. At si diutius uitium se prorogauerit, purgatio ex hiera picra utilis est: dropaces, sinapismi, & aque naturales. Obstetrix autem prius digito peruncto inserto grumum incubentem si cotingat, auferet, leniter ipsum dissipas, rursusque admouebit cataplasma ex ficu, nitro, & absinthio. At

perfricare, ut animo destitutæ sese recipiant, item quæ
 fœdioris sunt odoris, naribus oportet admouere: Ex e-
 pli gratia, linamentum ex lucerna extinctum, castorium,
 picem liquidam, cedriam, lanasq; laciniasq; cõbustas.
 Quidam uero & matulam naribus admouerunt cum
 urina ueteri, uel deiectione: cucurbitulas adglutinare uin-
 cit inguinibus & imo uentri cum multa flamma, & les-
 ues & cute incisa. Quod si longius accessio se produ-
 xerit, etiam quæ flatibus educendis sunt, proficiunt, ut q̄
 colica dicuntur, ano admota, nempe cuminum, nitrum
 cum melle. Item stercus clystere subducere profuerit,
 ne illorum appositu sedes prematur. In uulnam uero
 unguenta odoratissima infusa, ipsam solent detrahere, si
 cut amaracinum, malabathrinum: ac sinapi, partim naribus
 offeratur, partim applicetur pedibus. Deinde incla-
 mabit aliquis ipsas uoce asperiuscula, excitabitq; & ea
 admouebit quæ per sternutamenta euocant, ex casto-
 rio, struthio, & pipere. ubi accessio conquirit, ad uomi-
 tum cogere, cibum nullum aut paucum præbere oportet.
 A septimo die, purgatio ex hiera diacolocynthidis
 dabitur, post triduum cucurbitulæ defigentur lumbis
 & ilis. Mox castorei potione utemur, nunc artemisię de-
 cocto, nunc ex mulsâ, in quibusdam enim hoc uel solū
 ad integram morbi curationem abunde fuit. In sessus
 porrò & pessus mollientes his adiungentur. Atq; hæc
 ad accessiones proficiunt, uerum ut totum corpus refri-
 cias, à sanguinis dimissione auspiciatus, ad purgationē
 ex hiera transgredieris. Inde picram ex aloë factam exhi-
 bes denarii pondere cum tribus aquæ mulsæ cyathis,
 diebus continuatis, uel interpositis mensura duorum de-
 nariorum, cum senis aquæ mulsæ cyathis. Tam dropas
 cismos, cucurbitulas, & sinapismos utiliter applicas, nec
 non acopa ex euphorbio. Postea exercitiis uti, frictione
 & clamore prodest, denique & aquis naturalibus,

DE VVLVÆ PROCIDEN

tia. Cap. LXXII.

Vulua procidit raro quidem, sed multis occasio-
 nibus, uel enim ab alto delapsa, & in coxas fir-
 mata, membranis, quæ interaneum id continent,
 ruptis, aut in difficili puerperio secundis extractis, quas
 uulua adhærescens sequitur: uel in diligentius imperio-
 tiusq; mortuo foetu excusso, uel ex uulnere, uel aliqua
 animi perturbatione, scilicet nuntiato filiorum interitu,
 aut hostium accessu, aut periculosa nauigatione, aut eius-
 modi quadam causa. Accidit eam hoc mali tota corp-
 oris mole soluta collapsaq; partibus illis languidis &
 resolutis, præsertim in iis, quæ ab integra ætate longius
 iam senescentes dilabuntur. Ob tales causas proci-
 dunt in foeminis ad naturalia, loci. Quidam uero & totam
 uuluum pro labi memoriæ produnt, quod à uero lon-
 ge abest. Quia enim ratione sursum acta queat affirma-
 ri: Conuenit igitur foecibus clystere prius euacuatis, uris
 naq; excreta, quo uulua undiquaque sit libera, laboran-
 tem figurare supinam, ut coxas habeat sublimiores, po-
 plitesq; flexos cruribus diuicatis. Deinde hapsum cap-
 pere ex lana, figura & crassitudine sinui muliebri pro-
 portionalem, tenuiq; linteo circumdare, & in succum aca-
 ciæ, uel hypocistidis uino dilutum demergere, tum uul-
 uam inferere, & citra uiolentiam totum quod proci-
 dit sursum agere, quoad totus tumor in sinu factus suble-
 derit. Pubes spongia in posca expressa extrinsecus con-
 tegenda est. Mulier iacebit extensis adaptatisq; inuicem
 cruribus, ut alterum alteri incumbat. Inde cucurbitulæ
 agglutinabuntur cum flamma copiosiore umbilico &
 utrisque illis naribus odorata admouebuntur olfactans
 da. Tertio die lana sinui iniecta, mulier insideat in uino
 nigro austero modice tepido, uel in decocto myrti, len-
 tifici & malicorii, his probe peractis, lana ingesta tollis-
 tur. Altera in uicem prioris eodẽ humecta medicamẽ-
 to inferitur. Cataplasmata à foris in uentri super inie-
 ciuntur ex palmulis, polenta, uel lenticula & malicorio
 cum oxymelite, ac tribus diebus interpositis rursus hæc

*Aldus
 xci
 mate pro
 xci

fiēt, quoad perfecte uitium discusseris. At si processu
temporis id quod prolapsū est, putredinem fuerit ex
pertū, id ipsum auferetur, nullius metu periculi. Etenim
uulua uniuersim ablata, ubi computruerat, mulierem
superuixisse commemorant.

DE MULIEBRIVM LOCO
rum clausura, quam phimon appel
lant. Cap. LXXIII.

LOci muliebres circa ipsorum os clauduntur, uel
ex præcedente exulceratione, uel durata illic inflā
matione. Curabuntur in sesibus, qui emolliant, ex
hydrelæo & fœnugræci decocto, consimilibusq; cata
plasmatis & pessulis. Porro si malum inueterauerit, sus
simentis uaporibusq; aromatum utendum erit. Iam ue
ro soluit etiam hoc uiril cum nihil aliud sit quàm uulua
ostiole astrictio, pessulus ex hysso, nitro, resina, & tereb
binthina.

UT STERILIS MULIER
concipiat. Cap. LXXIII.

Communiter itaq; ambobus congruit, & uiro &
mulieri uniuersum corpus conseruare probe tē
peratum, laboris, cibi, balnei & reliquorum om
nium mediocritate, & quod inter ea maximum est, cura
re ne habitu sint obesiore. Neq; enim pingues liberis p
creandis sunt idonei, eo quod genitalibus mutuo se cō
tingere haud possint cōmode, tum quod momentum
feminis emittant. Neque tamen nimis extenuati, liberis
operam dare feliciter queunt. Iuuabunt autem ipsos
omnia calefacientia & leniter infantia, uinum calidum
modice sumptū. Et ex oleribus, eruca, horminum, erily
mum & consimilia. Ruta uero & calamintha omnino
uitanda sunt. At si humorum quodā uitio fœmina non
concipiat, has expurgare, aut proba uictus ratione emē
dare expedit. Proprie uero mulieribus conueniet, curā
locorum genitalium q̄ fieri potest maximam habere, &

menses sine ullo impedimento emanare. Cum igitur
 propinqua est purgatio, cibi potusq; q̄ maxime licet,
 medlocritatem, curæ habebunt. & ex iis quæ purgatio
 ni irritandæ sunt aliquid assument, utpote odorata olera
 5 & acria, exempli gratia, scâdicem, crethmon, foeniculū,
 apium, smyrnū. Porro uulvæ intemperiem corrigere
 re oportet: frigidiores, notat menstruorum retentio, vi
 ctus frigidior, & crassi succi, stupor in pube, lumbis, &
 cruribus oboriens. Quæ uero penitus refrixerunt, ne
 10 uenerem quidem appetunt. Quare conuenit tum aliis
 remediis, tum fomentis omnibus etiam iis quæ cōstant
 suffitibus, calorem reuocare. Nec abs re fuerit, castoreū
 bibere, & ex seminibus odoratis, cuminum, anisum, pu
 legii comā, iuniperi fructum, pipere singulis adiecto: at
 15 fomenta ipsorum genitalium locorū, partim uapores
 erunt, qui inferius per felliam assumentur, partim aqua
 calida ad collutionem iniecta, in qua decoctus sit elelī
 phacus, artemisia, ruta, iuncus odoratus angulosus, pule
 gium, acorum, seminaq; odorifera, hæc singulatim etiā
 20 pubi applicantur, Præsidio est, & Polyarchi epithema,
 Item pubis coxarumq; fricationes nihilominus condu
 cunt. Insuper appositū utilia sunt, ex myrrha, ruta, galba
 no & castoreo, ubi prius aqua mulsa, aut marina uulvā
 foueris, proficit etiā ad hæc pessulus gone appellatus,
 25 Calidiores locos fatetur corpus totum calidius, men
 ses pauci & laboriosi, genitaliaq; mulieris exulcerantis:
 corriguntur modice humetis & frigidis, cuiusmodi sunt
 olera quidem, lactuca, malua, blitum, cucurbita, cucu
 30 mis, pepon, attriplex, portulaca, aliiq; cibi confimiles, ue
 sicæ, abdomini & lumbis frigida applicantur cataplas
 mata, succiq; illinuntur. At humiditatis locorum uitio,
 fœcunditatem frustrari indicat in coitu humor distillans
 ab inguine, tenuius & copiosum menstruum. His uis
 ctus uillis est ficcior, labores, superiorum perfricationes,
 35 uomitus, cibi ficci & medfoctes. Profuerit & uul
 uam acerbis medicaminibus continere, quale est,

lentis de coctum, myrtorum, rosarum, rhus coriarii, ite
 mali Granati floris, rubi ramusculorum, & gallæ, siccio
 rem uterū contrariis curare oportet, balineis dico, inua
 sione, & alimento humido olerosoq; , mediocri uino
 & non nimis ueteri. Quod si à crasioribus succis con
 cipere impediuntur, siquidem rodentes fuerint, mulierē
 probe purgare conuenit medicamento quod cullibet
 humori propriū est, maxime autem picra ex aloë: mox
 fero lactis aluum ducere, & uictum exquisitiore delige
 re. Pituitosos autem humores laboribus uacuare, sudo
 ribus, & uomitu: uel per inferiora. Cæterum ex medica
 mentis epithimum quoque, euphorbium, piper, dauci
 semen, petroselini semen, omnia contrita denarium duū
 pondere potui recte dantur. Hoc & uentrem probe in
 uat, ac uulua calefacit, quemadmodum sæpe iam mē
 ses eruperunt iis quæ purgationem non sunt expertæ.
 Postquam uero medicamenta profecisse cōstiterit, mē
 struis bene respondentibus, tunc uenus est ineunda, pur
 gatione desinente. Iam uero, quoniam spiritus similiter
 in uulua concepti fœcunditatem impediunt, notas ipso
 rum ex capite de uulua inflatione sumemus. Medemur
 autem parciore primum uictu, mox cuminum, anethū,
 apii semen, rutæ, anisi & pleracq; esui idonea prestamus,
 partim potanda, partim applicanda. Conniuentes locos
 aperiemus iniectis clysteriis odoriferis, fomentisq; ex
 malua, semine lini, foenugræco, & oleo. Nonnunquam
 etiam melle, ualidoribusq;, artemisia, cunila, calamintha,
 pulegio, & anthemide. Apponuntur autem utiliter tes
 rebinthina, nitrum, cucumer agrestis, elaterium, cassia, li
 quida pix. Quibus autem os hiat, uictus, fomenta, me
 dicamina sicciora astringentiaq;, grana mali Punici, len
 tisci radices, rubi, myrti & quæ humidiori uulua con
 grua sunt. Peruersiones autem fomentis instaurare ac
 dirigere oportet, item iis quæ molliunt, infertis uenus
 autem à tergo exercita, ad concipiendum uidetur con
 ducere.

*Male Al
 dus xoi¹⁸
 PRO xi¹⁸

LIBER TERTIVS. 143
DE VVLVÆ SCISSVRIS,
condylomatis, & hæmorrhoidis
bus. Cap. LXXV.

IN nuluæ ostio rimæ, quas Græci rhagadas uocant
ex enixu uiolento fiunt. Primum sanè latent, cum re
paulatim percipiuntur, aliàs manu, aliàs in coitu, nam &
propter affricationem cruorem reddunt. deprehendun
tur autem sinu adaperto, etenim diruptiones scissuræq;
in ostioli circuitu oculis patent. In quibus manum ro
dentiaq; medicamina uitantes simplicioribus infesibus
pessulisq; utemur, prodest etiam tetrapharmacum dilu
tum. At si callum contraxerit, medicamento, quod char
ta constat, ex rosaceo utendum. Sin autem ipsius uim
non tulerint, iridem illyricam terebinthina exceptam im
ponito, ulcèribus iam cicatrice obductis, conueniet ex
cadmia confectum, aut aliquod ex iis quæ sedi conse
crata sunt; ueluti quod recipit argenti spumam. Cum
uero scissuras ueteres in codylomata degenerare conti
gerit similibus excindi, adq; cicatricem duci debent.
Cæterum hæmorrhoides uulvæ os & ceruicem infes
stant, quæ in partibus instrumento ad perspicendam
uulua accommodato, quod dioptrino uocauimus,
deprehenduntur, quia tuberculum in accessionibus ap
paret euident, cruentum & subrubrum. At ubi remile
rint, fluxio citatur citra dolorem subliuida & cõtumax.
In his igitur cum morbus dat inducias, scalpello modo
fieri queat, exceptas amputare oportet: sin minus, certe
medicamentis ipsas astringere, partim attingentes sicco
malicorio cum galla, aut huiusmodi aliquo, partim his
quæ in uulua sanguinem fundente exposita sunt, ut ètes;
quæ etiam propter suorem muliebrem sanguinem fun
dentibus conducent, potissimum hoc notis discrimine,
quod uulua continuo cruore manet per interualla, non
solum in menstrualis purgationis tempore.

PAULI ÆGINETÆ
DE PARTU DIFFICILI.

Cap.

LXXVI.

Difficilis partus accedit, aut uitio parientis, aut foetus, aut secundarum, aut foris aduenientium, parturientis quidem si crassa obefacta sit, aut uulua tota exigua, aut dolorum imperita, aut timidiuscula, aut inflammationem in locis genitalibus aliave particula experta, aut alio quodam modo laborans, aut natura imbecillis ut foetum nequeat propellere, aut si ante tempus pariat. At foetus uitio, si uel inuistatæ magnitudinis existat, uel exiguus & modicæ grauitatis, uel magni capitis, uel monstruosus, uerbi causa, biceps - uel mortuus, uel uiuus quidem, sed imbecillis, ut foras non possit procedere, uel si plures foetus sint. Nam Herophilus, quinque edidisse mulierem, memoriæ prodidit. Vel si figura naturæ contrariam obtineat. Naturalis siquidem figura est foetui: prima quidem qua manus femoribus porrectæ sunt, caput ad os uulua recta dirigitur. Proxima huic, ubi in pedes conuersus est. Aliæ omnes præter has à natura abhorrent. Ob secundas, quod uelamentum intus est partus redditur difficilis, si aut non auellatur ob crassitiem, aut prisquam opus est propter subtilitatem abrumptur, humore siquidem euacuato, infans præficitate ægre mouetur. Ab externis difficultas oritur, aut frigore, quod uulua densauerit, aut calore immodico, qui uires dissoluerit, aut ex quodam fortuito accidente. Si igitur ex attritione aut ueluti foetus adarstatione pariendi oriatur difficultas, laxatione prius optulandum, infundendo largiter oleum dulce & calidum, item decoctum foenugræci, aut malua, aut seminis lini, aut etiam oua quod leniendi facultate prædita sint. Deo inde & pubem cum abdomine & lumbis medicamentis illinere, quod semini lini constat: aut aqua mulla, aut hydrelæo, infesibus quibus similibus prodest. Insuper laxationes balineis moliri, nisi febris, aut alia quædam occasio impederit, mouereque patientem gestatione in aere

- calido mediocriter . Nonnulli etiam conuassationes ualidas, sternutamentis que ciendis idonea adhibuerūt . Timidæ, mentis robur admouendum : imperita doloꝝ rum docebitur, ut ualidisime spiritum comprimat, & ad inguina depellat . Animo deficiens iis quæ stupori abigendo sunt, naribus admotis recreabitur . Alleuiata mediocriter, cibo modico refocillabitur . Obesam mulierem in lectulo resupinam figurare oportet, ut cum se minibus genua succlinent, quo uulua ad abdomen tendens, è directo ostioli habeatur, quod ceratis, aut pinguedine delinire digito oportet, & sensim aperire. Atque si morbus aliquis particulas male habeat, etiam huic prospicere. Ad hæc steruus detentum molli clystere emoliri, & secundas ad apertas diuidere, aut digitis, aut ferramento quod *πλουσιπαι* uocant, in ipsis occultato sinistra manu præcedente . ac humorem quandam oleosum in uulvæ spatium interius clysterio indere. Verum ubi infans præter naturam figuratus fuerit, naturalem reddere figuram decet, partim pellendo, partim adducendo, partim flectendo, partim in rectum agendo. Et si manum pedemve præmiserit, non attrahere membro prehensum oportet, magis enim affirmatur, uel luxatur, uel etiam abruptitur: uerum digitis humero infantis, uel coxæ affixis rursus in conuenientem locum id quod promissum eo, diducere . Porro si ore uulvæ compresso, totius infantis indecora fuerit figura, sursum prius ipsam ab uteri ore sublimen detrudere consilium est, deinde prehensum rursus ad os dirigere . Postremo si plures uno infantes deferantur, iterum à superiore, infernaque parte referes . sic ut omnia sensim & citra contusionem fiant, oleo locis perunctis . Tempus quo in sellam collocabitur parturiens, est, cum uulvæ os dehiscens, digito sublabitur, & quod præruptum est, procumbit . Verum si non procedat, quod infans mortuus sit, aut alia de causa, ad extractionem quam Græci *ἐμβρυοδακίαν*

PAVLI ÆGINETÆ

appellant, ueniendum est.

DE COXARVM MORBVS,

Cap.

LXXVII.

COxendix ab articulari morbo nihil differt, nisi quod ipsius causa, nempe crassus pituitosusq; humor in sola coxarum compage, articuloq; concretus infideat. Dolor ipsis à natibus inguinibusq; ad genua usque, in plurimis autem ad summum usque pedem pertinet. Per insidia igitur ægro nobis oblato, scæcis bus clystere uacuatis, uena in cubito secanda: cum sanguinis detractio: si autem uetustas uitium occupauerit, ex malleolo partis affectæ imminutionem sanguinis moliemur. In accessionibus sotu hoc utendum, Cyprini cyathis octo, acetii cyathis quatuor, nitri cyathis duobus, cachryos cyatho uno, Succidis sanis calida admouentur. Deinde applicabitur ipsi farina lupinorum amarorum cum oxymelite, aut farina loli, cum resina cucumeris syluestris radice, nitro, calamintha, cachry, baccis lauri. Iam calamintha sola uilliter ex oxymelite, aut aqua mulsâ admouetur. Emplastri uero huius quod leniendi facultatem obtinet, usus est salutaris. Cerae pondus denarii centum, terebinthinæ pondus denarii uiginti quinque, æruginis pondus denarii sex, myrrhæ, galbani, iridis, singulorum pondus denarii sex, cedriæ pondus denarii quinque. Propinabitur ipsis liquoris cyrenaici quantum eruus implet, aut castorii drachma cum opopanax eis tribus obolis. Porrò radicis capparis cortex potius datus, & cataplasmatibus admixtus præsentaneo est remedio. Cum dolor multus exerceat, etiam medicamenta à dolore leniendo *αψοδωρα* dicta locum habent, ut potest quod ad Philonem refertur, & quod duplici pipere constat. Hoc autem enema inferetur, mellis cyathus sex squipulus, olei tantundem: aquæ cyathi duo, nitri drachmæ octo, terebinthinæ drachmæ quatuor. His calidis iniectis, anus præterea fouetur, quod longiori tempore muccosa astricta inhæserint, uacuat nonnunquam san-

- guinem quando etiam magis opitulatur. At si malum
 perseveret, quod rarum est, iterum frequentius eo uten-
 dum est, in uicem aquæ centaurii decoctum admiscen-
 do, sanguinem trahit & thlaspis semen inditum, succo
 elaterii, & medicamentum ex ipso factum, quodq; ip-
 sus radicibus constat. Item oleum sicyonium, salforum
 piscium muria, & olistuarum colymbadum probe inge-
 retur. Cucurbitulæ coxendici multa cum flamma, cute
 prius incisa desigendæ, interim quoque hirudines . . .
- 10 Quod si his malum non finitur, ad purgationem eun-
 dum est, aut ex hiera, aut colocynthidos partis interne
 probe contritæ drachma offeretur in aquæ mullæ cya-
 this duobus, aut paulo amplius, aut minus, pro laboran-
 tis uirtute & alui facilitate dabitur. In aqua mulla ruta in
 15 cocta, tum puls ex cucurbita syluestri confecta recte hos
 expurgat. In quibusdam uero & uomitus à radiculis ci-
 tatus per initia profuit, Cum morbus se remiserit, dro-
 paces ipsis applicantur, acopaq; ex euphorbio sunt ul-
 lia, præsertim quod à uarietate uocatur pœcilon, mox
 20 balinæ naturales accommodæ. Si desiderantur, in aliis
 lauabunt balneis, commemoratisq; utendum est aco-
 pis, & compositis nitris, medicamento. Asclepio, & qd
 ex euphorbio, adarce, nigro, ueratro, castoreo, pyretro,
 pipere, pedicularia, quam staphida agriam uocant, simi-
 25 li pondere confit. Secundum balineas inspergentur picis
 aridæ uncia tres, sulfuris ignem non experti uncia due,
 cuti adhuc calidæ: quæ charta etiam contegetur. At si
 ne hæc quidem profecerint, ut morbus infestare desies-
 rit, congruum erit & sinapi cum caricis, uel etiam, per
 30 se illitum. In totum uero hos restituit sanitati, iberidis
 herbæ usus, quam lepidion quoque alii syluestre carda-
 num appellant. Quæ uero apud nos fruticosa nascitur
 similibus lauri foliis, & multo amplioribus, respondere
 multa experimenta testantur, non solum in coxarum,
 35 sed in aliis quoque diuturnis affectibus, quæ ætatem ue-
 ro longe sunt efficaciora: At qui, si folia tunc non produ-

PAULI ÆGINETÆ

xerit, cortex ipsius radice contunditur cum adipe sulsio
 ut emplastri speciem representet, indeo linteolo densio
 si illitum locis maxime dolentibus imponitur, nempie
 acetabulorum confinio & femoribus, finesq; tam diu
 quoad cuticula superior nigrescat aut ex toto liueat. Po
 stea ipsum auferes, lotoq; ægotandi ceratum impones
 opopanax drachmas quatuor, quæ aceti cyathis duo
 bus dissoluuntur, excipiunturq; cerato cyprino. Quod
 si talium adurentium usus abominentur, emplastris uti
 refectoriis oportet, è quorum numero hoc quoque est
 ceræ, resinæ pityinæ, singulorum drachmæ duodecim,
 terebinthinæ columbarum syluestrium stercoris, flociū
 uini recentium, singulorum drachmas sex, galbani, sesq;
 drachma. Atque ex resicientibus est qd læna appella
 tur, utilia uero sunt quæ ex myrrha stillaticia & Nitro præ
 parantur. Iam nonnulli iis usi sunt potionibus quæ ad
 annum continuantur, in quorum grege habetur medi
 camentum diatefferon uocatum: chamædryos pondo
 gentianæ dodrans, aristolochiæ rotunde dodrans, rutæ
 feminis sicci sextarius. hæc tusa cretiq; dantur quotidie
 cochlearii mensura ieiuno & probe concoctione obita
 ex duobus aquæ frigidæ cyathis ad annum, donec mor
 bus finiatur. Eadem promittit medicamentum dia hep
 ta, id est ex septem confectum, & quod ad Proclum au
 thorem refertur. Exercita absoluntur, in ambulatione,
 continuis flexionibus, saltatu, & cursu. Cibus mediocri
 ter tenuis & concoctu facilis conuenit, porro si malum
 nulli ex commemoratis cedit, aliàs in suppurationem
 conuertitur, aliàs neruis qui artus conuincunt, laxatis
 membrum luxatur. Quare cum uitium longius se pro
 rogat, articulum tribus, quatuorve locis urere oportet,
 ut in chirurgica dicetur, ac complusculis diebus ulcera
 ad aperta, sine cicatrice seruare.

DE PODAGRA ET ARTICV
 laris morbis. Cap. LXXVIII.

Non sola particularum corporis imbecillitas, po-
 dagricos articularesve cruciatus excitat, sic eni-
 nim accessiones, sine ullo temporis interuallo ut
 gerent, præcipue cum infirmitas imbecillibus articulis
 semper incumbat. item ne humor quidem solus hos
 dolores creat, quando quidem non solis uitium articu-
 lis infidet: sed utrunq; & humor à natura alienus, & par-
 ticularum imbecillitas morbū adfert articularium, quo-
 ties enim alitrix fecultas, imbecillior, solito ciborum gra-
 uatur copia, tunc cruditates enascuntur. Itaq; excremen-
 titus humor superans, in quodcunq; articulamentum,
 quod antea imbecillius euaserit, se confert: & artibus
 sese insinuans colligantes neruos sic distendit ut dolorē
 pariat: neq; enim neruos, per quos motus dispensatur
 arbitrarius, affectu primario, inflammatio infestat, quos-
 niam artuum prius internodia, obfideat ea necesse est, ut
 quæ medias tibias uel femina, uel crura, cubitos, aut bra-
 chia intercedant. Sed afficiuntur iidem nerui tamen lege
 consortii, quod cū articulis ineunt, Quare si inferiores
 partes factus cursus pedum articulamenta repleat, po-
 dagra uitium nuncupatur. Si cæteros corporis artus in-
 tricet humor, *αρθριον* Græci, nos articulares mor-
 bos appellare consueuimus. Quo uitii nomine,
 uertebras, humeros & maxillas comprehendimus,
 omnemque articulum, quicumque morbo implica-
 tur. Nonnulli uero aures, dentes, fauces, & non
 nunquam iecur, lienem articulariis doloribus con-
 fectari pronuntiant. A quibus nisi de subito uitium
 in artus sese recipiat eructetque, periculum breui tem-
 pore laborantes occupauerit. Sed humor superans
 qui iuncturis sese inserit, uel biliosus est, uel sanguine-
 us, aliàs atra bile uitiosus, plerunque etiam pituitosus,
 crudusq; copia alimenti, aut cruditate, aut oīo conge-
 stus, uerum uetustate in articulis crassescit, & glutinos-
 fior enadit, sit ut in duritiem contumacissimam, quam
 Latini tophum, Græci poron appellant, occallescat.

Interim uero diuersa humorum colluue, uisum con-
 trahitur, ob quod ægre dignosci, & difficulter medica-
 mentis elidi potest, uel etiam pene nullo remedio sanes-
 scit. Ceterum hoc mali frequenter antecedit improbus
 labor, uehemens ambulatio, equitatus creber, usus uene-
 ris intemptius, insueta frigida potio, frigidorumq;
 uel multorum noxiorum uel ciborum esus, multus uini
 usus. Iam aliqui prolapsu, uel de turbatione, uel propul-
 su, uel luxatione uel id genus aliis, prima morbi funda-
 menta iecerunt, sic quidem ut etiam tunc materia in cor-
 pore deses præcesserit, sed euidentis causa eam ueluti at-
 thor proritarit. Mæiores autem, curæ, per uigilia, & reli-
 quæ animi affectiones, non hanc modo suscitauerunt, sed
 ipsæ noxios quoque succos, siue primario, siue ex acci-
 denti procreauerunt. Variæ igitur, ut à me dictum est, af-
 fectus causæ habentur. interdum tamen cæca ipsius ori-
 go est. Sed deprehendi facile humorum noxam inferè-
 tum discrimina possunt, tum suis coloribus, tum iis quæ
 superueniunt denotata. Si quidem biliosam deflexionè
 collor suppallidus, & subrubens testatur. Item caloris
 sensus, dolorisq; lancinantis modo acris, item humor
 in cutem subito, sine euidenti tumore erumpens. Infiā-
 matio, ad motis rebus calidis, contentus incandescit, si-
 cut iis quæ refrigerant appositis sopitur. Hoc sanè cum
 aliis omnibus magna ex parte, tum maxime iis qui à bi-
 lioso humore originem habent euenire consueuit. Sub
 inde febris in ipso accessionum statu accedit, ualidaq; si-
 ti conficit. Pari modo si atra bilis in articulis delituerit,
 color partis nigrior reddetur: si pituitosus incubuerit,
 exalbidus & aquæ subter cutem similis apparebit, ubi
 dolor quadantenus demulcetur, & tardius in tumorem
 materia sese attollit, quemadmodum si sanguineus hu-
 mor redundet, cruentus color emergit. Verum ut singu-
 la exactius dinoscas, superior uictus ratio reliquaq; con-
 sulenda tibi ueniunt.

Curatio

CURATIO BILIOSÆ DEELV

tionis articulis concepta.

Initium curationis si flaua bilis articulos exerceat, magis; ipsius qualitas, uacuatione noxii humoris tentabitur per medicamenta, quæ flauâ bilem excernunt, quales est maxime quod ex rhodomelite temperatur, tum quod malis cotoniis constat, item antidotum ex hiera picra, & ex aloë catapotia. Per accessiones uero à foris utendum rosaceo cum oui luteo, & uini momento, quibus particula sensim infricata, manu demulceatur: herbæ admoventur quæ refrigerant, ut solanum, portulaca, alitercum, semper uiuum, palustris lenticula, seris, papauer, polygonium, rosarum folia, & consimilia. Et nunc hæc illinentur, nunc micæ panis posca imbutæ adhibentur, uel hordeacea farina cum rosaceo superaccommodatur. At si inflammatio sic exandescat, ut erysipelatis naturam induat, manifesto lenietur cucurbitæ recentis cortice imposito, aut peponis, aut cucumeris carne, & per se, & ex pane, item perdicii folijs & hederæ frondibus cum pane uel polenta. Ad hæc psyllium farinæ hordeaceæ incoctum, flagrantes æstu inflammationes mirandum in modum solatur, simili modo & rosaceum cum quibusdam refrigerantibus succis illitum, confert etiam sequens medicamentum quod fabarum lomenis componitur, habet autem hoc pacto: ceræ quincūx, chamemælini, rosacei, singuli sextantes & dimidijs, fabacei lomenis semuncia, ouorū lutea quinq; . A L I V D. cataplasma, uirentes maluæ coctæ teruntur, psylliū priuatim in uiscum redactū, admiscetur; atq; cū ouorū luteis, oleoq; chamemælino subacta affectæ parti illinuntur. Si uero tantus urgeat dolor, ut laboras par esse ferendo nequeat, medicamēto ex croco, glaucio & opio uti cōueniet, quæ in posca trita sublinentur, aut eisdem intincta panis mica superponitur. Galenus autem, ut ipse memoriarū prædidit, lachrymæ papaueris drachmas quatuor, croci drachmā cum bubulo lacte, uel caprillo, uel panis

PAV. ÆGIN,

V

PAULI ÆGINETÆ

mica excipiebat, rosaceoq; subactis utebatur, aut opiu
 crocūq; pariter trita in lacte, cerato rosaceo excipiebat.
 Cōtulerit et in accessionibus ceratum ex turpena pisce
 confectum, itē oleum ex eodem expressum. Perfirmis
 est efficacia, micam panis aqua maceratā, uel posca im- 5
 butam cum succo semperuiui, uel portulacæ, uel solani
 uel palmularum carne & papaueris semine, pari portio-
 ne, adiectis ouorum tostorum luteis cum rosaceo deli- 10
 nere. Verū his quæ membrīs torporem inducunt, nar-
 cotica Græci uocant, diutius non erit insitendum, q̄ ut
 doloris uehementiam solum lenierint. siquidē largior
 ipsorum usus, sic insertum constringit humorem, ut in
 tophaceam duritiem occalleat, ac diurnas motus
 difficultates pariat. Ab eorum igitur usu quæ dolorem 15
 arcent uel medicamento ē succis herbarum factō, dia-
 chylon uocant, ex chamemæ lino resoluto utendū erit,
 uel eo quod dialtheas appellant, uel huius generis alio.
 Posteaq; uero partem affectam quæ refrixerit recreau-
 ris, roboranda erit palmulato medicamine quod dia- 20
 phanicien dicunt, cum oxyrhodino, uel rosaceo uino
 subactō. At si emplastra detrederent grauenturq; con-
 cretum acaciæ succū ex posca, uel lycii adiecto croco &
 glaucio, aut succo perditii cum posca, delinere cōuenit.
 uictus ratio refrigerans humidaq; erit, ut hordei cre- 25
 mor, ex chondro sorbitiones: ex oleribus, malua, lactu-
 ca, intybus: auium cohortalium pulli, & earum quæ in
 domibus oberrant: piscium saxatiles, erinacius pectines
 & eius notę reliq;. Vitanda oīa calfacientia, & q̄ pallidā,
 aut flauā bilem generāt, uinum uetus, fuluū, uel nigellū,
 & cibi repletio, balineis utendū aqua potulenta factis, si 30
 nihil prohibet, cum defluxiones intenduntur, & cum ab
 sunt. hæc ad causam pertinent. Temperandum ab ira,
 furore, inedia, acrementorum esu, temulentia, immodi-
 co labore, & ueneris usu.

CVRATIO SI SANGVIS

artus infestet.

In quibus sanguineus humor redundat, protinus sanguis
mitti debet, qui tamen in pituitosis, aut atra bile infectis
detrahendus non est. Siquidem in his succus uenis pla-
rima parte conceptus residet, qui copia sua potius quam
qualitate offendit. Verum statim cum quis morbum ex-
periri coeperit, sanguinis missio erit tentanda, qui uero
iam sæpius huiusmodi defluxionibus sunt conficta-
ti, plus noxæ, quam auxilii ex sanguinis detractioe sentiunt.
præsertim qui corpore sunt imbecillo frigidoque. Post
sanguinem detractum, nisi solus ille superauerit, momē-
to temporis interposito, purgationem ex hiera antido-
to moliemur, aut Iuliani oxymelite, quippe hæc magna
commoditate purgant, qui uero ab huiusmodi medica-
mentis uacuantibus abhorrent, catapotia quæ sequun-
tur deuorabunt: aloes, colocynthidis, id est, cucurbitæ
syluestris, ueratri nigri, scammonia, singulorum unciam,
euphorbii, nitri, singulorum semunciam, succi brasicae,
quod ad ea capienda satis sit. Dantur singulis pro uirum
ratione: melius proficiet si cotoniorum succo excipian-
tur. Aliud genus catapotii quod & in accessionibus, &
cum dolor inflatioque remiserint, integritasque facta est,
exhibetur, qualiscumque etiam humor articulos affligat.
Recipit aloes semlibram, agarici, croci, singulorum semun-
ciam, costi, spicae, nardi, iunci odorati rotundi, floris opo-
ballami, castia, singulorum unciam, scammonia sextan-
tem, epithymi quadrantem. Modus leuior instar duorum
scrupulorum, summus quaterni scrupuli. Iam uero ex
armeniaco lapide catapotia, mirifice uentrem subdu-
cunt, ac proprie articularis doloribus congruunt,
tum inter fluxionum principia, tum in incremento,
ubi dolor uehemens urget, tum in remissionibus, ubi
in totum conqueuit, sed quoniam nonnulli scam-
moniam ceu stomacho noxiam fugiunt, dabuntur ipsis,
præsertim cum pituitosa subluuies torquet, hæc ca-
potia, colocynthidis medullæ, ueratri nigri, bdely-
lii, gummi, aloes, singulorum uncia, nitri Alexan-

PAULI ÆGINETÆ

arini, euphorbii, singulorum semuncia, dantur quater
 nis scrupulis. Ego inuicem gummi epithymū adiciebā,
 Sunt qui in omnibus articulariorū uisiorum accessionibꝫ
 bus, ipsis et exhibitis hermodactylis aluum purgatione
 sollicitauerint, sed attendendū est, quoniam hermodacty
 lus stomacho facescit negotiū, cibi fastidium ex reple
 tione, & uentriculi redundantiam mouet. Q uapropter
 in his uti consiliū est, qui obeundariū actionū necessi
 tatem habent, etenim post, unū, aut alterum diem pluri
 ma ex parte defluxionem ex toto finiunt, sic ut cōsuetis
 muniis obeundis sint idonei. Notus mihi est q̄ non her
 modactyli substantiam, sed herbæ ipsius decoctū citra
 quancūq; missionē, nō secus q̄ apii aut anisi decoctum
 potui præbuerit, ac mirum est q̄ resoluta sæpe aluo de
 fluxionem sedaret. uerum quemadmodū nuper retuli,
 stomacho inimicum est. Q uarehis postea quæ stoma
 chum confirmant, uiresq; eius recolligunt, mediocriter
 offensum os uētriculi corrigere licebit, ut à uitio quod
 hermodactylus intulit, stomachus sese uindicer. Multo
 laudatius esse medicamentum Alexander prodidit, qd̄
 ex coronopodio temperaretur, quod & eandem deie
 ctionem, & dolores omnes discutiat, nullamq; stoma
 cho noxam inferat. Ceterum pituitosis, si mediocris do
 lor afficiat, ea debent à foris illiniri, uiridis brassica, apii,
 cunyla, uerbenaca recta: sin acris dolor affigat, farinæ
 fœnygræci parteis treis, pollinis loliacei, farinæ cicerū,
 singulorum partem unam, ex aqua mulsā, aut uino te
 nui cum modico cyprino, uel nardino conuenit illinere,
 maxime per hyemen, item cinis crematæ radice bras
 sicæ, eiusq; colliculorum cum axungia illitus, multis
 fuit præsidio. Sed finiendis doloribus recens adhiben
 da axungia, discutiendo autem humori uetus salsa au
 xiliatur, bubulum sterces cū hordeacea farina in aqua
 mulsā coctum prodest: uel per se recens & liquidum,
 uel ex foliis brassicæ similiter caprillus firmus per se, uel
 cum hordeacea farina coctus in posca, Q uoniā uero

5

10

15

20

25

30

35

nonnulli quadam cōtrietatis lege remedium senserunt,
 (etenim diuerſorum humorum nonnullam medicina-
 rum diſtinctionem poſtulat) commemoranda iam ha-
 rum materia eſt promiſcua. Itaque ſylueſtris atriplex &
 5 ſatiua cum pane commode illinitur, aut uerbaſci folia
 cum bulbis, & pane trita, uel ex polenta, uel cataplaſma
 ex hordeaceo polline. At in quibus obſcura morbi eſt
 origo, hæc ſemel experiri abunde fuerit, modo ad con-
 ſimilia tranſgrediendum eſt, modo contrariis pugnan-
 10 dum. Neq̄ tamen eiſdem diutius immolari conſilium
 eſt, ſi nullum ex eis iuuamentum perceperint. Hæc quo-
 tidie in artis operibus fieri uidemus, ut idē medicamen-
 tum uni articulo profuerit, alteri in eodem ægrotanti in-
 15 flammationem excitarit, quin etiam non modo opitua-
 letur, ſed conſeſtim (quod maxime eſt mirum) offende-
 rit. Quippe unus idemq̄, ſæpe articulus ex eodem re-
 medio nunc iuuabitur, paulo poſt eiufdem appoſitu, in-
 flammationem concipiet. Nunquam igitur aliquis cū
 20 glutinoſus craſſuſq̄ humor ſuperat, calidioribus leuabi-
 tur auxiliis. Verum cum acer, aut feruidus humor præ-
 cellit, tum refrigerantibus ſolatium inflammationis pa-
 ratür. Nec miraculum eſt ſi materies natura frigidior in
 inflammationis tempore, & feruore æſtuet & incādeſcat,
 25 ubi flauæ bilis miſcellam admiferit. Porrò tophos in-
 artubus impedit coaleſcere lupinorum farina cum oxy-
 melite, uel poſca, uel laſerpitio, aut brioniæ radice cum
 pane. Tam hoc quod ſequitur citra noxam miſgat, &
 mediocriter diſcutit, lycii, ammoniaci, thymiamatis ſin-
 gula uncia cum uino ueterrimo & oleo acerbis oliuis
 30 expreſſo, trita coquantur è lomento fabarum, quod ſuf-
 ficit, adſcitur, coctæ mediocriter illinuntur. Poſt inflam-
 mationis ſtatum, reliquias tumoris diſcutiunt illiti bulbi
 per ſe, uel cum polline polentæ, ad uellicatum uſq̄ ſuf-
 35 fricti. hoc enim modo efficacem uſum exhibet. Quod
 ſi nihil hiſce cataplaſmatis leniuntur, ſotibus & liquoris
 bus ab alto deturbatis erit certādum, maxime ſi tumor

VII PAVLI ÆGINETÆ

extrema occupet, sunt autem hæc, chamemali & mes-
 liloti, aut centaurei decoctis. Nonnullis etiam capparidis
 decoctum abunde fuit auxiliū, hoc tamē quod infra scri-
 bitur, omnibus præstat efficacia. Thymus, organum, sa-
 tureia, & calaminta, in aceto quā acerrimo cocta,
 eiusdem aceti imbre affectæ partes, non semel, aut iterū,
 sed frequenter in die fouentur. Hoc præsidio permulti,
 pristinam valetudinem recuperarunt, quibus non pitui-
 ra solum, sed flaua etiam bilis fuit infesta. Non desunt
 qui & subsequens medicamentum salutare sint experti,
 ilicis glandes in farinam detritæ diutissime percoquan-
 tur, hoc d luto extremi artus per fluxionum initia longō
 tempore proluntur. At quæ interius partes habentur,
 spongii foueri debent, hoc enim liquore materiæ im-
 petus auertitur. Idem & bile uitiosis artibus conuenit,
 quemadmodum calida sine aliquo decocto partibus
 superfusa. Porro doloribus qui intenso frigore, aut hu-
 moribus inter articulorum ossa demersis cōtrahuntur,
 ualens hoc est remedium. Olei ueteris, nitri alexandrini
 resinæ terebinthinæ singulorum pondo libra, euphor-
 bii pondo uncia, iris pondo sextans, scenugræci farinæ
 sextarius unus, his autem ea quoque quæ aduersus co-
 xendicum cruciatus scripta sunt, pulchre nimirum, opi-
 ulantur, multi siquidem aduersus huiuscemodi perfric-
 tiones cum morbus sese remiserit, sinapi cum pingui-
 bus sicis usi sunt, tum aliis quæ extrinsecus ruborem pu-
 stulosum excitant. Alii uero medicamentum ex cantha-
 ridibus admouent, uerum hæc in posterum officiant, ni-
 si aliquo etiam molliente utantur, ut è radícula compo-
 sito, diastrutheon uocant, & basilio, & arbore populo
 cōfecto, populeum dicunt, aut ex elate, aut ex nigra po-
 pulo, aut bromio, aut lysisponio aut ualentioribus apo-
 pis. Vbi autem neruio consensu, aut consortii iure ar-
 ticuli laborant, aut si humor intra ipsorum compagine
 coaerit, mulæ lotio in morbi statu potissimum, &
 in frigidis defluxionibus fouere commodum est.

Pariter conuenit etiam ex utroque ueratro pastillus cum mollis & fungosus tumor articulos implicat, & fomentum ex sale torrido, aut etiam aliter e maris na calida per spongiarum artus perfudisse uincit, item emplastra ex sale præparata, uel ex myrrha stillatitia, statim dicunt, & nitro, hisq; consimilia cataplasmata, post uigorem morbi auxilio sunt, uictus ratio siccorum minimeq; excrementitia competit, item inedia, uel parciores cibi: frequentibus balneis abstinentendum. At si lauent, nitrum aliaq; frictionibus adiuuant. Vbi dolor incinauerit, exercitiis se credent, articulos maxime perfricabunt, in naturales, balneas descendunt, in sabulo, uel arena sabutrabuntur. Vomitus à radícula cibisq; assumptis mouebitur. Qui ad hoc se commode habent, etiam ueratro nigro uacuabuntur per uomitum, uel etiam per aluum inferiorem deiciunt.

QVOMODO SANGVINE

infectati artus curentur.

Qui ex sanguine dolorem articularium conceperunt, post prima morbi rudimenta sanguis statim detrahendus est, mox remedia loco dolenti sunt inducenda, si biliosior acriorq; sanguis redundet, eisdem quæ in flatu bile diximus, certandum, si frigidior, pituitosiorq; aut atra bile deprauatus humor coaluerit, his quæ postea subdidimus præter illa quæ maiore prædita sunt acrimonia, curationem tentabimus: at si uictum in uetus statem incidit, his quoque locus erit. iam hoc cataplasma in principio proficiet. Malicoria, et baccæ rhois cum polenta ex uino detrita illinuntur. ALIVD. Brassicæ folia costâ accurate conteruntur, aceti flores cum duobus coctorum ouorum luteis, & rosacei momento, adiciuntur, leuigataque simul loco incipiuntur, sed hoc medicamentum subito de mutandum est. cibi assumuntur qui extenuant & parum nutriunt: carne igitur & leguminibus,

V iiii

PAULI ÆGINET Æ

& uino copiofiore nigro: abftinendum . fi autem fieri
 poffit, etiam ex toto uinum circuncidendum. Plurimos
 fi quidem noui, qui prorfus abftemii omnes fanitate
 confecuti funt. Alii fi quidem per morbi initia omnino
 liberati funt, alii in pofterum rarius & minori dolore ac
 ceffiones perceperunt. Qua propter nifi quid obftet,
 aut futurum inde aliquid metuant, perpetuo uitã agent
 abftemiam. A quibus per imbecillitatem, aut perfric
 tionem aliquid fubfecuturum opinentur, ad biennium
 ufque abftemii, inde ad priftinam confuetudinem re
 uerfi, modicum dilutumq; continenter bibent. Opor
 tet autem abftemios in uicem uini decocto anifi, aut ali
 cuius cõsimilis feminis uti, fructibus fugacibus reliqsq;
 refrigeratorijs abftinere, tum ueneris ufu. Qui uero
 per medicamenta, quæ per annum bibuntur, morbum
 prorfus tollere uoluerunt, multis fanè quibus pituitofus
 & excrementitius humor articulis incubuerit, opitulati
 funt, uerum qui calidioribus ficcioribusq; conftant na
 turis, hos in fubitam mortem præcipitarunt, quòd ma
 teria ad interaneum, aut renes, aut coftas, aut pulmonẽ,
 aut principem quandam partem fe contulerit. Satius
 itaque eft biliofiore præditis habitu, aut copiofo fan
 guine refertis, uini ufu interdiceret. Sic enim commemo
 ratis uitæ periculis, minus erunt opportuni: frigidiores
 autem & recrementis pleni, facta ex uiperis theriaca uti
 debent, hyeme frequentius, per æftatem rarius. Sed cru
 di minus eam affument, uel enim morbo liberabit, uel
 certe leuiorem reddet, nulli ex prædictis particulis offi
 ciens, fed quoniam nonnulli etiam commemoratis uti
 antidotis cogunt, non te lateat id quod ad Agape
 tum, uel Proclum authorem refertur, tum quod da
 mafionii dicitur, item quod atafion & octoidon,
 item quod ex fcordio, aut corallio componi folitum
 eft, alia pleracq; non mediocriter proficere, nec non om
 nium tamen securiffimũ eft longoq; ufu probatiffimũ,
 diacorallion, fi quidẽ cõcretas iam in tophum duritias

tumoresque callosos discutit, horum omnium vires & modū usus, uolumine, quod compositis medicaminibus dicatum est, offendes, similiter aduersus articulares dolores, medicaminum quæ psilothra uocant, misturam usumque in eodem habitu, nempe pituitosiore. Alii uero qui à toto se morbo uindicare uolunt, integras uulpes oleo tantisper incoquant dum intabuerint, quo articularis morbis medentur. Non desunt qui uiuas lebetibus immergunt, alii tantum emortuas coniciunt. Pari modo etiam hyenas percoquant, oleū hinc conficientes, quod discutendi uim habeat. deinde eo balnei solia complent: in quæ postquam descendunt, immorari ibidem diutius eoque articulos confricare præcipiunt, unde sæpe factum ut non modo artuum tumores, sed etiam uniuersum corpus euacuaretur.

DE TOPHIS, QUOS GRÆCI poros uocant.

Quoniam & topi subinde in articulis creantur modo ob humoris qui ad eos decubuit crassiciem, terrestremque duritiam, modo propter immoderatos discutientium resiccantiumque medicinarum usus, sine earum mistura quæ emolliendi uirtute pollent, sciendum tenet ea esse conuenientiora, quæ mollientem simul & discutientem naturam sortiuntur, itaque emolliunt adipem uetustum, medullam ammoniacum, bdellium, oleum bene uetustum & styrax. Digerunt autem & resiccant, nitrum, sal, myrrha stillatica, adarce, euphorbum & cōsimilia. uerum ad concretos in articulis tophos proprie facit uetustissimus acerrimusque caseus cum suillæ carnis præpinguis ac ueteris decocto contritus & superimpositus: siquidem sua sponte tophe dehiscente quotidie humor qui intus coierat, eructatur. Valet etiam medicamentum diapemes, probaturque quod duplici modo præparatur. item quæ ex stillatica myrrha confiunt, iam hoc peculiariter facit quod res

PAULI AEGINETA

capit spumæ nitræ, resinæ terebinthinæ, myrrhæ quæ pri-
 mum sua sponte stillauit, propolis singulorum pondus
 triens, ceræ pondus bes, colophonix libra, olei sescucia:
 mixtis utitur, tū in tophis, tum in abscessibus: iam quod
 ex cynabari temperatur, mirificum est ad tophaceos tu-
 mores, aliaq; complura: sed ægre paratur. Quod uero
 ex leptocaryis conficitur, præter quod salutare, etiam
 facile conquiritur, non solum ualentioribus, sed tene-
 ris quoque corporibus accommodatum, si assumat
 medicamenti, ex melle, uel ex anemone confecti par-
 tes duas ad illius partem unam: quæ si desiderentur, eti-
 am eius quod cerussa constat, subinde æqualis modus
 ipsi miscetur. **ALIUD** ad tophos, sandaracha conti-
 ta quæ meo uisco excipitur, usuiq; est. **ALIUD**. Pro-
 ficet etiam ad fistulas & ægilopas, olei sextarius, spumæ
 argenti *dodrans, auripigmenti semuncia argenti spu-
 ma oleumq; tantisper incoquitur dum manus non in-
 quinæ postea tritum auripigmentum aspergitur, & pri-
 usquam uisionem senserit medicamentum ab igne tol-
 lito, ac utitur. Ex asii lapidis flore confecta, ubi morbus
 intermiserit, imponuntur, quæ ad omnium articularum
 nodos concretos accommodata toto morbo liberare
 nonnulli ueterum testatum nobis reliquerunt. At ex sa-
 lis flore præparatum medicamen si in morbi declinatio-
 ne similiter imponatur, tumorum reliquias digerere ex-
 perimenta fidem fecerunt.

*Aldus
 unciæ
 octo & s.

QVOMODO QVIS A PO-

dagra se tueatur alleratq;.
 Podagram quæ iam confiterit articularium ue dolo-
 rem, sine prædicta medendi ratione aboleri longe dif-
 ficilium est. At quæ nondum radices egerit propulsare
 aut ea tentatos a recidua tueri, haud fuerit difficile, si
 quis cibis demat, & eis utatur quæ prompte in mem-
 bra digeruntur, excrementisq; uacant, item uino mode-
 ratiore & exercitationibus satis se committant. Quod
 ad præsidii partem attinet, sal minutim in oleo tritum &

articulis affrictus omnes qui se ab hoc uisio uindicare uolunt, magnifice iuuat, nisi præter modum sicca intèr perie sint præditi, eoq; illitu, & mane & uesperu per totum uitæ curriculum, saltem ubi inflammationes incli-
 5 uauerint, utendum est.

AD PERNIONES QVI

pedum plantas cum calces infes-
 10 tant. Cap. LXXIX.

PERNIONES ulcera sunt, quæ ex frigore hyberno in
 15 digitis manuum pedumq; contrahuntur, Græci
 chimethla nuncupant. Itaque egelidam aquam
 marinum superfundere oportet, uel betæ decoctum,
 uel lenticulæ, uel erui, uel regiarum radicis. A superfusio-
 20 ne, lenticulæ coctæ uinoque detritæ admouentur,
 uel ficus ex oleo leuigata imponitur, uel alumen
 cum farina pari modo, in uino pertrita applicatur,
 aut flores uini subaridæ, aut bulbus recens uino tri-
 tus adglutinatur, aut alia in oleo fricta, tritaq; uel ce-
 25 ra oleo mediocri liquefacta imponitur, aut malicoriorum
 incoctum uino, & in tenuem redactum puluerem,
 cerato rosaceo exceptum inducitur, prius locum deco-
 cto lupinorum irrotans, aut mannam, sulfurq; ignem
 non expertum, cum melle cocto inticito, at alterci fucus
 30 continenter illitus, ab inflammatione & doloribus
 uindicat.

MARCELLIVM AD
 PERNIONES.

Rapæ satiuæ radice excauata, conicitur in capacita-
 35 tem ipsius ceræ sextans, olei lentiscini quantum suffi-
 cit: cocta in æneo lebete ex marina aqua, aut mu-
 sia, aut lupinorum decocto, partim loco superfunduntur,
 partim ceratum in rapa liquefactum frigidum imponitur. At in exulceratis pernionibus,
 40 thuris, aluminis scissi, minii, resinæ terebinthinæ sine
 gulorum par modus: adipe uulso diluta inducuntur.

PAVLI ÆGINETÆ

Verum si inflammatio exulceratos periones male habet, medicamento utendum hexapharmaco quod recipit olei, uncias nouem, taurini adipis & fellis, singulorum libram, argenti spumæ, uncias sex, colophoniam, uncias quatuor, mellis uncias sex.

AD DIGITORVM RIMAS

totorumque pedum quæ rhagades dicuntur.

Pice liquida delinuntur, aut cancro fluuiatili, aut marino super carbones cremato, testa abradiatur, & cum oleo trita ut mellis spissitudo sit, absterfis prius scissuris instillatur. Proficit etiam scillæ medulla oleo feruefacta, item terebinthina contrita, necnon cornu caprillum ustu exceptum; adipe caprillo, sed callos circumpurgare oportet, & sic medicamentis uti.

AD SCISSVRAS CALCANEORVM

& planipedum anthera,

Calcis uiuidæ drachmæ decem, cerussæ drachmæ uiginti, cere tantundem, aut triginta, porcine pinguedinis recentis uncia septem, colophoniam uncia nouem, succilini seminis cyathus, olei dulcis uncia quadraginta; teneram plantam efficit ut aliud nullum.

ALIVD. Adipis caprilli, cere, olei singulorum pari mensura utitor. **ALIVD.** Malicorium aceto incoctum diebus quinque applicatur, deinde loco undique purgato calx uiua cum oleo aut sordibus imponitur. **ALIVD.** Scilla cocta oleo, ipsa quidem fricta proficitur, oleo uero terebinthina liquefacta ad mouetur.

AD ATTRITVS CALCA

nei ex longo decubitu,

Cere, olei, argenti spumæ, mellis, pares modi, proficiunt in omni exulceratione, plani pedum, calcanei, supernæ partis, & internæ digitorum, magisque si ulcus unguis propinquum.

LIBER TERTIVS.

159

AD SORDIDA PLANTÆ

ulcera emmoton, facit etiam
genitali exulcerato,

- Amurcæ cyathus, acetæ cyathus, cocta uase æreo do-
nec melleam spissitudinem habeant, & trita separatim,
profunt. Item squamæ æris drachmas duas, manna
tantundem, lanarum, succidarum mollium, quantum
manu comprehendi potest, contestarum teda ustrarum
que cinerem totum excipito & utitor, in uulneribus q̄
dem uino diluens, in naturalibus & pedum plantis pas-
so. ALIUD. Amurcæ, mellis despumati, paria pon-
dera, hoc etiam cicatrices tollit.

AD INTERTRIGINES, EX
CALCEAMENTIS.

- Pulmo agninus, suillus & capillus benefacit, uerum co-
ria ex ueteribus calceamentis combusta, si inflammatio
urget, nihil quidem adferunt præfidii, sed illa finita, mult-
tum: uel cepa cum gallinæ adipe copiosior adicitur,
uel galla combusta inspergitur, uel acacia aceto dis-
luta illinitur.

AD CLAVOS CALLOSQVE.

Cap. LXXX.

- C**laui prius undiquaque purgatis, inducitur me-
dicamentum quoddam ex edentibus, quæ p̄p̄o-
tica, Græci uocant, aut ærugo rasilis, aut sandara-
cha, aut syringiacum aridum, aut collyrium syringiacum
loco gummi, ammoniaco exceptum. Est autem
clauus teres figura callus, colore candidus, clauorum
capiti similis, toto corpore, sed pedum solo digitis que
p̄cipue nascens, quem dolor sequitur & incessus im-
pedimentum. Tollitur autem longiori tempore, etiam
si quis excedentem clauum partem continue abradat scal-
pello, aut pumice affricet, similiter etiam callos. Profsi-
cit lupinorum crudorum concrematorum cinis cum
melle, aut misy, liquida pice exceptum, melanthion
cum urina pueri impuberis, uel oui luteum, fabarum

fomento cum aceto incoctum . At hoc subinde
 expertum est, cantharidum, atramenti sutorii, castorii,
 par modus singulorum, excipitur terebinthina, ut em-
 plastri fiat spissitudo, clauoque prius circunciso impos-
 nitur. A L I V D. Fœculæ, calcis uiuæ, uiscî, singu-
 lorum pares portiones, cum stillatitia lixiua, uel urina
 pueri impuberis.

AD VNGVIVM VITIA,

& primum de reduuiis.

Cap. LXXXI.

R Eduuiæ, Græci paronychian appellant, absces-
 sus est qui ad reduuia unguium coit, cum parua
 adhuc est & prima habet rudimenta, galla cum
 melle eam reprimat & confirmari prohibet, uel Musæ
 pastillus, uel iris ex aqua. At ubi caro iam præter natu-
 ram excreuerit, eo curatio distigenda est, ut per rodentia
 medicamenta absumatur, rumpaturque: ualet au-
 tem ad reduuias, tum aurium sordes, tum lycium, sup-
 puratas autem reduuias, acu adacta humorem emittes-
 re, spongiamque aqua imbutam imponere oportet,
 uel lenticulam illinere cum aqua tritam, aut palmularum
 cum uino, uel rosis uiridibus, uel siccis, aqua respersis
 tritisque, uel polentam cum aqua, efficax est reduuiis
 etiam lupinorum farina melle, uel mulso macerata. Ex
 ulceratis reduuiis opitulatur hoc medicamentum.
 Ferruginis, argenti spumæ singulorum drachmæ quatuor,
 or, sarcocollæ tantundem, super linamentum ex uino
 & spongia imponitur. Conuenit autem carnem undi-
 quaque ab ungue diducere.

DE PTERYGIIS.

Pterygion carnis incrementum est, aliquam unguis par-
 tem operiens. fit autem in pedis & manus præcipue
 pollicibus. In pedibus quidem ex illorum offensione
 plerunque, in manibus autem ex neglecta reduuia, aut
 alia huiusmodi causa, aduersus quam ruripigmentum
 & manna pari pondere spargitur, si per se autem, linamen-

tum ex uino spongiaque imponitur.

ALIVD. Chalcedidis, squamæ, maïcorii æquales partes. Excipiuntur fico tosta & melle, parte effecta, spissamentorum decocto prius delibuta. Quod autem sic

5 cum est in ungue circuncidito.

AD DIGITORVM PTERYGIA
putrida item ad pudendorum ulcera.

Lachrymæ thuris drachma, squamæ drachma, æruginis rasæ drachmæ quatuor, mellis cyathus, teruntur in sole donec substauescant. Et loco uino prius delibuto per splenium inducuntur.

MEDICAMENTVM QVOD
subito pterygia deficcat, per sanatq;.

15 Soryos combusti drachmæ due, thuris tantundem, æruginis rasæ drachma, cum melle contrita, ipsi pterygio inducuntur. Valet etiam ad reliqua maligna horum locorum ulcera, nigritias & putredines.

20 **ALIVD.** Squama æris, palmularum carne excepta aut ficorum utitor. **ALIVD.** Columbæ sterus cum polenta ex passo coctum pertritumq; calens imponitur, item squama per se inspersa, pterygia deficcat. Oportet autem crebro, angulum unguis pterygion pungentem, ne ne increseat, scalpello superimmo isto, adimere

AD VNGVES CONTVSOS.

25 Myrti & mali Punici foliis teneris ungues illinito.

AD CRVENTOS VNGVES.

Farina pice mista imponitur.

VT VNGVES QVI LABORAS

uerint abscedant.

30 Sulfur tritum adipe suillo exceptum iniicitur.

VT SCABRI VNGVES

abscedant.

Visci quercini, sandarachæ, foenugræci singulorum pondo sextans, cantharidum, thapsiæ singulorum uncia, aceti quod satis est. **ALIVD.** Propolis

35 Atticæ, ceræ, bituminis, singulorum drachmæ duæ,

PAULI ÆGINETÆ

sulfuris ignem non experti drachma, oleo non inquinentur, in usu calefactum unguibus illinitur.

A L I V D. Picis liquidæ, ceræ, colophonix, terebinthinæ, guttæ ammoniaci, sulfuris uiui, aphronitri pares portiones. ne manus inquinent.

A L I V D. quod separat scabros ungues sine excoriatione. Bituminis, auripigmenti, sandarachæ, sulfuris uiui, singulorum drachmas quatuor, resina excipito & utitor, dissoluens per dies septenos.

A L I V D. Erui farina, felle ouillo, uel urina ouilla imbuta utitor, uel calce uiua cum oleo, uel chia cum opobalsamo, uel uisco, atramentum sutorium, sulfurque uiuum quod sauis est, exceptum, pelli illitum superinducito, uel herba pedicularia, cum aceto trita utitor, uel resinæ terebinthinæ drachma, sandarachæ duplicata portio simul radici unguis imponitur, diligentiq; fascia illigatur. Cum autem unguis exciderit, ceratum myrteum cui medicamenti ex resina paululum adiectum sit, superaccommodatur.

Libri Tertii Finis,

Pauli